העולם הזה
72 עמודים
שנה 47
המחיר 80 שקלים (כולל מ.ע.מ.)
מיספר 2398
ח' אלול תשמ"ג, 17.8.83

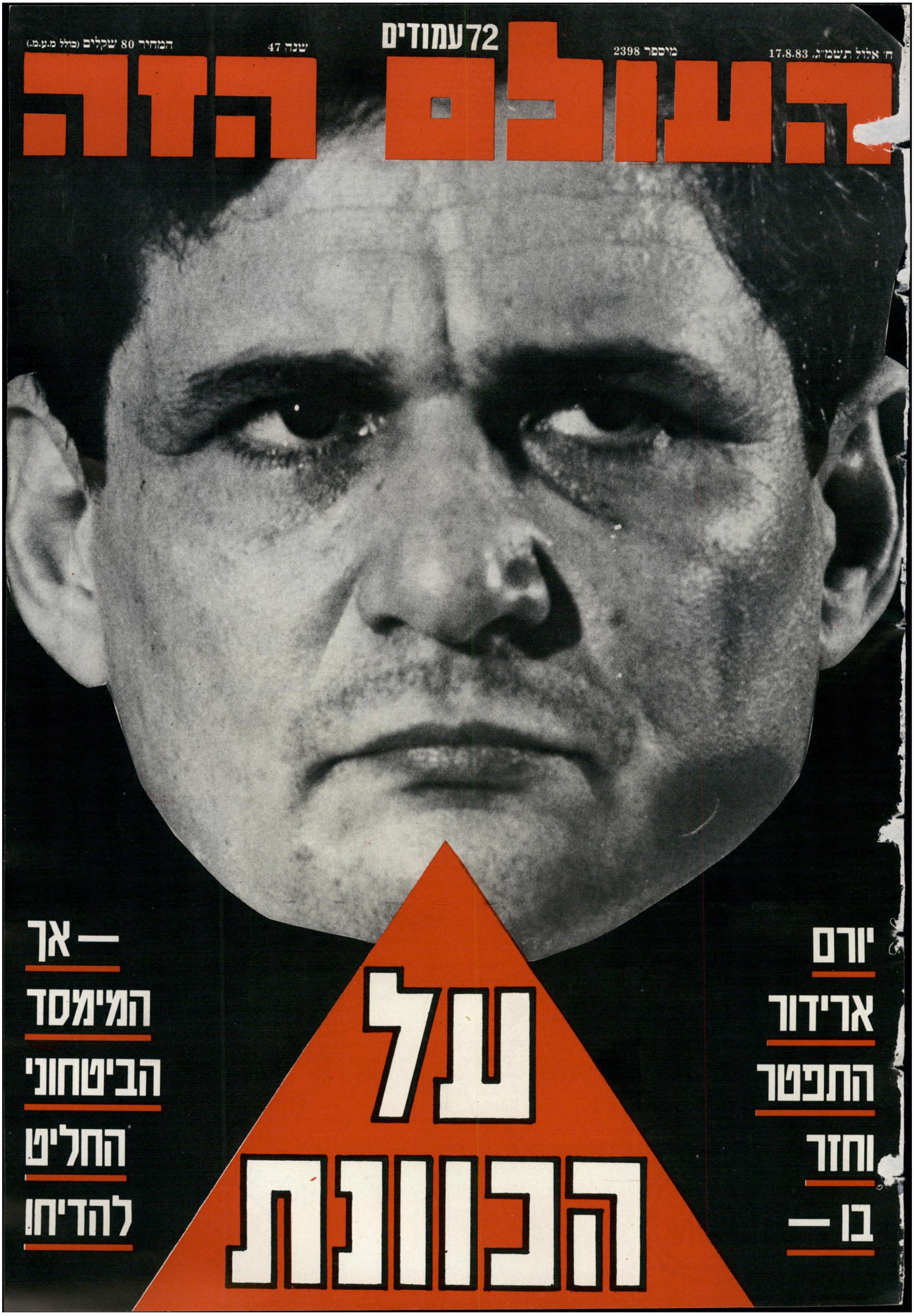

על הכוונת

יורם אריזור התפטר וחזר בו —

— אך המימסד הביטחוני החליט להדיח

ליופי של שיער- וידאל ששון

הים, המלח, השמש, הכלור והחול גורמים נזק לשערך

ימי הקיץ החמים והשהיה הממושכת בים ובבריכה מזיקים לשיער. בימים כאלה רצוי לחפוף ראש לעיתים קרובות, אפילו יום יום. תכשירי טיפוח השיער של וידאל ששון נועדו לטפח ולשמר את שיערך. וידאל ששון, מעצב השיער האמריקאי הנודע הכין במעבדותיו תכשירים מעולים לטיפוח השיער, להגנתו ולהזנתו. בתכשירים אלה את יכולה לחפוף את שיערך יום יום.
לבחירתך שלוש סדרות תכשירים, בחרי לך את זו המתאימה ביותר לשיערך:

הנוסחה המקצועית (באריזה חומה)
הנוסחה לשיער רגיש (באריזה קרם)
הנוסחה לטיפול בקשקשים

וידאל ששון פיתח את שיטת שלושת השלבים לטיפול מושלם בשיער. בכל שלב ושלב זוכה שערך ב"מנת הבריאות והיופי" לה הוא זקוק. כל סידרה כוללת שמפו, מייצב (קונדישנר) ותכשיר לשטיפת סיום, לטיפול בשיטת שלושת השלבים:

1 **ניקוי**
שמפו המכיל פרוטאינים, יוצר מאזן לחות בשיערך ומקנה לו רעננות ברק וגמישות.

2 **ייצוב (קונדישן)**
להוספת לחות באמצעות פרוטאין טבעי על בסיס נטול שומן. מבריא את השיער והופך אותו לגמיש, מלא ונוח לעיצוב.

3 **שטיפת סיום**
מעניקה לשיער "פיניש" נכון, לשיער מלא, גמיש, ולשימור עיצוב לאורך זמן.

את תכשירי וידאל ששון ניתן להשיג ברשתות השיווק הגדולות, בבתי הכל־בו, בפרפומריות ובבתי־המרקחת.

VIDAL SASSOON

משווק ע"י דיפלומט בע"מ טל: 03 721087

קמילמב. הקיץ

וידאל ששון יופי של ראש

דחף

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136, ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ רכז המערכת: שלמה פרנקל ♦ עורכי ביתוב: תמי מוטוביץ וגיורא נויטן ♦ צלמי מערכת: ציון צמריר, ענת סרגוסטי וציפי מנשה ♦ עורכת דסק: אהובה קורן ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זברוני ♦ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: „הדסום החדש" ♦ הסצה: „גד" בע"מ

כתבת השער הקידמי:

ארידור על המוקד

האינפלציה לא הזיזה אותו מכיסאו, גם לא מאזן התשלומים הקודר. מי שמאיימים באמת להדיח את יורם ארידור מתפקידו, הם אילי התישלובת התעשיית־ביטחונית, שנחרדו מכוונתו לקצץ בתקציב־הביטחון.

8

כתבת השער האחורי:

דן עם כולם

דן בן־אמוץ נקרא לחקירה במישטרה, אחרי שהוחשד בעשיית מעשים מגונים בקטינה בת 12. במה ימים לפני כן סיפרה צעירה אחרת, עדייה מאיר־צ'ק, לנעמי אדווה סיפור מרתק על יחסיה עימו בתקופת היותה חיילת.

64

עוד מילחמה?

האם מעורבת ישראל במילחמת־האזרחים בצ'אד? עיתונים מערביים הודיעו השבוע כי יועצים צבאיים ישראליים פועלים בצ'אד. במיסגרת יחידות של צבא זאיר, כדי לעזור לנשיא צ'אד במישחק עכור וחסר תכלית.

6

שופט בין סורגים

„הכל עלילה!" טוען השופט המחוזי לשעבר **דני בהן**, שנעצר השבוע בידי המישטרה. בראיון בלעדי להעולם הזה אומרים כהן ושותפו **יוסי ירושלמי**, כי ניסו לאלץ אותם להסגר את כללי האתיקה ולהל"ש. כיצד מרגיש שופט־לשעבר מהעבר השני של המיתרס?

16

קול קורא,

במסע־פירסומת גדול שהוא עורך לאחרונה, משתמש הצהרון ידיעות אחרונות בסטאטיסטיקה שהוכנה עבורו, ושנועדה להראות את מיספר הקוראים של העיתונים הגדולים במדינה. הכוונה היא לקוראים ממש, להבדיל מן הקונים והמנויים. יכול עותק אחד של עיתון מסויים להיקרא על־ידי אנשים רבים, ויכולים עותקים רבים של עיתון אחר להיות מונחים בפינה כאבן שאין לה הופכין.

ידיעות אחרונות רחוק מאוד מהעולם הזה. מבחינה פוליטית ואחרת. מבחינה מדינית. הוא מבטא בדרך־כלל את עמדות הימין הקיצוני. מבחינה דמוגראפית הוא פונה אל ציבור שהוא ברובו שונה מאוד מציבור־הקוראים שלנו. לכן אין אנו חייבים לקבל את המיספרים של ידיעות אחרונות כתורה מסיני, ומותר לנו להניח כי סטאטיסטיקה אחרת תציג אותנו באור חיובי עוד יותר.

אולם גם סטאטיסטיקה זו מעניינת מאוד.

סרשן שפיגל
ציבור אילם

עולה מתוכה כי מדי שבוע קוראים 130,200 גברים ונשים בישראל את השבועון הזה.

לפי סטאטיסטיקה זו שווה מיספר הקוראים שלנו בדיוק למיספר הקוראים של היומון הארץ. שגם הוא נקרא על־ידי 130,200 איש ואשה. ציבור הקוראים שלנו גדול פי שלושה מציבור קוראי דבר (42,000), ועוד יותר מציבור־הקוראים של ג'רוסלם פוסט (39,900).

אפשר למדוד מיספר של אורחים על פי מודדים שונים. למשל: לפי המודד בבחירות האחרונות לכנסת, מיספר הקוראים של העולם הזה שווה לציבור־הבוחרים של שיבעה חברי־כנסת. מבחינת כוח־הקניה, זהו ציבור חשוב מאוד, כי המחקרים של אירגוני־המפרסמים הוכיחו שמבחינת רמת־ההכנסות, ההשכלה ושאר הקריטריונים האובייקטיביים זהו הציבור המושרש ביותר במדינה. השפעת ציבור זה על עיצוב הדיעות של כלל הציבור עולה בהרבה על מיספרו. מחקרים קודמים הראו כי כמעט כל קוראי העולם הזה קוראים את המאמרים הפוליטיים בו.

זה מטיל עלינו אחריות גדולה, ואנו נשתדל להיות ראויים לה.

„העולם הזה" במוסקווה

לא כל קוראי העולם הזה חיים בארץ. האות הכתובה חוצה ימים ואוקיינוסים, ומי שיושב על שפת־ימה של תל־אביב ומעלה את מחשבותיו בכתב אינו יכול לדעת לאן מגיעים הדברים.

לפני שבועיים ביקר האלוף (מיל') מתיתיהו פלר במוסקווה. דיברתי עימו בטלפון, והוא סיפר לי שראה באותו היום את גליונות העולם הזה, כשהם מונחים בערימה מסוררת על מדפיו של מכון־מחקר מדיני רב־חשיבות, במוקד השילטון הסובייטי.

השבוע, כך אמרו לו מנהלי המכון, משמש להם כמקור חשוב להבנת המצב בארץ. אבל הם התלוננו על כי אינם מקבלים את הגיליונות במהירות מספקת וכסידרם.

„המילחמה הכושלת"

בגליון זה מגיעה לסיומה סידרת־המאמרים של רוני שפיגל על המהלכים הצבאיים במילחמת־הלבנון („המילחמה הכושלת").

הסתבר לי, כי סידרה זו היכתה גלים בחוגים הקרובים לענייני צה"ל. זהו ציבור אילם מבחינות רבות, ואין הוא יכול לבטא את דיעותיו בפומבי. הניתוח הנוקב בסידרה זו ביטא, כנראה, את דעתם של מומחים רציניים רבים. עד כה לא הגיעה אלי אף תגובה שלילית אחת של בר־סמכא.

הדבר מעיד על הביקורת הקטלנית הרווחת בקרב המומחים על ניהול המילחמה, ובייחוד על ארריכליה הצבאיים — רפאל איתן, אריאל שרון, אמיר דרורי ואחרים.

סידרה זו ממשיכה במסורת של העולם הזה, שהקריש תמיד תשומת־לב רבה לביקורת צה"ל. למרבה הצער, אין בצה"ל מסורת אינטלקטואלית, והוא לא טיפח מעולם ביקורת ענייינית ונוקבת על מהלכיו. הכתבים הצבאיים של כלי־התיקשורת רואים את עצמם, בדרך כלל, כשופרי־התעמולה של הקצינים שהם תלויים בהם, ורק לפעמים מעז אחד מהם להגניב רמז ביקורתי כלשהו לדבריו. הספרים שפורסמו על־ידי „פרשנים" — וביניהם נשיא־המדינה הנוכחי — הם ספרי שבח והלל, ללא כל נסיון של ביקורת רצינית. לא רק בימי הרמטכ"ל האחרון, שהוא מורון אינטלקטואלי, השתרר מינהג זה של חוסר־מחשבה, אלא גם בימי רמטכ"לים קודמים, שלפחות אחדים מהם היו בהחלט בעלי כושר־מחשבה.

מערכת זו, שהוקמה לפני 33 שנים על־ידי חיילים קרביים ששוחררו זה עתה מצה"ל, ראתה תמיד את חובתה בטיפוח ביקורת עניינית, מוסרית ואינטלקטואלית על הצבא. אחת ההצלחות הגדולות בשטח זה היתה פעולתו של בנימין עמידרור, שמאמרי־הניתוח שלו על מילחמות צה"ל הפכו שם־דבר. למרבה הצער עבר עמידרור לעיסוקים ביטחוניים אחרים, ושוב לא יכול היה להמשיך בתפקידו כפרשן צבאי.

רוני שפיגל, שקיבל משימה זו על עצמו, הוא חייל־במילואים, הממשיך עדיין בלימודיו. הוא התמסר לחקר ענייני־הצבא, וממשיך במיטב המסורת שלנו בשטח זה.

עם שלום

ואדי סאליב שני

אחיותיו של אהרון אבו־חצירא, הרבנית חפציבה־חסידה ופנינה־פלורה, טוענות כי אביהן המנוח שומר על אחיהן מהשמיים וגומל לכל מתנגדיו: „תראי לאן נעלם דויד גלס, לאן נעלם ישראל ליפל," הן אומרות לשרית ישי, „וזיגל קיבל התקף־לב." אם ייא־סר אבו־חצירא, הן מזהירות, יתרחש כאן ואדי סאליב שני.

11

ג'בקה מלשינה

כשנעצרו הפורצים, הם לא הבינו מי הלשין עליהם. רק כשהוצגו נגדם הראיות ב־בית־המישפט, התברר להם כי מה שהסגיר אותם היה כלי־העבודה שלהם.

58

פיקוד כושל

בפרק האחרון בסידרה על הכישלונות הצבאיים של המילחמה קובע רוני שפיגל, כי צה"ל לוקה בתיסמונת קלאסית: ככל שגדל הצבא, כך יורדת רמת הפיקוד העליון.

14

הידידה של ידלין

תשע שנים חיו **חווה ארליכמן ובצלאל גורלי** תחת קורת־גג אחת. כשהח־ליטו להינשא, הוא הבטיח לקנות לה דירה. כשהתחתנו מצאה עצמה מחוץ לביתה ובחוסר כל.

61

תסביך סינדרלה

ישראלה שטיר היא אשה יפה, עשירה ואשת־עסקים מצליחה מאוד. היא סיפרה להעולם הזה על הקאריירה המשגשגת שלה, על חייה האישיים ועל הקשיים שבהם נתקלת אשה אשר רוצה להצליח.

56

היי יפה ושתקי!

אמא נודניקית וחסרת־ישע, אבא גיבור וחזק – כך ניסו הספרים ללמד את **גינת אריאל** בת ה־8 וחצי. היא אספה במשך יותר משנה קטעים מספרות־הילדים, ה־בנוייה על דימויים פוגעים ומפלים בין נשים וגברים.

55

למה נורה עיסא?

מטח הירירות, שפגע בנהג־המשאית **עיסא עווידה**, גרם למעצרם של שלושה אחים בני מישפחת **ג'באלי** מטייבה. ה־מישטרה טוענת: הם נקמו בו על שחטף את אחותם. קרובי העצורים טוענים: הוא מתעסק גם עם נשים אחרות.

22

המרורים הקבועים:

תשקיף	4	חלון ראווה	36
במדינה	6	זה וגם זה	39
הנדון	7	רחל המרחלת	40
יומן אישי	21	לילות ישראל	42
מיבחר שידורים	24	תקליטים	45
שידור	25	נמר של נייר	46
אנשים	26	מיכתבים	48
בלונים	28	הוריוסקופ	49
עולם קטן	29	תשבץ	50
אנשים בעולם	30	חוק בצד	58
קולנוע	32	ספורט	63
מה הם אומרים, מה הן אומרות – אורלי יניב דן בן־אמוץ שי מאיר רעייה אפשטיין יצחק קול והאן		תמרורים	66
		אתה והשקל	69
	34	זה היה העולם הזה שהיה	70

תשקיף

מילכוד הליכוד

המילכוד שבתוכו נתון עתה הליכוד הוא זה: הממשלה אינה יכולה להכריז על צעדים כלכליים חריפים. מחשש להשפעתם של צעדים כאלה על מעמדו של הליכוד בבחירות המוניציפאליות, ובבחירות לכנסת, אם יוקדמו. בליכוד סבורים, שאם לא יוחלט על צעדים חריפים — יביא הדבר לפגיעה קשה במעמדה המדיני והכלכלי של ישראל.

הפיתרון, בכל הנראה, יהיה זה: אם ישמור הליכוד על בוחו בבחירות המוניציפאליות, יהיה הוא היוזם לבחירות מוקדמות לכנסת, שמייד אחריהן יינקט הצעדים הכלכליים החריפים.

התיקים הפתוחים של אבו־חצירא

בפרקליטות מחוז המרכז מצויים שני תיקים בלבד, הקשורים במישפחת ח"כ אבו־חצירא.

תיק אחד עוסק בחשדות המישטרה, על סכום של חצי מיליון לירות, שהעביר אהרון אבו־חצירא בתיווך היותו שר־הדתות לבית־המידרש הרבני, שהיה אמור לקום בקריית־החינוך ברמלה.

המישטרה חושדת, על־פי מידע שבידיה, שאחיו של ח"כ, יחיאל אבו־חצירא, העביר בכספים אלה לבני־מישפחתו באחד הישובים הקרובים לרמלה, ישנועדו למטרות פרטיות.

התיק השני קשור בכספים שהעביר האפיטרופוס הכללי, עורך־הדין עמרם בלום, בתיווך תפקידו, לכולל שבנהרולו של אחי הח"כ. לפי חשד המישטרה, עשו האחים אבו־חצירא שימוש בכספים לצרכים שלא ייעדי לכך.

עזר למישרד־האוצר?

יועץ־לשעבר של סגן־ראש־הממשלה, דויד לוי, מסיץ שמועה שאם יתפטר שר־האוצר, יורם ארידור, מתפקידו כשר־האוצר, יבוא במקומו שר־הביטחון־לשעבר, עזר וייצמן.

על־פי שמועה זאת, כבר הסכים ראש־הממשלה, מנחם בגין, לכם שווייצמן יחזור וייקלט בתנועת־החרות.

חוק לעיקור תוספת היוקר

אחת ההצעות במישרד־האוצר היא שאם לא תזכה הממשלה בגיבוי מצד ההסתדרות, יועבר בכנסת חוק לעיקור תוספת־היוקר.

באוצר סבורים, כי אפשר להעביר חוק כזה כבר בפגרת הכנסת, וכי ההסתדרות לא תצליח לארגן התנגדות ציבורית של ממש כדי למנוע את קבלת החוק.

תסיסה בוועדי־עובדים

בוועדי־עובדים במקומות־עבודה גדולים יש תרעומת על עמדתה הפושרת של ההסתדרות בעניין הצעדים הכלכליים החדשים של הממשלה.

התרעומת חורגת הפעם בהרבה מעבר לתחום של 13 הוועדים הגדולים, שהיוו בעבר את מוקד ההתמרדות נגד הנהגת ההסתדרות.

דאגה במיפלגות

במטות הבחירות של שתי המיפלגות הגדולות — הליכוד והמערך — יש דאגה רבה מן התופעה החדשה, המתפשטת במהירות לקראת הבחירות הקרובות לרשויות המקומיות: יותר וייתר מועמדים נוטים להתמודד בראש רשימות עצמאיות, הקשורות במיפלגות הגדולות, אך אינן מזוהות איתן לחלוטין.

בין אלה: טדי קולק בירושלים ואליהו נאווי בבאר־שבע, שהיו חלוצי התופעה הזאת. אך מזכירים גם את אמנון לין (מערך), העשוי להקים רשימה בחיפה, יעל רום (ליכוד) באותה העיר, נפתלי בן־יהודה (מערך) ברמת־גן, צבי צילקר (ליכוד) באשדוד, ראובן קליגלר (מערך) בנתניה, יוסף נבו (מערך) בהרצליה.

מגעים בין בן־מאיר ואבו־חצירא

אחרי פירסום פסק־דינו החלוט של מנהיג תמ"י אהרון אבו־חצירא, התחדשו המגעים בינו ובין צעירי המפד"ל.

מצד הצעירים מנהל את המגעים בחשאי סגן־שר־החוץ, יהודה בן־מאיר. המגמה: להקים חזית־בחירות העשוייה לנסות את כוחה כבר בכמה ממערכות־הבחירות לרשויות המקומיות.

„כור" בקשיים?

קונצרן התעשייה של ההסתדרות, „כור", נתון בקשיים.

כמה מהמיפעלים הגדולים של הקונצרן עלולים שלא לעמוד בתחזיות ההתפתחות והרווחים לשנת הכספים 83/84, והדבר מעורר דאגה רבה בצמרת חברת העובדים.

תרעומת על ארידור

בהסתדרות יש תרעומת רבה על שר־האוצר, יורם ארידור, אחרי שבעניין שביתת־הרופאים היה שיתוף־פעולה בין מישרד־האוצר ובין ההסתדרות.

סיבת התרעומת: מישרד־האוצר, לטענת חוגים בהסתדרות, נוקט עמדה במאבק בין שני הבנקים הגדולים, בנק לאומי ובנק הפועלים. בעוד שעיסקת־הרכישה של מניות קונצרן־התרופות טבע אושרה ללא בעיות, מתגלעים קשיים באישור הרכישה של החברה לישראל על־ידי קונצרן כלל. קבוצת דנות, הרוכשת, את טבע. קשורה בבנק לאומי, ואילו בנק הפועלים הוא מחזיק המניות העיקרי בכלל.

יחסי קופמן ו„כלל"

במיסגרת מילחמת־הסיעות בתנועת־החרות, יועלו טענות נגד סגן־שר־האוצר, חיים קופמן, על כך שקשריו עם קונצרן־הענק „כלל" תרמו לכך שתאושר העיסקה אשר במיסגרתה ירכוש קונצרן „כלל" את „החברה לישראל".

כאשר מונה קופמן לתפקידו, הוא העביר את עסקי־ הצעצועים שלו לניהולו של קונצרן כלל.

ככל הנראה נמנע קופמן מלהתערב באישור העיסקה, בגלל מצבו העדין.

נהרג בנו של מכס פוגל

בנו של מכס פוגל, שהיה אחת הדמויות המרכזיות בבוהמה הירושלמית, נהרג בתאונת־דרכים באנגליה, כשרכב על קטנוע. הוא היה בן 15.

פוגל, איש לח"י שהיה מפורסם בהומור הצברי שלו, מת לפני כמה שנים, ואשתו עברה לבריטניה.

גנדי מייעץ לדרום־אמריקאים

האלוף (מיל') רחבעם זאבי, מי שהיה יועץ ראש־הממשלה לענייני טרור וכיום מנהל מוסיאון הארץ, ביקר לא מכבר בדרום־אמריקה, כביכול בשליחות מטעם תה"ל.

המטרה האמיתית של המסע: לייעץ לאחת הממשלות הימניות באמריקה הלאטינית באירגון הפעולה נגד פעולות הגרילה של כוחות השמאל.

אחיו של ארנס לשיחרור עצירי אנצאר

הפריספור האמריקאי למישפטים, ריצ'ארד ארנס, אחיו של שר־הביטחון, מארגן לחין בינלאומי לשיחרור העצירים במחנה אל־אנצאר, בדרום־לבנון.

ארנס־האח נסע במיוחד לגרמניה כדי להיפגש עם חבר־הפרלמנט גינתר פאולי, שכמעט גורש מישראל בגלל פעילותו למען שיחרור העצירים. השניים הסכימו ביניהם לפעול במשותף בעניין זה, וכן לשיקום כפרים שיעיים בדרום־לבנון שנפגעו על־ידי הכיבוש הישראלי.

סוכנויות הנסיעות עלולות להפסיד

למרות הדרם העצום של הישראלים הנוסעים לחו"ל בטיסות־שכר (צ'רטר), קיים חשש בסוכנויות הנסיעות הגדולות כי העונה תסתיים בהפסד.

הסוכנויות הגדולות עובדות על שוליי־רווח נמוכים ביותר. הן רוכשות מושב במטוס ב־240$ ומוכרות אותו בסכום של 330 עד 340$, באשר יש להן הוצאות־מישרד גבוהות ביותר. הסיבה לתחרות המחיריים: התחרות העזה בין המישרדים.

הנגבי אירגן הפגנה?

יתכן שתוגש תלונה לנציבות שרות־המדי נה נגד צחי הנגבי, יועצו של שר־התחבורה, חיים קורפו.

הנגבי נראה בהפגנה שנערכה ליד ביתו של ראש־הממשלה, לציון שנה ליציאת אש"ף מביירות, ובתלונה תועלה הטענה כי הוא השתתף באירגון ההפגנה.

שליו לרמת־השרון?

מקורבי ראש־המועצה המקומית מטעם המערך ברמת־השרון, מנחם שרמן, חוששים כי אבנר שליו יציג את מועמדותו מטעם המערך לראשות המועצה.

שליו מכהן היום כיו"ר המועצה לתרבות ולאמנות. וכראש האגף־לתרבות במישרד־החינוך. לפני־כן הוא היה קצין־החינוך הראשי של צה"ל. שליו מונה לתפקידו הקודם על־ידי הרמטכ"ל לשעבר, מרדכי (־מוטה") גור, העומד כיום בראש מטה הבחירות המוניציפאליות של המערך.

מתח בחברת „חלמיש"

מבקר עיריית תל־אביב סיים את בדיקת התלונות שהופנו אליו בעניין חריגה מנוהלים תקינים למסירת דירות לנזקקים ולזכאים, בחברת השיכום הממשלתית עירונית „חלמיש."

דו"ח־החקירה הועבר לידי יושב־ראש מועצת־המנהלים, יגאל גריפל, ממלא־מקום ראש־העיר, אשר העביר את התלונה לבדיקה.

בעיקבות הדו"ח יוחלט מה עתידו של סמנכ"ל החברה, עמוס רודין, שנגדו נטען שהוא נתן דירות, בניגוד לתקנון, לקציני מישטרה, לשוטרים ולאח־מים, על חשבון זכאים חסרי־דיור.

נציג „סימנס" לארץ

נציג בכיר של חברת „סימנס", שניסתה לזכות במיכרז להספקת מרכזיות טלפון לישראל, יבוא בקרוב לישראל.

העיסקה בין מישרד־התיקשורת והחברה השווייצית סוכלה, ובעיקבות זה הודיעה בזמנו החברה שהיא מנתקת את קשריה עם השר מרדכי ציפורי.

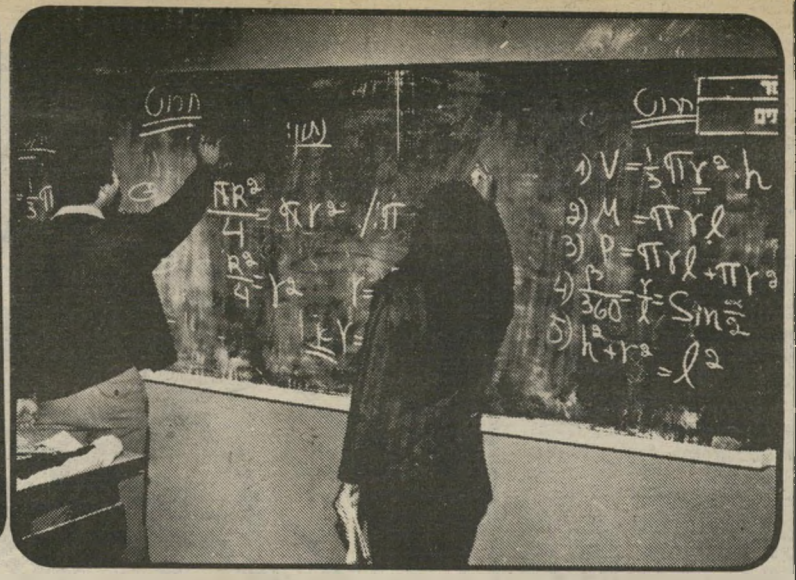

93% הצלחה בבחינות הבגרות!

★ הצלחה ללא תקדים באולפן לבגרות (בי"ס ערב לבגרות)
★ אפשרויות חדשות לתלמידים אקסטרניים ותלמידי תיכון
★ נמשכת ההרשמה למועד ינואר 1984 במקצועות:
מתמטיקה ★ פיזיקה ★ אנגלית ★ דקדוק עברי
ספרות עברית וחבור
★ ראיון בלעדי עם מנהל האולפן בגרות אינג' א. לחמן

הבעיה

הבעיה מוכרת. הבחינות במתמטיקה ובאנגלית נחשבות שנים רבות לקשות שבבחינות הבגרות. אחוז הנכשלים במקצועות אלה עולה על אחוז הנכשלים בכל יתר מקצועות הבגרות.

דוד שרם
„הגעתי עם ידע מתחת לממוצע. קיבלתי בטחון... ועברתי בהצלחה"

כך היה עד לפני ארבע שנים, כאשר נפתח „האולפן לבגרות" בהנהלת אינג' א. לחמן, מחבר ספרי העזר לבחינות הבגרות במתמטיקה.

יש פתרון?

לאולפן לבגרות הגענו בעקבות המלצות חמות של הורים ותלמידים כאחד. מנהל האולפן, איש רגוע ושליו, אך בעל בטחון רב, קיבל את פנינו.

שאלנו: האמנם נמצא הפתרון הגואל לבעית האנגלית והמתמטיקה?

תשובה: האולפן לבגרות הציג לעצמו מטרה לא רק ללמד אנגלית ומתמטיקה אלא גם להביא את התלמידים לאהוב מקצועות אלה ולהנות מן הלימוד.

שאלה: האם הצלחתם במשימתכם?

תשובה: תדברנה העובדות בעד עצמן. בנקודה זו מוציא מר לחמן מכתב חתום ע"י רואה חשבון (השם שמור במערכת) ובו כתוב כדלקמן: „בבדיקה שערכתי בקרב בוגרי האולפן לבגרות במועד יוני 1981 התקבלו התוצאות הבאות:

1. 93% מהתלמידים שניגשו לבחינה עברו אותה בהצלחה.
2. 30% מהתלמידים קיבלו ציון 8 או יותר.
3. הציון הממוצע של התלמידים (כולל נכשלים) 7.0.

מירה יעקב
„קיבלתי המון בטחון עצמי. התוצאות היו מדהימות..."

שאלה: ומה בדבר המטרה השניה, אהבת המקצוע?

תשובה: ראה את תגובות התלמידים הבוגרים. כאן הוציא לפנינו מר לחמן את ספר „האולפן" ובו עשרות חוות דעת של בוגרים (חלקם ניתן בעמוד זה).

מהו סוד ההצלחה?

שאלה: מר לחמן, מהו סוד הצלחתו של האולפן לבגרות?

תשובה: האולפן לבגרות שם דגש על שלושה נושאים:

1. תכנית לימודים

תכנית הלימודים נערכה וגובשה ע"י מר לחמן, תוך התיעצות עם צוות המורים. התכנית מבוססת על נסיון הוראה של שנים רבות.

התכנית בנויה כך שלימוד החומר מסתיים כחודש לפני הבחינה. בשלושת השבועות האחרונים עוסקים אך ורק בחזרה על החומר הנלמד ע"י פתרון בחינות בגרות משנים קודמות.

דליה חלפון
„הפעם הוצאתי 8 בקלי קלות"...

2. צוות מורים מעולה וכיתות קטנות

המורים נבחרים אישית ע"י מר לחמן. לאחר מיון קפדני נבחר בממוצע אחד מתוך 10 מורים המגישים את מועמדותם.

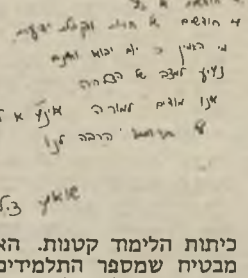

כיתות הלימוד קטנות. האולפן מבטיח שמספר התלמידים בכיתה לא יעלה על 30 אך למעשה מספר התלמידים הוא, בממוצע, 20.

3. הכנת שיעורי בית ע"י התלמידים

האולפן מתחייב להחזיר את שכר הלימוד לתלמיד שייכשל בבחינה בתנאי שהכין 80% משיעורי הבית שהוטלו ע"י המורה.

תנאי זה גורם לכך שהתלמידים מכינים את שעורי הבית במלואם, וזה כמובן הגורם העיקרי להצלחתם בבחינה.

רעיה חזותי
„שאיפת חיי היתה לעבור בגרות במתמטיקה. בעבר קיבלתי ציון 2. הפעם קיבלתי 8".

גם לתלמיד תיכון

תלמידי התיכון המשתתפים בקורסים משפרים את רמת ידיעותיהם, דבר המתבטא בהישגיהם בכיתה ובבחינות הבגרות.

אם של תלמיד שמינית, גב' אבידה, אשר בנה למד באולפן בשעות הערב תוך כדי לימודיו בתיכון, מסרה לנו: „לאחר הקורס הפך בני לאדם אחר. לא זו בלבד שהוא שולט מצויין בחומר, אלא אף קיבל בטחון עצמי שממש קשה להכירו".

מיכל ברנט
„הקורס המוצלח ביותר שלי למתמטיקה לא האמנתי שניתן ללמוד בזמן כה קצר תומר של שלוש שנים"

האולפן לבגרות

האולפן לבגרות הוא בי"ס ערב לבגרות בהנהלת אינג' א. לחמן. האולפן מקיים קורסים במקצועות הבאים: מתמטיקה, פיזיקה, אנגלית, דקדוק עברי, ספרות עברית וחיבור.

לאולפן שלוחות בת"א, ירושלים וחיפה.

האולפן מקיים קורסים בתנאים ללא תקדים:

1. החזרת שכר הלימוד במקרה של כשלון בבחינת הבגרות.
2. מורים מעולים.
3. כיתות קטנות.
4. לא נדרש כל ידע מוקדם, החומר במלואו נלמד בקורס.
5. כיתה מיוחדת למתקשים שתלמד שלוש פעמים בשבוע ללא תשלום נוסף.

ההרשמה

בתל־אביב — רח' ז'בוטינסקי 106 (בנין גמנסיה „הרצליה" חדר 358), טל' 03־257585.
בירושלים: רח' מסריק 10 (בית הפקיד), טלפון: 02־668383.
בחיפה: רח' יל"ג 3 (בית ליגת נשים — ע"י קולנוע „רון"), טל' 04־667411.

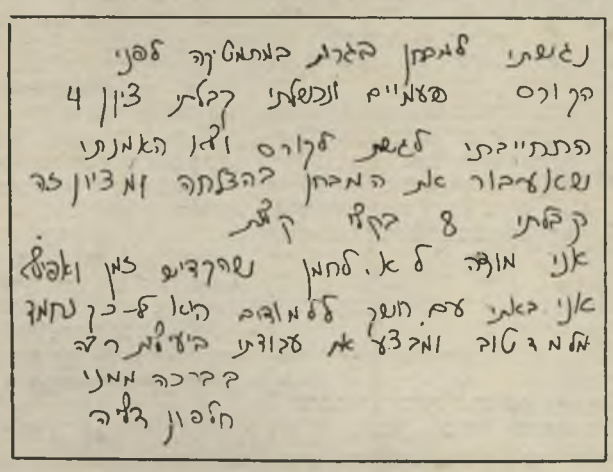

במדינה

העם

למה? ככה!

השרים איימו, הוויכוח סער, אך איש לא העז לנגוע בשני הנושאים שהם טאבו: ההתנחלויות והנוכחות בלבנון.

הטלוויזיה הישראלית צילמה כינוס של בני 18 בבת־ים. העומדים להתגייס לצה"ל. בזה אחר זה הופיעו הצעירים והודיעו: נלך ללבנון אם נקבל פקודה לכך, אך איננו יודעים מדוע אנחנו נמצאים שם (ראה שידור).

ככל שישראל שוקעת עמוק יותר בבוץ הלבנוני (ראה הנדון). כך מתמעטים ההסברים לכך. לא זה בילבד שהאזרח הישראלי אינו יודע מהו טיבו של המישחק — איש מקבריטי המדינה גם אינו מנסה להסבירו. נראה כי חברי־הממשלה עצמם, כמו הצעירים בבת־ים, אינם יודעים את התשובה.

אילו נשאל שר־החוץ, יצחק שמיר, בוודאי היה חוזר על תשובתו בת־האלמוות. המגלמת את מלוא חוכמתו המדינית: „למה? ככה!"

המלך עירום. אין זו שאלה תיאורטית. יש לה השלכות מעשיות על חיי האזרחים. ולא רק האזרחים המגוייסים לשרות־מילואים ארוך בפעם השניה והשלישית השנה.

השהות בלבנון בולעת הון עצום. אך כאשר נערך השבוע קרב־האיתנים בין שר־ישראל לבין עצמם על קיצוץ תקציב־הביטחון (ראה עמודים 8־10). לא העז איש להזכיר את הנקודה המכרעת הזאת. אף לא אחד מן השרים — ובראשם שר־האוצר, שאיים בהתפטרות על שאר הנקודות — לא העז להגיד שהמלך עירום.

הגורם השני לביזבוזי־ענק של משאבי־המדינה נוגע אף הוא למערכת־הביטחון, אף שהכסף המוצא עליו מחולק בין תקציבים ומוסדות שונים. זהו עניין ההתנחלויות בשטחים הכבושים. גם עליו לא העז איש לדבר.

דוברי־האופוזיציה אמנם הזכירו פה ושם בדיוני התקציב שני נושאים אלה, אך רק בזהירות ובחציפה. גם הם חששו שמה יתנקם בהם הדבר.

משום־כך היו ויכוחי־התקציב במידה רבה ויכוחי־סרק. הממשלה תנסה לסחוט מן האזרח כל אגורה אפשרית, בדרכים ישירות ועקיפות, ישרות ועקומות. אך היא לא תגע בשני הסעיפים, שהם בבחינת טאבו.

ביטחון

מי מחליט? דויד לוי

דויד לוי, שלא שירת מעולם בצה"ל, הכריע בסוגיות האמורות לקבוע את ביטחון המדינה לשנים רבות.

השבוע התקבלו במדינה החלטות, האמורות להיות בעלות חשיבות רבה לדרכה הביטחונית של ישראל בשנים הבאות.

הנושא היה, כביכול, כספי: הקיצוץ בתקציב־הביטחון (ראה עמודים 8־10). אך זה היה רק הביטוי הכספי להיערכות הביטחונית של ישראל בכלל.

קביעת תקציב פירושה קביעת עדיפויות. כשאין כסף כדי לעשות את כל הרצוי, מוכרחה כל מדינה להחליט מה חשוב יותר ומה חשוב פחות, על מה להתעקש ועל מה לוותר.

יש בכך הכרעות פוליטיות מוב־הקות. כגון המשך השהות בלבנון והמשך וקצב ההתנחלויות בשטחים הכבושים (ראה לעיל). אך יש בכך גם הכרעות שהן צבאיות בעיקרן. אילו כוחות לחזק ואילו כוחות להחליש? איזה ציוד הוא הכרחי ואיזה לא? אילו פרוייקטים הם חיוניים, ואילו בבחינת מותרות?

גם הכרעות צבאיות מובהקות אלה הן כמובן בעלות תוצאות מדיניות. סדר־הכוחות של צה"ל, הנקבע בתק־ציב, אמור לשקף תפיסה מדינית מסויימת. מדיניות א' זקוקה לכוחות אלה־זאלה, מדיניות ב' מחייבת היער־כות שונה לגמרי.

כיפה אדומה. איך נערך הדיון השבוע?

הוא התקיים בשני מישורים. במישור האחד נפגשו פקידים — פקידי האוצר, שרצו לחסוך בכסף, ופקידי מישרד־הביטחון, שרצו למנוע או לצמצם את הקיצוצים. הדיונים האלה היו בוודאי עניינים, ונגעו לדולרים ולשקלים. אך קשה להאמין כי פורום זה דווקא הוא המתאים לקבל החלטות מדיניות־צבאיות בעלות השלכות היסטוריות.

המישור השני היה בדרג הממשלתי. קומץ של עסקנים פוליטיים, שרובם עלו לגדולה בדרך של תככים מיפלגתיים, ושרבים מהם לא שרתו מעולם בצה"ל, היו אמורים לקבל את ההחלטות.

קציני צה"ל, הרוחשים בליבם בוז עמוק לעסקנים אלה, ביקשו לעשות עליהם רושם במומחיותם. הם הזמינו אותם לקיים ישיבה במישרד־הביטחון — נוהל שהזכיר רפובליקת־בננות. יתכן שקציני־צה"ל למדו נוהל זה בזאיר, בשעה שהם הדריכו שם את הילידים.

כמה מחברי־הממשלה חשו בעלבון. השר גידעון פת, שאינו מומחה צבאי ושהקשר האישי שלו עם צה"ל היה רופף ביותר, הגיב על אחת ההרצאות הצבאיות במילים: „סיפרו לנו על כיפה אדומה."

קשה היה להעלות על הדעת שממשלת ארצות־הברית, ובראשה הנשיא, תקיים ישיבת־ממשלה בפנטא־גון, כדי לשמוע הרצאות מפי גנרלים עונדי־מדליות.

בידיים נאמנות. בפעם המי־יודע־כמה בלטה העובדה המדהימה, כי בישראל, שבה תופסים ענייני־ביטחון מקום כה מרכזי בכל מערכות־החיים, אין מוסד המסוגל לדון במדיניות־הביטחון במינימום של רצינות.

פעמים רבות בעבר הוצע להקים מוסד עליון. בעל כושר־חשיבה, שיהיה מופקד על צומת ההחלטות המדיניות־הביטחוניות של המדינה. בארצות־הברית קיימת המועצה לביטחון לאומי הכפופה במישרין לנשיא, והמאגדת בתוכה מומחים מדיניים, צבאיים ומודיעיניים. במדינות רבות אחרות קיימות רשויות דומות, בשם זה או אחר.

בישראל לא קם מוסד כזה מעולם. בכל פעם שההצעה צפה, היא נקברה במהירות, בכוחותיהם המשותפים של עסקנים ואלופים שחששו שמא יאבדו מכוחם ומתקציבם.

כך נוצר המצב שהגיע השבוע כמעט לממדים אבסורדיים. שר־האוצר ושר־הביטחון, ששניהם רחוקים מאוד מלהיות מומחים לענייני הביטחון הלאומי, התקוטטו על סכומים של מיליארדים. הבורר שהכריע ביניהם היה דויד לוי, שר־הבינוי, שלא שירת מעולם אף יום אחד בצה"ל.

עם־ישראל נרגע. הוא ידע שגורלו בידיים נאמנות.

צבא

יש גבול ויש עונש

„לא אהיה שכיר־חרב." הכריז חייל המילואים ונשלח ל־28 ימי מחבוש.

ככל שהולך ורב מיספרם של חיילים המסרבים לשרת בלבנון, כך מתפתח הוויכוח בין הסרבנים עצמם על היעילות של סרבנותם. השבוע הגיע למערכת מיכתבו של הצלם שוקי קוק, החבוש בכלא צבאי.

כותב קוק:

מילים אלה נכתבות אליכם מכלא צבאי, שבו אני חבוש יחד עם עוד שישה אנשי־מילואים ואיש־סדיר אחר. כולנו סרבני־לבנון.

מאחר שתופעת הסירוב אינה כה רחבה כפי שרציתי, הגיע הזמן, במלאת שנה למילחמה, לערוך סיכום־ביניים.

הסירוב לשרת בלבנון הוא החלטה קשה מאוד. צה"ל נשאר, למעשה, הפרה הקדושה האחרונה במדינה זו, שבה השילטון הצליח להרוס את הכל, והתחושה של עימות איתו אינה רצויה לנו.

מאידך גיסא, רק פגיעה בפרה הקדושה הזו עשויה לגרום לזעזוע עמוק בציבוריות הישראלית, ולהשפיע אולי על שינוי דרך לכיוון שפוי יותר. לצערי, נשפטו עד היום רק כ־80 איש על סירוב לשרת בלבנון, והאפקט הציבורי של המעשה הזה הוא קטן ביותר.

האהדה שבה אני זוכה אינה באה לידי ביטוי במיספר האנשים המוכנים לשלם מחיר אישי, ולכן אנו מרגישים תיסכול.

עד כאן דבריו של קוק, שהוא האסיר ה־79 במיספר מתנועת יש גבול.

יש פירות. אופטימי הרבה יותר היה אורי רם, שנשפט ביום השני השבוע ל־28 ימי מחבוש.

כשהתייצב לפני קציין־השיפוט, הכריז רם: „אני מוכן להגן על ביטחון ישראל, אולם איני מוכן להיות שכיר־חרב בשירות האימפריה של רונלד רגן או האימפריה של מנחם בגין!"

כשיצא מלישכתו של הקצין, הוא ציפה שייתקל בעויינות, או לפחות בקרירות.

להפתעתו, הוא זכה ביחס חם. בטפיחות על השכם ובביטוי הסכמה עם צערו. כל מי שפגש בו — טוראים

(המשך בעמוד 10)

„יש לי גיבוי של ראש־הממשלה!"

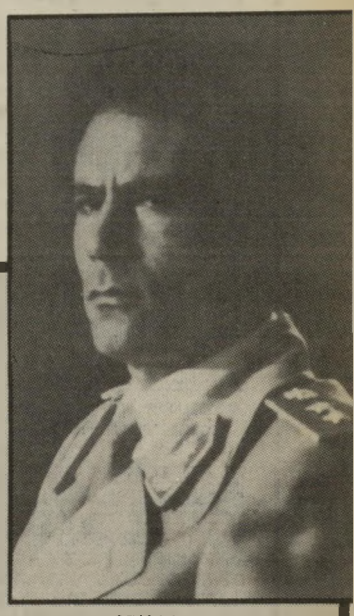

קד־אפי
יועצים!

דאם מעורבת ישראל במיל־חמת־האזרחים בצ'אד?

השאלה מצלצלת כימעט כבדיחה. מה לישראל ולארץ אפריקאית דלה ועניה, ממערב לסודאן ומדרום ללוב, ש־60 מתושביה הם מוסלמים, 10 נוצרים והשאר עובדי פולחנים פגניים שונים?

מיספר תושבי צ'אד רק כמיספר תושבי ישראל. אך הארץ גדולה פי 60 משטח ישראל. זוהי ארץ כמעט מיקרית. השילטון הצרפתי איחד אותה. נתן לה שם והעניק לה עצמאות ב־1960. איזה אינטרס יכול להיות בה לישראל?

אך השבוע הודיעו לא רק

צ'אד: בוץ חדש לישראל?

שופרות־התעמולה הלוביים, אלא גם עיתונים מערב־יים כי יועצים צבאיים ישראליים פועלים בצ'אד, לצד יועצים אמריקאיים וצרפתיים. לפי ידיעות אלה, היועצים הישראליים שייכים ליחידות של צבא זאיר, שנשלחו על־ידי הדיקטטור הזאירי, מובוטו ססה־סקו, כדי לעזור לנשיא הנוכחי של צ'אד, חבריה, יוצעים לרשות הצבא הזאירי במיסגרת היחסים החדשים שנוצרו בין שתי המדינות בימי כהונתו של אריאל שרון כשר־הביטחון. זאיר היתה המדינה הראשונה של אפריקה השחורה שחידשה את יחסיה עם ישראל. השבוע הצטרפה אליה המדינה השניה, ליבריה. ליבריה, כמו זאיר, היא מדינה פרו־מערבית קיצונית, המקווה שהשדולה הישראלית בארצות־הברית תעזור לה להשיג בוושינגטון מענקים והלוואות.

הרפתקן רב־עלילות. אם אכן מעורבת ישראל בצורה כלשהי במילחמת־האזרחים בצ'אד, הרי היא שוקעת בביצה בינלאומית נוספת.

לכאורה, לפי הידיעות היומיומיות, מתנהלת בצ'אד מילחמה פשוטה בין מערב ומיזרח. בצד האחד: הממשלה החוקית, בהנהגת הנשיא חיסן האברה, הנתמך על־ידי ארצות־הברית וצרפת. מולה: הרודן הלובי, מועמר קד־אפי, התומך בכנופיית מורדים, בהנהגת גוקוני קאדי.

אך לתמונה פשטנית ומוכרת זו אין הרבה קשר למציאות. המאבק הוא בעיקרו מקומי.

אחרי שהצרפתים העניקו עצמאות לארץ מוכת־הרעב, הם קיימו שם רודן מקומי במשך 15 שנים. אז חוללו קצינים מקומיים הפיכה. הצרפתים עזבו ומאז שורר שם תוהו ובוהו.

ביוני 1980 חתם הנשיא (דאז) גוקוני הסכם עם לוב. שנתן לקד־אפי יד חופשית להתערב במדינה כרצונו. אחרי שקד־אפי שם את ידו על איזור הצפון. שיש בו מירבצי אוראניום. הוא שיגר לצ'אד שלוש חטיבות, שמיגרו את כל הכוחות הירי־בים, אשר בראשם עמד האברה. הרפתקן רב־עלילות.

קד־אפי כעס. ב־1981 חתם גוקוני על חוזה עם לוב שפירושו היה, למעשה, סיפוח צ'אד ללוב. כל המדינות הימניות באפריקה התנגדו, וההסכם בוטל. השליט הלובי התרגז וכוחותיו נסוגו מצ'אד. המורדים של האברה ניצלו את ההזדמנות. הם הביסו את הממשלה, והאברה המורד הפך לנשיא. הנשיא גוקוני הפך מורד.

לאחרונה התהפך הגלגל שוב. קד'אפי החליט להתערב במלוא כוחו, כדי להחזיר את האיש שלו, גוקוני. לעיר־הבירה אן־דג'אמנה, ולשעבר פורט־לאמי, כוחותיו נחלו בימים האחרונים ניצחונות ומתקדמים דרומה. ואילו הכוחות של צרפת וזאיר, בעזרת יועצים מארצות־הברית, מנסים להגן על הנשיא האברה.

אם לא יצליחו, יחזור גוקוני ויהיה לנשיא. האברה יהיה שוב מורד — וכל המישחק יתחיל מחדש.

זוהי מילחמה אומללה, חסרת טעם ותכלית. לאיש אין מה להרוויח בה. ארצות־הברית, צרפת ולוב לוחמות שם מטעמי יוקרה. והסבל כולו נופל בחלקם של בני הארץ. הנשחקים בין אבני־הריחיים. אף צד אחד מן הלוחמים אינו מתכוון לעשות כהוא זה למען האוכלוסיה. החיה על גבול הרעב.

מה לישראל במישחק עכור זה?

הנדון:

הספר „הסנדק" הוא המדריך לפוליטיקה הלבנונית

דני בא לביקור

סמוך להתחלת מילחמת־האזרחים בלבנון, לפני שמונה שנים, ביקשו ראשי מיפלגת־הפלאנגות להיפגש בחשאי עם ראש ממשלת־ישראל.

בפגישה השתתפו בני מישפחת אל־ג'מייל — פיאר האב ובשיר הבן. בצד הישראלי השתתף יצחק רבין.

סיאר אל־ג'מייל הקשיש פתח את השיחה במישפט שנחרת בזיכרון כל הנוכחים. „אני מתבייש על שאני בא אליכם בבקשות," אמר.

■ ■ ■

רבן, עד אז היה אל־ג'מייל ידוע כמי שמתנגד לכל קשר עם ישראל.

בניגוד למנהיגים אחרים מקרב המארונים, האמין ג'מייל שעל העדה הנוצרית הקטנה לשמור אמונים לעולם הערבי, המוסלמי ברובו. הוא חשש, בצדק, שכל מגע עם ישראל עלול לכרות תהום היסטורית בין המארונים ומאה מיליון המוסלמים מסביבם.

מנהיגי המארונים הם עשירי לבנון. העושר של לבנון קשור כולו בעולם הערבי. אין ללבנון אוצרות־טבע משלה. האוצר היחידי שלה היה טמון בשרותים אשר לבנון יכלה להגישם לעולם הערבי — נמל נוח, דרכי־תחבורה, מרכז של בידור ומותרות, צומת תרבותי ובעיקר — שרותים בנקאיים. חלק מן ההון האדיר החרש של העולם הערבי עבר בבירות.

ניתוק הקשרים האלה היה מקפיץ את לבנון מאות בשנים אחורה, ומחזיר אותה למעמד של ארץ קטנה ונחשלת, המייצרת עארק ושמן־זית.

ג'מייל־האב הרחיק ראות גם מעבר לזה. הוא ידע שהתקשרות עם ישראל יכולה לשפר את מצבם של המארונים לזמן־מה, כל עוד נתון העולם הערבי במצבו הנחות, מול הכוח העולה של ישראל. אך באחד הימים יסתובב הגלגל, והעולם הערבי יתאושש. אם יזכור אז כי המארונים בגדו בו בימי חולשתו, עלולה הנקמה להיות נוראה.

זה מה שקרה לעדות הנוצריות בארץ, בלבנון ובסוריה אחרי גירוש הצלבנים. אל־ג'מייל הזקן מכיר את ההיסטוריה.

אולם בבואו להיפגש עם רבין, היה אל־ג'מייל מוכן לסעול בניגוד לכל האזהרות שלו עצמו.

■ ■ ■

כסי שהסביר לבני־שיחו הישראליים, האמין אל־ג'מייל שהגיעו מים עד נפש. צפוייה סכנה מיידית לעדה המארונית. ובשעת־חירום, אין בודקים בציציות של בעלי־ברית אפשריים.

לכן הוא חרג מגישתו המסורתית. הוא ביקש את עזרת ישראל למילחמה באויביו — המוסלמים, הדרוזים והפ־לסטינים.

אפשר להעיר כאן כי שעת־החירום לא היתה גזירה מן השמיים. הנוצרים עצמם, וביניהם ראשי הפלאנגות, יצרו אותה. הם החזיקו במשך דור בזכויות־יתר עצומות, על חשבון כל שאר העדות בלבנון. כאשר השתנו יחסי־הכוחות, היה זה נבון מצידם לוותר לפחות על חלק מזכויות אלה, ולהגיע לפשרה חדשה, שכל העדות בלבנון יכלו לחיות עימה. המארונים סירבו לעשות כן, והעדיפו מילחמת־אזרחים. זה היה אבי החטא.

מי שרוצה, יכול לחזור עוד יותר אל העבר ולהגיע אל החטא הקדמון. אבות לבנון המודרנית יכלו לבחור בין „לבנון קטנה", שהיתה כוללת רק את האיזור הנוצרי, ובין „לבנון גדולה", שאליה סופחו האיזורים המוסלמיים בדרום. האיזור הדרוזי ועיר־החוף המוסלמיות. כך נוצרה מדינה רב־עדתית, תחת שילטונה של עדה אחת בילבד. זה היה מישגה היסטורי, הדומה בחומרתו לשגיאתם של חסידי ארץ־ישראל השלמה דהיום, העומדים לחזור על אותה השגיאה עצמה.

כל השגיאות האלה יצרו את המצב, שאליו נקלעו המארונים. ובגלל המצב הזה ביקש אל־ג'מייל ברית עם מדינת־היהודים נגד העולם הערבי.

הקשר שנוצר אז עם הפלאנגות היה חדש מעיקרו.

אך עצם הקשר עם המארונים לא היה חדש כל עיקר.

יש להבין כי אין למארונים הנהגה עדתית מאוחדת. האירגון הפנימי בלבנון אינו כה פשוט.

יתכן שהדוגמה הקרובה יותר למציאות זו היא אירגון המאפיה האמריקאית. „לפשע המאורגן" שם אין מנהיגות אחידה ומחייבת. בכל איזור יש „מישפחה" מקומית, ובראשה הבוס המקומי. ל„מישפחה" יש „חיילים", השולטים באיזור שלה. באופן עקרוני, כל „מישפחה" נתונה במילחמה מתמדת עם כל ה„מישפחות" השכנות, כי כל „מישפחה" מנסה בכל עת להרחיב את האיזור שלה על־חשבון האיזורים הסמוכים. כך נוצרת מערכת בלתי־יציבה של בריתות. דון קארלו, הלוחם בדון ג'ובאני ושומר על בריתו עם דון אנטוניו, מושיט למחרת היום את ידו לדון ג'ובאני כדי להתנפל ביחד על דון אנטוניו.

דני שמעון אצל יצחק שמיר: מישחקים יקרים

לעיתים מתאחדים הכל בסינדיקאט אחד, אך ימיו של נסיון כזה ספורים תמיד.

הספר „הסנדק" הוא מדריך שימושי למציאות הלבנונית, וגם כל ספר טוב על המצב באיטליה בימי הרינסאנס.

העדה המארונית בלבנון מחולקת לפחות לשלוש מישפחות (תרתי משמע) עיקריות, ויש גם אחרות. כל מישפחה שולטת באיזור מצומצם משלה, ומחזיקה בצבא פרטי של חיילים. אך בניגוד לראשי המאפיה האמריקאית היא גם מתיימרת להיות „מיפלגה" ולנהל מאבק פוליטי. האוייב העיקרי שלה הוא המישפחה הסמוכה.

מול מישפחת אל־ג'מייל עמדה מישפחת שמעון. מול ראשי הפלנגות, ג'מייל האב והבן, עמדו ראשי „המיפלגה הליברלית", מישפחת שמעון, האב כמיל והבן, דני, שהחזיקו אף הם בצבא פרטי. ומול כל אלה עמדה מישפחת פראנג'יה, ובראשה סוליימאן האב וטוני הבן.

בעל־הברית המקורי של ישראל בל־בנון היה כמיל שמעון.

שמעון הזקן היה נשיא לבנון בתקופה שבה קראו המארונים לחיל־הנחתים האמריקאים לפלוש לארצם, לפני 25 שנים בדיוק. היו לו פחות פיקפוקים מאשר לג'מייל הזקן, והוא היה מוכן לתת יד גם לשטן, כדי לקדם את מטרות מישפחתו. על אחת כמה וכמה שהיה מוכן לכרות ברית עם ישראל. אנשי שמעון גם היו הפטרונים של סעד חדאד.

הפגישה של ג'מייל עם רבין באה לסמן תסנית. ראשי הפלאנגות היו מוכנים לברית עם ישראל.

■ ■ ■

במילחמת־האזרחים לא גברו המארונים על המוסלמים והדרוזים. להיפך — אלה, בעזרת כוחות אש"ף, כימעט גברו עליהם, והנוצרים נאלצו לקרוא באופן בהול לצבא סוריה להיכנס ללבנון כדי להצילם. כך החלה הנוכחות הצבאית הסורית.

אבל תוך כדי מילחמה זו גברה מי־שפחת אל־ג'מייל על מישפחות שמעון וסראנג'יה.

יש להניח כי הקשרים עם ישראל מילאו תפקיד חשוב בשינוי זה של מאזן־הכוחות הפנימי בעדה המארונית. הכוח המזויין של הפלאנגות, שלא בחל בשום מעשה של שחיטה וטבח, גבר בהנהגת בשיר אל־ג'מייל על הכוחות הידיבים.

באחת ההתקפות הצליחו אנשיו של בשיר לערוך שחיטה מוצלחת בקרב מישפחת פראנג'יה. טוני פראנג'יה, הבן־היורש, נרצח יחד עם כל בני ביתו.

התקפה שניה, על מישפחת שמעון, הצליחה פחות.

אנשי בשיר התנפלו על המישפחה בבריכת־השחייה הפרטית שלה, אך החטיאו את המטרה. אמנם נערכה במקום שחיטה־רבתי, ומי־הבריכה האדימו, אך דני שמעון לא נלכד. הוא נשאר בחיים.

אחרי זה פרשו בני פראנג'יה מן החגיגה, והצטרפו למחנה הסורי. להגנתם סמכו על החיילים הסוריים, שחנו בקירבת־מקום באיזור טריפולי. ואילו מישפחת שמעון נכנעה. האב קיבל תפקיד־כבוד ריק־מתוכן כראש הקואליציה הנוצרית, חייליו גוייסו מאונס לפלאנגות (ששינו את שמם ונקראים מאז „הכוחות הלבנוניים"), ודני שמעון גלה לאירופה, כדי לשמור על חייו.

מסתבר כי צדק, כי השבוע הופיע בישראל, בריא ושלם, ממש כמו חדש.

■ ■ ■

הייה צורך להביא את כל הסיפור המפותל הזה כדי להסביר את ביקורו של דני שמעון בארץ. זהו ביקור מוזר מכמה בחינות.

ראשית, הוא היה פומבי.

עד כה ביקרו ראשי המארונים בארץ פעמים רבות, אך תמיד במעטה של חשאיות. הפעם לא זה בילבד שניתן לדבר פומבי, אלא שנעשה הכל כדי להעניק לו גינונים של ביקור ממלכתי חשוב.

זה היה איתות למישהו.

מי שמעלה את קרנה של מישפחת שמעון, מוריד אוטומטית את קרנה של מישפחת ג'מייל. ואין ספק שזוהי הכוונה.

מישפחת ג'מייל איכזבה את ממשלת־בגין. היא לא השתתפה במילחמה, והצטיינה רק בשחיטה הגדולה (צברה ושתילא). אחר־כך הכחישה את אחריותה למעשה זה, והטילה אותה כולה על צה"ל.

גרוע מזה: ברגע שצה"ל חיסל את יריביה של מישפחת ג'מייל, היפנתה זו את הגב לישראל והתמסרה לחסדיה של ארצות־הברית. תחת להקים מדינת־חסות ישראלית, הקימה מדינת־חסות אמריקאית. בשיר אל־ג'מייל עצמו בא לבגין והודיע לו שאינו חולם כלל לחתום על חוזה־שלום עם ישראל. כעבור כמה ימים נרצח, ומאז לא פגשתי אף בלבנוני אחד שאינו מאמין כי הרצח בוצע בידי המוסד הישראלי.

האח הבכור, אמין אל־ג'מייל, שהומלך במקום אחיו, מוסיף לנהל מדיניות זהירה, פרו־אמריקאית, תוך נסיון למנוע קרע סופי עם העולם הערבי, ואף עם סוריה.

על רקע זה בא ביקורו של דני הצעיר. ממשלת־ישראל אותתה לנשיא לבנון: הסליחו עם מישפחת אל־ג'מייל עלול להסתיים באופן פיתאומי. ישראל ע־שוייה לחזור בכל רגע אל הסליחו המקורי שלה עם מישפחת שמעון.

■ ■ ■

אייתות ישראלי אחר נשלח מהרי־השוף.

מדי יום מוסגזים עתה הכפרים והרובעים המארוניים באיזור ביירות מן השטח הדרוזי, הנשלט על־ידי צה"ל. בדרך כלל אין צה"ל מתערב.

הסיבה המיידית היא פתחם של הדרוזים מפני התקפה נוצרית עליהם, ברגע שצה"ל ייסוג מאיזור זה. מבחינתם אין זה משנה אם יבואו הרוצחים במדי הפלאנגות או הצבא הלבנוני הרשמי.

המילחמה בין המארונים והדרוזים נטושה ככר מזה כמה מאות שנים, והיא רצופה בשחיטות הדדיות. הדרוזים יודעים היטב מה צפוי להם, אם יהיה נדמה למארונים שירם על העליונה. לכן פנה וליד ג'ונבלט הדרוזי אל הסורים, כרת עימם ברית ואף שילם את המחיר שנדרש — תקיעת סכין מילולית בגב שותפו־מאתמול, יאסר ערפאת.

אין זה מפריע לג'ונבלט להיעזר גם בישראל.

כמו בעניינים אחרים, נוצרה כאן ברית־נוחיות בין ישראל וסוריה. שתיהן תומכות בדרוזים נגד הנשיא אל־ג'מייל, כל אחת בגלל סיבה אחרת.

מצבה של ישראל בהרי־השוף מזכיר עתה את ימי־הזוהר של האימפריאליזם. למשל, אחרי מילחמת־העולם הראשונה היתה נטושה בחצי־האי ערב מילחמה בין השריף ההאשמי חוסיין, שליט מכה (אבי־סבו של חוסיין המלך) ובין עבד־אל־עזיז איבן־סעוד, שליט ריאד. מישלחת בריטית, שקיבלה הוראות מקאהיר, הינחתה את ההאשמי. מישלחת בריטית אחרת, שקיבלה את הוראותיה מדלהי, הינחתה את הסעודי.

קציני צה"ל מוצאים את עצמם עכשיו במצב דומה. אלה נמצאים באיזור של ג'מייל, ואלה נמצאים באיזור של הדרוזים.

כך מתנהלות אימפריות.

■ ■ ■

כל זה יכול לשעשע את מי שנהנה מסוג זה של הומור, הקרוי בלשון העמים „הומור שחור" או „הומור של עץ־התלייה".

אבל המישחק הזה באימפריאליזם־זוטא הוא יקר.

אי־אפשר לקיים נוכחות אימפריאליסטית כזאת מבלי להשתית אותה על עוצמה ממשית בשטח.

זה עולה בדם. זה עולה בדמים.

חיילי צה"ל נהרגו, נהרגים וממשיכים להיהרג במילחמה שבין המארונים והדרוזים. הנהרגים אינם יודעים בשביל מה הם נהרגים. ואיש אינו מסוגל להסביר להם זאת.

ברגע זה הם נהרגים ביגלל המישחקים המסובכים של ממשלת־ישראל בין המישפחות המארוניות והדרוזיות שמטרתם היא להשיג יתרונות מפוקפקים, שערכם בקליפת־השום.

הנוכחות בלבנון עולה בהון־עתק — ועכשיו מודה גם האוצר בפה מלא בהוצאה הענקית הכרוכה בכך. מדינה קטנה ועניה משחקת כאן במישחקים אימפריאליסטיים, שהקיזו את רמן של אימפריות גדולות ועשירות.

אלה למדו בדרך הקשה שיש רק עצה טובה אחת במצב כזה: יאללה, החציצה!

יורם אריזור משחק באש — הוא מאיים על איתני התשלובת הביטחונית־כלכלית

כיפה אדומה וזאבי התשלובת

בקומות העליונות של כמה בניינים־מישרדים גדולים בתל־אביב כבר מתחילים להספיד את יורם אריזור. במקומות האלה שוכנות הלשכות המפוארות, שבהן מסתופפים המנכ"לים והסמנכ"לים, חברי הדירקטוריונים ואנשי־הפירסום של כמה קונצרנים גדולים. „יורם אריזור," אומרים שם, „משחק באש."

הסיבה אינה המדיניות הכלכלית הכושלת של שר־האוצר זעוף־הפנים. החוב החיצוני התופח של ישראל אינו מדאיג את מנהלי־הקונצרנים. הקיצוץ בסובסידיות אינו מטריד אותם. האינפלציה הגואה רק מגדילה את רווחיהם. אותם מקפיצה רק עובדה אחת: הנסיון של שר־האוצר, לקצץ באופן דראסטי בתקציב־הביטחון.

הם אינם נרגעים מכך שהושגה „פשרה" ושהקיצוץ בתקציבי הביטחון הוא למעשה חסר־משמעות. זאבי התישלובת זוכרים כי שר־האוצר הקודם של ממשלת הליכוד, ייגאל הורביץ, השיג תחילה קיצוץ קטן, ואחר־כך גבר תיאבונו, והוא ביקש לקצץ עוד. הם חוששים מאוד שגם אריזור ינהג ברוח דומה.

העימות החריף שנוצר בין חברי ממשלת ישראל ובין קציני המטכ"ל של צה"ל בבור הפיקוד של הצבא, שבמהלכו כינה אחד השרים את הרצאתו של ראש־אמ"ן כ„סיפורי כיפה־אדומה," הוא רק הירייה הראשונה בקרב זה. קציני צה"ל — במודע או שלא במודע — שימשו כחיל־החלוץ בקרב שעדיין לא הסתיים בין יורם אריזור וחלק מממשלת ישראל מצד אחד — ובין התישלובת הכלכלית אדירת־הכוח שהשתלטה, למעשה, על הכלכלה הישראלית.

קציני צה"ל, שניסו להגן בחירוף־נפש על תקציב־הביטחון מפני שיניו הנוגסות של שר־האוצר, מהווים כבר עתה, בעוד הם לובשים מדים, חלק מן התישלובת הזאת. כאשר הם יפשטו את מדיהם, הם ישתלבו, ברובם הגדול, בתוך התישלובת הכלכלית של התעשייה הביטחונית.

הם יתמנו כמנהלי אגפים וכחברי מועצות־מנהלים בקונצרן כלל או בקונצרן כור, בדיסקונט השקעות או בקבוצת אייזנברג. חלק מהם ייצגו חברות־נשק אמריקאיות בישראל. ואחרים יקימו חברות־יעוץ שיתמחו בשיווק נשק ישראלי לדיקטטורות דרום־אמריקאיות או אפריקאיות. בדיוק כמו קודמיהם במטכ"ל.

התישלובת הזאת מהווה היום רבע מן הכלכלה הישראלית. זוהי קבוצת־עסקים שהתחרות בתוכה היא שולית. האינטרס המאחד אותה חזק מכל ניגודים עיסקיים שוליים.

יורם אריזור מנסה לצאת נגד האינטרס העליון הזה.

הוא עושה זאת בהסנות רבה. התביעה הראשונה של האוצר היא לקצץ 20 מיליארד שקלים בתקציב־הביטחון. הסכום הזה מהווה רק 7% מן התקציב הביטחוני העצום של מדינת ישראל. אך די בכך, כדי להדליק הרבה נורות אדומות בלשכות המנכ"לים של התעשיות הצבאיות.

שם זוכרים בגאווה כיצד חוסלה, למעשה, הקריירה הפוליטית של ייגאל הורביץ. ליורם אריזור בראי להיזכר במה שקרה לשר־האוצר השני של ממשלת הליכוד.

הורביץ נכנס לתפקידו בנובמבר 1979. היה זה אחרי ששימחה ארליך איבד את תמיכת מיפלגתו שלו. היה מושא לבוז ציבורי ולבדיחות אינספור. ולמעשה נזרק לכלבים על־ידי חברו הטוב, מנחם בגין.

הורביץ, שעשה דרך פוליטית מפותלת ממפא"י לליכוד, מיהר להכריז על מדיניות כלכלית חדשה. והתחיל לבצע אותה. הוא קיצץ בצורה אכזרית בסובסידיות ובאשראי. גרם לעלייה חדה בריבית, וביקש להביא לקיפאון במשק. האינפלציה, כך הוא הצהיר, מעניינת אותו פחות ממאזן התשלומים ופחות מיתרות מטבע־החוץ של המדינה.

ההצלחה של הורביץ היתה מוגבלת ביותר. אך הוא פגע רק בשכבות החלשות של האוכלוסייה, ולאלה. כידוע, יש קול חלש. כל היתר אהבו את הורביץ, במיוחד אחרי שהוא הצליח להראות במהירות כי יש תוצאות למדיניות, ונבלם דילדול המטבע הזר של המדינה.

העיתונאים שגדלו על בירכי הפרופסורים, והפרופסורים שגדלו על בירכי התיאוריות הכלכליות של מילטון פרידמן ודומיו, כל אלה הצדיעו להורביץ.

גם הפוליטיקאים היו מרוצים. בחודשים הראשונים לכהונתו של הורביץ נרשמה עליה בפופולאריות של הממשלה. לשרים — שברובם היו ונשארו בורים גמורים בענייני כלכלה, היא נדמה שסוף־סוף יש מישהו שמחזיק את המושכות.

חלפו רק כמה חודשים, ולקראת אמצע שנת 1980 גילה ייגאל הורביץ תגלית מפתיעה מאוד לגביו.

הוא גילה שמדיניותו תנחל כישלון חרוץ, אם הוא לא יקצין בתקציב־הביטחון על ספיחיו הישונים.

„גור ילל כמו תרנגול"

בניגוד לתדמיתו, מעולם לא היה הורביץ כלכלן דגול. הוא היה בעל בית־חרושת לדברי חלב, שכמו רבים בעידן ספיר הצליח הודות למילוות ומענקים ממשלתיים נדיבים. הורביץ גם היה נץ קיצוני, שאחת הסיבות לכך שהתפטר מהממשלה שנה לפני שמונה לתפקיד שר־האוצר, היתה חתימת הסכם־השלום עם מצריים.

אך בדי לראות מה שראה הורביץ, לא היה צורך להיות

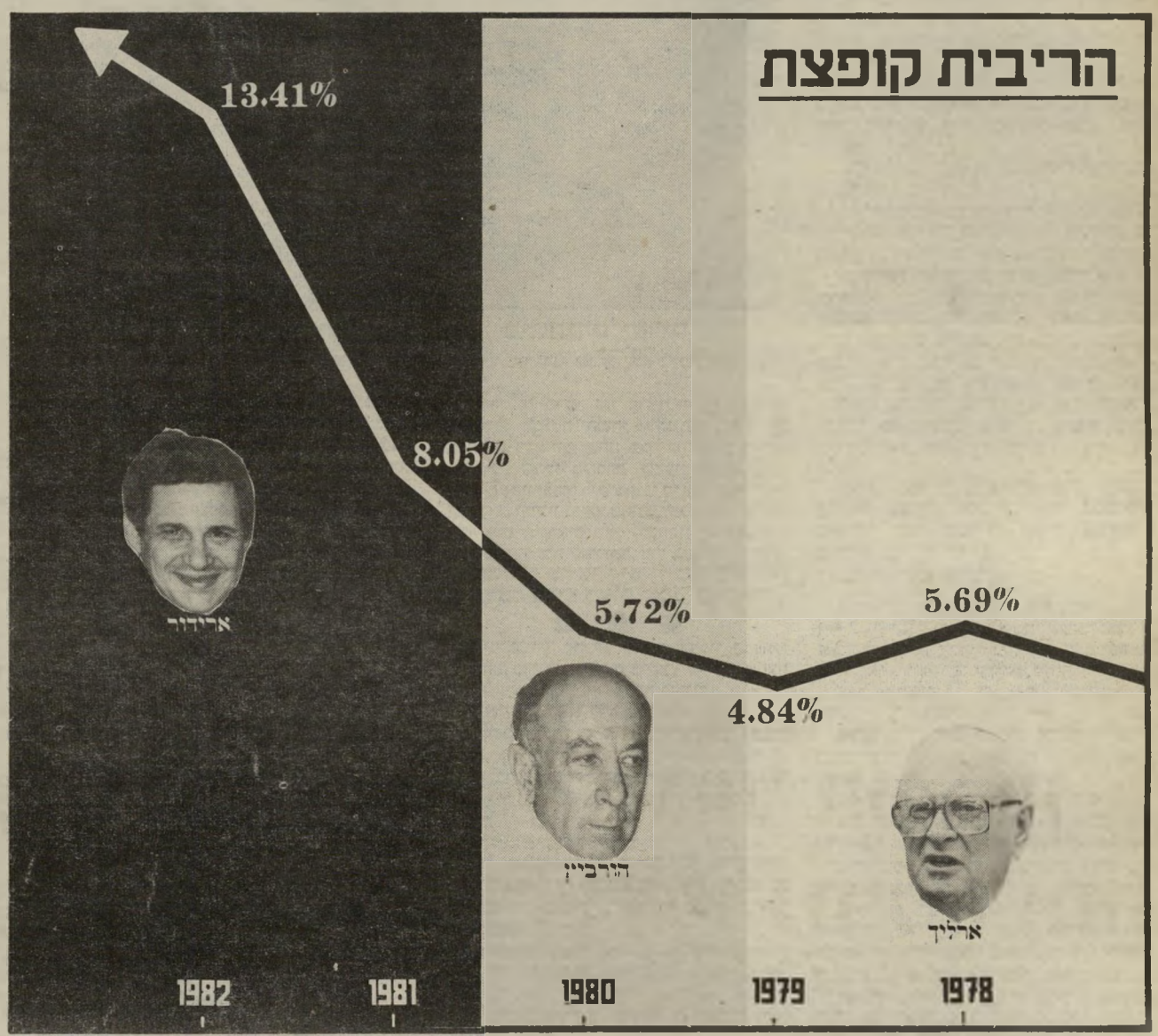

הריבית כחלק מהתוצר על ההלוואות העצומות שמקבלת ישראל מבנקים ומממשלות בחו"ל, עליה לשלם ריבית גבוהה ומצטברת. התרשים כאן מתבסס על נתוני קרן־המטבע הבינלאומית. בתקופת כהונתו של שימחה ארליך כשר־האוצר, נשמרה רמה של תשלומי־ריבית, שהיוו בערך 5% מהתוצר הלאומי הגולמי. בתקופת כהונתו של יורם אריזור תפח חלקה של הריבית בתל"ג ליותר מ־13% מכלל התוצר הלאומי. התשלומים האלה הם תמיד בגין הלוואות שנלקחו בשנים קודמות. עליית חלקם של תשלומי הריבית לעומת התל"ג מוסברת גם על־רקע הקיפאון בתוצר הלאומי של ישראל, ועל רקע עליית חלקו של תקציב־המדינה לעומת התל"ג. תשלום־הריבית וההוצאה הביטחונית היום מהווים יחד 40% מהתוצר הלאומי הגולמי – שיעור שאין לו אח ורע בשום מדינה בעולם.

כלכלן דגול. ואפילו ניץ קיצוני במוחו לא יכול היה שלא להודות בגלוי, כי יש צורך לקצץ גם בתקציב־הביטחון של מדינת־ישראל.

למזלו של הורביץ, הוא מצא במישרד־הביטחון קליינט נוח־יחסית. זה היה שר־הביטחון עזר וייצמן, שבעצמו סבר שאפשר לקצץ בתקציב־הביטחון. וייצמן עצמו היה חלק מן התישלובת הביטחונית לפני שנכנס לתפקידו — וגם אחרי שהתפטר. אבל מי שהיה מאדריכלי השלום עם מצרים, סבר כי הסכם זה יהיה יציב, ואפשר לקצץ בתקציביו של צה"ל.

וייצמן הורה לרמטכ"ל דאז, מרדכי גור, לקצץ בתקציב־הביטחון. להעולם הזה אמר וייצמן, שגור „יילל כמו חתול." אבל קיצץ בתקציב לפי דרישתו, אך הוא אינו זוכר כמה בדיוק.

וייצמן מספר, שכאשר הוא נכנס לתפקידו כשר־הביטחון, היו לחצים עזים שהוא יביא להעלאת תקציב הביטחון. וייצמן אינו אומר מי לחץ: „אמרו לי שצריך להעלות את התקציב הביטחוני, כי יש סכנה להתפרצות באוקטובר. לא רק שלא היתה התפרצות באוקטובר, אלא שאנוואר אל־סאדאת בא לירושלים בנובמבר."

וייצמן, לדבריו, הסכים עם הורביץ לקיצוץ בתקציב־הביטחון. אבל לא הסכים לקיצוץ נוסף, כאשר בא הורביץ בדרישות נוספות, שהרגו מהמיסגרת המוסכמת. עד היום הוא מתגאה בכך, שבתקופה שבה הוא כיהן כשר־ביטחון, חלה ירידה מסויימת בעומס הביטחוני (ראה: תרשים).

להורביץ היה או ביטחון־עצמי רב. הסקרים הוכיחו שהוא פופולארי מאוד בציבור, והוא תבע את הקיצוץ הנוסף בקולי־קולות. הוא לא הסתפק בקיצוץ המוסכם, חסר־המשמעות.

ואז, לפתע, תוך שבועות מעטים, הפך הורביץ לאוייב הציבור מס׳ 1. הכתבים הכלכליים כבר לא אהדו אותו כל־כך. למערכה נגדו הצטרפו לפתע הכתבים הצבאיים, הניזונים ממערכת־הביטחון ומצה"ל. הם כתבו על הסכנה המרחפת על ביטחונה של ישראל. אך גרוע מכל: הורביץ איבד את גיבויים של חבריו השרים, וגם ראש־הממשלה, מנחם בגין, כבר לא התייחס אליו באהדה רבה כל־כך. בעקיפין הואשם הורביץ בכך, שהוא פוגע במערכת הביטחונית בדבריו על הצורך בקיצוץ התקציב הביטחוני.

שר־הביטחון, עזר וייצמן, התפטר בסוף מאי 1980. וייצמן טוען, כי לא היה קשר בין התפטרותו ובין הקיצוץ בתקציב־הביטחון. הוא התפטר משום שלא יכול היה לשאת עוד באחריות למדיניות הכוללת.

התפטרותו של וייצמן לא הועילה להורביץ. השחיקה במעמדו ובתדמיתו נמשכו. התישלובת הביטחונית־תעשייתית יצאה אז למערכה מכרעת נגדו.

ההתקפות לא היו ישירות רווקא. הורביץ לא הותקף רק על כך שביקש לפגוע בתקציב־הביטחון, אלא על כל דבר.

האופוזיציה של המערך הוא הגורם העיקרי לשורת החלטיים הארוכה של המשק הישראלי.

● **אינפלציה:** תקציב־הביטחון. המהווה רבע מן התל"ג, הוא הגורם האינפלציוני העיקרי. אין זה משנה, כמעט, איזו מדיניות תנקוט הממשלה בתחום בלימת האינפלציה. כל עוד יהיה תקציב־הביטחון רבע מהתל"ג — היא תמשיך ותגדל.

הסיבה לכך היא פשוטה: ההוצאה הביטחונית היא הוצאה שאינה מביאה ליצירת אמצעי־ייצור או מוצרי־צריכה. היא לא מביאה תועלת למשק, אלא לכיסי תעשייני־הנשק ויבואניו, היא מיועדת לתשלום משכורות לצבא הענק על 170 אלף חייליו (על־פי נתוני המכון ללימודים אסטרטגיים בלונדון), למילחמה בלבנון. כל אלה אינם מביאים לצמיחה כלכלית — אלא מכלים אותה.

כמויות הכסף גדולות — בלי ש„יכוסו" על־ידי סחורות ושרותים שיוצרת ההשקעה הכספית. אין זה פלא, לכן, שקיימת התאמה בין התפתחות האינפלציה ובין עליית חלקה של הצריכה הביטחונית בתוצר הלאומי.

● **החוב הלאומי:** בניגוד לאגדות על הסיוע האמריקאי הנדיב, שרק משלם המיסים האמריקאי משלם את מחירו, יש גם מחיר ישראלי כבד. החוב החיצוני של ישראל תופח במהירות רבה. תשלומי הריבית בלבד, שהיוו ב־1978 רק 5.69% מהתוצר הלאומי, מהווים היום יותר מ־14% מן התוצר הלאומי, והשיעור הולך וגדל (ראה: תרשים).

● **הקיפאון במשק:** כאשר חלקה של ההוצאה לביטחון מן התל"ג כולו. בתקופת וייצמן היתה עליה מסויימת, אך הקיצוצים בתקציב־הביטחון הביאו לירידה בחלקה של ההוצאה הביטחונית. שיעור ההוצאה הביטחונית לעומת התל"ג נשמר בתקופה שבה כיהן מנחם בגין כשר־הביטחון. אריאל שרון הקפיץ את ההוצאה הביטחונית למימדים שלא נודעו כמותם בישראל, אלא אחרי מילחמת יום־הכיפורים. תפקיד מרכזי בכך היה למילחמת הלבנון. מילחמה זו, שעלתה למדינת ישראל הון־תועפות, עדיין לא הסתיימה, ותקציב־הביטחון תופח גם בתקופת שר־הביטחון החדש, משה ארנס.

סוף־סוף התברר גם לשר־האוצר יורם ארידור, כי בלי לגעת בפרה הקדושה של תקציב־הביטחון, לא תהיה שום משמעות לצעדים האחרים שהוא יעשה. הקיצוץ בסובסידיות יפגע בצורה אכזרית בשכבות החלשות, שמנחם בגין הבטיח „להיטיב עימן", אך לא יגרום להורדת האינפלציה.

הגבלות על הייבוא לא יביאו

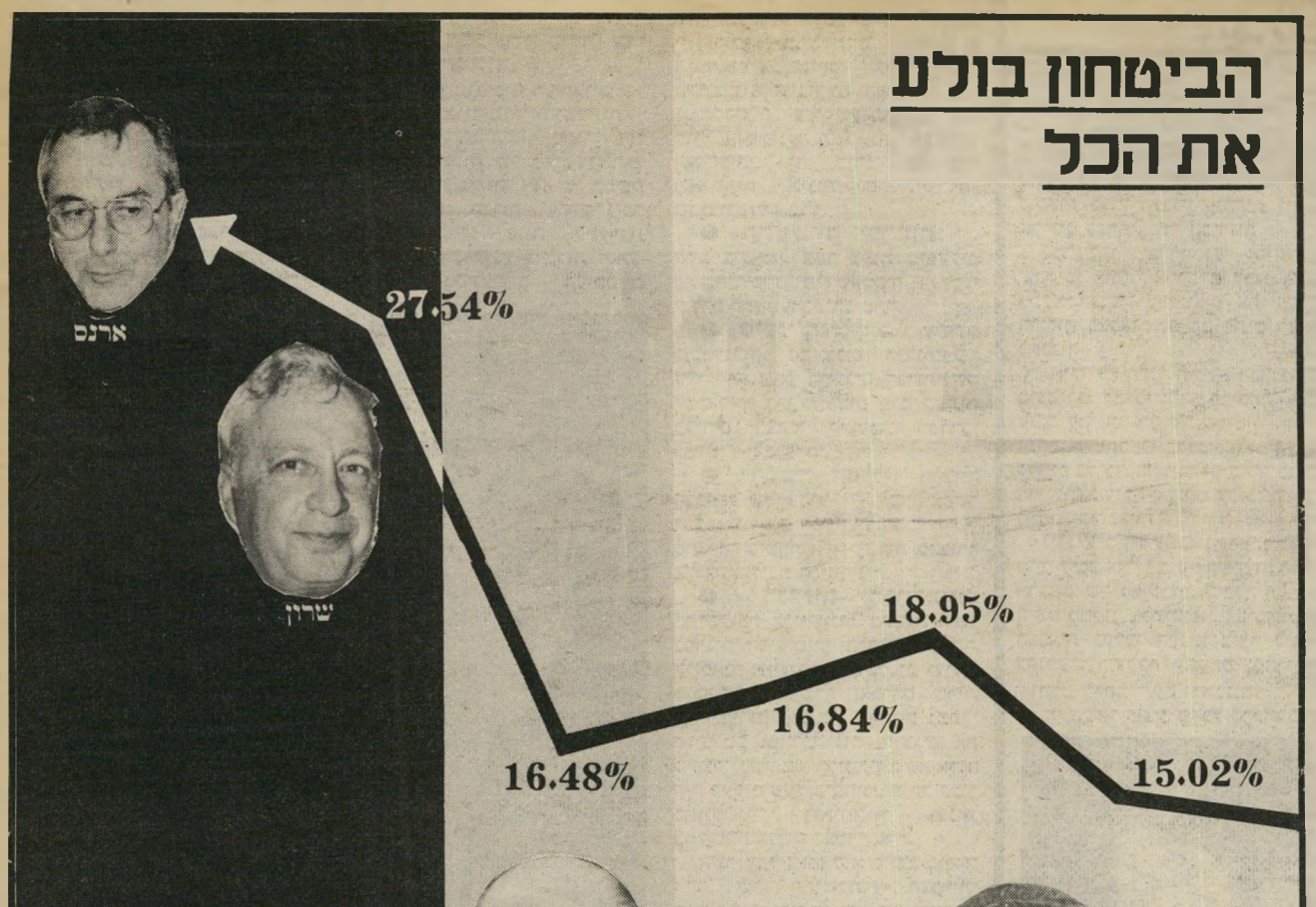

הביטחון כחלק מהתוצר

תרשים זה, כמו התרשים השני בעמודים אלה, מבוסס על נתוני קרן־המטבע הבינלאומית. נתוני הקרן מתייחסים לחלקו של תקציב המדינה בתל"ג (תוצר לאומי גולמי – הסיכום הכספי של סך הסחורות והשירותים המיוצרים במשק מדי שנה). על פי נתונים אלה, הגיע חלקו של התקציב מ־66.2 אחוזים מהתל"ג ב־1978, עד ל־90% ב־1982. נתוני קרן־המטבע מצביעים גם על עליית חלקה של ההוצאה לביטחון בתוך התקציב. העולם הזה חישב, על־פי נתונים אלה, את עליית

הם סילקו את שר־האוצר ייגאל הורביץ — ואם יתעקש ארידור, צפוי לו גורל דומה

והקואליציה של הליכוד שיתפו פעולה בעניין זה במרץ רב — בדיוק כשם שהם משתפים פעולה היום.

לבסוף, כשהיה ברור להורביץ כי הוא איבד לחלוטין את תמיכת חבריו בממשלה, והוא ביקש לשמור לעצמו לפחות מעט מן האהדה הציבורית לקראת הבחירות הקרבות לכנסת —

(המשך בעמוד 9)

איטיים מאוד. הוא מבקש ללכת בדרך הדרגתית. אך גם כך הוא עומד להיקלע לקרב הקשה ביותר בקריירה הפוליטית שלו — אם אומנם הוא יהיה איתן בדעתו, שלא לוותר ולהביא לקיצוין של ממש בתקציב־הביטחון.

החזית שתתייצב נגדו תהיה רחבה ביותר. אם הוא יתעקש, תהיה המטרה להביא להתפטרותו. אם לא יהיה די בכך — תופל הממשלה כולה, כדי לסכל את המהלך.

ואלה הם מרכיביה העיקריים של התישלובת הביטחונית־תעשייתית:

● **הקונצרנים:** מתוך 100 החברות הגדולות של מדינת־ישראל — המחזיקות בידיהן 64% של המשק — יש כ־30 חברות, שחלק ניכר מהתוצר שלהן פונה למערכת הביטחונית. רבות מן החברות האלה מאוגדות בקונצרנים העיסקיים הגדולים, הציבוריים והפרטיים. יש גם קונצרנים ממשלתיים, הקשורים בשותפויות וביחסי גומלין עם הקונצרנים הציבוריים והפרטיים.

הקבוצות העיקריות כאן הן: כלל, כור, דיסקונט השקעות, תדיראן (שמחציתו בידי כור), התעשייה האווירית, כימיקלים לישראל, קבוצת אייזנברג.

● **התעשייה הפרטית:** יש היום בישראל כמה מאות מיפעלים בינוניים וקטנים, שהלקוח העיקרי שלהם הוא מערכת־הביטחון.

● **סוכני הנשק:** כמה עשרות סוכני־נשק, המייצגים חברות־נשק זרות, או שהם מייצגים חברות־נשק ישראליות בחו"ל. רבים מהם קצינים בכירים בצה"ל לשעבר, כמרדכי („מוטי") הוד או רן פקר.

● **המטה הכללי:** הקצונה הבכירה של צה"ל — וכאן אפשר למנות גם את הפקידות הבכירה של מישרד־הביטחון — קשורה בטבורה אל התישלובת הביטחונית.

● **הדרגים הפוליטיים:** התישלובת הביטחונית מיוצגת היטב בדרגים הפוליטיים הבכירים ביותר. לקבוצת אייזנברג, למשל, יש נציגים מובהקים בממשלה (אברהם שריר, שרה דורון) ובכנסת. הח"כים נפתלי בלומנטל ומרדכי גור מייצגים את קונצרן כור. שר־הביטחון משה ארנס היה בעל מיפעל ביטחוני, מנהל בכיר בהתעשייה האווירית, ומנהל בתעשיית־הנשק האמריקאית.

השר יובל נאמן הוא מייצג מובהק אחר של התישלובת הצבאית־תעשייתית, ובעיקר של האגף העוסק במחקר ובפיתוח.

בין אנשי הדרג הפוליטי אפשר להזכיר עוד את הח"כ החיפאי יוסף רום, את הח"כ יגאל כהן־אורגד, שהוא מבעלי חברת איתם, העוסקת בהקמת מיפעלים מתוחכמים בגדה המערבית.

יתכן מאוד כי ההתקפות שיכוונו מצד התישלובת הביטחונית־תעשייתית כלפי אריאור, לא יתמקדו כלל בניסיון שלו לקצץ בתקציב־הביטחון, אלא בצדדים אחרים של מדיניותו. אך גם אין ספק כי ייאמר על אריאור שהוא עלול לסגוע בביטחון המדינה — נימוק בעל משקל רב מאוד, כאשר מדובר בשר המייצג את תנועת החרות.

האם יפגע קיצוץ בתקציב־הביטחון בביטחון־המדינה? עזר וייצמן, העוסק היום בייבוא מכוניות יפאניות ואינו מסתיר את שאיפותיו הפוליטיות, טוען שלפני שמדברים על קיצוץ בתקציב צריך לדבר על מגמות ויעדים של המדיניות הישראלית. יש לקבוע סדר־עדיפויות בפרוייקטים הלאומיים.

יגאל כהן־אורגד נחשב כמקורבו של שר־הביטחון. משה ארנס. הוא אומר, שתוך מאמץ גדול — אך בלי פגיעה בביטחון — אפשר להגיע לקיצוץ של ארבעה־חמישה מיליארד שקלים בתקציב־הביטחון (מתוך 273 מיליארדי שקלים בתקציב 1983).

זוהי בדיוק עמדתם של מישרד־הביטחון וצה"ל. כהן־אורגד טוען, שאסור להשוות בין הקיצוץ שעשה דויד בן־גוריון, ראש־הממשלה הראשון, בראשית שנות החמישים, ובין הקיצוץ המוצע עכשיו. „צריך לזכור באיזה הקשר של רמת־חיים של הציבור נעשה הקיצוץ אז — עם חצי מיליון אנשים במעברות — ואיזה הקשר מציעים היום. כשיש רווחת־חיים ונוחיות. השאלה היא, האם באמת מיצינו את השוליים בתחומים אחרים בכלכלה, והנושא שנותר הוא נושא של לקיחת סיכונים ברמת הנוכחית."

אך העובדות נותרות בעינן: לישראל יש חוזה־שלום חתום עם מצריים. במה שמכונה החזית המזרחית, ניצבת סוריה לבדה. איראן ועיראק מנהלות ביניהן מילחמה ארוכת שנים. ירדן לא תתקוף את ישראל. בלבנון עשה צה"ל כבתוך שלו, אך תקציב־הביטחון תופח למימדים מבהילים, מגדיל את החוב הלאומי, את האינפלציה, וגורם לקיפאון במשק.

שלמה פרנקל ■

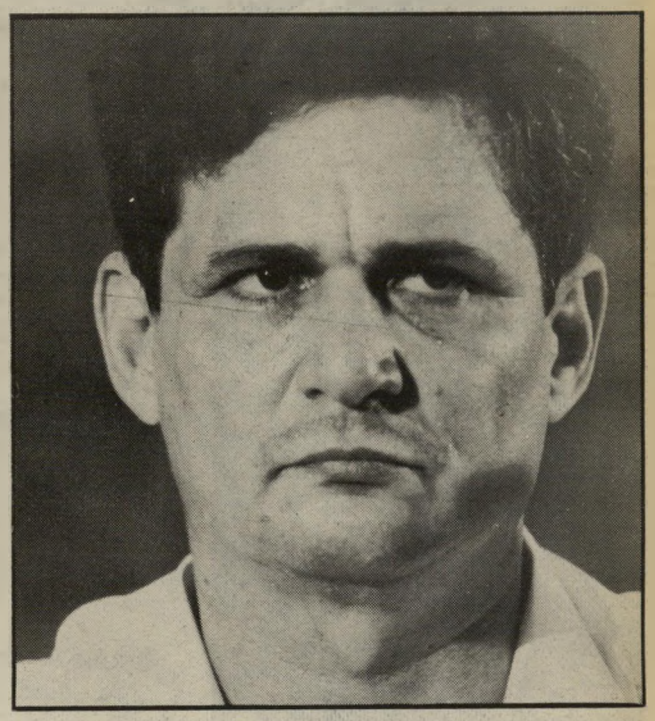

הוד: סוחרי־הנשק

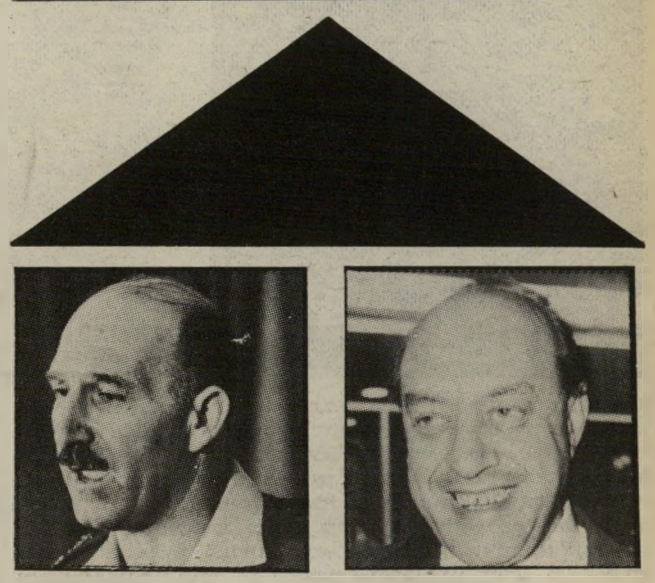

א"יזנברג: ה"יצואנים

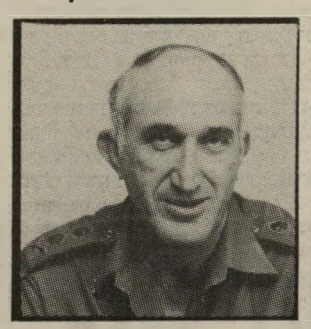

לוי: הדרג הצבאי

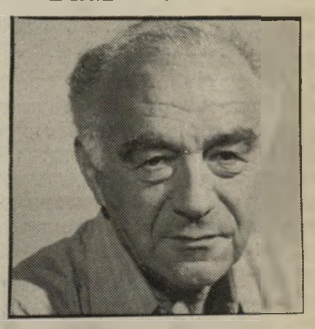

בלומנטל: הקונצרנים

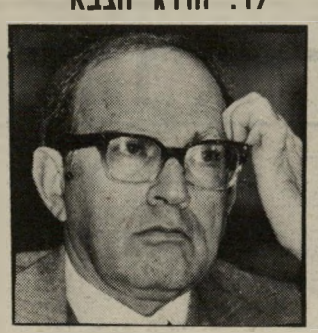

נאמן: מחקר וניחוח

כהן־אורגד: התעשי"ה

במדינה

(המשך מעמוד 6)

וקצינים, אנשי־סדיר ומילואים — האיר לו פנים.

כמה קצינים בכירים אף אמרו בהזדמנות זו בגילוי־לב, כי ההתבוססות בבוץ הלבנוני גורמת נזקים אדירים לצה"ל, מכל הבחינות.

„הרגשתי שהחיילים והקצינים שהקיפו אותי," אמר רם לפני צאתו לכלא הצבאי, „מבטאים את הלוך־הרוחות בצבא כולו. הם מתים לצאת מלבנון.

„אילו לא היתה תופעת הסרבנות," סיכם רם, הסרבן ה־83 במיספר, „היה עובר עוד זמן רב עד שביטויי חוסר־הנחת מהמתרחש בלבנון היו הופכים גלויים כל־כך. האווירה הנוכחית בקרב החיילים מעידה בהחלט על כי הסרבנות מניבה פירות."

עונשים חדשים. הערכתו האופטימית של אורי רם, על השפעות ההתארגנות של יש גבול, קיבלה השבוע חיזוק ממקור בלתי־צפוי. בפרקליטות הצבאית נערכו דיונים כיצד לטפל בתופעה, ההולכת לדעתם ומחריפה, והוחלט להחמיר עם הסרבנים.

בין השאר הוצע, כי כל סרבן־לבנון

סרבן רם
הצבא מת –

שישתחרר מהכלא, יקבל מייד צו־חדש. ואם יעמוד בסירובו — ייכלא מייד שנית.

על צורת ענישה אחרת ריווח השבוע אנדרריי דרזנין, אסיר מס' 75 של יש גבול, שהשתחרר לפני שבועיים מהכלא (העולם הזה 2397).

אחרי שיצא דרזנין לחופשי, ניגש אל קצינת־הקישור של יחידתו, וביקש אישור־יציאה מהארץ.

על שהתרחש, סיפר דרזנין:

ב־8 באוגוסט ביקשתי אישור יציאה מהארץ. קצינת־הקישור, סג"מ נילי נזרי, התקשרה עם קצין בשם פינצ'י — וזה הורה לה שלא לתת לי אישור־יציאה לחו"ל.

נילי נתנה לי למלא טופס 56 — טופס המיועד לחיילים בשירות סדיר וקבע, ולחיילי־מילואים שנקבע להם תאריך לשירות־מילואים, ואשר מבקשים לרחוק שירות זה לצורך יציאה מהארץ.

נדרשתי למלא את הטופס, למרות שלא נקבע לי תאריך לשירות־מילואים. מילאתי את הטופס, ולמחרת קיבלתי אותו בחזרה. בסעיף המלצות מפקד היחידה נכתב: „לא ממליץ לאשר יציאה לחו"ל. החייל ישב בכלא בגין סירוב לשרת בלבנון." על החתום — סרן מוטי סבג.

בסעיף של המלצת המיפקדה הממונה נכתב: „הריני מצטרף להחלטת מפקד היחידה. הסיבה: החייל מסרב לשרת בלבנון וישב על כך בכלא."

למחרת קיבלתי צו־קריאה לעוד חודשיים.

עד כאן סיפורו של אנדרריי דרזנין. ככל הידוע, זו הפעם הראשונה ששילטונות הצבא מונעים יציאתו של אזרח מהארץ, בנימוק פוליטי.

השטחים הכבושים

גולים במולדתם

אבו־עלי הוגלה מרפיח ליישוב מידברי, ושכנתו במקום גלותו, שסעדה אותו בחוליו, הוגלתה לרפיח.

15 שנים ישב עבד־אל־עזיז („אבו־עלי") שאהין בבתי־כלא, בשל חברותו בפת"ח. הוא ריצה את עונשו עד תום, מבלי ליהנות מכל חנינה, הפחתה בעונש או מהשליש המפורסם.

כשיצא מבין כותלי הכלא, לפני שמונה חודשים, חשב כי יוכל לפתוח בחיים חדשים. מאז הכיבוש ב־1967 הוא זכה להלך חופשי רק חודשים מעטים. עכשיו, בגיל 45, כך קיווה, נפתחה תקופה חדשה.

אך הוא טעה.

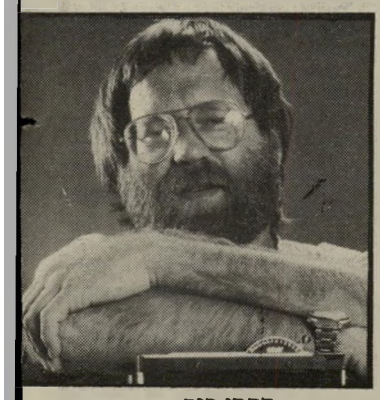

סרבן קוק
לצאת מלבנון

מייד עם שיחרורו, הוציא נגדו המושל הצבאי צו־ריתוק לביתו שברפיח, והוטל עליו להתייצב שלוש פעמים ביום בתחנת־המישטרה בעיר.

מיזרן וכיסא. גם צו־הריתוק לא סיפק את רצונם של השילטונות. ב־11 במאי הוציא מושל האיזור, סגן־אלוף עמיקם נגר־לוי, צו המורה להגלות את אבו־עלי ממקום מגוריו לכפר הנידח דהאנייה. הנימוק: „טעמים של שלום האיזור וביטחונו."

דהאנייה נמצאת בלב המידבר, סמוך למיפגש הגבולות ישראל – מצריים – רצועת־עזה. למקום גלותו, בניין נטוש ושמם, ניתן לאבו־עלי להביא עימו רק מיזרן וכיסא אחד, ונאסר עליו לקיים כל קשר עם תושבי המקום.

אשתו וילדיו חייבים לבקש אישור מיוחד מהמושל כדי לנסוע לדהאנייה. בביקוריהם אסור להם להיכנס למיבנה שבו הוא גר, והפגישות נעשות תחת עיניהם הפקוחות של החיילים. רק פעם אחת בשבוע מרשים השילטונות לבני־הזוג להיפגש ביחידות.

על בני־מישפחתו האחרים נאסר כלל לבוא לדהאנייה.

גם השכנה הוגלתה! לפני שבועיים הצליח אבו־עלי להבריח מיכתב ממקום גלותו. הוא מספר על הידרדרות במצבו הבריאותי, ומתלונן על טיפול רשלני ומרושע.

יום אחד, אחרי שהתמוטט, הועבר תחת שמירה לבית־החולים בעזה. הרופאים שם, שהגישו לו עזרה ראשונה, קבעו שהוא זקוק לטיפול אינטנסיבי. אולם שומריו התעלמו מכך, והחזירו אותו מייד למקום גלותו במידבר.

האח הרפואי במירפאה של דהאנייה, שהגיש לו תרופה לשיכוך כאבים, נעצר בחשד שקיים קשר עם הגולה.

מלבד האח, הואשמה עוד אחת מתושבות דהאנייה בקיום קשרים עם אבו־עלי. אחת משכנותיו, אשה קשישה, ראתה את מצבו הקשה ונחלצה לעזרתו. היא התנדבה לעזור לו בעבודות הבית ואף הגישה לו כמה פעמים אוכל.

השילטונות הגיבו במהירות: הקשישה הוגלתה מכפרה לרפיח. עירו של אבו־עלי:

שתי אחיותיו של אהרון אבו־חצירא, הרבנית חפציבה־חסידה בוסו (מימין) ופנינה־פלורה סודרי (משמאל) מספרות על סבל המישפחה ומכחישות את ההתבטאות שיוחסה להן: „נשרוף את המדינה!"

„אנחנו לא ניתן לאהרון להתפטר מהכנסת. נעמוד על כך שירצה את עונש־המאסר כח"כ"

„המילה שבה השתמש המודיע המישטרתי, פרענק פארעח, היא שהדליקה את שינאת־האחים"

„אני פוחדת מפני היום שאהרון "יכנס לכלא. זה יהיה ואדי־סאליב שני!"

„מי שהתחיל עם אהרון – נמחק מהמפה!"

ריאיינה
שרית ישי

פרשת אהרון אבו־חצירא חרגה כבר מזמן מגבולות הסתבכותו של איש־ציבור בבעיות פליליות או מישפטיות. פרשת אבו־חצירא הפכה בעייה עדתית, והדליקה לדעתי את הפתיל של חבית אבק־השריפה שהמדינה הזו יושבת עליה מאותו יום שבו הובאו ארצה עולים חדשים ממדינות־אסיה וצפון־אפריקה, רוססו בדי־די־טי והושמו במעברות.

הבעייה לא נפתרה עם השנים, כי אם החריפה. הדור השני והשלישי של העולים החדשים ממורמר, כועס, חי בארץ ובטוח כי האשכנזים שונאים אותו, שהאשכנזים דפקו את הוריו ומה שיותר גרוע – דופקים גם אותו.

פרשת אבו־חצירא גרמה לכך, שבטלוויזיה הופיעו כל אותם פרצופים שהכריזו „אנחנו נחסל את האשכנזים!"

אל תוך הלהט ותהומות־השינאה שנפערו, השתרבבו גם אחיותיו של אהרון אבו־חצירא. מישפחת אבו־חצירא היא מישפחה מרובת ילדים – עשרה במיספר. אהרון הוא הבכור שבהם, האהוב, המקובל, הנערץ. אהרון הוא זה שירש את מקומו של אביו, הרב יצחק אבו־חצירא, שהיה מקובל ואהוב על בני עדתו. אחרי אהרון, שהוא עצמו אב לשישה, באות לפי הסדר הרבנית חפציבה, אם לעשרה ילדים, רחל כנפו, אם לשישה, הרב יחיאל, אב לחמישה, פנינה, אם לשמונה, שימחה שושן, אם לשלושה, האחות ברכה חשוכת־הילדים, מאיר אב לשלושה, חיה המתגוררת בצרפת, אם לשלושה, והאח הצעיר שמעון אב לילד אחד.

במהלך הפרשה בלטו שלוש אחיות במישפחה העניפה יותר מהאחרים: רחל כנפו, הרבנית חפציבה בוסו, המכונה על־ידי בני המישפחה בשמה השני, חסידה, ופנינה סודרי, המכונה בשם פלורה.

חסידה ופלורה נראו על מסך־הטלוויזיה בעת מתן פסק־הדין, כשהן צורחות ומאבדות את השליטה על עצמן. עיתונאים סיפרו, כי חפציבה־חסידה, הרבנית העוסקת במתן הדרכה לכלות ברבנות של רמלה, צעקה: „אנחנו נשרוף את המדינה!" חפציבה לא בקלות הסכימה להתראיין. משנאותה לבסוף הזמינה אותי לביתה, בית גדול, נקי ומסודר להפליא, ליד מישטרת רמלה. עשרת ילדיה שיחקו בחצר ולא הרגשנו אותם במהלך כל השיחה. הרבנית חפציבה היא אשה נאה ומטופחת, שעשר לידות ו־14 הריונות לא נתנו בה אותותם. כשהצטרפה בשלב מאוחר יותר האחות פנינה־פלורה, הבנתי כי הופעה נאה ומטופחת היא כנראה תכונה המשותפת לכל בנות מישפחת אבו־חצירא.

קשה היה לראיין את האחיות. אמונתן בצידקתו של אחיהן היא מוחלטת, ואין עליה עוררין. האח נערץ עליהן לא פחות מאביהן המנוח, שציור גדול שלו מקשט את חדר־האורחים. אהרון אבו־חצירא ירש בליבן את מקומו של אביו, יצחק אבו־חצירא, ורק כאשר פונשים בהן, מבינים את גודל הכאב שנגרם להן כשהוא הועמד לדין.

שתיהן אדוקות מאוד, חובשות פיאות נוכריות, נשואות לשוחטים עבדקניים. „אהרון," הן אומרות לי, „הוא היחיד שהולך עם כיפה, וז'ורמיין, אשתו, היא האשה היחידה במישפחתה שאינה חובשת פיאה נוכרית ואינה מכסה את שיערה. אבא לא היה כל־כך מרוצה מזה," אומרת לי פנינה, „אבל הוא אף פעם לא כפה את דעתו."

אנחנו מתכבדים בעוגיות מארוקאיות, והרבנית חפציבה מספרת לי כי המישפחה נחלקת ל„מיזרחיסטים" ולאדוקים מאוד. ה„מיזרחיסטים", שאהרון נמנה עמם, הם אותם שהתחנכו על בירכי הפועל המזרחי. הן מספרות לי שחוץ מאהרון כל האחים והאחיות התחתנו בשידוך. הן אומרות שגם ילדיהן נישאים ויינשאו בשידוך, כי כך זה נהוג. „אהרון יותר מודרני," אומרת פנינה, „הוא חניך של בני־עקיבא."

הן נעימות, מדברות עברית יפה, עברית של שבת, בקיאות בהליכי המישפט כמישפטניות מנוסות. אך יש נקודה אחת שבה הן נעצרות ואי־אפשר לחלוק עליהן: אהרון חף־מפשע! בתי־המישפט עיוותו את הדין. נטפלו אליו מפני שהוא איש חזק, אבל העובדה שהוא ספרדי תרמה לכך מעט – לא בגלל אהרון, כמו מפני שהשילטונות חוש־שים מספרדי חזק.

אי־אפשר להתווכח עם אדם מאמין,

„מי שהתחיל עם אהרון — נמחק מהמפה!"

(המשך מעמוד 11)

והאחיות לבית אבו־חצירא מאמינות כי אביהן דואג להעניש מהשמיים כל מי שגורם נזק לבנו־אהובו, אהרון. דוגמות לא חסרות להן. הן גם מאמינות, כי כל פרשת אבו־חצירא אינה אלא המרה ביסורים של עונש כבד ומכה קשה שרצה הקדוש־ברוך־הוא להטיל על המישפחה. אך בזכות־אבות נסוג ברגע האחרון והמיר את המכה הקשה במכה קלה־יחסית. על מה ולמה רצה השם יתברך להעניש את המישפחה המכובדת? על כך אין הן יודעות לענות.

אהרון אבו־חצירא הוא אדם המעורר רושם כי לעולם אינו מאבד את השליטה על עצמו. בשיחה אינטימית, אחיותיו עוררו אצלי ואצל ציפי, הצלמת, את הרושם, כי אנו משוחחים עם עולם הולך ונעלם. את השקט הנפשי של אחיהן הן לא ירשו. אך האמונה היא ככל הנראה תכונה העוברת במישפחה הזו כחוט השני. האמונה שבני מישפחת אבו־חצירא הם לא ככל האדם, וכי רוחו של אבי המישפחה צופה מלמעלה על כל הנעשה, רושמת, ומעניש או מלטפת בהתאם.

■ ■ ■

● הרבנית חפציבה, מדוע התבטאת כפי שהתבטאת אחרי שנשמע פסק־הדין במישפטו של אחיך?

בבית־המישפט, אחרי ששמענו את פסק־הדין, היינו בהלם, כולנו. צעקנו, כאבנו. אני זוכרת בדיוק מה אמרתי: זה לא יעזור להם! אמרתי, ככל שינסו להפיל אותו, כך הוא יתרומם. כל המישפחה, כל העדה, נלך אחריו. אם הוא ילך לבית־סוהר, כולנו נלך אחריו. זה מה שאמרתי.

● ולא אמרת שתשרפי את המדינה?

אני לא העליתי את המישפט הזה על דל שפתיי. היו שם כל מיני קריאות־גנאי, אבל לא זכור לי ששמעתי מישפט כזה מאדם אחר. המישפט הזה לא היה ולא נברא. ואם מישהו אומנם צעק אותו, לא צריך לכתוב שהמקורבים לאהרון אמרו אותו.

מילא, אני לא התרגשתי ממה שכתבו עליי בעיתונות. אני אגיד לך את האמת: מאז שהתחילה הפרשה, אין לי יותר אמונה בעיתונות. כל המישפחה איבדה את האמונה. שיכתבו מה שהם רוצים.

● ואת אומרת שלא את אמרת את המישפט הזה?

וכי איך יכולתי להגיד? אנחנו, בבית אבא, חונכנו על אהבת ארץ־ישראל. אבא עזב הכל במארוקו ועלה לארץ־ישראל. היתה לו אהבה והוא רחש כבוד לציונות. אצל אבא אהבת ארץ־ישראל היתה מעל לכל, וחלילה למי שהעלה על דעתו שינאה לאשכנזים. אז איך שאני אשנא אשכנזים? הרי אחותי הצעירה, חיה, נשואה לאשכנזי, ואחייניתי נשואה לאשכנזי.

בית־אבא היה פתוח לכל אדם. נכנסו אצלנו אשכנזים לא פחות מספרדים. החברות האשכנזיות שלי היו מקנאות בי, היו אומרות לי: בטח בגלל השם שלך, אבו־חצירא. יש לך פרוטקציה. אבל אנחנו מעולם לא השתמשנו בשם. זו היתה הדרך של אבא. הוא היה איש מאוד צנוע, מעולם לא השתמש בשמו כדי לקצר דרך או לפתור בעיות. הרבה פעמים, כשהייתי פונה אליו, אבא היה אומר: החוק הוא כזה וכזה, ואין דרך לקצרו או לעקפו.

● מתי סנית לאביך בבקשת עזרה, מתי ביקשת ממנו פרוטקציה?

התחתנתי עם ארגנטיני בגיל 17 ונסעתי איתו לארץ מולדתו. אחרי חמש שנים, ארבעה ילדים ואחד בדרך, חזרנו ארצה. היו לי כל מיני בעיות ביורוקרטיות, אז ביקשתי את עזרתו של אבא.

היום, ברוך השם, אני בת 42, אמא לעשרה ילדים — הגדול בן 23 וחצי. גם בבית אבא היו עשרה ילדים — אהרון הבכור ואני אחריו.

● איזה בעיות היו לך כשחזרת מארגנטינה?

קיבלתי דירה של 45 מטרים רבועים, בזמן שהיתה לי הזכות לדירה גדולה יותר. ביקשתי מאבא שיתערב. אבא אמר: תקבלי מה שנותנים לך, זה מה שיש. ירצה השם, עם הזמן תקבלי דירה גדולה יותר.

הרי הוא יכול היה לסדר. אצלנו התארחו שרים, חברי־כנסת, נשיא המדינה, יצחק בן־צבי, היה סועד על שולחננו בחג־הסוכות. אבא היה מקורב לכולם, הוא רק צריך היה להרים טלפון והיו באים לקראתו.

לאחרים? כן. למען האחרים הוא הרים הרבה טלפונים. מי שרצה טובה, ידע שהוא רק צריך לבקש מאבא. לכולם — כן, לזרים — בוודאי. אבל לנו? לא!

אנחנו גדלנו בבית בלי מותרות, אבל עם חינוך ועם אהבה. אהרון, יבדל לחיים, ירש הרבה תכונות מאבא.

● אילו תכונות?

השקט הנפשי, היושר, ההסתפקות במועט. כן זה כואב מה שעשו לו. אהרון היה סמל. כשבאים אל אהרון בבעיה, הוא מזכיר כל־כך את אבא — בגישה שלו, ביחס שלו, בעצות שלו. לכן זה כל־כך פגע בנו, מה שעשו לו.

● בעיניך, אחיך הוא האדם הישר בעולם?

„הגמ"ח היתה מיועדת לנזקקים. אהרון היה נזק. הוא חי רק ממשכורת"

איזו שאלה! כשאחי היה ראש־העירייה ברמלה, בתור אם ברוכת־ילדים היתה לי דירה של עמידר. ביקשתי רשות לבנות, להוסיף. אמרו לי: מבחינה חוקית, מגיע לך. את רק צריכה אישור מהעירייה.

פניתי לעירייה, ברקו את הבעיה ואמרו לי: צריך אישור של ראש־העירייה.

פניתי לאחי. זה טיבעי שאני אפנה אליו. אמרתי לו: אהרון, יש לי בעיה כך וכך, מאשרים לי מכל הבחינות. בתור אחי — תזרז לי את העניין.

ומה הוא עונה לי? המיקרה שלך כמו כל מיקרה אחר, ישמעו אותו, יאשרו אותו לפי החוק. ואני כל יום הולכת לעירייה, ושם אומרים לי בפירוש: זה תלוי בראש־העירייה. ואני, שמכירה את אחי, לא אמרתי שאני אחותו, אלא פניתי כאזרחית רגילה.

„מי ישלם בעד שלוש שנות הסבל של אמא? אבא תמיד היה אומר: אמא שלכם היא אשת־חיל. כעת היא הזדקנה ב־20 שנה"

אחרי מאמצים רבים קיבלתי מיכתב — אני אראה לך אותו — ומה כתוב במכתב: „בגלל קירבת מישפחה, ראש־העירייה לא נכח בישיבה שאמורה היתה להעניק לך אישור בניה." זה אחי!

לכן תדעי לך, שמעולם לא השתמש בפרוטקציה. לנו אישית, למישפחה, שום טובה אין בזה שהוא היה שר או שהוא חבר־כנסת. בעלי עובד כשוחט, כל הילדים אצלי לומדים. לולא הביטוח הלאומי, לא היינו מסתדרים. אז איך שלא נפגע כשאנחנו יודעים כמה הוא ישר?

ושאף אחד לא יאמר לי: כל אדם שנמצא בצמרת ויכול לעזור למישפחה שלו — עוזר. אצל אהרן אין דבר כזה!

ובכל זאת, תראי מה טופלים עליו, מה עושים לו. שיבואו ויבדקו מי מהאחים קיבל מישרה מיוחדת, כשאהרון היה ראש־העירייה.

● ובכל זאת, היתה אצלך חריגה בבניה.

נכון, זה לא אני חרגתי, זה המהנדס. מה אני מבינה בתיכנון? באתי לאחי, נורא נבהלתי. הוא אמר לי: אין מה לעשות, חרגת מהבניה. תצטרכי לעמוד למישפט כמו כל אזרח רגיל.

וכך היה.

● אם אהרון אבו־חצירא הוא אדם כל־כך ישר, כפי שאת מספרת — איפה כל זה התחיל, מדוע טפלו עליו, כדבריך, האשמות־שווא?

את זוכרת כשאהרון התמנה כשר־דתות? כל שר חדש יש לו זכות לעשות מה שהוא רוצה במישרד שלו. אהרון לא שינה הרבה, הוא לא החליף את כל הצוות.

היו לו בעיות עם המנכ"ל, אז הוא החליף את המנכ"ל. וכל הצרות התחילו כשהוא החליף את המנכ"ל האשכנזי.

● ואילו המנכ"ל היה ספרדי?

עובדה שהמנכ"ל היה אשכנזי, ואז התחילו הצרות. אבל שתדעי לך — כל מי שהתחיל עם אהרון, נמחק מהמפה. אם זה היה דויד גלאס, אם זה היה ישראל ליפל, אם זה היה בנימין זיגל.

ראית איך זיגל קיבל התקף־לב? זה בזכותו של אבא שלי בעולם האמת. הוא לא נותן שיגעו בנו על לא עוול.

■ ■ ■

(בשלב זה מצטרפת לשיחה האחות פנינה, המכונה פלורה, ופותחת במונולוג.)

פנינה: אהרון הוא אדם נבון ומחושב בדיוק כמו אבא. כשאבא היה בחיים, הם היו כמו שני אחים, הוא ואבא. היתה להם אותה דרך מחשבה, אותו שקט נפשי. היום אנחנו כבר הפכנו עורכי־דין ופוליטקאים — התמחנו בכל התחומים.

פוליטיקאי חייב להיות ערמומי, תסלחי לי כל הבטוי המלוכלך. אהרון לא יכול להיות כזה.

חפציבה: באהרון יש הרבה אהבת־ישראל. תסלחי לי, אבל מאז המיקרה איבדתי את האמון שיש לי בבני־אדם. אני לא מאמינה באיש. הנה, היום באו לפה מהטאבו, אמרתי להם: תסלחו לי, אני מוכרחה לברוח אם אתם באמת מהטאבו.

אני לא יודעת מה קרה לי: זה לא היה בי אף פעם, חוסר־אמון כזה באנשים. יש לי הרגשה, כאילו הכל מגמתי, מכוון נגדנו.

פנינה: אנחנו עוברים ברחוב— במקומות אחרים, לא ברמלה — ומזהים אותנו מהטלוויזיה, שאני לא יודעת מה להגיד עליה. שיסלח לי השם על מה שאני חושבת עליה. אנשים מחזיקים לנו אצבעות, אנשים זרים שאני לא מכירה.

חפציבה: כמה טלפונים היו לי: „תגידי לאהרון שאנחנו יודעים שהוא חף־מפשע, שאנחנו יודעים שהוא איש ישר." אני אמרת לך את האמת — בעזרת השם, לא יעזור להם. הם לא יצליחו לשבור את אהרון!

● מי זה הם?

חפציבה: כל מי שהביא אותו לאן שהביא אותו — המישטרה, חברי־כנסת.

● מי במישטרה, איזה חברי־כנסת?

פנינה: אם אהרון לא רוצה להגיד — אנחנו צריכות להגיד? תסכימי איתי, שהעליה המסחררת של אהרון בתוך המפד"ל לא מצאה חן בעיני כמה אנשים, במיוחד בעיני איש אחד. והאיש הזה אמר: אם לא הצלחתי לחסל אותו במפד"ל, נחסל אותו מחוץ למפד"ל.

● מי האיש הזה?

אם אהרון לא אמר את השם המפורש, למה שאני אגיד?

● את רומזת לשר־הסנים־ה־המישטרה יוסף בורג?

פנינה: לא יודעת. בזמן מישפט־השוחד באו משאיות שלמות למישרד־הדתות, לקחת מי־סמכים. בסוף למה הם הגיעו? הרים של מיסמכים, הפתדות, איומים — למה הם הגיעו?

● בסופו של עניין הוא הואשם שלקח כסף מקופת־גמילות־חסדים של העדה. אתם בוטחים על כך שהוא הורשע כי לקח כסף מכם?

חפציבה: מה זה גמ"ח, את יודעת מה זה גמ"ח? כל אחד מהמישפחה נותן כסף לגמ"ח. ככה זה נהוג אצלנו.

● המישפחה נתנה כסף לקופת־גמילות־החסדים? ידוע שזו היתה קופה שנוסדה על־ידי משה גבאי.

נכון, במיקרה הזה המישפחה לא נתנה. גבאי לקח את הפיצויים שלו, שקיבל אחרי שעזב את הצבא, והקים בהם קרן. בקרן אין חוק — לא מתי להחזיר, לא מתי לקחת.

הקרן קיימת להלוואות לנזקקים. ואהרון היה נזקק. הוא לא חי חיי־מותרות, אין לו עסקים כמו לשאר חברי־הכנסת. אהרון חי ממשכורת. מה כל־כך מפתיע בכך, שכשעבר דירה הוא לקח הלוואה? מה רע בזה? מה, הוא גנב? הוא החזיר: אז מה אם היה צ'ק שלא החזיר בזמן?

פנינה: עשו ממנו פושע בינלואמי. יותר מזה — את פסק־הדין נתנו לו ביחד עם טוביה אושרי. אז זה לא מכוון?

חפציבה: כשבאו לחקור במישרד־הדתות, אמרו במפורש: לא רוצים אחרים, רק את ראשו של אבו־חצירא!

פנינה: לקחו את בעלה של בת אחי ובדקו אותו. למה? יש לו 12 ילדים. איזו עוגמת־נפש גדולה סבל — ובסוף זוכה. את יודעת איפה התפרסם שהוא זוכה? בדף הרביעי, בארבע שורות! כשהוא נעצר, כתבו עליו בכל העיתונים, להזכירכם שהוא קרוב מישפחה של אהרון אבו־חצירא.

אז את לא תגידי לי שזה לא מכוון?

■ ■ ■

● למה, לדעתכן, כולם — כולל אמצעי־התיקשורת — נגד אחיכן?

פנינה: זה לא כולם. אבל למה בורג ידע להשתיק טוב־טוב את תיק־אפרסק?

חפציבה (בספרדית, כדי שלא נבין): אל תגידי לה, תזהרי במה שאת אמרת.

פנינה: אין לי ממה להיזהר, אני אגיד לה. זה הרי ברור כשמש: כל הקרן שווה 20 אלף שקל. מתוכה לקח אהרון בסך הכל 140 שקל. מה כל הרעש?

● מה חשוב כמה הוא לקח? חשוב שהוא לקח.

חפציבה: את לא מבינה, מה זה לקח? הגמ"ח היה מיועד לאנשים נזקקים. זה לא הגמ"ח, זה הכל התחיל במפר"ל.

● למה, כי בורג פחד ממנו?

פנינה: אהרון אף פעם לא רצה להודות בזה...

חפציבה (בספרדית): אל תגידי לה, אולי אהרון לא מסכים!

פנינה: למה שאני לא אגיד, כמה זמן אפשר לשתוק? האשכנזים, ובורג בראשם, פחדו שאהרון יעמוד בראש המיפלגה. הם כולם פחדנים, אז טפלו עליו האשמה. אם תחפשי כל אזרח בצורה שתפסו את אהרון — תמצאי מיליונים. מה יש, לא קרה לך שעברת כביש באור אדום וקיבלת קנס?

חפציבה: לאהרון יש תכונה של אבא. אנחנו אנשים מאמינים, יעזור השם, גם את זה נעבור.

● יתכן שהבעיה היא במסורת שהבאתם מחו"ל, לפיה נהוג שלראשי העדה ינכבדיה מגיע יותר, שראשי העדה לא צריכים לתת דין וחשבון?

חפציבה: חס וחלילה. אבא מעולם לא השתמש בכספי־העדה. אמא אומרת, שגרו כמו כולם וחיו אותם חיים, לא ניקרו לאף אחד עיניים. הבית של אבא היה תמיד מוקד למיפגש של כל אנשי־העדה. אף אדם לא יצא מהבית מבלי שיכבדו אותו בארוחה.

המישטרה תספר לך, איך היה הבית של אבא. איך כשאנשים היו נתקעים ברמלה בלי תחבורה,

מרואיינת חפציבה עם בעלה, שני ילדיה ואהרון
„היינו צריכים לקבל מכה, ואלוהים המיר אותה ביסורים!"

אהרון (למעלה משמאל) עם אביו (מזוקן) והנשיא בן־צבי*
מי השכין שלום בוואדי־סאליב, אם לא האבא שלנו?

המישטרה היתה מביאה אותם לבית יצחק אבו־חצירא. אנחנו התרגלנו — כשבאו אורחים, כל הילדים קמו מהמיטות ופינו מקום לאורחים. אם לאבא טוב, לנו זה טוב.

פנינה: לכן זה כואב. אהרון — מה, הוא עשה למישהו רע? הוא לא יודע לפגוע בבן־אדם.

היינו באים אליו ואומרים: אהרון, שמענו אומרים עליך ככה וככה. אהרון, שמענו רוצים לעשות לך ככה וככה. והוא היה משתיק אותנו.

פנינה: אנחנו נפגענו, אני היום לא אותה האשה שהייתי. אני חסרת־סבלנות. תמיד אמרתי, שאני יכולה לגדל 20 ילדים, ואין לי כעת סבלנות לעשרה שלי. אין לי חשק לחיות, אין שימחת־חיים.

חפציבה: כאן הם כן הצליחו. את שימחת־החיים שהיתה לנו, הם הצליחו לקחת. האווירה המיוחדת שהיתה תמיד אצלנו בבית — את זה הם הצליחו לקלקל.

אחרי מותו של אבא היה קשה. תמיד הזכרנו אותו בדברים טובים. אבא נתן לנו כוח. מאז תחילת הפרשה, גם כוחו של אבא לא עומד לנו. ואם אהרון לא היה בא ומרגיע אותנו — היינו משתגעים כולנו.

פנינה: מאיר שמגר צריך לתת ציון טוב לחניכה שלו, ויקטוריה אוסטרובנסקי־כהן, והיא צריכה לתת ציון טוב לשרה סירוטה, הפרקליטה.

■ ■ ■

● ההופעה שלכן בטלוויזיה, הצעקות בבית־המישפט, תגובת בני העדה המארוקאית אחרי המישפט — כל אלה מעוררים שינאת־אחים. זה לא מסחיד אתכן?

חפציבה: שינאת האחים זה לא בגללנו. אנחנו לרגע לא חשבנו שמה שקורה לאהרון — קורה לו מפני שהוא מארוקאי.

פנינה: חס־ושלום! וכי אהרון סבל מבעיה של אפלייה? אני אגיד לך מה הדליק את שינאת־האחים: המילה של המודיע המישטרתי למשה גוטליב, שאמר לו על אהרון שהוא בסך הכל „פרענק פארעך." המילים האלה, „פרענק פארעך", זה מה שהתחיל את שינאת־האחים.

״הוא לא יכנס לכלא, בעודת העם, ואם יכנס — כל המישפחה תיכנס איתו!״

חפציבה: שינאת האחים זה לא בגללנו. אנחנו לרגע לא חשבנו שמה שקורה לאהרון — קורה לו מפני שהוא מארוקאי.

פנינה: חס־ושלום! וכי אהרון סבל מבעיה של אפלייה? אני אגיד לך מה הדליק את שינאת־האחים: המילה של המודיע המישטרתי למשה גוטליב, שאמר לו על אהרון שהוא בסך הכל „פרענק פארעך." המילים האלה, „פרענק פארעך", זה מה שהתחיל את שינאת־האחים.

מרואיינות חפציבה ופנינה
„אחינו חף־מפשע! אנו לא מאמינות לבית־המישפט!"

● בני העדה המארוקאית מאמינים, שנטשלו לאהרון אבו־חצירא מפני שהוא ספרדי.

אולי בני־העדה, אבל לא בני־המישפחה. אהרון לא גדל בזכות זה שהוא אבו־חצירא, הוא גדל בזכות עצמו. הוא למד באוניברסיטה והתחנך בבני־עקיבא. הוא אף פעם לא סבל מאפלייה עדתית, גם אנחנו לו.

זה רק הביטוי הזה, „פרענק פארעך", שהצית את השינאה. כל הנושא העדתי לא תופס אצלנו בבית.

● ובכל זאת, הוא הקים מיפלגה עדתית, תמ״י.

פנינה: מי אמר שתמ״י היא מיפלגה עדתית? זה אמצעי־התיקשורת שהדביקו לה תווית.

● במיפלגה הזו אין אשכנזים.

אז אין אשכנזים. למה לא מגיע פעם לספרדים משהו משלהם? תגידי לי: איך התרוממה המפד״ל, אם לא בזכות אבא שלי?

בזמן הבחירות לא ראינו אותו שלושה חודשים בבית. הייתי בהריון, והוא היה משוטט בארץ, ועושה נפשות למפד״ל. היה מטלפן מכל מקום, תמיד דאג לכולם.

חפציבה: זכור לך, בזמן וארי־סאליב, מי השכין שלום — אם לא אבא? שבועיים לא ראינו אותו בבית.

● אתן לא חוששות, שבעיקבות התגובות הריגשיות על גזר־הדין תהיה התסרצות אדירה, ואדי־סאליב שני?

פנינה: אנשים מתעוררים. מגיע לנו יותר, ואנחנו תמיד דפוקים.

● למה מגיע לכם יותר, ולא אותו הדבר?

כמה אשכנזים וכמה ספרדים יש בארץ? לפחות 80 אחוז ספרדים. אז מגיע לנו יותר!

● לפני רגע אמרת לי, שאצלכם בבית חינכו אתכם לאהבת ארץ־ישראל, לערבים של „לא מגיע לנו יותר".

פנינה: אבל כשאני רואה את היחס של האשכנזים — מה אני יכולה לחשוב?

חפציבה: מה לא עשו מדויד לוי ולא הצליחו? כששר הוא אשכנזי — זה טיבעי. אבל אם מארוקאי מגיע לדרגה גבוהה — הוא מגיע למישפט.

● אני חוזרת ושואלת: חישישים מפני אהרון אבו־חצירא כי הוא איש חזק או משום שהוא ספרדי?

זה אותו הדבר. חוששים שבראש פה יהיו ספרדים. סוף־סוף התעוררנו, סוף־סוף אנחנו מבינים שגם לנו מגיע ראש־ממשלה משלנו, סוף־סוף חלה התעוררות.

● חלה התעוררות מלווה בשינאה, וזה מריח לא טוב, זה מסחיד.

חפציבה: למה מפחיד? את משלנו, לא? מה יש לך לפחד? שהם יפחדו!

ומה את חושבת, הם לא פוחדים עכשיו שבראש המדינה יעמוד ספרדי?

הם לא אוהבים אותנו. תראי מה היה עם דני עזריאל. והאווירה הזו נוצרת על־ידי כלי־התיקשורת ועל־ידי ספרדים שמתאשכנזים ואני אומרת לך: אנחנו לא סבלנו מעולם מאפלייה עדתית, מעולם לא היו לי יותר חברות אשכנזיות מאשר ספרדיות.

■ ■ ■

● לא מפריע לכן, שיש התוספסים טרמפ על פרשת אבו־חצירא, כדי לנצל אותה לצרכים פוליטיים?

יכול להיות שיש כאלה שתפסו טרמפ, אבל קודם כל צריך, שאמצעי־התיקשורת ייראו קצת עם העניין העדתי, שיפסיקו ללבות אותו.

אהרון קרא קריאה נרגשת לכל ספרדי, הוא ביקש להרגיע. בלי אהרון, היה מתרחש פה ואדי־סאליב שני.

אנשים באו אלינו, ביקשו להגיב. אהרון אמר: אבא חיסל את פרשת ואדי־סאליב, וגם עכשיו לא יקום ואדי־סאליב שני.

אהרון היה תמיד משתיק את אותם שרצו לפוצץ את העניין. אהרון תמיד שמר על השתיקה. איך התבטא מודעי בזמנו? קי־ג־ב.

מי ישלם את 12 השעות של הרמעות של אמא שלי?

פנינה: ומי ישלם את שלוש השנים של אמא? כשמת אבא, היא הזדקנה בעשר שנים. מאז הפרשה היא הזדקנה ב־20 שנים.

חפציבה: אני לא מאמינה שזו אמא מרים. אמא היא אשה יפה, חזקה. החזיקה את הבית. אבא תמיד היה אומר: „אשת־חיל זו רק אמא שלכם." תמיד אורחים, אורחות. ב־2 בלילה, ב־3 בלילה, היו באים אורחים. כולם היו על הרגליים, מכינים ארוחות־ערב.

פנינה: אבא היה מגיע עם אורחים שהיו בדרך לירושלים. באופן קבוע הם היו עוצרים אצלנו בבית לאכול.

באותו הערב שנתנו את פסק־הדין בעירעור, הראו את הבית סגור על מנעול וברית. רציתי לצעוק, לצרוח — איך אנשים יכולים להראות דבר כזה?

אמא היתה בירושלים, היא נסעה לעבור טיפול בהדסה. היא בכתה הרבה. מאז הפרשה, העיניים שלה נפגעו. היא עלתה לקיברות צדיק־המשפחה.

אמא לא ברחה מבושה, כמו שאמרו בטלוויזיה, אמא עם ראש מורם. היא מאמינה בזכאותו של בנה, היא חיכתה לו אחרי המישפט בבית אחותי.

● ואיפה היתה ז׳רמיין, רעייתו של אחיכן, בשעת הקראת פסק־הדין?

פנינה: ז׳רמיין היא אשה חזקה מאוד, בזכות העובדה שבעלה ארם חזק מאוד. את יודעת, בתקופת הפרשה היו ימים שיצאנו מרעתנו, יצאנו מהכלים. אהרון היה בא ומרגיע אותנו בשתי מילים.

● זה נכון, שכאשר שמעה על פסק־הדין, נכנסה למיטתה וסירבה לראות אנשים?

פנינה: זה שקר! ז׳רמיין היתה בבית. אהרון ביקש ממנה שתשמע ברדיו, שלא תבוא לבית־המשפט. אחרי פסק־הדין הרמתי לה טלפון, סיפרתי לה.

היא אשה חזקה. היא אמרה לי: „זה הכל בלון נפוח, יצא כל האוויר. עכשיו השם יעזור, הוא עוד יוכיח את צדקתו."

● ומה יקרה, אם הוא ירצה עונש־מאסר בבית־הסוהר?

פנינה: הוא לא יכנס לבית־הסוהר, בעזרת השם, חלילה וחס. לאן שילך — כל המישפחה תלך איתו.

חפציבה: הוא חף מפשע. אני לא מאמינה לבית המישפט.

● לא מזעזע אותך שאת לא מאמינה לבית המישפט?

זה מזעזע אותי, אם הגענו למצב הזה שפוליטיקה נכנסת לבתי־המשפט. זה הסוף של המדינה, זה לא ייאמן.

■ ■ ■

● הרבנית חפציבה, לך יש עשרה ילדים, לפנינה יש שמונה. איך יכולתן ללוות יום־יום את המישפט?

חפציבה: אני לא יודעת. קיבלנו מן כוח מיוחד. תאמיני לי, כל יום הייתי בבית־מישפט, ותמיד היו ארוחות, בבית היה אוכל, הבית היה מסודר.

פנינה: היינו קמות מוקדם בבוקר ומארגנות הכל ליום המחרת. הילדים למדו להסתדר. עקבנו אחרי המישפט יום־יום.

״חראי לאן נעלם גלם, לאן נעלם ליבל. דיגל קיבל החקי־לב. כל זה בזכותו של אבא בעולם האמת — הוא לא נתן שיגעו בבנו על לא עוול!״

איך לא רצינו שאוסטרובנסקי תשפוט אותנו! באו אלינו עורכי־דין ידועי־שם ואמרו: שרק היא לא תשפוט אותנו.

● למה לא, מה היה לכם נגדה?

פנינה: היתה לה ריעה קדומה נגד אהרון מההתחלה.

● למה?

פנינה: אני לא יודעת. אמרתי לאהרון: היא תרשיע אותך, תחליף אותה: הוא לא רצה לשמוע.

חפציבה: כשהתחילה הפרשה, הוא, אשתו והילדים גרו אצלי שלושה חודשים. רצינו להיות

(המשך בעמוד 68)

* *לפני אהרון: אחיו שימעון והאם מרים, לפני הנשיא רעייתו, רחל ינאית, ולידה האחות חפציבה.*

כבר בשבוע הראשון של מילחמת־לבנון סתח „העולם הזה" בביקורת נוקבת של כישלונותיה המדיניים והמוסריים. מאז נכתבו על כך אלפי מאמרים.
בסידרה זו נעשה נסיון לנתח את הכישלונות הצבאיים המיקצועיים של מילחמה זו, בלי קשר לוויכוח על מדותה המוסרית והמדינית.
הביקורת על המהלכים הצבאיים של מילחמת־הלבנון נערכה, עד כה, בעיקר בחוגים מיקצועיים – וגם שלא בפרהסיה, ולרוב גם לא בפורומים סגורים. אלא בשיחות סרטיות בלבד. בסידרה זו נעשה נסיון ראשון לנתח את המהלכים הצבאיים של המילחמה באופן שיטתי ואובייקטיבי, ולהשיב על השאלות הנוקבות: מדוע לא השיג צה"ל ניצחון מהיר וחותך במילחמה, למרות עליונותו הכבירה? מדוע איחר להגיע לבירות? מדוע לא הבים את הצבא הסורי?

כישלון הפיקוד העליון

מגיום בוחר־אדם שנפסל בעבר ירדה הרמה הממוצעת, ואיתה גם הקריטריונים והדרישות.

אחת הסיבות לגידול הכמותי בצה"ל נעוצה בלקחים שהפיק הפיקוד הבכיר ממילחמת יום־הכיפורים. במילחמה זו ספג צה"ל אבדות כבדות עקב נתוני־הפתיחה הגרועים, וכן בהבקעת

מאת
רוני שפיגל

מערכי־האוייב, כך שלא היו לו כוחות מספיקים כדי לנצל את ההצלחה אחרי ההבקעה.

בחזית רמת־הגולן איבד צה"ל טנקים רבים, הן בתחילת המילחמה והן בהבקעה, ועם הופעתם בגיזרה של כוחות עיראקיים וירדניים הוא נאלץ, עקב התדלדלות כוחותיו, לוותר על הנסיונות להתקדם לעבר דמשק, ולהסתפק בהגנה על המובלעת שכבש.

יכום פרק זה מעלה שבמילחמה זו נאלץ צה"ל להילחם בשטחים קשים. שבהם לא הורגל להילחם בעבר, כאשר מיבנהו, ציודו, ומידת־התיאום בין הזרועות השונות, אינם עונים תמיד על הצרכים.

אחד הלקחים מן המילחמה צריך להיות בכיוון של הגדלת הוורסטיליות של צה"ל — דהיינו, יכולתו לפעול בתנאי שטח וזירה שונים, וכן להגביר את התיאום והמיומנות של כוחות־היבשה בסוגי־לחימה אלה.

אולם מעבר לניתוח תנאי הזירה והתאמתו של צה"ל אליהם, יש צורך לבחון אם לא היו אלה ליקויים יסודיים ועמוקים יותר, הברוכים בתפיסות־היסוד של צה"ל והחשיבה האסטרטגית שלו, שגרמו לכישלונות היבשתיים בלבנון.

מאז מילחמת יום־הכיפורים חל שינוי יסודי בחשיבה הצבאית של צמרת צה"ל, וכתוצאה מכך במיבנהו של צה"ל וכוחו.

טנק סנטוריון בציר המרכזי: כאשר כמות הכוחות גדלה, רמת המפקדים יורדת

אם בעבר היה צה"ל צבא קטן־מימדים יחסית, אשר התבסס על גורם האיכות — איכות האדם, הפיקוד ומערכות הנשק, הרי חל שינוי בתפיסה זו, והדגש הועבר — במודע או שלא במודע — אל הגורם הכמותי והטכנולוגי.

מאז מילחמת יום־הכיפורים כימעט והוכפלה כמות הטנקים בצה"ל וחיל־האוויר הוגדל ב־עשרות אחוזים. גיוס כוח־האדם הורחב, והוחל בגיוס חיילים אשר הפרופיל הרפואי שלהם, או השכלתם ורמת־המוטיבציה שלהם, היו פוסלים אותם בעבר. בעזרת גידול זה בכוח־אדם הוקמו עוצבות חדשות, ואוישו הכלים הנוספים. בתוך תקופה קצרה עלתה מצבת כוח־האדם של צה"ל — סדיר, קבע ומילואים

גידול כזה לא יכול היה שלא להשפיע על הרמה הכללית של הצבא. כתוצאה

מגיעים לקצונה בצבא הקטן, מגיעים אליה בצבא הגדול.

אשר לרמות־הביניים: אם, לדוגמה, יש בצבא קטן 50 גדודי שריון, הרי שדרושים לו 50 הקצינים הטובים ביותר להיות מג"דים. אולם אם מיספר הגדודים עלה ל־100, הרי שמתמנים מג"דים שלא היו זוכים לכך בצבא הקטן, כך שהרמה הממוצעת יורדת.

הדבר נכון גם ברמות גבוהות יותר, כגון מח"טים ואוגדונרים (יש להבחין שהמתואר תופס לגבי תהליך כמו זה שהיה בצה"ל אחרי מלחמת יום־הכיפורים, כאשר שיעור־הגידול בכוח־אדם הצבאי, בפרק זמן נתון, היה גדול בהרבה משיעור גידול האוכלוסייה החייבת בגיוס באותו פרק זמן. יש גם לציין שמבחינה זאת אין להרחבת הצבא השפעה על הפיקוד העליון, שכן מיספר מפקדי הפיקודים והאגפים נשאר, פחות או יותר, ללא שינוי).

גידול כמותי כזה לא יכול שלא להביא

הצטברה עוצמה צבאית גדולה, על־פי כל קנה־מידה. עוצמה שהיתה פעם בגדר חלום.

מציאותה של עוצמה רבה, המתבטאת במיספר רב של עוצבות וכמויות גדולות של כלי־לחימה, גורמת ליצירת אשליה כאילו העוצמה הכמותית יכולה להכריע, על־ידי עצם עדיפותה המיספרית

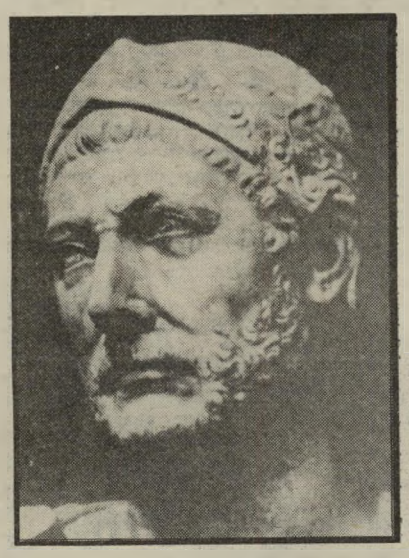

חניבעל: הגורם הפסיכולוגי ניצח

ועוצמת ההלם שלה. אם כך הדבר, הרי שאין כל צורך במאמץ מחשבתי לתחבל ולהתחכם כדי לנצח, ועדיף לסמוך על מסות של כלי־לחימה, המייצרים מסות כבדות של אש.

השפע בטנקים, בתותחים, בממטוסים, ביחידות לוחמות ובשאר האמצעים, כאשר במותם עולה על זו שבידי האוייב המיידי, יוצר הרגשה שניתן לקרוא לה „שיכרון המסות", אשר גורמת לנסות להשיג את היעדים באמצעות שימוש במסות עודפות של ציוד ועוצמת־אש גדולה.

בצה"ל רווחה פעם האימרה „צבא עני נלחם טוב". משמעות האימרה היא כי חוסר באמצעים דוחף, בלית־ברירה, לניצול יעיל ומתוחכם יותר של מה שיש, ומעודד דמיון יוצר ותעוזה מחשבתית. הדבר בא לידי ביטוי באירגון, בתיכנון מבריק, במיצוי מלא של הפוטנציאל הגלום בכוח־האדם ובהשקעה בהעלאת רמתו.

נחיתות כמותית יוצרת לחץ לעדיפות מחשבתית.

צה"ל של היום הוא צבא עשיר ומשופע באמצעים עתירי־טכנולוגיה. השפע באמצעים יוצר מצב שבו נזנחים התימרון הבלתי־צפוי, התכסיס המבריק וההטעייה, הנחוצים לכוח הדל באמצעים, לטובת הפיתרוונת המבקשים לנצל את שפע האמצעים להשגת הכרעה — על־ידי עדיפות כמותית גרידא ועוצמות־אש גדולות ומסיביות.

עתירות הטכנולוגיה יוצרת מצב שבו מנסים להתמודד עם בעיות על־ידי פתרונות טכנולוגיים.

ייתכן שחלק מתפיסה זו מקורה בהשפעת דוקטרינת־הלחימה של צבא ארצות־הברית. צבא זה גורס שימוש מאסיבי בעוצמת־אש, ונוטה לחפש אחרי פיתרונות טכנולוגיים לבעיות הניצבות לפניו. כתוצאה מכך לוקה, לעיתים, התפיסה האמריקאית בשאבלוניות ובחוסר־רמיון בגישה לבעיות צבאיות.

בנסיונם למרע (מלשון מדע) את המילחמה הגיעו האמריקאים לעיתים עד אבסורד. במילח־מת ויאט־נאם היתה מטרתם האסטרטגית להרוג יותר מ־200 אלף אנשי ויאט־קונג וחיילים צפון־ויאט־נאמיים בשנה, משום שחישובים סטאטיסטיים הראו כי היתה להם יכולת לגייס כמות כזאת של חיילים מדי שנה. בכך חשבו

בכחזית המצרית ספג צה"ל אבידות בשלב הראשון של המילחמה, ובקרבות באיזור הצליחה. בהמשך הלחימה כיתר צה"ל את הארמיה השלישית, אולם לא היו לו די כוחות כדי לכתר גם את הארמיה השניה.

כתוצאה מכך היתה אחת המסקנות המיידיות של הפיקוד הבכיר כי צריך להגדיל את הצבא לממדים באלה שיספיקו לניצול הצלחה וללחימה בעתודות הערביות, גם אחרי השחיקה שיסבול בהבקעת מערכי־האוייב.

● החייל אינו בורג

עם קב גידולו של הצבא, כפי שהיה אחרי מלחמת יום־הכיפורים, מוכרחה היתה לרדת רמתה הממוצעת של הקצונה בדרגים הזוטרים והבינוניים. צבא גדול יותר זקוק לקצינים רבים יותר, ופירושו של דבר שחיילים, אשר לא היו

לדחיקת הגורם האנושי, הן בהתייחסות והן בחשיבה הצבאית.

כתוצאה מגידול כוח־האדם בצבא, מצד אחד, וירידה ברמה הממוצעת של הפיקוד הזוטר והבינוני, מצד שני, הולכת ההתייחסות לאדם ופוחתת. המצביאים הגדולים של מילחמת־העולם השניה, כמו מונטגומרי ומק־ארתור עמדו בזמנו על הצורך של המצביא והמפקד להבין את טבע־האדם, ואת „המכניזם" המניע אותו.

אולם בקרב מפקדים רבים בצה"ל החייל אינו אלא בורג, פריט נוסף ברשימת המצאי שלהם, שכל תפקידו „לעשות את העבודה". התייחסות כזאת אל החייל מורידה את המוראל והמוטיבציה שלו, ואינה מאפשרת את מיצוי מלוא הפוטנציאל הגלום בו.

אולם לגודש כמותי יש גם השפעה על החשיבה הצבאית. בידי הפיקוד של צה"ל

למוטט את צפון ויאט־נאם ולגרום לה לחדול מן המילחמה.

דבר זה הפך את האסטרטגיה האמריקאית במילחמה לחשבונאות גרידא, אשר תוצאותיה נמדדות על־ידי ה„בודי קאונט" — „מניין הגופות" הידוע לשימצה.

● אש במקום תימרון

במרוצת **השנים** שלאחר מילחמת יום־הכיפורים התפתחה בצה"ל אסכולה, שבאה להניח בסיס תיאורטי להערכה של שימוש במסות של אש על פני התימרון. ניתן להכתיר אסכולה זו בכותרת „שרה־הקרב הרווי", והיא גורסת כי הטאקטיקה מורכבת משני גורמים — אש ותימרון — המקיימים ביניהם יחסי־גומלין, ואשר מישקלם היחסי משתנה על פני זמן.

לדעת מצדדי גישה זו, עקב הרוויה של שדה־הקרב במערכות־נשק רבות ומתוחכמות, ירדה אפשרות התימרון־ר עלתה חשיבותה של עוצמת האש. לפיכך צריך צה"ל להסתמך יותר על עו־ צמת אש מאסיבית ופחות על תימרון.

קצרה היריעה מלהיכנס כאן בעובי־הקורה של הוויכוח, אולם מן הראוי לציין שתי נקודות:

● במידה שמדובר בעוצמת־אש קרקעית, הרי שזוהי פונקציה של כמויות של כלים המייצרים אש, ואין להניח שצה"ל יוכל להשיג עדיפות בתחום זה. במידה שעוצמת־האש העדיפה תהיה אווירית, הרי שלשם־כך יש צורך לא רק בעליונות אווירית, אלא גם בחופש־פעולה אווירי המפעמת בכל ישותה של המילחמה. כוחות אלה מתווספים אל הרצון המניע את כל שפעת־ הכוחות ומנחה אותה, ומתלכדים עמה לזרם אחד, משום שהרצון עצמו הוא כוח נפשי. לרוע המזל אי־אפשר למנותם או לסווגם, אלא לחוש אותם ולראותם בלבד."

ובהמשך: „הגורמים החומריים אינם אלא ניצב העץ של החרב, ואילו הגורמים הנפשיים הם־הם המתכת האצילה, הנשק הנוצץ לאמיתו."

אין בנאמר כדי לטעון שהכל תלוי ברוח ובכוח־הרצון לבדם. ברור הוא שבלי אמצעים חומריים בכמויות ובאיכויות מספיקות לא יוכל הצבא להצליח, אף אם תשרור בו קנאות כמו זו שבאיראן. הבעיה היא למצוא נוסחה מאוזנת של שילוב הגורם האנושי והחומרי, מבלי לסטות לקיצוניות של העדפת האחד וניחת השני.

● אנטי־חניבעל

דגשת **הגורמים** החומריים ודחיקת הגורמים האנושיים מביאים לכשל של אי־הבנת הגורם הפסיכולוגי במילחמה, וחשיבותו להבסת האוייב. אחד השמות שהוזכרו בהקשר למלחמת־הלבנון היה שמו של חניבעל.

נמצאו מי שהישוו את מתכנני המיבצע, לחניבעל. לא היה דבר הרחוק יותר מן המציאות.

אחת התכונות הבולטות אצל חניבעל היתה הבנתו לטבע־האדם — דבר שאיפשר לו להנהיג ערב־רב של שבטים ברבריים למחצה, לצד לוחמי קרתגו, לניצחונות על הצבא הרומאי שהיה המאורגן ביותר בעולם הקדום.

הבנתו את הגורם הפסיכולוגי במילחמה הביאה לו את ניצחונותיו הגדולים. לכל מערכה קדם שלב של הכנה פסיכולוגית, שנועד להביא את היריב להילחם בשטח ובתנאים שיתנו לחניבעל עדיפות.

לפני מערכת קני עסק צבאו של חניבעל בשוד וביזה של ערי רומא, בעודו מתחמק מצבאות רומא, הרודפים אחריו, עד שכל מעייניהם רוכזו בצורך להביאו לעמוד לקרב נגדם. כאשר עשה זאת בקני — שהוא בחן אותה זמן רב לפני הקרב — הסיחו הרומאים את דעתם מכך שבחר בזירה, ושנערך בשטח שהיקנה לו עדיפות מן ההתחלה.

גם בקרבותיו האחרים, כמו על הנהר טרביה (בשנת 218 לפנה"ס) ועל חופו של אגם טראסימנוס (ב־217 לפנה"ס), הביא חניבעל את הרומאים להתרכז במירדף אחר צבאותיו בנסיון להכניסם לקרב, עד כי זנחו את כל כללי הזהירות.

פעולותיו נועדו לתקוף את האוייב בדרך, בכיוון ובמקום הבלתי־צפויים ביותר, ובכך למזטט את שליטת המפקדים היריבים בנעשה ובאנשיהם, וליצור בשורותיהם אנדרלמוסיה שתוביל לתבוסה.

כפי שעמד על כך באויל לידל־הארט יותר מ־2100 שנים לאחר מכן, על המצביא לפעול נגד

קלאוזביץ: מצביאים בינוניים

תודעתו ומוחו של המצביא היריב, לערער את המיבנה ההגיוני של המציאות (או הקונספציה) אשר טווה לעצמו, ועל־ידי כך להביא לה־ תמוטטות צבאות האוייב, לגישה זו קרא „האסטרטגיה של הגישה העקיפה."

בהערת אגב ניתן לאמר שחלק ממהלכי צה"ל בלבנון דמו במיתווה שלהם לטאקטיקה שהיתה נקוטה דרך־קבע על־ידי יריבו של חניבעל — סקיפיו אפריקאנוס — שהביסו בקרב זאמה בשנת 203 לפנה"ס. טאקטיקה זו היתה תקיפת היריב בתנועת־מילקחיים הלופתת את האגפים, בדומה לתוכנית המיתקפה על הכוח הסורי בבקאע (אם כי טכנית לא ניתן היה שם ללפות את הסורים, עקב תנאי־השטח), וכן לצורה שבה פעלו שתי כוחות חי"ר נגד גדוד „הגיזרה התיכונה" של פת"ח.

תנועות מילקחיים נוספות היו בהתקפה על חטיבת ה„קסטל" של פת"ח בידי הכוחות שתקפו דרך גשר עקיה מימין (למעשה היו צריכים לתקוף דרך גשר חרדלה, אך התוכנית שונתה זמן קצר לפני פתיחת המיתקפה), והעוצבה הונחתה מן הים משמאל.

גם הקרב על כביש ביירות־דמשק, בשבוע השלישי למילחמה, היה למעשה התקפת־ מילקחיים, כאשר עוצבת שריון מהווה את הזרוע הימנית, עוצבת חי"ר את השמאלית.

אסטרטגיה של גישה עקיפה אין פירושה דווקא תקיפה באגף או בעורף, אלא פעולה בזמן, במקום, בכיוונים ובעוצמות שהיריב אינו צופה להם. גם התקפה חזיתית יכולה להיחשב כגישה עקיפה, אם היריב אינו צופה לה, ואינו נערך לקראתה.

במילחמת־הלבנון פעל צה"ל על פי הגישה הישירה.

● רמת הפיקוד הבכיר

בהיותם **בטוחים** בעדיפות הכמותית שבידם, לא ראו מתכנני־המערכה צורך לתחכל ולהתחכם, אלא הסתפקו בהטלת העוצמה הגדולה של צה"ל חזיתית כנגד מערכי הסורים, בהיותם בטוחים שהעדיפות הכמותית והאווירית כשלעצמה תכריע את המערכה.

במציאות התנהלו הדברים אחרת. צה"ל השיג הצלחות והתקדם, אך זאת לא עקב תוכנית מוצלחת, אלא עקב עדיפות כמותית. לא היה בכך כל פגם, אילו עדיפות כמותית גרידא היתה מביאה להשגת מלוא היעדים.

אולם הללו לא הושגו, מה שמוביח שבעדיפות כמותית כשלעצמה לא די. (לקח זה היינו צריכים ללמוד מן ה־ מילחמות הקודמות, שבהן היתה הע־ דיפות הכמותית בצד השני).

דבר זה מעלה גם את שאלת רמתו ותפיסותיו של הפיקוד הבכיר של צה"ל.

נשאלת השאלה: האם אותם שהגיעו לעמדות הבכירות הגיעו אליהן בזכות כושר אינטלקטואלי ומנהיגותי, או משום שהם בעלי תדמית של „גברים לעניין" והיו מח־טים או אוגדונרים מהוללים?

(קלאוזביץ כתב: „רוב המצביאים המוצגים לאור ההיסטוריה כאנשים שלא התעלו אל מעבר לבינוניות וכחסרי־החלטיות, אחרי שהגיעו לעמדת־פיקוד עליונה, הם אנשים שנודעו לתהילה בראשית הקאריירה שלהם על העזתם ועל החלטיותם." קלאוזביץ מסביר זאת בהבחנה שבין פעולה הנובעת מכורח לזו הנובעת מתעוזה.

לדוגמה הוא מבחין בין פרש המדלג מעל נקיק עמוק מתוך אתגר, ועל כן הוא אמיץ, ובין זה הנרדף על ידי אוייבים, ועושה זאת מתוך הכרח. עם העלייה בסולם הדרגות מתרחקת הסכנה, גוברת הנוחיות ונעלם הצורך בתעוזה (החייבת להיות, ברמות אלו, מחשבתית בעיקרה).

כן עולה השאלה: האם מפקדים בכירים הגיעו לעמדותיהם בשל כישרונם הצבאי, או משום שהלכו בתלם וטיפחו את הקשרים הנכונים עם האנשים הנכונים. לא הרגיזו אף אחד, לא דרכו לאיש על היבלות, ולא עשו בזיונות?

נשאלת השאלה: האם צה"ל מצליח למשוך ולהשאיר בשורותיו את הקצינים המוכשרים ביותר, או שהללו נפלטים, ומניחים לבינוניות לשגשג מאחוריהם?

האם קצינים מובשרים בעלי דיעות עצמאיות יכולים להביא את דיעותיהם ותפיסותיהם, ולחלוק על תפיסותיו של הפיקוד, או שהם נאלצים להתקפל ואף לפרוש, אם מחמת התיסכול ואם מחמת קידום שנעצר?

אין ספק שתוצאות המילחמה וכמה ממהלכיה חייבים לשמש כאותות של אזהרה, מחייבים שמפקדים ברמות הבכירות יערכו חשבון־נפש ושינויים — הן בתפיסות והן במיבנה ובתורות הלחימה.

אולם לשם כך דרושים בעלי אומץ אינטלקטואלי ובושר לערוך שינויים ולעצב תורות ותפיסות חדשות. זוהי משימתו של צה"ל כיום.

מק־ארתור חוזר לפיליפינים: מהו המכניזם המניע את החייל?

מונטגומרי: על המפקד להבין את טבע האדם

מעל לשרה־המערכה, וזה אינו מובטח תמיד, כפי שמורים לקחי מילחמת יום־הכיפורים.

● עוצמת־האש אינה מבטיחה לשבור את מערכי האוייב. במילחמת־העולם הראשונה ניסו הצדדים הלוחמים לשבור את הקיפאון בחזית המערבית על־ידי הפעלת עוצמת־אש גדולה, שהתבטאה בריכוזים ארטילריים אדירי־ממדים, אולם ללא הצלחה. הנסיון ההיסטורי מורה שבהתמודדות בין עוצמות־אש, ידה על ההגנה היא על העליונה.

הגידול בכמות, והירידה ברמת כוח־ האדם ובערך־האדם, גורמת לחשיבה הצבאית להסתך ליותר ויותר חומרנית. ההתייחסות היא לכמויות ולאיכויות של ציוד, ופחות לגורם האנושי ולרמת המוטיבציה שלו, הן בצידנו אנו והן בצד האוייב.

רוגמה לחומרנות זו היא הערכתו של המודיעין על סיכויי הצדדים במילחמת איראך עיראק עם פריצתה. המודעין סבר שעקב העדיפות הכמותית והאירגונית של העיראקים, הללו יביסו את האיראנים, ראשאמ"ן לשעבר, יהושע שגיא, אף התבטא כך בראיון בטלוויזיה. אולם כפי שכבר ידוע, הגורם האנושי האיראני, הקנאות והנכונות להקרבה של „המשמרות המהפכניים" הם שבלמו את עוצמתו העדיפה של הצבא העיראקי ואת חייליו, שרמתם הכללית והמוטיבציה שלהם היו מן הנמוכות.

קארל פון־קלאוזביץ כבר עמד על מה שכינה „הכוחות הנפשיים" במילחמה. במסתו הגדולה על המילחמה כתב: „הכוחות הנפשיים נמנים עם הנושאים החשובים ביותר במילחמה, הם הרוח

שופט בבלא

הרשעתי את הנאשם בסעיף המור, ובית־המישפט העליון שינה את סעיף ההרשעה והקל בעונשו של הנאשם."

לפני שנתיים וחצי הפתיע רני כהן את קהילת עורכי־הדין. הוא התפטר ממישרתו כשופט, ונכנס כשותף במישרד עורכי־דין מן הגדולים בארץ.

תא מיוחד

ר ני כהן (40), יליד תל־אביב, סיים בהצטיינות את לימודיו בפקולטה למישפטים באוניברסיטה העברית בירושלים. את שנת ההתמחות הראשונה שלו עשה אצל נשיא בית־המישפט העליון לשעבר, השופט יואל זוסמן.

במילחמת יום־הכיפורים נלחם באוגדה של אריאל שרון בסיני. נפצע קשה בביטנו ועבר ניתוח ארוך ומסובך בבית־החולים סורוקה בבאר־שבע.

כשמונה למישרת שופט מחוזי התבקשה אשתו, ניצה, להתפטר מעבודתה כקצינה במחלקת הרמאויות במטה המישטרה במחוז תל־אביב. אשתו של שופט אינה יכולה לעבוד במישטרה, נאמר לה אז. וניצה התפטרה.

אחרי שעזב את בית־המישפט חזרו רני וניצה לתל־אביב, והם מתגוררים עכשיו בדירה שכורה בשיכון למד.

על מה שהתרחש ביום השני ב־6 וחצי בבוקר סיפר רני כהן בראיון בלעדי לכתבת „העולם הזה" שולמית יריב.

חמש חוליות של מס־הכנסה פשטו בו זמנית בחמישה מקומות שונים. חולייה אחת הגיעה אלי הביתה. הם העירו אותנו, הציגו צו חיפוש שלא נראה לי חוקי מכיוון שלא היה מפורט. אך שנינו, אשתי ואני שיתפנו איתם פעולה. הם עשו חיפוש יסודי ביותר בבית. לא נשאר סנטימטר מרובע אחד שלא נבדק ופורק. הם בדקו ולקחו הכל, כולל מיסמכים הכי פרטיים כמו תעודות נישואין וצוואות. הם לקחו תיקים של לקוחות שהבאתי הביתה כדי לעבוד עליהם.

קיבלתי את העניין בתדהמה, מפני שהשימוש בשיקול־הדעת לעצור נעשה כאן בשרירות ובלי שיקולים עניינים, תוך שימוש לרעה בסמכויות המעצר. לפי דעתם של מיטב המישפטנים, ביניהם, נמצא גם

קצינת מישטרה אשתו של השופט דן כהן, ניצה, היתה קצינת־מישטרה במחלקה לרמאויות במטה מחוז תל־אביב. היא הוכרחה להתפטר, כי לטענת המישטרה היה טעם לפגם בכך שאשת שופט תעבוד במישטרה (העולם הזה 2281). גם ניצה נחקרה במישטרה.

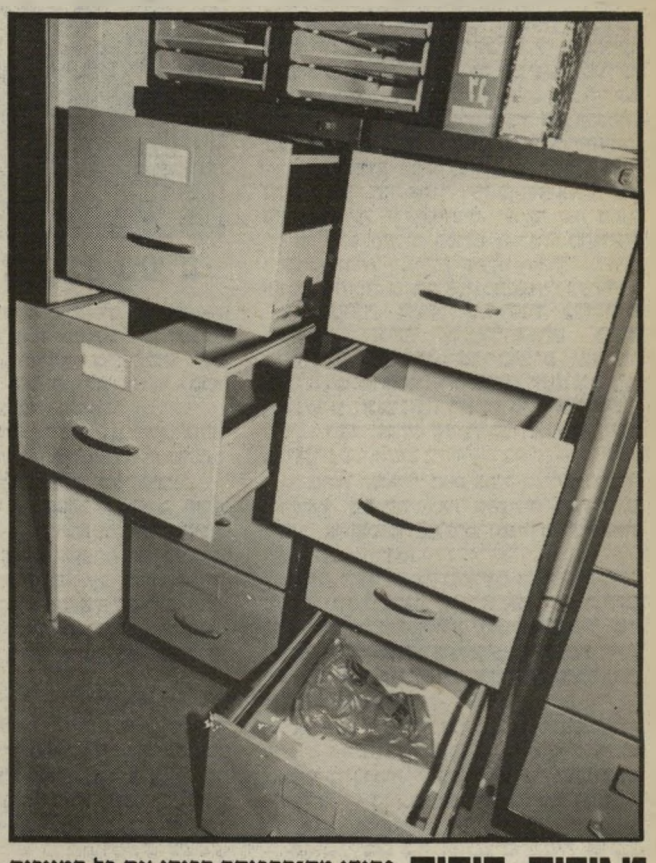

מגירות ריקות פקידי מס־ההכנסה הריקו את כל המגירות במישרד הגדול, שבו עובדים 10 עורכי־דין. 80 ארגזים של חומר, שנמצא במישרד, הועברו למישרדי מס־ההכנסה.

ה שופט המחוזי לשעבר, עורך־הדין רני כהן, יצא ביום השישי בשעה 1 בצהריים מתחנת־המישטרה. הפעם הוא לא ביקר שם כפרקליט.

רני כהן שוחרר ממעצר של 92 שעות.

היה זה מעצר חסר־תקדים בישראל. קודם לכן, מעולם לא נעצר בישראל שופט, או שופט לשעבר. מעולם לא נשלח שופט למקום שבדרך־כלל הוא נוהג לשלוח אליו אחרים.

יחד עם כהן — שלא התבקש לחתום על ערבות או להפקיד את דרכונו בבית־המישפט — שוחרר גם שותפו, עורך־הדין יוסי ירושלמי.

מעצרם ביום השני שעבר, והבאתם לפני שופט להארכת המעצר, נעשו בהמולה גדולה, ולוו בכותרות גדולות בעיתונים היומיים.

„אני מוכן לישון עם ג'וקים בחדר," אמר השבוע רני כהן, „אבל לא אפר את כללי האתיקה המיקצועית שלי כעורך־דין. המעצר לא היה כדי לחקור, אלא כדי לאלץ אותנו להתפשר על זכות החסינות של הלקוח, המעוגנת בחוק."

רני כהן נחשב בשעתו כשופט מבריק. הוא היה צעיר השופטים כאשר נבחר לתפקיד, וכיהן כשופט מחוזי בבאר־שבע במשך שלוש וחצי שנים. הוא ישב בהרכבים בכל מישפטי הפשע החמורים באיזור הדרום. מישפטי רצח. אונס ושוד מוויין. כשופט יחיד הוא דן במאות תיקים אחרים, ביניהם גם תיקים אזרחיים. „אבל," טוען רני כהן, „למיטב זיכרוני ישבתי רק במישפט אחד של העלמת מס בזדון. במישפט זה

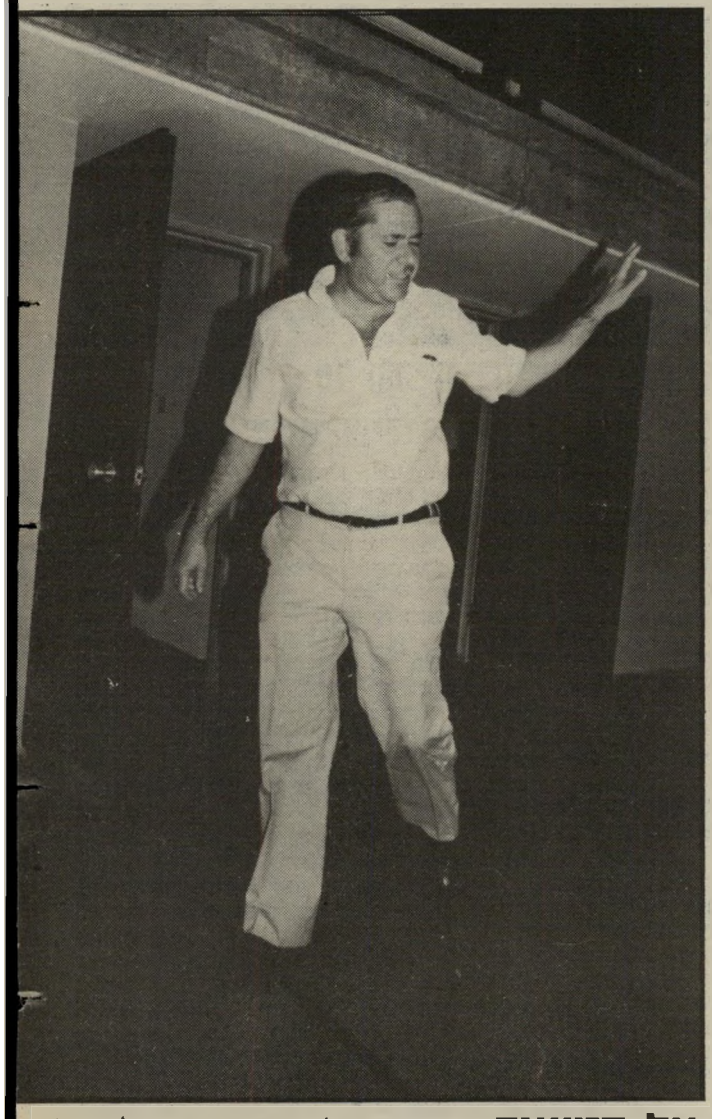

אל המעצר השופט המחוזי לשעבר דן כהן, נעצר לחמישה ימים וארבעה לילות. שלושה ימים היה עצור במישטרת רמת־גן, ויום נוסף במישטרת גבעתיים. ביום השישי שוחרר.

שופט־השלום הראשי לשעבר, עורך־הדין חיים שפירא, עולה כי החקירה והמעצר לא היו חוקיים, כי הם לא פירטו אילו מיסמכים הם מחפשים ולא אמרו לי במה מאשימים אותי. עד היום אני לא יודע במה הואשמתי, פרט למה שנכתב בעיתונים.

הדעה לא נותנת שבמדינה מתוקנת יפעילו סמכויות מעצר בשרירות לב כמו במישטרים טוטאליטאריים.

הוחזקתי שלושה ימים ולילות במעצר במישטרת רמת־גן ולילה רביעי במישטרת גבעתיים. הייתי בתא בודד שהוכן במיוחד עבורי. היחס אלי היה יוצא מן הכלל טוב. הבידוד. כך נאמר לי, נעשה כדי להגן על שלומי.

הוא שלח אחרים למעצר. עכשיו זה קרה לו. בפעם הראשונה בתולדות המדינה ישב שופט בבית המעצר

לא ניתנו לי שום זכויות יתר. ג'וקים היו בכל פינה ולפי הרעשים ששמעתי אני חושב שהסתובבו שם עוד כמה יצורים. סדינים לא היו לי, כמובן. מי שמע על סדינים בתא מעצר? גיליתי בתא כי האדם הוא חיה סתגלתנית. הוא מסתגל לכל דבר.

לא היה לי ספק אף לרגע אחד שלחוקרי מס ההכנסה לא היתה כל עילה לעצור אותי, וכי האחראים יתנו את הדין על כך.

80 ארגזי קרטון

כאשר הביאו אותי ביום הרביעי לשופט כדי לבקש הארכת מעצר, הציגו לפניו החוקרים מידע חסוי, שאותו לא ניתן היה לי או לעורכי־הדין שלי לראות או לחקור על־אודותיו. אך חוקרי מס־ההכנסה דאגו להדליפו לכתב ידיעות אחרונות. הטענות, כפי שהופיעו שם, היו מגוחכות.

כל העניין התחיל מאדם שעד לפני שנה עבד במישרד שלנו. לפני שנה פיטרנו אותו כשגילינו שהוא אדם לא ישר. לא שילמנו לו פיצויים והוא איים אז שעוד יתנקם בנו. כשהובאתי למישרדי מס־ההכנסה לחקירה פגשתי אותו שם. הוא זרח מאושר ואמר לכולם: תראו איך סידרתי את ירושלמי ואת כהן.

אין לי שום כוונה להפסיק את עיסוקי כעורך־דין. אני לא טיפוס של מהר. רוב המעשים שאני עושה קרים ומחושבים, ואם אנשים מהצד מתרגשים על שאני עושה דברים פזיזים, זה מפני שהם אינם תופסים כמה מהר אני חושב. מה שברור לי מהחקירות של מס־ההכנסה הוא, שחיפשו להפחיד את ציבור עורכי־הדין.

איני עומד להיכנע. החולשה הגדולה ביותר שלי היא שאני נלחם בעקשנות על עקרונות. אני לא מוכן לפשרות.

בחרתי בעריכת־דין ומאוחר יותר בשיפוט, מטעמים אידיאולוגיים ומתוך הרגשה של שליחות. התפטרתי מבית־המישפט כי היתה חסרה לי הדינאמיות של עריכת־הדין.

כרגע אין להניח שלי או לאשתי נשארו איזה שהם אידיאלים הנחוצים כדי לעבור למען הציבור.

עד כאן סיפורו של רני כהן.

החוליה השניה של מס־ההכנסה פשטה באותו בוקר על מישרד עורכי־הדין בו שותף רני כהן. המישרד הוא גדול ועובדים בו עשרה עורכי־דין.

על מה שאירע באותו בוקר במישרד מספר שפיגלמן, אחד השותפים:

הגעתי למישרד ביום השני בבוקר, בסביבות השעה תשע. מצאתי חוליה של מס־הכנסה. הפקידות לא נתנו להם להיכנס בלי אישור של אחד מעורכי־הדין. הם היו מאוד אדיבים, הכנו להם קפה ואני הודעתי לאנשי הנהלת־החשבונות, בנוכחות החוקרים ואנשי המישרד, שישתפו איתם פעולה ושיראו להם כל מיסמך שהם מבקשים לראות.

אחרי שעה וחצי בערך הסתבר לי לתדהמתי כי הם אינם מעוניינים כלל בתיקים הנוגעים לעורכי־הדין במישרד. הם פשוט רצו את כל תיקי הלקוחות.

הודעתי להם כי לפי סעיף 90 בחוק לישכת עורכי־הדין, אסור לעורך־דין למסור כל מיסמך הנוגע ללקוח, אפילו בזמן חיפוש. התיקים נמסרים לעורך־הדין על־ידי הלקוח והם נמצאים אצלו למישמרת. יש מה שנקרא זכות החסיון.

ברגע שאמרתי להם את הדברים האלה השתנה היחס לחלוטין. האדיבות נעלמה ואיננה, ובמקומה הגיעה חוליה שנייה כתיגבורת. הם התחילו להתנהג בגסות רוח. על כל המהומה ניצח חוקר שהתנהג לפי שיטות של מדינת מישטרה.

הם רוקנו את המישרד לחלוטין. הם מילאו כשמונים ארגזי קרטון בכל התיקים של המישרד, העמיסו אותם על מכונית ולקחו את כל החומר למישרדים שלהם. הם אפילו לקחו ניירות מפח הזבל. וכל זה בגלל הלשנה של אדם שרצה לנקום בנו. הרי אילו פחדנו באמת והיה לנו מה להסתיר יכולנו לגמור את כל העניין איתו בשקט, לשלם לו פיצויים ולהשתיק אותו.

חומר חסוי

הדה המיקרה השלישי בזמן האחרון שבו נטפלים למישרדים של עורכי־דין. לפני כמה חודשים נכנסו למישרדים של עורכי־הדין אבנר מנוסביץ ושימעון אוטפריד. אבל אז הם רצו כמה תיקים מסויימים של לקוחות שלהם.

לפני חודשיים פשטו על המישרדים של עורכי־הדין אליהו מירון ואהרון מגדלוביץ. הם חיפשו אז תיקים הקשורים בפרשת בן־ציון ובקשר לבנק ארץ־ישראל־בריטניה. אבל שם היה צו ספיציפי בקשר לתיקים מסויימים.

כאן לא היה להם שום צו ספציפי, הצו לא התייחס לשום חקירה מסויימת והם פשוט לקחו את כל תיקי המישרד איתם.

באותו יום השני בלילה, בחצות, התקשרתי עם פרופסור דויד ליבאי, יו"ר לישכת עורכי־הדין. הוא הבטיח לי כי מוסדות הלישכה ינסו לעזור בעניין. זהו דבר חמור מאוד שלוקחים ממישרד עורכי־דין תיקים של לקוחות. במיקרה כזה יש להביא את כל התיקים מייד ולהפקיד אותם בבית־המישפט.

אנחנו היינו מוכנים שהם יצלמו את כל החומר ויחזירו לנו אותו כדי שנוכל להמשיך לעבוד. הם הרי שיתקו כאן מישרד שלם.

עד כאן סיפורו של שפיגלמן.

החוליה השלישית של מס־ההכנסה פשטה באותו בוקר על ביתו של השותף השלישי במישרד, עורך־הדין יוסי ירושלמי.

על כס המישפט

דן כהן היה במשך שלוש וחצי שנים שופט מחוזי באיזור הדרום. במשך שנתיים הוא השתתף בכל המישפטים החמורים של האיזור – מישפטי רצח, אונס ושוד מזויין. הוא נטש את כס השיפוט לטובת הדינאמיות של מישרד עורכי־דין.

צו חיפוש

צו חיפוש
امر بالتحري

על סמך הפרטים המפורטים בבקשה להוצאת פקודת החיפוש ניתן בזה צו לערוך חיפוש אצל
استنادا الى التفاصيل الواردة في طلب اصدار امر التحري يصدر بهذا امر باجراء التحري لدى:

משרד עו"ד ישראלי ירושלמי וכהן

1. ..... שם המשפחה / اسم العائلة ..... השם הפרטי / الاسم الشخصي

1. מח"א רח' אבן גבירול 2, ... המען / العنوان

משרד עו"ד ישראלי ירושלמי כהן

2. ..... שם המשפחה / اسم العائلة ..... השם הפרטי / الاسم الشخصي

3. ומח"א רח' הלפרין 1 ..... המען / العنوان

מספר
ולתפוס/כל הנראה שיש לו קשר לעבירה או לחקירה/החפצים המפורטים להלן: .....
وضبط / كل ما يبدو ان له علاقة بالجريمة او بالتحقيق/الاشياء المدرجة ادناه:

.....

.....

הערות: 1. יש לערוך את החיפוש תוך תקופה של 30 יום מיום מתן הצו

צו חיפוש זה צו החיפוש שאותו הציגו פקידי מס־ההכנסה, כשבאו לערוך את החיפוש במישרדים של עורכי־הדין. בצו לא צויינו מהות המיסמכים שאותם הם מחפשים וגם לא מהות העבירה. שפיגלמן מספר כי הם רוקנו את המישרד לחלוטין, ואפילו לקחו ניירות מפח הזבל.

מוחלט. מדי פעם אף דילגו על ארוחות שלי ולא קיבלתי אוכל. בחדר היה ריח חריף של ליזול ואז נזכרתי איך שהדו אחרים באותה צורה והחלטתי שאני לא נשבר. אחרי יומיים הביאו לי מ.בת מהמשרד, והיא נגנבה. הסתובבתי נתא כשאני ערום.

כשהובאתי לחקירה ראיתי :מה מארגזי הקרטון פתוחים והודעתי להם שאני לא זז עד שיסגרו את וכל. הודיעו לי שהם רבים ואני אחד. אחרי שעה וחצי הם אטמו את החומר, והודיעו לי שאני אשלם בעד זה.

למחרת שלחו אותי לבית־המישפט עם הפוסטה. אני עם חולצה ומכנסיים לבנים. נראיתי כמו חתן. רב־פקד זו״ה הודיע לי שהוא לוקח אותי לבד, הוא לא רצה שאסע עם כל העצורים האחרים.

בפעם השניה הוא לא היה, לכן כבלו אותי באזיקים למסומם אחד. יומיים אחרי כן עוד נשארו לי סימנים על הידיים. „אלה ההוראות," אמרו לי כשכבלו אותי.

החומר החסוי, שפורסם אחרי כן בעיתון, התייחס לשתי מכוניות רנו פואגו. שם נטען כאילו קיבלנו את המכוניות במקום שכר טירחה מקרסו, ולא רשמנו אותם בספרים. זה ממש טימטום. קרסו בכלל לא קליאנט שלנו. אנחנו רבנו איתו כי הבאנו את המכוניות בייבוא אישי והם לא היו מוכנים לתת לנו שירות של טיפול או עזבנו את החברה.

כל העלילה נגד מישרד שבנה את עצמו במשך 14 שנה. הואשמנו על־ידי אדם מטורף שלא יודע אפילו אנגלית. איך הוא בכלל קרא את התיקים?"

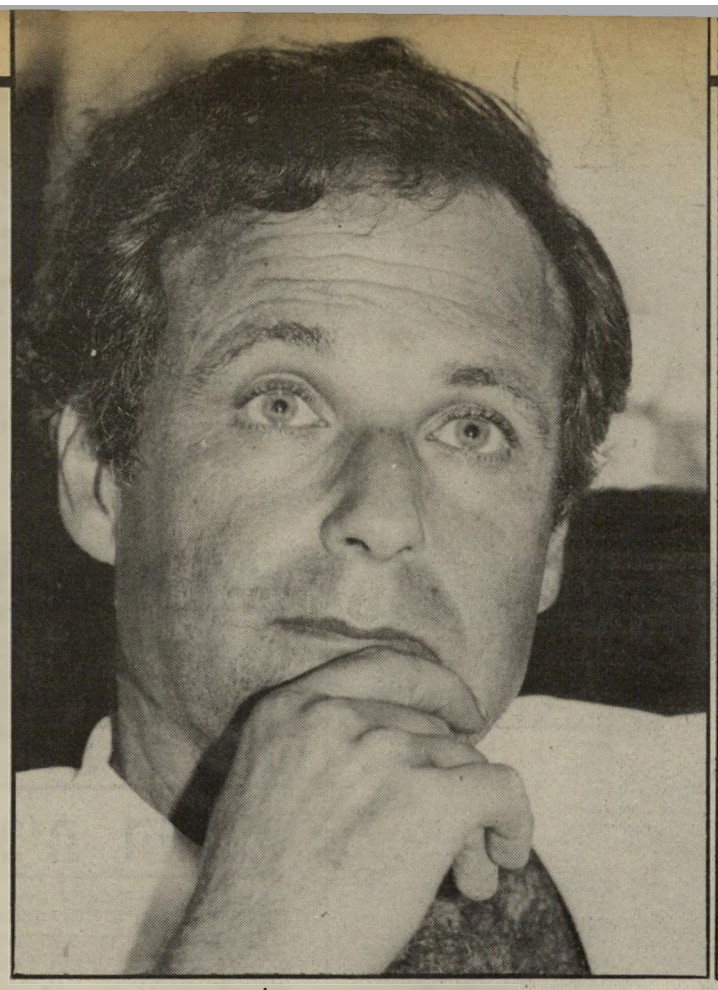

עורך־דין ירושלמי
– כדי לפגוע בזכויות החסינות –

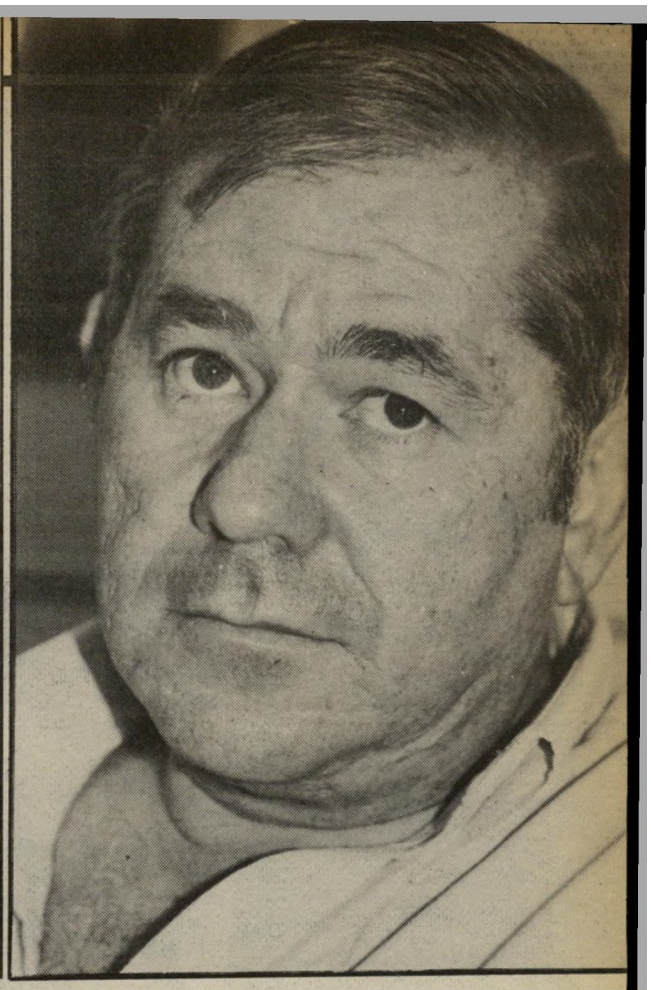

עורך־דין כהן
מעצר לצורך לחץ –

השופט המחוזי לשעבר, דני כהן, העניק ראיון בלעדי ל„העולם הזה" אחרי ששוחרר מבית־המעצר, שם היה כלוא במשך חמישה ימים וארבעה לילות בחברתם של ג׳וקים, חרקים ו„אולי גם עכברים"

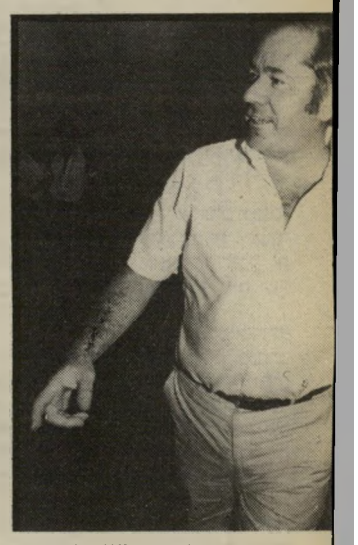

כהן בבית־המישפט
– המעוגנות בחוק –

(המשך מעמוד 17)

סיפר ירושלמי:

אני עורך־דין זה 14 שנה. באותו ערב עמדתי לנסוע עם מישפחתי לארצות־הברית, לארבע שנים. כדי לנהל את הסניף של המישרד בניו־יורק.

כשהם הגיעו אלי ב־6 וחצי בוקר מצאו אותי עם אשתי ושלושת ילדי. הבית כבר היה ריק לחלוטין כי את כל תכולתו שלחנו במכולה לארצות־הברית. אנחנו התארחנו באותו יום אצל בעלת־הבית. החוקרים נכנסו פנימה, הכניסו את בעלת־הבית ואת בנה בן ה־10 לחדר אחד וביקשו מהם להישאר שם.

אשתי ישבה באותו הזמן בחדר־השינה והאכילה את התינוק בן השלושה חודשים. הם ביקשו ממנה לצאת לחדר השני. היא ביקשה להישאר שם מכיוון שזה היה חדר ממוזג והתינוק סבל מפיצעי חום. החוקר נכנס לחדר, צעק ואמר לה לעזוב ולצאת החוצה.

הם גם השתמשו כל אותו זמן בטלפון של בעלת הבית בלי לשאול את רשותה. הם לא נתנו לה לגעת בטלפון גם כאשר בעלה התקשר מסן־פרנציסקו. הם לא נתנו לה לדבר איתו ואמרו לו בשיחה מעבר לים כי נערך חיפוש בבית. הבעל נבהל כמובן והתקשר שוב. גם אז הם חטפו מידה את השפורפרת וניתקו את השיחה. בנה התרגז ורץ לחדר השני לנתק את הטלפון. גם החוקרים התרגזו וזה היה מחזה די משעשע לראות את החוקרים רצים אחרי ילד קטן.

לבסוף הם הזמינו את המישטרה והודיעו לי שאני במעצר. הם הציעו לי לשקול את צעדי, כי יש אמצעים לשבור אנשים כמוני. הם עשו חיפוש בבית. הרבה לא היה שם כי הבית היה ריק לחלוטין וכל מה שמצאו היו פינקסי צ׳קים וכרטיסי אשראי שלי ושל אשתי.

כל החיפוש היה מלווה בסידרה שלמה של איומים. החוקר שאל שאלות וכתב דברים אחרים. הם ניסו לשכנע אותי ששתי המכוניות זו שלי וזו של דני כהן, שייכות בעצם לי.

כשלקחו אותי למישרדי מס־ההכנסה ברחוב המסגר, הודעתי להם שהחומר של המישרד חסוי. במשך החקירה ניסו שישה איש להסביר לי שאם אוותר על התביעות הטיפשיות שלי בנוגע לחומר חסוי יתנו לי לנסוע באותו לילה עם המישפחה שלי לארצות־הברית. כמובן שלא היה בכלל מה לדבר על כזה דבר.

איך שברו אחרים...

כשהובאתי לפני השופט להארכת מעצר, ניסו לטעון כאילו העלמתי מהם כספת נוספת שהיתה בבית, וכראיה הביאו לפני השופט צרור מפתחות־צעצוע שלקחו מבנה של בעלת־הבית. הם טענו שיש עליה בלתי מוסברת ברווחים שלי. הם הציגו הצהרת־הון שלי, שהיתה בשקלים, וטענו שהוגשה בלירות. דבר זה לא היה נכון כמובן, במיוחד כשהדבר הוסבר להם עוד בחקירה במישרדיהם.

בשלב מסויים של החקירה הוחלט עם יעקב אור, פרקליט המחוז הממונה על המיסים, שנמיין את החומר החסוי. אולם אחרי שהלך אור, התעלמו החוקרים מהחלטה זו. בשבילם אני דג שמן, מכיוון שאני גם עורך־דין ישראלי וגם אמריקאי, ויש לי מישרד גדול בארץ ובארצות־הברית.

הם חיפשו את הקליאנטים וחומר פיקנטי עליהם בתיקים. פיתאום תפסתי למה הם חותרים והודעתי להם שכל החומר חסוי. דרשתי שכל החומר יועבר לבית־מישפט או שיחתמו את החדר במס־ההכנסה שבו נמצאים כל התיקים.

באותו רגע הודיעו לי החוקרים שאני יכול לשכוח מהנסיעה לארצות־הברית. כל המשפחה נסעה כבר בערב שבו נעצרתי. הם הודיעו לי שאין להם בעייה לשבור אנשים כמוני ושאני עוד אתחנן שהם יראו את המיסמכים האלה.

הובאתי לאבו־כביר. הייתי בבידוד

המדפים הריקים אחרי החיפוש
– של לקוחות המישרד

פולארויד מפתח רעיונות מדהים בפחות מחצי מחיר

בפולארויד פיתחו עבורך את "ויוה" — מושג חדש בצילום. מצלמה קומפקטית העולה פחות מארוחת ערב לשניים. לחיצה על הכפתור ותוך 60 שניות יוצאת תמונת צבע מרהיבה בגוון משיי מיוחד וכל זאת בפחות מ-1/2 מחיר.
הוסף לכך 5 שנות אחריות והרי לך **"ויוה" — רעיון מצוין! מצלמה מצוינת!**

מחיר להיום: (בצמוד לשער הדולר)
מצלמה — 1,470.- ש' (לא כולל מע"מ)
פילם — 294.- ש' (לא כולל מע"מ)

Polaroid

ליאון דגון
צרכי צילום בע"מ
Leon Dagon
Photo Distributors Ltd.

"Polaroid" and "Viva" are tradernarks of Polaroid Corporation. Cambridge, Mass. U.S.A. © Polaroid Corporation 1983

"כפריס" - מגע זוהר לטעם הטוב שלך...

תכשיט "כפריס" — עיצוב מושלם המוסיף זוהר לכל אשה.
תכשיטי "כפריס" — מלאכת מחשבת של תכשיטי זהב משובצים ביהלומים ואבני חן אחרות, ישירות משולחן עבודתו של הצורף במפעל.
תכשיטי "כפריס" — לכל אשה היודעת להעריך יוקרה.
לנוחותכם אולם תצוגה רחב ידיים בו מוצגים מאות דגמים של תכשיטים בקשת רחבה של מחירים.
תכשיט "כפריס", באמת הפתעה נהדרת.

ועכשיו לקראת החגים:

* 35% הנחה לישראלים בלבד.
* 3 תשלומים ללא ריבית והצמדה.
* החזר הוצאות נסיעה לבאים מחוץ לאיזור חיפה.

שעות פתיחה: יום יום בשעות 08.30 — 17.30.
ביום ו' בשעות 08.30 — 16.00.

מפרץ חיפה, שד' ההסתדרות, טל. 740391 — 04

כפריס

תכשיטים שעונדים באהבה

איפפקט/צילום: נרעון סלע

נורה בשעת בריחה

הודעה רשמית סיפרה כי כוחות צה"ל בלבנון גילו את מחבואו של „מחבל" דרווזי, חבר פת"ח, שהיה מבוקש על־ידם. הוא נורה למוות בשעה שניסה לברוח.

יש לי בקשה גדולה למנסחי ההודעות האלה.

כשהייתי ילד, שמעתי פעמים רבות פסוק גרמני, שהפך שם־דבר בעולם כולו. הוא הופיע באופן קבוע בהודעות נאציות על מותם של אנשים, שנפחו את נישמתם במחנות־הריכוז ובמרתפי־החקירות של הגסטאפו. נאמר עליהם תמיד שהם נורו בשעה שניסו לברוח – AUF DER FLUCHT ERSCHOSSEN.

אינני אוהב את האסוציאציה הזאת. ואני מניח שיש עוד כמה רבבות בני־אדם בארץ ובעולם, הרגישים לצירוף מסויים זה של מילים.

אנא, מחברי־ההודעות — נסו למצוא ניסוח אחר. כיתבו ש„נפטר מהתקף־לב בשעה ששמע יריה", או ש„נתקל למרבה־הצער בכדור".

אך אנא, אנא לא הנוסח הזה!

חזרה למוסה דאג

גל הטרור הארמני השוטף עתה את העולם, והפוגע בתורכים ובידידיהם, מעורר הירהורים נוגים.

בניגוד לפיגועים של תנועות לאומיות אחרות, אין לו כל תכלית מציאותית. אין זו תנועה הבאה לשחרר, בדרכים אלימות, מולדת הכבושה בידי שילטון זר.

כי המולדת הארמנית בתורכיה חדלה מזמן מלהיות ארמנית. כפי שיודע כל מי שקרא את סיפרו הקלאסי של פראנץ ורפל, 40 הימים של מוסה דאג, הארמנים נשחטו בהמוניהם, והנותרים גורשו וברחו. רק בברית־המוע־צות נותרה מולדת ארמנית — הרפובליקה הארמנית, שהיא חופשית ועצמאית עד כמה שמחוז כזה יכול להיות חופשי ועצמאי באימפריה הסובייטית.

אתאתורק

גורל הארמנים דומה מאוד לגורל היהודים. בעבר חיו בממלכות עצמאיות ואמיצות. בסוף המאה שעברה, כאשר עמי מיזרח־אירופה ערכו פוגרומים ביהודים, ערכו התורכים שחי־טות בארמנים. אך שיא הזוועה הושג במילחמת־העולם הרא־שונה. מה שקרה לארמנים אז היה מעין מהדורה מוקדמת של גורל היהודים במילחמת־העולם השניה.

בעלות־הברית המערביות הכריזו אז על מטרות־המילחמה שלהן, שכללו חרות לארמנים. התורכים הגיבו בזוועה שהיתה עד אז חסרת־תקדים. בחודשים יוני ויולי 1915 הם ערכו את המיבצע המודרני הגדול הראשון של רצח־עם. המוני גברים, נשים וילדים נטבחו בלי אבחנה. מיספר הקורבנות הגיע למאות אלפים. דומני שעד היום לא נקבע מספרם בצורה מוסמכת ומוסכמת.

שנה לפני הצהרת־בלפור הצהיר ראש ממשלת־בריטניה ש„מנוי וגמור (עם ממשלתו) להבטיח את שיחרורו של עם עתיק זה." אך הבריטים בגדו בארמנים, כפי שבגדו בהם כל יתר־היהם. לארמנים בתורכיה, בניגוד ליהודים בארץ, לא היה הכוח להשיג בעצמם את עצמאותם.

מאז רצח־העם מכרסם זכר העוול בלב כל ארמני. אפשר להתפייס גם אחרי זוועה כזאת — והרי היהודים התפייסו עם הגרמנים פחות מעשר שנים אחרי תום השואה. אך כאן פועל הכלל „מודה ועוזב ירוחם." ההודאה בעוול אינה פחות חשובה מאשר הפסקתו. הגרמנים עזבו, הודו בפה מלא ובלי הסתייגות, ושילמו שילומים. רק כך התאפשרה ההתפייסות.

התורכים לא הודו מעולם בזוועה שביצעו. מוצטפא כמאל אתאתורק, אדריכל תורכיה החדשה אחרי התבוסה במילחמת־העולם הראשונה, לא השמיע מעולם מילה אחת של חרטה על רצח־העם, קל וחומר שלא עשה דבר וחצי דבר כדי לפצות את הארמנים על הזוועה, ולוא רק באופן סימלי.

בהעדר צורי נפשי, המשיך הפצע לצרוב. הוא לא הגליד. הוא התעמק והתמלא מוגלה. עברו שנים רבות עד שהמוגלה פרצה החוצה — ועכשיו היא מתגלה לעולם בצורה של פיגועים חסרי־רחמים.

אי־אפשר להצדיק מעשי־טרור חסרי־תכלית. אך בליבי אני מבין את הארמנים ורוחש להם אהדה. כל עוד לא הביעו התורכים את חרטתם, ולוא בשעה מאוחרת זו, לא ירחם עליהם איש.

ללכת אל טיגארט

שוחחתי עם ערבי בחברון ושאלתיו היכן בנו. „הוא הלך לטיגארט," השיב.

תמהתי לרגע, ואז הבנתי. הוא התכוון לבניין המימשל הצבאי. שמו של סר צ'ארלס טגארט זכור לי מנעוריי. הוא היה בסוף שנות ה־30 ובראשית שנות ה־40 המומחה של שילטונות־המנדאט לביצורים.

בשיא המרד הערבי של 1936־1939 („המאורעות", בסלאנג של היישוב) החליטו הבריטים לחסום את נתיב האספקה והתגבורת של הלוחמים הפלסטיניים („הכנופיות", באותו הסלאנג). מכיוון שרוב התגבורת באה מלבנון, הקים סר צ'ארלס את גדר־המערכת הראשונה בגבול הצפוני, אמה של „הגדר הטובה".

בראשית שנות ה־40 היה נדמה שהגרמנים מתקרבים לארץ. הם חצו את גבול לוב־מצריים וכבשו את כרתים. הבריטים חששו מפני האפשרות של נחיתת צנחנים גרמניים בארץ — אם כמרגלים וכלוחמי־גרילה, שיתחברו עם אנשי המופתי הירושלמי, אם כחלק מפלישה גדולה. אז הקימו בכל רחבי הארץ מיבצרי־מישטרה זהים, שנועדו לשמש מוקדים למילחמה בצנחנים. סר צ'ארלס תיכנן את המיבצרים האלה, וכולם הוקמו לפי תוכנית אחידה באתרים השולטים על סביבתם. אחדים הוקמו במרכזי הערים.

מיבצרים חומים אלה נקראו על שמו של האיש שתכנן אותם – „מיבצרי טגארט". הם משמשים כיום כתחנות־מישטרה, כבתי־סוהר וכמיפקדות המימשל הצבאי הישראלי בשטחים הכבושים.

בישראל אין רבים הקוראים להם עוד „בניני טגארט". אך נראה כי לערבים זיכרון ארוך יותר. הם מדברים עדיין על הבניינים של „טיגארט".

(ההבדל בין „טגארט" ל„טיגארט" נובע, כמובן, משפת־הדיבור הערבית. הערבים נוטים להפוך כל אות צרוייה לאות חרוקה.)

איני יודע אם סר צ'רלס עדיין חי, או שמא הלך לעולמו. אך שמו מונצח בשפת בני־הארץ.

ומי יכול לקוות להנצחת שמו בדרך טובה יותר מאשר על־ידי הפיכתו למילה בשפת־הדיבור? יש שמות שהפכו למושגים, לטובה או לרעה. הסנאטור ג'ו מק־קארתי, אבי ציד־המכשפות, הונצח במונח הפוליטי „מק־קארתיזם", כשם שרחמים כלאנתר, עסקן יהודי־כורדי בירושלים, הונצח במושג „כלאנתריזם". אך אלה הם מושגים חולפים, ואיני בטוח שיאריכו ימים בדורות הבאים.

אך אציל בריטי בלתי־חשוב זכה לכך ששמו יונצח במאה וחמישים שפות לדורות. אציל זה היה מהמר ללא־תקנה. ריבוק־המישחק אחז בו עד כדי כך שלא היה מוכן לקום ממקומו ליד שולחן־המישחקים גם כדי לאכול. לכן המציא שיטה משלו לאכילה מהירה. משרתיו הכינו לו ארוחה שהיתה מורכבת משתי פרוסות־לחם, וביניהן פרוסת־בשר. אציל זה היה הרוזן של סאנדוויץ', עיירה קטנה בדרומה של אנגליה. נא להכיר.

הסרן ויליאם לינץ' מדרום־וירג'יניה בארצות־הברית נפטר ב־1782 מעונש על כי שפט בני־אדם בצורה בלתי־חוקית, ומאז נקראים על שמו מישפטים בלתי־חוקיים, לרוב נגד כושים בארצות־הדרום של ארצות־הברית. נערך להם „מישפט־לינץ'. יתכן שהיה מוותר על צורה זו של הנצחה, וכמוהו גם סרן בויקוט, סוכן של בעל אחוזה באירלנד, שהוחרם על־ידי שכניו בשל מעשיו הבוויים. בשפות רבות, השם „בויקוט" משמש כיום מילה נרדפת לחרם.

בעצם, יתכן שגם סר צ'ארלס טגארט היה מוותר מרצון על הכבוד שייקראו על שמו מיבצרי הכיבוש הישראלי בחברון, בשכם וברמאללה, שלא לדבר על בית־הסוהר המרכזי ברמלה.

שימחה במלון „קארלטון"

ביום השלישי שעבר בישרו הטלוויזיה והרדיו על הגזירות החדשות, שנועדו לקחת מן הזקנים והחולים, הנכים והילדים, את הכסף הדרוש להמשך ההתנחלות בגדה והכיבוש בלבנון.

באותו ערב נערכה חגיגת בר־מיצווה על הגג של מלון קארלטון בתל־אביב. זהו מקום המיועד למיליונרים — גג כפול, ובו בריכת־שחייה וכל טוב.

נראה כי המיליונרים אוהבים מוסיקה, ובייחוד ביום עליז שכזה. הם השמיעו במשך שעות ברמקוליהם את שירי־השמאלץ המקובלים בהזדמנויות כאלה, החל ב„עם ישראל חי חי חי" וכלה בשירי נוסטלגיה. המיליונרים משופעים בנשמה כמו בדולארים.

אני גר במרחק של חצי קילומטר מן מלון. ניסיתי לעבוד ולא יכולתי. מבעד לחלון הפתוח חדרה ההמולה בקול־אימים, כאילו הפעיל מישהו בדירה סמוכה את מכשיר־הרדיו והגביר את הקול עד לקצה גבול היכולת

נכנעתי. סגרתי את החלון. כל שאר המאזינים — אלפים רבים— המשיכו לשבת ליד החלונות הפתוחים. אם לא הדביקו את אוזניהם למקלטי־הטלוויזיה, סבלו.

כעבור שעתיים, כשסיימתי את עבודתי, פתחתי את החלון — והקול עדיין פרץ פנימה במלוא העוצמה.

טילפנתי למלון קארלטון. איש־הקבלה אמר שהוא יודע על התלונות. זה באמת נורא, אבל מה אפשר לעשות, יש בר־מיצווה, אבל הוא ינסה...

(מיספר־הטלפון של המלון הוא 291־291. תושבי תל־אביב, בין שדרות נורדוי ורחוב פרישמן, החשופים לרמקולים שעל הגג, יכולים לרשום אותו להזדמנות הבאה.)

מה עושה אזרח הגון במצב כזה? הוא מטלפן למישטרה.

חייגתי למיספר 100. במשך ארבע דקות נשמעו הצילצולים המעידים על כך שהקו פנוי, אך איש לא השיב. ניסיתי עוד שלוש פעמים — כמאה צילצולים, בסך־הכל. בפעם החמישית הורמה השפופרת.

„ברוך השם, המישטרה עונה," אמרתי. אני חושש שנימה סארקאסטית כלשהי התגנבה לקולי. תיארתי לעצמי איך הייתי מרגיש אילו בוצע אצלי שוד.

„עד עכשיו שיחקנו," ענה קול נשי גס, „אז מה אתה רוצה?"

„קודם כל הייתי רוצה שתעני לי בסיגנון אחר," אמרתי.

הגברת טרקה את השפופרת.

התקשרתי עוד פעמים, קיבלתי קשר אחרי המתנה ארוכה, ושמעתי שיחה בין המרכזנית וניידת בשטח.

ניסיתי עוד פעם. הודעתי בלי הקדמה על מה אני מתלונן.

השוטרת ירעה במה המדובר. לא הייתי, ככל הנראה, המתלונן הראשון. „מה אנחנו יכולים לעשות?" אמרה. „אנחנו רק יכולים לרשום דו"ח."

אם מר אברהם תורגמן אינו עסוק בשעה זו בחקירת השוד בביתה של הגברת פנינה רוזנבלום, אולי יתמודד גם עם בעייה זו.

עיסוקו של דוקטור טשרניחובסקי

ייבי סיפר ליד השולחן על מעמד מסויים, שבו לימד אברהם שטרן — הוא „יאיר" — לפני 50 שנים את שירו החדש, חיילים אלמונים. מישהו סיפר לו על כך. באותו מעמד נכח גם המשורר שאול טשרניחובסקי.

מאי־שם בניבכי הזיכרון עלתה לנגד עיני דמותו של האיש. פגשתיו רק פעמיים בחיי.

כשהייתי בן 17, כתבתי את פירות־הביכורים שלי בשבועון בשם החברה. באחד הימים שלח אותי העורך, הר"ר יעקב ויינשל, לראיין את טשרניחובסקי. איני זוכר מה היה הנושא.

ידעתי שהמשורר הדגול גר ברחוב אחד־העם, בפינת אחד הרחובות הקטנים. כשליבי פועם לחצתי על כפתור הפעמון. הערצתי את טשרני־חובסקי, הרבה יותר מאשר את ביאליק.

טשרניחובסקי

המשורר פתח לי בעצמו. כשגימגמתי את דבר בקשתי, הצביע בקוצר־רוח על שלט קטן שהיה קבוע בדלת. נאמר בו שבעניניי ספרות יש לפנות אליו רק בימים מסויימים ובשעות מסויימות. ביקשתי סליחה והסתלקתי.

בשעה היעודה לחצתי שוב על הכפתור. הפעם קיבל אותי המשורר בסבר־פנים יפות. בידו החזיק במבחנה, שהיתה מלאה בשתן.

טשרניחובסקי היה רופא. הוא הרוויח את לחמו כרופא של בית־ספר — כמדומני הגימנסיה הרצליה ולפי השמועה חששו הנערות להיכנס לחדרו לבדיקה כשהן לבדן. החושניות, שבלטה בשיריו, מצאה לה ביטוי גם בהתנהגותו האישית.

איני זוכר על מה דיברנו. אני זוכר רק שבמשך כל הראיון — שארך כחצי שעה — טיפל בשתן על גבי להבה כחולה.

אגב: כמה שנים לאחר מכן — אך עדיין בימי־המנדאט — סיפר לי אליהו נאווי, שעימו עבדתי זמן־מה באירגון חשומרים, שהיתה לו שיחה עם קבוצה של ערבים צעירים. הערבים רצו לראות את פניהם של מנהיגי היהודים. הוא הראה להם את תמונותיהם של חיים וייצמן, זאב ז'בוטינסקי ודויד בן־גוריון, אך הערבים העוו את פניהם בבוז. „אלה לא גברים!" אמרו.

בליבו של נאווי צץ רעיון. הוא שלף תמונה של טשרניחובסקי. „אללה," אמר אחד הערבים, „זהו גבר!"

האם נורה איש זה

עיסא עווידה (עם אשתו הראשונה)

ה משאית מתוצרת ליילנד של עיסא עווידה האטה כשהגיעה לעיקול הדרך בכביש בית־ניר־פלוגות. מולה, מכיוון הכניסה לקיבוץ גת, הגיחה מכונית נוסעים סוברו בצבע תכלת־כסוף. מהחלון הימני של המכונית הפרטית נשלף קנה של רובה אם־16 שממנו נורה צרור ארוך לכיוון תא־הנהג של המשאית.

הנהג, עיסא עווידה, אשתו ג׳יהאן, ובנו בן ה־4 מונדל נפצעו במטח. עיסא נפצע קשה. גם שניים מ־40 הנערים מחברון, שהיו במשאית, נפצעו.

עווידה הוא בעל משאית, העוסק בהובלת פועלים מהשטחים הכבושים לישראל. הוא נולד בכפר טייבה ב־1947.

עיסא אינו מתגורר בכפרו, בכלל סיכסוך עם מישפחתה של אשתו השניה, ג׳יהאן ג׳באלי. בנו הפצוע, מונדל, הוא אחד מישבעת ילדיו מאשתו הראשונה פאטמה.

אליבי של שוטר

ל הסיכסוך של עווידה עם מישפחת אשתו מהלכות בכפר כמה גירסות. אך לגבי עובדה אחת אין ויכוח: אחרי היריות על המשאית נעצרו שני חשודים — פואד ונאצר פארס־ג׳באלי, שני אחיה של ג׳יהאן. ביום השישי שעבר הוארך מעצרם בשיבעה ימים. אביהם, פארס ג׳באלי ואחיהם חכים, נסעו לבית־המישפט באשקלון, שם התנהל הדיון על הארכת המעצר. כשהגיעו לשם, עצרה המישטרה גם את האח חכים.

כביש ראש־העין־טול כרם, ולקוחותיו הרבים מגיעים מטייבה עצמה, מקלאנסווה, ממושב שער־אפרים ומישובים אחרים בסביבה.

האם שני הנוסעים במכונית הכסופה, שממנה נורו הירירות לעבר המשאית של עיסא עווידה, היו בניו של פארס ג׳באלי?

צרור הירירות ליד קיבוץ גת נורה ביום הרביעי, חמש דקות לפני השעה 6. שוטר ממושב שער־אפרים, זכריה דהרי, העיד שראה את שלושת האחים ליד בית־המלאכה שלהם בטייבה בשעה 6 וחצי. בשום דרך שהיא לא ניתן להביע מקיבוץ גת לטייבה בחצי שעה.

אם עדותו של השוטר משער־אפרים, שהוא מכר של המישפחה, נכונה — הרי שהאליבי שלהם מושלם.

בגלל צעירה זו

סולחה. אולם בני ג׳באלי דרשו תמורת הסולחה שני מיליון לירות. אחרי שאחיו של עיסא השיגו את הכסף, סירבו יריביהם לערוך את הסולחה.

לעיסא שמונה אחים, ארבעה מהם מתגוררים עם נשותיהם וילדיהם באותו הבית שבו גרים הוריהם הזקנים.

הבית נראה די דל, הטיח מתקלף מהקירות, וכמדרגות לבית משמשות לבנים המונחות זו על גבי זו. שיבעת ילדיו של עיסא מתגוררים בחדר אחד, ומיטותיהם צמודות זו לזו.

בית מישפחת ג׳באלי, לעומת זאת, נראה מטופח יותר. על הקירות תולים ציורים ועל התיקרה דבוק טאפט דמוי עץ.

בני מישפחת ג׳באלי סיפרו להעולם הזה, שאחותם ג׳יהאן היתה מאורסת לבן־דודה. לפני שנתיים, כך הם מספרים, חטף אותה עיסא עווידה ולקח אותה איתו לדרום. הם סבורים שהשניים התגוררו בכפר יאטה שליד חברון. בני מישפחתו של עיסא סיפרו,

עזה (כמעט) כמוות אהבה

חכים, נאצר ופואד הם שלושה אחים העובדים ביחד בעסק שרכשו לפני כשנה — בית־מלאכה לתיקון צמיגים בכפר טייבה, שם הם מתגוררים. פואד, האח הבכור, הוא בן 36. הוא נשוי לג׳מילה ויש להם שני ילדים.

פואד ואחיו חכים, בן ה־21, עבדו בתחנת דלק בתל־אביב, ואחרי שחסכו די כסף פתחו את העסק המישפחתי שאליו הצטרף גם האח נאצר, בן ה־19, שהוא מורה לקראטה, והקרוי על שמו של הנשיא המצרי המנוח.

כשנעצרו שלושת האחים התגייסו כל בני המישפחה — דודים, בני־דודים, וגיסים — כדי לתפעל את בית־המלאכה. בית־המלאכה נמצא על

לפני כשנה מולכדה ברימון משאיתו של עיסא עווידה בחברון. גם במיקרה ההוא נעצרו האחים פואד ונאצר. אחרי שנחקרו במשך יומיים, שוחררו והתיק שלהם נסגר.

מי היה יכול לרצות במותו של עיסא עווידה?

5 מתוך 7 יוצאי חלציו של עיסא עווידה מאשתו הראשונה. יושבות (מימין לשמאל): רינה, רולה ואילהאם. יושבים: עימאד ורמי. לעיסא שני בנים נוספים: מונדל ומוראד. כל הילדים ישנים בחדר זה, ומיטותיהם צמודות זו לזו.

לדברי בני מישפחתו, אויביו היחידים הם בני מישפחת ג׳באלי. בני המישפחה סיפרו, כי אחרי שג׳יהאן עברה להתגורר עם עיסא, איימו בני־מישפחתה שירצחו אותו. בני מישפחתו של עיסא משוכנעים, שהאחים ג׳באלי הם שמילכדו את משאיתו של עיסא בחברון. הם סיפרו שהציעו למישפחת ג׳באלי לערוך

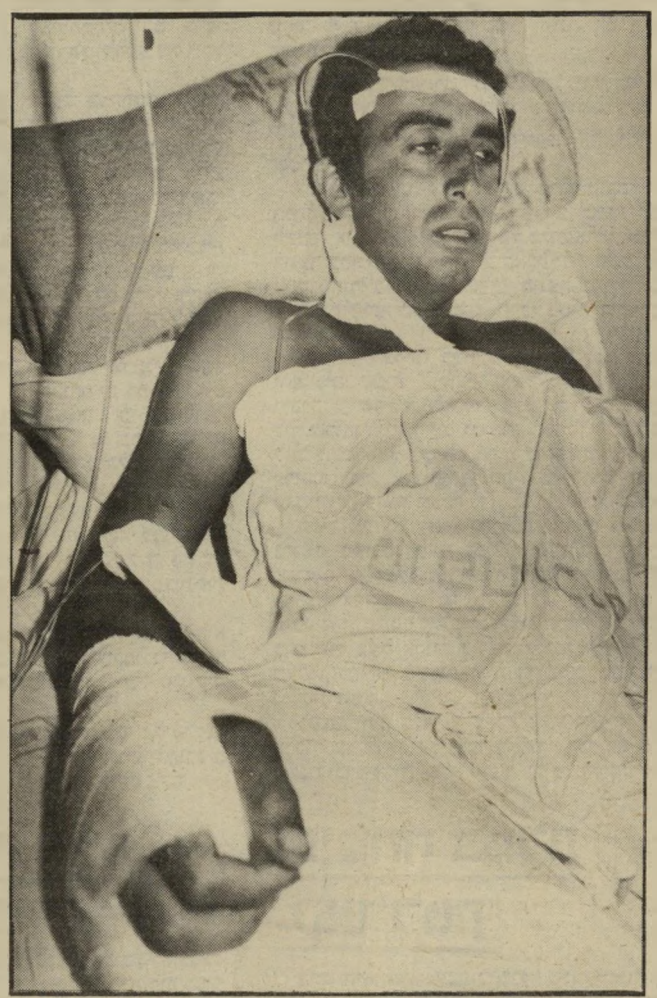

בבית־החולים קפלן ברחובות שוכב עיסא עווידה, שנפצע קשה ביריות שנורו על תא הנהג של משאיתו ליד קיבוץ גת בשבוע שעבר. עיסא פוחד שיבואו לחסל אותו בבית־החולים, כדי להוכיח שהעצורים בפרשה זו חפים־מפשע.

לעומת זאת, שהשניים גרים בקריית־מלאכי. אחיה של ג׳יהאן החליטו לנדות אותה מהמישפחה בעיקבות הליכתה עם עיסא.

בני־מישפחתה סיפרו, שאין להם כל כוונה לפגוע בעיסא, ושלפי המידע שבידיהם יש לו אויבים רבים. למשל, סיפרו, שעיסא לקח צעירה תימניה, בת למישפחת מנסור, ממושב שער־אפרים ליד טייבה, בילה איתה כמה ימים, ולכן מישפחתה של אותה תימניה רדפה אחריו. הם גם סיפרו, שעיסא הסתבך עם צעירה מהכפר קלאנסווה, שהרתה לו, ושמישפחתה הציעה לו עיסקה: שישא את הנערה — או שיתן להם את אחותו. לדבריהם, גם את אשתו הראשונה, פאטמה, נשא אחרי שהרתה לו. היא היתה פועלת מהשטחים, והוא הכיר אותה כשהוביל פועלות מהגדה לעבודה בישראל.

סיפור רומה נוסף קשור בצעירה ברווית משבט המתגורר ליד ערד.

בני מישפחת ג׳באלי סיפרו גם, שלעיסא היה סיכסוך עם נהג משאית, שעיסא חטף ממנו לקוחות.

עוד סיפרו, שהוא הסתכסך אפילו עם כמה מאחיו. לפני שנתיים, נדקר במכשיר חד ואושפז בבית־החולים.

לבני מישפחת ג׳באלי אינטרס ברור להצביע על אויביו המרובים של עיסא, אויבים אמיתיים או דימיוניים: שלושת הבנים של המישפחה עצורים בחשד של ניסיון לרצח.

התיקווה: סולחה

ע יסא עווידה מאושפז היום במחלקה הכירורגית בבית־החולים קפלן ברחובות, כשהוא פצוע קשה. אשתו השנייה, ג׳יהאן, שנפצעה בידה בכדורי המתנקשים, נמצאת לידו כל

על־ידי אחים אלה?

ג'יהאן ג'באלי (יושבת מימין, למעלה)

ארבע חמולות הנחשבות כבעלות המעמד הבכיר: חאג'־יחיא, עבד־אל־קאדר, נאשף וג'בארה.

חמולת ג'באלי ידועה בכפר כבעלת מזג אגרסיבי. שמם — ג'באלי, פירושו הררי, מילה שבסלאנג הכפרי פירושה אדם פשוט, אחד שבא מן ההרים.

בטייבה כ־3000 מבני החמולה חלקם עשירים, בעלי אדמות ואק־דמאים, חלקם פועלים. אחדים מהם חברים במפלגה הקומוניסטית. כמה מבני המישפחה, בעיקר רופאים, רכשו את השכלתם באוניברסיטאות של מיזרח־אירופה.

בחמולה עווידה, היריבה, אינה גדולה יותר. גם במישפחה זו אין גוון אחיד ובניה עוסקים במיקצועות שונים. בכלל, הגבולות הנוקשים בין החמולות הגדולות הולכים בדור האחרון ומיטשטשים.

בני מישפחתו של עיסא הצביעו על מישפחת ג'באלי כעל אויביו היחידים של עיסא, וטענו שבכפר כולם אוהבים את עיסא, ושאיש אינו שונא אותו.

גם בני מישפחתם של האחים ג'באלי טענו, ששלושת האחים אהודים בכפר ואין להם אויבים. הם סיפרו, שכאשר הורים בטייבה רוצים לתת לילדיהם דוגמה, הם אומרים להם: „תהיו כמו האחים ג'באלי".

אביהם של העצורים, פארס, הוא פועל מחצבה, ואמם היא פועלת נקיון בבית־חולים. לפני כשנה קנה האב חצי דונם בשולי הכפר, ושם הם בנו את בית המלאכה שלהם.

בני המישפחה טענו, שלמעשה עיסא לא נשא לאשה את ג'יהאן, ושהם חיים יחד ללא נישואין. הם אינם רוצים שינשאו. בני מישפחתו של עיסא, לעומתם, סיפרו שהזוג נישא בחו"ל.

מישפחת ג'באלי סיפרה שעיסא עזב את הכפר כדי לברוח מאשתו הראשונה, ולא מפני שהוא פוחד מהם. הם אמרו, שהוא מזניח את שיבעת ילדיו מאשתו הראשונה וחי כהולל.

בני מישפחת עווידה אמרו, שמישפחת ג'באלי תרצח את עיסא אם ישוב לכפר, ולכן הוא לא חוזר. לאשתו ולילדיו מאשתו הראשונה הוא שולח כסף ונפגש איתם בחשאי. גם אחיו מסייעים לאשה ולילדים, ונותנים להם כסף.

להתגרות בשוטרים

ב כפר טייבה אומרים, כי החטא העיקרי והבלתי־נסלח שחטא עיסא עווידה היה, שחטף את ג'יהאן ממישפחתה, כשעמדה להתחתן עם בן־דודה. על כך, אומרים, קשה מאוד לסלוח. ג'יהאן נחטפה ממישפחתה ימים ספורים לפני שהחתונה היתה אמורה להיערך.

אילו היה עיסא רווק וג'יהאן רווקה — היו יכולים לפתור את הענין בלי בעיות, ולחתן אותם. אבל ההשפלה שחשו מישפחת ג'באלי מכך שהנערה נחטפה, כשהסכם הנישואין שלה עם בן־המישפחה עמד להיחתם, מה עוד שהדבר נעשה על־ידי גבר נשוי ממישפחה שאינה אהודה עליהם — השפלה זו היתה צריכה להימחק, והדרך למחוק זאת היא כנראה אחת בלבד.

מיקרים כאלה אינם נפוצים בטייבה.

האחים העצורים בחשד נסיון־הרצח הם חפים מפשע. אם יירצח — תהיה זו הוכחה שהעצורים אינם הרוצחים.

בבית מישפחת עווידה בטייבה שוררת תחושה של ריכאון. אחד מאחיו — האחרים שהו באותו הזמן ליד מיטתו של עיסא בבית־החולים — סיפר על יסוריה של המישפחה, ופרץ בבכי בנוכחות ילדיו של אחיו הפצוע.

חמולת ג'באלי וחמולת עווידה אינן המישפחות החשובות בכפר. בכפר כשנפגע כבודה של אחת המישפחות, דעת־הקהל בכפר מפעילה לחץ להשיב את הכבוד האבוד. שאלות של „כבוד המישפחה" אינן מסוג השאלות הנשארות ללא תשובה זמן רב. בדרך כלל, הפיתרון המתקבל על דעת כולם הוא תשלום כופר־כסף ועריכת סולחה.

במיקרים של רצח למען כבוד המישפחה, דעת־הקהל הכפרית אינה אוהדת את הרוצח, מכיוון שבחר בדרך ברבארית, בלתי־הוגנת ופרועה, המ־נוגדת אפילו לחוקי האיסלאם. הכפר אוהב לראות את הבעיות מסתיימות בדרך מכובדת ותרבותית: דרך הסר־לחה.

הירי על משאיתו של עיסא עווידה בוצע ברובה אם־16 מתוצרת אמ־ריקאית, המצוי בשימוש צה"ל. בטייבה אומרים, שבכפר קל מאוד להשיג נשק. בעבר נהגה המישטרה לערוך חיפושים אחר כלי־נשק בכפרים, והאשימה את מחזיקי הנשק בפגיעה בביטחון המדינה. כיום זורם הנשק אל הכפרים ללא הפרעה.

העבריינים בטייבה אוהבים לגנוב מכוניות, בעיקר מדיגמי סובארו – כמו המכונית ממנה נורו היריות על משאיתו של עיסא עווידה — לבוא עם המכוניות הגנובות אל מול תחנת־המישטרה ולהתגרות בשוטרים. לפני כשנה תקפו את שוטר הכפר בשבר־בקבוק וחתכו אותו.

אחרי שעיסא יתגבר על פציעתו הקשה, יעמדו בפניו שתי אפשרויות: להשיג סולחה עם מישפחת ג'באלי — או להגר לחו"ל עם אשתו החדשה.

הוא אוהב אותה והיא אוהבת אותו. אשתו הראשונה מוכנה לקבל בביתה את האשה החדשה. בני מישפחתה של האשה החדשה, כנראה, לא ששים לראות את בתם חוזרת אל הכפר עם בעלה השנוא עליהם.

מישפחת עווידה פנתה אל ראש המועצה המקומית ואל נכבדי הכפר, בבקשה שיסייעו להשגת סולחה, שתאפשר את שיבתו של עיסא אל כפר מולדתו.

יפתח שביט ■

חכים

פואד

נאצר

ביח ג'באלי בכניסה לבית היפה של מישפחת ג'באלי עומדת רחיבה, אמם של שלושת האחים ג'באלי – חכים, פואד ונאצר. בקידמת התמונה: אשתו של פואד, ג'מילה, הנמצאת בהריון, ושני ילדיהם: הייסר ופארס. פואד ושני אחיו במעצר.

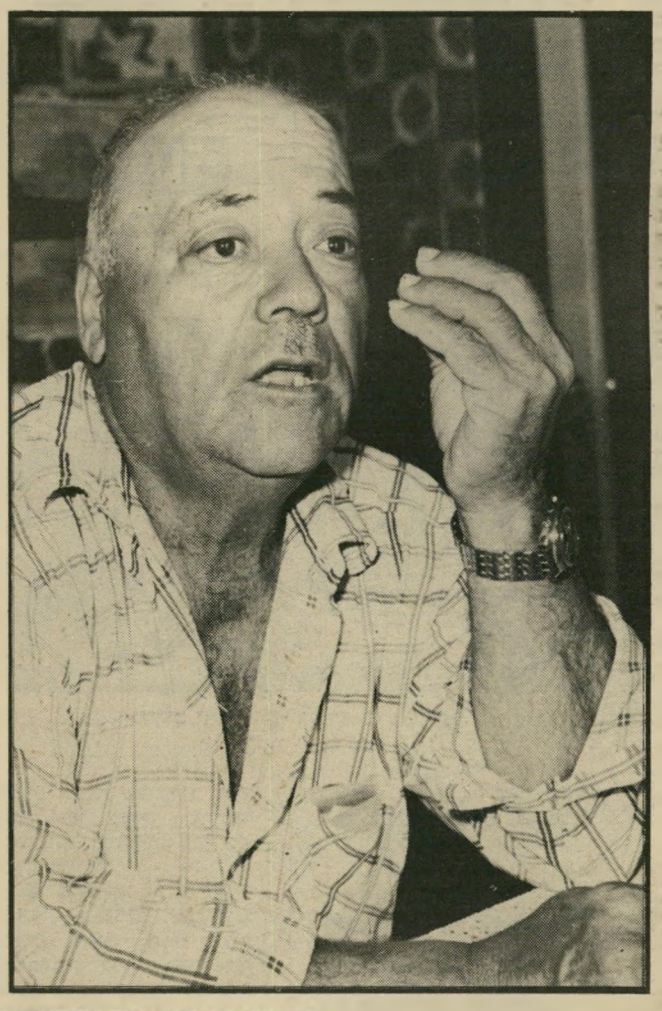

„הם חפים מפשע!" טוען פארס, אביהם של האחים ג'באלי, שנעצרו בחשד כי ירו לעבר משאיתו של עיסא עווידה. האחים נעצרו לפני שנה, כאשר מולכדה אותה המשאית עצמה בחברון, אבל שוחררו אחרי יומיים.

תוכניות מועדפות בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי

17.8

● **סרט קולנוע: אי־ההרפתקות** (5.30 — **מדבר אנגלית**). חלק א' בסרט המבוסס על סיפרה של אניד בלייטון. בסרט יוצאים ארבעה ילדים לחופשה בקורנוול, אנגליה, ונקלעים להרפתקות שונות. חלקו השני של הסרט ביום חמישי, באותה השעה.

קראפורד וזיל: שלום ולהתראות
יום רביעי, שעה 10.05

● **תעודה: יהדי רומא** (8.03 — **מדבר עברית**). סרט־תעודה על יהודי רומא בעבר ובהווה, על הגיטו ועל המהגרים החדשים. סידטו של גד קסטל.

● **תעודה: זן — קוף זנב־החזיר** (8.30 — **מדבר אנגלית**). סרט בהגשת דיוויד אטנבורו, המתאר את קוף המקק, שהוא בעל כישרון לחקות בני־אדם.

● **סרט קולנוע: שלום ולהתראות** (10.05 — **מדבר אנגלית**). סידטו של הבימאי ז'אן נגולאסקו, המביא סיפור אהבה על צעיר בריטי המעביר מכוניות־פאר מן היבשת לאנג־ליה ובחזרה, ומתאהב בצעירה יפהפיה ומיסתורית, שאותה פגש בריוויירה הצרפתית. בתפקיד הראשי: הדוגמנית ז'נבייב ז'יל. לצידה: השחקן הבריטי מייקל קראופורד. משתתף גם השחקן הגרמני קורט יורגנס. הסרט הופק ב־1970.

יום חמישי

18.8

● **סידרה תיעודית: מישחק המילחמה הקרה** (9.30 — **קריינות עברית: יאיר אלוני**). בפרק השני בסידרה מנסה דימבלבי לנסח את הכללים שלפיהן נוהגות המעצמות והמדינות הכפופות להן במישחק המילחמה הקרה. הוא סוקר את האיכרים, הכנסיה, הצארים והקיסרים, המהפיכה הקומוניסטית ודוקטרינת טרומן, המהפיכה התעשייתית ושתי מילחמות העולם שאירופה היתה זירתן. בפרק זה מתמקד העיסוק ב"כללי המישחק" וב"הפרת הכללים" במילחמה הקרה.

● **דרמת טלוויזיה: היריב הנעלם** (10.25 — **מדבר אנגלית**). דראמה בשני חלקים, המבוססת על סיפורים מאת אגאתה קריסטי. אלה 12 סיפורים המתרחשים בשנות ה־20' וה־30'. דראמה זו, שתוקרן הערב, מהווה יחד עם הדראמה שתוקרן בשבוע הבא, באותו הזמן, מבוא לסידרת המותחנים המבוססים על סיפוריה של קריסטי, שהוקרנה באחרונה בטלוויזיה הירדנית.

יום שישי

19.8

● **סרט ערבי: הפראית** (5.32 — **מדבר ערבית**). בהיית, בת למישפחה ענייה, מכירה את אשרף, המתאהב בה ממבט ראשון. אשרף העשיר מוקסם מקולה ומבטיח לה להופכה לזמרת מכובדת. השניים מתארסים, למרות שבני־משפחתו מתנגדים. הוריה של בהיית מנסים לסחוט ממנו כספים. מלודראמה מצרית טיפוסית.

● **סרט קולנוע: ציפור הנעורים המתוקה** (9.15 — **מדבר אנגלית**). עיבוד קולנועי ממחזה של טנסי ויליאמס. העלילה מתרחשת, כרגיל במחוזותיו של ויליאמס, בעיירה דרומית בארצות־הברית.

ואלס ותורן: מי מעוניין בדנים
יום ראשון, שעה 10.20

במרכז העלילה צעיר יפה תואר, החי על חשבונה של כוכבת מזדקנת ושתיינית. בתפקידים הראשיים: פול ניומן, ג'רלדין פייג', שירלי נייט, ריפ תורן. בימאי הסרט: ריצ'ארד ברוקס.

● **מוסיקה: הורוביץ בבית הלבן** (11.10 — **מוסיקה**). הפסנתרן ולאדימיר הורוביץ מנגן בבית־הלבן סונטה במי־במול־מינור, אופוס 35, מאת פרדריק שופן.

שבת

20.8

● **קומדיה: בנסון** (8.30 — **מדבר אנגלית**). בפרק שומר אחי מגיש קלייטון למושל גטלינג תוכנית־מיסוי חדשה. המושל דוחה את ההצעה ומבקש מבנסון לנסח הצעה טובה יותר.

● **דראמה: במרחק נסיעת מעבורת** (9.30 — **מדבר אנגלית**). מחזה מאת ג'דלד סייבורי. הת"ר נמצאת בחופשה באי הלבן עם אמה הנכה. באחד הערבים היא מחליטה לנסוע במעבורת ללמינגטון, לראות סרט. בבר של בית־מלון קטן היא פוגשת ברופא בגיל העמידה, אלמן המחפש רומן. בתפקיד הת"ר מופיעה לין פארלך. ג'ואן הוקסון היא אמה, ומייקל ליי הוא הרופא.

יום ראשון

21.8

● **בידור: עד סוף** (8.03 — **מזמר אנגלית**).

● **סידרה: עקרב** (9.30 — **מדבר אנגלית**).

● **דרמה: מי מעוניין בדנים?** (10.20 — **מדבר אנגלית**). אנג'לה תורן וג'ון ואלס מופיעים בדמותם של מרגרט ודניס תאצ'ר, בפארסה משעשעת שהוקרנה תחילה בתיאטרון וייטהול, לונדון, המבוססת על מיכתבי ביל היקר, שפורסמו בשבועון הסאטירי הבריטי העין הפרטית.

יום שני

22.8

● **בידור: תהילה** (8.03 — **מדבר ומזמר אנגלית**). זלאייט ואיתן דופן על „חוזרת בתשובה". בעיקבות הפקת הסרט הפכו עורך הסרט ואיש־הקול לדתיים, והם שוהים בישיבת אור שמח.

יום שלישי

23.8

● **קומדיה: מישהו מטפל בך?** (8.03 — **מדבר אנגלית**). הפרק מחנה אוהלים משיך בסיפור המטורף על עולמם המטורף של עובדי סופרמרקט ענק.

דיווים וראונדס: בינום מישפחתי
יום שלישי, שעה 9.30

● **סידרה: בינום מישפחתי** (9.30 — **מדבר אנגלית**). פרק נוסף בסידרה, בכיכובם של בט דייויס ורייוויד ראונדס.

● **מותחן: לא ייאמן כי יפסר** (11.00 — **מדבר אנגלית**). פרק זר בעיר, כרגיל בסידרה זו, יש סיום מפתיע.

הפרק איכות של כוכב מביא עוד אחד מפרקי בית־ספר לאמנויות בניו־יורק, בעלילה, בשיר ובריקוד.

● **מותחן: אייישייד** (9.30 — **מדבר אנגלית**). בפרק האם הן באמת מתכוונות למות? עוד אחת מהרפתקות מפקר מישטרת ניו־יורק.

● **סרט ישראלי קצר: חזרה** (11.05 — **מדבר עברית**). סידטם של אמנון

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 17.8.83

● **פולקלור: חאג' מאזן מארח** (7.30 — **ערוץ 3 — 30 דקות — מדבר ערבית**). סיפורים מחיי היום־יום בירדן, משובצים באגדות ומעשיות ברוויות. על דרך המשל והסיפור מנסים לפתור את בעיות השעה.

● **סידרה קומית: זה קורה לחלק מהאמהות** (8.30 — **ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה קומית קלילה ומשעשעת בהפקת בי־בי־סי. בסידרה סיטואציות מצחיקות על זוג צעיר, כאשר הבעל הוא שלומיאל בעל שתי ידיים שמאליות, אינו מצליח להתמיד בעבודה כלשהי, וכוונותיו הטובות לתקן או לשכלל אינן מגיעות אף פעם לסיום מוצלח. בסידרה משתתפים: מיכאל קרופורד, מישל דוטריס וג'אן הילטון.

יום חמישי 18.8.83

● **בידור: שעה עם זמרים צרפתיים** (6.00 — **ערוץ 6 — 60 דקות — מזמר צרפתית**). חגיגה לאוהבי השנסון הצרפתי. בתוכנית זמרים צרפתיים מפורסמים ופחות מפורסמים, בשירי פולקלור ואהבה.

● **תיאטרון: מן הבימה אל המסך** (9.40 — **ערוץ 3 — מדבר ערבית**). במטרה למלא את שעות־השידור הרבות בשני ערוציה של הטלוויזיה המצרית בתוכן מעניין ומרתק ככל האפשר, דואגת הטלוויזיה המצרית לצלם בהופעה חיה לפני קהל כל הצגת תיאטרון המועלית על קרשי הבימה בקאהיר, וכך זוכים צופי הטלוויזיה בהצגות תיאטרון מעולות של מיטב שחקני הבימה במצריים. הטלוויזיה הירדנית „מנויה" על שרות זה של הטלוויזיה המצרית, ומגישה מדי יום חמישי הצגת־תיאטרון מצרית להנאתם של צופיה.

יום שישי 19.8.83

● **קומדיה: שמזנה זה מספיק** (2.30 — **שני הערוצים — 50 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה משעשעת על קורותיה של מישפחה אמריקאית מרובת־ילדים, כאשר האב האלמן, שהוא עיתונאי במיקצועו, נושא לאשה צעירה בגיל בנותיו הבוגרות.

● **סידרה הומוריסטית: לא ייאמן** (8.30 — **ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה קלילה, שבה השחקנים מתחלפים בכל פרק. בסידרה סיפורים סאטיריים — הומוריסטיים בעלי סוף מפתיע.

● **בידור: שבועון הטלוויזיה** (10.10 — **ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר ערבית**). מגזין בשידור חי המארח מפיקים, בימאים, אנשי טלוויזיה תיאטרון וקולנוע, המספרים על עבודתם ואף מציגים קטעים מתוך התוכניות המתבשלות באולפנים ועל קרשי־הבימה.

יום שבת 20.8.83

● **לילדים: עולם נפלא** (6.30 — **ערוץ 3 — 20 דקות — מדבר אנגלית**). סידטי קולנוע מעולים, ישנים וגם חדשים, מאולפני אנגליה וארצות־הברית.

יום ראשון 21.8.83

● **לילדים: מישחקי ילדים** (6.15 — **ערוץ 3 — 20 דקות — מדבר ערבית**). תוכנית לילדים בגיל הרך, המוגשת על־ידי שחקן ושחקנית, המסתייעים בהגשתה בבובות. כדי להקל על הילדים בהבנת החומר המוגש, משולבים בתוכנית אמצעי־המחשה רבים.

● **סידרה תיעודית: הוליווד** (9.10 — **ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה הסוקרת את תולדות בירת־הקולנוע העולמי מאז שנות ה־20 המוקדמות ועד היום, בשילוב קטעים מתוך אלפי סידטי־העלילה שהופקו באולפניה, ב־60 השנים האחרונות. בסידרה משולבים ראיונות עם אנשי תעשיית־הקולנוע והכוכבים ששרדו מימיה הראשונים של הוליווד.

יום שני 22.8.83

● **אמנות: מאה ציורים מפורסמים** (8.55 — **ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה הסוקרת את יצירותיהם של גדולי הציירים המפורסמים בתולדות האנושות, כולל הסבר מקיף על היצירה עצמה ועל האיש שצייר אותה.

● **סידרה פוליארית: פסינת האהבה** (10.15 — **ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית**). ללילות הקיץ החמים — פרקים חדשים מתוך הסידרה הזוכה בפופולאריות רבה בכל רחבי־העולם, עם הצוות הקבוע, בפיקודו של קפטן סטיובינג, והנוסעים המתחלפים בכל הפלגה.

יום שלישי 23.8.83

● **סידרה מדעית: עולם המחר** (7.45 — **ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה אנגלית המציגה המצאות חדשות וגילויים מדעיים בכל תחומי־החיים, עם רגש מיוחד בנושא־דפואה. בכל תוכנית מוצגות שתיים־שלוש המצאות וגילויים, וניתנים דיברי־הסבר מקיפים.

● **סידרה קומית: מצטער** (8.30 — **ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה קומית על מישפחה שבה האם בת השישים לובשת את המיכנסיים — דבר הגורם שבנה בן ה־40 מתנהג כילד מגורל, פוחד מאמו פחד־מוות ואינו עושה דבר מבלי לקבל את הסכמתה. מככבים: רוני קורברט, ז'אן פרנסיס, אנג'לה ריצ'רדס וסטפן יארדלי.

שידור

צל"ש

יש גבול

● לכתב השבוע – יומן אירועים **ירין קימור** על כתבה אמיצה ומצויינת על כינוס המתגייסים לצה"ל שהוכנה יחד עם **אורי לוי**.

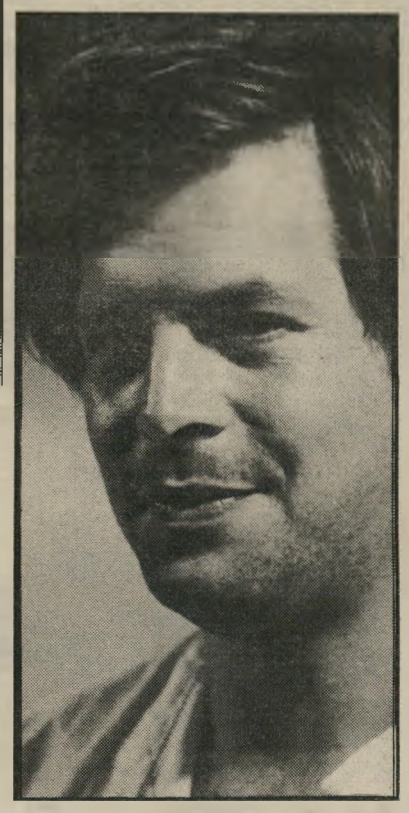

כתב קימור
„מי מתוך פקודה..."

קימור העז לא רק להציג את פיקפוקיהם של רבים מן המתגייסים — וכפי שהופיעו לפני המצלמה, ברור שהמפקפקים הם העילית השיכלית של הדור — המסתייגים מן המילחמה בלבנון, אלא גם גילה סקופ אמיתי. נציג המתגייסים, שקרא מעל הדוכן מעין הצהרת־אמונים, הכין בעצמו נוסח שאמר שהמתגייסים מתחלקים בין התומכים במדיניות הממשלה בלבנון ובין מי שישרת על פי פקודה בלבד, מתוך הסתייגות פנימית. אבל מארגני הכינוס — קרי: שילטונות צה"ל — „ביקשו" ממנו לתקן את הנוסח ולהעלים את ההסתייגות.

הנוסח המקורי: „יש לנו נכונות לשרת את המדינה בתוך הגבולות וגם מחוץ לגבולות — מי מתוך רצון, ומי מתוך כורח הפקודה." המלים האחרונות נמחקו.

הכתבה מוכיחה כי תנועת־החיילים יש גבול מבטאת עתה תחושה ששוב אינה נחלת מעטים, אלא נחלת חלק גדול מאוד, ואולי רוב הדור הצעיר. השאלה היא אם תחושה זו מתייחסת רק לשרות בלבנון, או גם בשטחים הכבושים.

„כן, אדוני השרו"

● למנהלי מחלקת־הסרטים־הקנויים של הטלוויזיה, על סירדת הסרטים הקומיים כן, אדוני השר! שבהקרנתה הוחל באחרונה. סירדה זו, העושה פלסתר את הממשלה הבריטית, שריה ופקידיה הבכירים, היא תחליף סביר לסירדה הסאטירית ז"ל ניקוי ראש, שהרי צוות־הטלוויזיה עשויים לראות בה בנקל את השתקפותה של ממשלת־ישראל.

צל"ג

מזוכיזם ספורטיבי

● **ליואש אלרואי**, ראש הדסק הספורטאי בחטיבת־החדשות, על שיגורו של השדר־הוותיק **ניסים קוויתי** לסיקור מישחקי אליפות־העולם באתלטיקה קלה, שנערכו בהלסינקי. קוויתי, בעברית הבלתי־אפשרית שלו, המזכירה דיווחי־רדיו מאולימפיאדת הלסינקי (לפני 31 שנה), הצליח להמאיס על צופי הדראמה הספורטיבית את צילומי הטלוויזיה, בשל קולו המונוטני.

דסק־הספורט של הטלוויזיה לא למד מהשגותיו של מנכ"ל רשות־השידור **יוסף לפיד** על סיקור כינוס־הפועל האחרון. אז נזף בו על השגיאות החוזרות ונשנות של קוויתי בהיגוי שמות ספורטאים ואי־דיוקי־דיווח.

קוויתי הוכשר כשדר־רדיו ולא כשדר־טלוויזיה, והוא מספר לצופים מה רואות עיניהם. מדוע היה צריך השדר של דסק הספורט **יורם ארבל**, שהעברית שלו סבירה ושמיעה עשרת מונים מזו של קוויתי, לשבת באולפן בירושלים ולתקן את עיוותי השליחז את חגיגת ההישגים של אליפות־העולם באתלטיקה הפך דסק־הספורט לתרגיל במזוכיזם ספורטיבי.

פיטפוטי בדים ופיתפותי ביצים

● למפיק מישדר־התרבות־קולנוע החדש סיפורי בדים, **שאול שיר־רן**, על אי־מיצוי האפשרויות הטמונות במגזין דו־שבועי לקולנוע. אומנם, מישדר זה גמל את הצופים ממישדר־הכשל שמונה וחצי. שיומרותיו עמדו לפוצץ את מירקע־הטלוויזיה בברברת בלתי־פוסקת של **יורם קניוק, משה דור** ודומיהם. את הברברת של שמונה וחצי מייצגת בסיפורי בדים של שמונה וחצי מייצגת בסיפורי בדים מבקרת־הקולנוע **רחל גורדין**, המקשקשת על הדודות הפולניות שלה ושאר דברי־הבל, שאינם מעניינים איש. נחמה אחת בסיפורי בדים היא היא הופעתו של **צבי ינאי**, עורך מחשבות פוטנציאלי במדינה, הוכיח הדסק הכלכלי של הטלוויזיה את אטימותו למתרחש ברחוב הכלכלי.

כישלון זה, שאחראים לו ראש־הדסק **חיים סלטנר**, הכתב החדש (מגל"ץ) **עודד שחר** ו**עוזי בירמן**, הוא תולדה של הידרדרות הדרגתית באיכות דסק זה. בעוד שבמשך כמה ימים התריעו רוב כתבי־הכלכלה בעיתונות היומית על פיחות אפשרי של השקל לעומת הדולר — הופתעה הטלוויזיה.

למחרת הפיחות הציע אחד מכתבי־מבט הלא־כלכליים, שהרוויח סכום ניכר מרכישת דולרים קודם לפיחות ומכירתם אחריו: „צריך ללמד את הדסק הכלכלי, לקרוא את מדורי־הכלכלה, מיקרו ומקרו, בעיתונים, כדי שלא יאמרו שטויות במבט בערב!"

הנחיות לבחירות

מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, הפיץ בין עובדי־הרשות דף הנחיות על אופן הדיווח בדרדי ובטלוויזיה על מערכת הבחירות לרשויות המקומיות.

בין ההגבלות הבולטות ציין המנכ"ל: „יש להימנע משידורי אירועים מלאכותיים, שנראה כי נקבעו מראש כדי ליצור תעמולה למען המועמד או רשימה..."

הנחייה נוספת: „30 יום לפני הבחירות אין לשדר בטלוויזיה את פני המועמדים בבחירות לרשויות המקומיות, או להשמיע את קולם. ברדיו אין להשמיע את קולותיהם של המועמדים, בין בזיהוי ובין בלא זיהוי... מן הראוי להזכיר גם את ההוראה הקיימת שאין לפרסם סקרים..."

פסקול

הערבית מפריעה

למרות תביעת הממשלה לחיסכון במערכת הציבורית, עברה באחרונה תיזמורת רשות־השידור למישכנה החדש בתיאטרון ירושלים, תוך הגדלת האוטונומיה שלה מהנהלת הרשות. במקביל הונחה שם אבן־פינה לאגף חדש, שישמש את הקונצרטים של התיזמורת ●● למרות שאלות חוזרות ונשנות של דוברות רשות־השידור, בשל פניות צופים רבים, להנהלת הטלוויזיה, מדוע ממשיך שעון מבט להיות בשחור־לבן, כאי בודד בין שידורי־הצבע, טרם פתרה הנהלת הטלוויזיה את הבעייה של צביעת השעון ●● בניגוד לאירועים ספורטיביים קודמים (אולימפיאדות, גביע־עולמי בכדורגל) לא שידרה הטלוויזיה הישראלית, בסיקורה את אליפות העולם באתלטיקה קלה מהלסינקי, פרשנות דו־לשונית. בתגובה לשאלת העולם הזה, השיבה דוברת רשות־השידור, **אריאלה רבדל**, שניסיון־העבר הוכיח כי שידורים דו־לשוניים, בעברית ובערבית, מפריעים לדיווח, ולכן המליץ מנכ"ל הרשות שהשידורים ייעשו אך ורק בעברית. רבדל לא הסבירה כיצד יגיעו על סיפוקם משלמי האגרה הדוברים ערבית בלבד ●● האיום בהשבתת־המגן של הטלוויזיה בידי הנהלתה נעשה כאשר יו"ר הרשות, הפרופ' **ראובן ירון**, שוהה בדרום־אפריקה, וחלק מחברי הוועד־המנהל באירופה. את נציגי־הציבור, במשא־ומתן ייצג **מיכה ינון**, המישנה־למנכ"ל ●● טענות כבדות על מדור זה היו בפי דוברת רשות־השידור, על ציון מיקצועו הקודם של ראש הדסק לספורט, **יואש אלרואי**, כ„דוגמן לשעבר". היא העירה ש„ההגיונות מחייבת לציין שאלרואי היה גם מורה למתימטיקה."

אבו־חצירא:

השאלות שלא נשאלו

ח"כ אבו־חצירא
„לא לפירסום!"

הופעתו של חבר־הכנסת אהרון אבו־חצירא במהדורת מבט ביום שבו ניתן פסק־הדין במישפטו על־ידי בית־המישפט־העליון, לא עברה בשלום בטלוויזיה.

למישדר. שבמהלכו ויאשין אבו־חצירא בידי **חיים יבין**, קדמו שיחות בין הח"כ ובין מנהל חטיבת־החדשות, **יאיר שטרן**, ועוזרו בעריכת מבט **רפיק חלבי**. חלבי הבהיר לאבו־חצירא, כי עליו לשוחח רק על נושאים פוליטיים: תמ"ת, קואליציה וכו'. חלבי ביקש מאבו־חצירא שלא לפגוע ברשויות המבצעת והמחוקקת — מישטרה ובית־המישפט.

כאשר הסיט אבו־חצירא את הראיון במבט לנושאים שהוא התבקש שלא להתייחס אליהם, התקשרו במהלך המהדורה מחדר־הבקרה אל ניצב יחזקאל קרתי מהמישטרה, בתיקווה שהוא יגיע עוד לפני תום המהדורה אל אולפן הטלוויזיה, ויגיב על האשמותיו של אבו־חצירא.

אלא שקרתי סירב באותו ערב וגם למחרת. לסירובו זה הצטרף גם שר־המישפטים, משה ניסים. אך גם קרתי וגם ניסים הגיבו על דברים דומים שאמר אבו־חצירא ביומני־החדשות של קול ישראל. הם לא היו מוכנים להציג תגובות אלה בטלוויזיה.

בישיבת הבוקר שלמחרת אותו מישדר, התקיף חיים יבין בידי כמה מהכתבים על שאלותיו באותו ראיון. היו אף כתבים שהטיחו בפניו שהוא זילזל בעבודתו. בניגוד לפעמים אחרות, כאשר כתבים מטיחים ביבין דברים שכאלה, הגיב הפעם יבין ואמר כי בשיחת־ההכנה הקצרה, שניהל עם אבו־חצירא כמה דקות לפני השידור, הובטח ליבין כי הח"כ „יפתח את כל הברזים."

יבין אף הוסיף והזכיר לכתבים כי הראיון נקטע עוד בטרם הציג לאבו־חצירא כמה משאלות־המפתח שהכין לו.

י.ב.מ. המצליח להתמודד עם נושאי הסרטים והצגתם בפני הצופים. מן הראוי שהמפיק ישחרר מן המסך את גורדין, ושיושם קץ לפיטפוטיציה של שני ניצבים, שאינם מדברים איש אל רעהו. הם מרגימים את הכלל הישראלי שריאלוג הוא צירוף של שני מונולוגים.

מאחורי הקלעים

ה„אתיקה" של סממה

בישיבת־הבוקר שלמחרת פסק־הדין בפרשת אהרון אבו־חצירא בבית־המישפט העליון והגדלת עונשו, סיפר הכתב הצבאי **דן סממה**, כמה מ„עוולות אבו־חצירא", מהתקופה שבה שימש סממה ככתב לענייני מישטרה ומישפט.

הוא סיפר לכתבים המופתעים שכאשר אך התפוצצה פרשת אבו־חצירא, בשלב החקירה שלה, קרא לו אבו־חצירא, ביציאתו מהחקירה המישטרתית, ואמר לו „לא לפירסום" את המישפט הבא: „עכשיו אני הולך לשחק על

מנכ"ל לפיד
גדות נושף בעורף

הסיגנון העדתי..." באותה שיחה חטופה שאל אבו־חצירא את סממה: „בכלל, מדוע אתה עוסק בעניין שלי? אתה הרי תוניסי במוצאך?"

איש מכתבי מבט ששמעו את סיפורו של סממה, לא ניסה להקשות ולשאול אם שתיקת סממה בנושא כה רגיש, שהביא לליבוי הנושא העדתי, אינה סותרת את ערכי האתיקה העיתונאית.

„הדסק המופתע"

כינוי חדש, שבו זכה הדסק הכלכלי המתפורר של מבט בשבוע האחרון בפי כתבי הטלוויזיה הוא „הדסק המופתע".

הסיבה: פנייתו המצולמת והמשודרת של הכתב הכלכלי **עוזי בירמן** לנשיא התעשיינים אלי הורוביץ, ביום הפיחות במילים: „השקל פוחת מול הדולר במפתיע!"

בקביעה זו, שעמדה בניגוד להבנה הכלכלית של כל עקרת־בית בישראל וכל ספקולנט

כמעט פוטש

שלוש שעות הפרידו, ביום הרביעי שעבר, בין תיפקודה התקין של הטלוויזיה ובין יצירת מצב חדש, שהיה מאפשר לשר־האוצר, יורם ארידור, להדיח את צמרת רשות־השידור (מנכ"ל, יו"ר, ועד־מנהל ומליאה) בטענה של אי־תיפקוד.

כאשר איים **יוסף לפיד** על ועד־הכתבים להשבית את הטלוויזיה השבתת־מגן, חככו כמה מהפקידים הבכירים במישרד־האוצר את ידיהם מרוב שימחה. השבתת הטלוויזיה היתה משרתת את שר־האוצר שירות כפול.

ראשית, רממת־הטלוויזיה במשבר כלכלי חמור היתה עשויה לסייע למישרד־האוצר ביישום תוכניותיו השונות, תוך עקיפת כלי־התיקשורת העיקרי.

שנית: שר־האוצר וצמרת מישרדו חפצים מזה זמן רב להיפטר ממנכ"ל הרשות **יוסף לפיד** והיו"ר **ראובן ירון** מתפקידם. הם רואים בהם יריב. העורם קשיים תיקשורתיים בדרכם. סוד גלוי הוא בצמרת האוצר. כי המנכ"ל המיועד לרשות־השידור הוא היו"ר (והמתפטר) של מחלקת־ההסברה של הליכוד ומנהל מפעל הפיס **גדעון גדרות**. השבתת־המגן, שלפיד עמד להפעילה בטלוויזיה, היתה יוצרת אנארכיה. שהיתה משמשת עילה בידי ארידור ואנשיו להחליף את לפיד ולהביא במקומו את גדות. כך היה מתבצע פוטש של ארידור בצמרת רשות־ השידור, בטיעון של „עשיית סדר". מבלי שהדבר היה מתפרש כפגיעה בחופש העיתונות.

אנשים

■ מי שם רגל ל**יצחק רבין**, ומקשה עליו את ההתמודדות על ראשות־הממיפלגה? ראש־הממשלה עיתונאים, **אברהם שוויצר**, מהארץ ו**חגי אשד** ו**ישעיהו** (־יותם") **אברך** מדבר. „חבורת רפ"יסטים לשעבר השתלטה על עיתוני־הבוקר," הסביר הטוען לכתר־מועמד העבודה, את המאמרים העויינים אותו, המתפרסמים לעיתים תכופות בעיתוני־הבוקר.

■ רבין נשאל על־ידי המראיין **איתן דנציג** אם **שימעון פרס** הוא מנהיג. „איני יודע מה זה מנהיג. אם אתה, איתן, רוצה לקרוא לו מנהיג, או תקרא לו מנהיג."

■ רבין, שלדבריו מזה חמישה חודשים הוא לא הכניס סיגריה לפיו, נשאל אם הוא צופה מילחמה עם הסורים. „אני שייך לאנשים הנורמאליים. יושב פה אסטרולוג, תשאלו אותו." ולעניין הניבוי אמר רבין: „דבר אחד אני יכול לומר — שב־35 השנים האחרונות שום פולי־טיקאי ושום איש־צבא לא חזה שום מילחמה שבה ישראל היתה מעורבת אחר כך."

■ האסטרולוג שאליו רמז רבין בדבריו היה **הרצל לימשיץ**, שטען בתורו, כי הוא דווקא כן ניבא כל מילחמה שישראל השתתפה בה, מאז 1973. ולגבי העתיד? „באביב צפוייה לישראל מערכה קשה מאוד, כשהכיוון הוא סוריה ועיראק."

■ בל־שכתו של ראש עיריית תל־אביב **שלמה** („צ'יץ") **להט** עסקו במשמעות הסקרים שפורסמו בסוף השבוע, ושניבאו לו ניצחון מוחץ בבחירות.

מדוע נדחף יועצו של שר־הדתות למים, מי מתנכל ליצחק רבין ומה עשה שלמה להט לעוזרו בעת שירותם הצבאי

יצחק רבין יושב עם אשתו, לאה, במקום המיפגש הפופולארי שבטיילת התל־אביבית האבטיחים. רבין בא למקום באחד מימי השבוע, בשעה 1 אחרי־חצות. אחרי שעמד בתור כרבים אחרים, עד שנמצא עבורו ועבור אורחיו שולחן פנוי. הוא הזמין, כיתר יושבי־השולחן, פלח אבטיח, וקינח בבקבוק משקה־קל. לאחר שסיימו לאכול עזבו את המקום.

14, 15. בסופו של דבר זה אותו הדבר." התערב עוזרו של להט **חנן בן־יהודה**, מנהל קרן תל־אביב לפיתוח. ואמר לנציג הבכיר של הליברלים, שיוצב במקום בטוח: „אילו הציבו אותך במקום ה־15, לא היית מדבר כך." בן־יהודה עצמו יתחרה על מקומו כחבר מועצת־העירייה מטעם תנועת־החרות.

■ הכרותם של להט ובן־יהודה החלה בעת שירותו הצבאי של בן־יהודה, בתחילת שנות ה־70. הוא שירת בגלי־צה"ל, ולהט עצמו היה אז ראש אכ"א. באותה התקופה הוא הוציא הנחייה, שכל בעלי הפרופיל הקרבי יעברו לשרת ביחידות קרמיות. בין, הנפגעים מאותה הנחייה היה בן־יהודה עצמו, שהועבר כתוצאה מכך לשרת בסיני.

■ בעוד ראש־העירייה עסוק בהכנה לבחירות הקרבות מצאה אשתו **זיווה** זמן לצאת לחופשה קצרה בשווייץ, שם היא מתארחת בביתו של הסופר והעיתונאי **אפרים קישון**, שהזמין את בני־הזוג להט למקום מושבו בעיירה אפנפל.

■ בין המתמודדים על מקום ריאלי במועצת העירייה מטעם הליברלים נמצאת **שרית גרינברג**, אחותה של ח"כ התחיה **גאולה כהן**. גרינברג היא חברת מרכז־הליברלים.

■ עסקן חרות **בן־ציון מורדוף**, שהתפרסם לפני שנתיים כאשר ניסה לפוצץ את ועידת־ההסתדרות (העולם הזה 2298). קיבל ג'וב עירוני בתל־אביב. הוא מונה כמנהל בשכר של שכונת נווה־אליעזר בכפר־שלם.

■ מיהם מועמדי חרות לעיריות של ירושלים ותל־אביב? נראה שראשי בית"ר בבירה שכחו את שמותיהם. שחקני בית"ר הוענשו על־ידי ועדת־המישמעת של ההתאח־דות־לכדורגל בעיקבות השתו־לעומת־זאת הראו הסקרים ירידה במיספר חברי המועצה מטעם הליכוד, מ־15 ל־14. **יצחק כספי**, סגנו של להט, אמר בבריחות־הדעת: „מה זה חשוב?

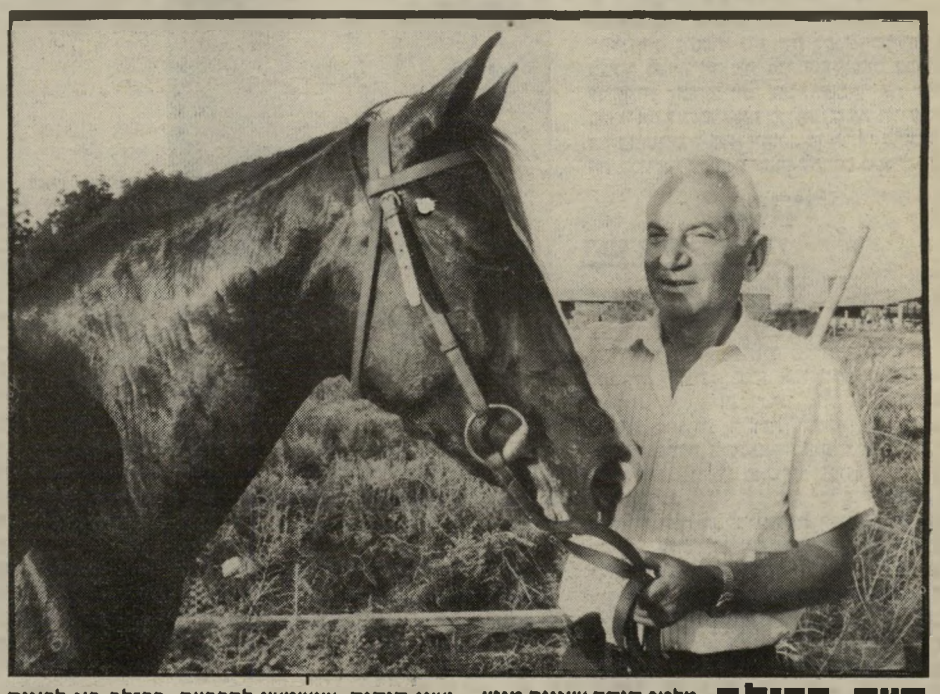

חיים בר־לב מלטף סוסה שאינה מגזע ערבי. בר־לב, ח"כ העבודה ומזכ"ל המיפלגה, הוא גם יושב־ראש אגודת הסוס הערבי בישראל. **לפני כמה שבועות הוא פגש במזכ"ל** נעמת, **מאשה לובלסקי, שסיפרה לו על פתיחת מרכז רכיבה של** נעמת **בשם** כנות, **במרכז חקלאי של** נעמת, **ליד גדרה. באותו הזמן פורקה חוות־סוסים בעכו, ואחרי דיונים החליטה** אגודת הסוס הערבי **להעביר** לכנות **ארבע סוסות** ושני סוסים, **שישמשו להרבעה. בר־לב בא לראות מקרוב איך נקלטים הסוסים הצפוניים, ולצערו התברר לו שהעיסקה התעכבה מסיבות טכניות. כשפנו לבר־לב – שבא בלוויית גיזבר האגודה מיקי פדרמן, בן למישפחת המלונאים – והציעו לו לרכוב, הוא שאל בלעג: „על מה?" לבסוף התרצה, עלה על סוסה שאינה מהגזע האהוב עליו, ורכב. מאז החלים הח"כ מפציעה חמורה ברגלו, אחרי שהועף מגבו של סוס, חזר בר־לב לתחביב האהוב עליו.**

■ ממלא־מקום ראש־עיריית בת־ים, **דויד מסיקה**, שהוא מועמד התנועה למען בת־ים לראשות־העירייה בבחירות המוניציפלית הקרובות, הפך לשיחת היום במעריבה שבה קונה אשתו **ציפי**. **לפני שבועיים היא נכנסה לחנות וגילתה להפתעה שתמונתו של בעלה תלויה על הקיר. כעבור יומיים ששבה לחנות ראתה שהתמונה נעלמה. היא ביקשה לדעת מה קרה. בעל־המעדניה סיפר שהוא תלה את התמונה מיוזמתו, אך אלמתים באו אליו והורו לו להסיר אותה אחרת יציתו את החנות. האיש מיהר להסיר את התמונה. ציפי לא הגיבה, ולא סיפרה על־כך לבעלה. כששבה בסוף השבוע לחנות ראתה שוב את התמונה על הקיר. הפעם סיפר לה הבעלים, ביוזמתו, שאחרי השיחה הקודמת ביניהם הוא הגיע למסקנה שהוא לא גבר אם הוא מפחד ולכן מיהר להחזיר את מסיקה לקיר.**

■ קבוצת אזרחים תומכי־מסיקה התכנסה לדיון בפנטהאוז מפואר בבת־ים, השייך לקבלן **אמיליו פלם**. למקום הגיעו גם איש־יחסי־הציבור של מסיקה, **בן־ציון** („בנצי") **שירה**, העובר גם כיוצאו לענייני־תיקשורת של שר־הפנים, ותקציבאית משרד יחסי־הציבור **אורה לסידות**. בבואם למקום הציע פלס לשירה לבחון מקרוב את הבריכה, שבמרכז הגג. שירה התקרב לשפת הבריכה, ואז דחף אותו פלס לתוכה. בעיקבות כך נאלץ שירה להשתתף בישיבה כשלגופו בגד רחצה שהשאיל לו למועמד המערך לראשות עיריית תל־אביב, **דב בן־מאיר**, מזכיר מועצת פועלי תל־אביב שהיא בעלת האיצטדיון, וידבר על ליבו שהנהלת האיצטדיון תאפשר להם לשחק ביפו, תמורת תשלום, במישחקי העונש שלהם.

הוא מקבל כמעט 500 מיכתבים ליום, כולם עוסקים במחדלי הרשויות השונות. רובם משום־מה עוסקים במישרד־התיקשורת. הטיפול בהם עד כה היה שיגרתי. לשינוי גרמה תלונה של זקנה עיריית, שקיבלה חשבון־טלפון על־סך מיליון שקל. גינת סיפר, שכאשר ברק צוות תחקירני התוכנית את הפרשה, על־פי חשבונם התברר, שבעלת מכשיר־הטלפון היתה צריכה לנהל במשך חצי שנה תמימה שיחות טלפון לחו"ל, באופן אינטנסיווי.

■ אחרי הצגת הבכורה של המחזמר בוזמימה גילה מחברו **גבי בן־שימחון**, שהצגת המחזמר כמעט נמנעה בגלל תביעה מישפטית. המחזמר, העוסק בילדותו של המחבר במארוקו, מזכיר את מורו של בן־שימחון, שכינויו היה „בוזמימה." שבועיים לפני הבכורה קיבל בן־שימחון מיכתב מעורך־הדין **אלידו פדידה** מירושלים. זה כתב לו, שהרב **שמואל שניאור**, הלא הוא בוזמימה מהמחזמר, דורש לקרוא את תוכן ההצגה לפני שתועלה על הבימה. לדבריו, שמע בוזמימה שהמחזמר הוא קומדיה השמה ללעג את המורה והוא איים בתביעה מישפטית אם לא יאשר קודם את תוכנה. בן־שימחון דחה את התביעה ואז פנה אליו הרב **נסים עובדיה** מירושלים, שגם דמותו מוזכרת במחזה, ודרש שהוא לא יוזכר בבוזמימה. הוא איים טלפונית על בן־שימחון, שיכריז עליו נידוי וילחש נגדו לחשים, וזף

פסח גרופר מנשק את השרה־ללא־תיק שרה דורון, ומתקרב לשיפתי לודמילה אשתו של ח"כ ליברלים אחר, יהודה פרח (למטה, מימין לשמאל). לוחש סוד לשר־התיירות, אברהם („אברשה") שריר, ומתנשק עם ח" ליברלים אחר, יהודה פרח (למטה, מימין לשמאל). גרופר זכה בחיבוקים ובנשיקות מכל אגפי המיפלגה הליברלית, אחרי שנבחר פה־אחד על־ידי המרכז, בהצבעה גלויה, לתפקיד שר־החקלאות, במקומו של שימחה ארליך המנוח. גרופר, שניסה להיבחר לתפקיד השר השישי לפני שלושה חודשים והובס על־ידי דורון, שבה תמך המחנה של שריר וגידעון פת, הופתע ששר־המיסחר־והתעשיה קרא למרכז להצביע בעדו באופן גלוי. כשנשק גרופר לדורון, הציץ מאחוריו עוזרו הנוכחי, אריה זייף. כשלחש סוד לשריר, הציץ בהם דובר מישרד־החקלאות, נפתלי יניב, שאינו חבר המיפלגה, אך בא לראות את בחירת השר החדש שלו. פרח, המשתייך למחהו של גרופר, סיפר אחר־כך שהוא יכול למלא את תפקיד סגן־השר שהתפנה במישרד־החקלאות כי הוא עצמו חקלאי, חי שנים רבות במושב קדימה שבשרון.

איים להפגין בהיכל־התרבות בהצגת הבכורה. כל זה לא קרה, ועתה מוצג המחזמר ברחבי הארץ.

■ בן־שימחון, שהוא ד"ר ומרצה בחוג לקולנוע באוניברסיטת תל־אביב, יוצא לשנת־שבתון בארצות־הברית. הוא ילמד וירצה על קולנוע ותיאטרון באוניברסיטה העירונית של ניו־יורק. את שעות־הפנאי יקדיש לחיפוש אחרי משקיעים, כדי להפוך את מלך מרוקאי — מחזה אחר פרי עטו — ללהיט ברודווי או להפקה קולנועית.

■ עורך־הדין הירושלמי **אברהם ברדוגו** והעיתונאי **ישראל סגל** ניצלו בנס. השניים היו מעורבים בתאונת־דרכים בעת שחזרו ממסיבה. סגל נהג במכוניתו, ואילו ברדוגו נסע לפניו במכונית אחרת, עם ידידו. לפתע איבד סגל את השליטה על ההגה והתנגש במכונית שלפניו. מכוניתו של סגל נהרסה לחלוטין, ואילו למכונית השנייה, שבה ישב ברדוגו, נגרמו נזקים חמורים והיה צורך לגרור אותה למוסך. הנוסעים, למרבה המזל יצאו ללא פגע.

■ העיתונאי **צבי רימון**, הממלא זמנית את מקומו של השדרן **אלכס אנסקי** בהגשת תוכנית הבוקר של גלי צה"ל, שבע אפס שבע, עדיין מתקשה לקום בבוקר. רימון, יועצו לענייני־תיקשורת של שר־התיירות, המשרת בתחנה הצבאית בשירות־מילואים, נאלץ להתעורר בשעה 4.15, כדי להגיע לתחנה בשעה 5. כדי שלא לאחר, הוא מפעיל שעון־רדיו ומזמין השכמה אוטומאטית. אחרי הקימה הוא מכין קפה ומוזג אותו בתרמוס, כדי לשתות אותו במהלך שידור התוכנית ויוצא לדרך. „לא קמתי בשעה כל־כך מוקדמת מאז ימי הטירונות שלי בצבא," סיפר רימון. „אם אפשר היה להעביר אותה לשעה 10 בבוקר, זה היה עדיף."

■ מאז החל רימון מגיש את התוכנית, הוא שם לב לכך שעיתונאים רבים מטלפנים אליו לפני ובמהלך התוכנית. הם רוצים להעיר את תשומת ליבו לידיעות בילעדיות שלהם, בעמודי־החדשות, כדי שיקרא אותם מעל גליי־האתר. לא אחת מטלפן עיתונאי במהלך התוכנית ושואל בקול שבור מדוע דילגו על שמו כאשר ציטטו ידיעה שלו באחד מעיתוני־הבוקר. „רק עתה גיליתי כמה חבריי מהתיקשורת רגישים לשמם הטוב, לא פחות מה־פוליטיקאים שעליהם הם כותבים."

■ אחרי סידרת הדיונים על הקיצוץ בתקציב, התפנה שר־התיירות **אברהם שריר** לארבעה ימים, שאותם הוא יבלה בחופשה עם מישפחתו. הוא יוצא לגליל, ואימץ את הסיסמא שהיתווה מישרדו, השנה אנחנו תיירים בישראל. יומיים הוא יהיה בנהריה ויומיים יצטרפו אליו אשתו **ריבקה** ושניים מארבעת ילדיו, **גדי** בן ה־11 ו**דסנה** בת ה־14 וחצי.

■ איך פותרים את בעיית השיעמום המיני? הסכסולוג ד"ר **עמי שקד** גילה, שבחולון כבר פתרו את הבעייה. בבית־מגורים, שאת כתובתו הוא מסרב לגלות, הגיעו הדיירים לידי הסדר של חילופי־זוגות.

■ איש־הטלוויזיה **דן כנר**, הידוע כמנחה וקריין במופעים פרטיים, יכול לצרף תואר לכר־טיס־הביקור שלו. הוא התחיל להנחות תצוגות־אופנה של ביג־די־נשים.

■ שחקנית הקאמרי לשעבר **בתיה לנצט**, מוותיקות התיאטרון, תופיע לפני דתיים חדשים בגוש־דן, מטעם מכון מאיר. נושא הרצאתה: „דרכי אל היהדות." במודעות המכון מצויין באותיות גדולות מיקצועה התיאטרוני.

מנשה קדישמן מזלב את ידיו ומתין לצילום. כמוהו עושה גם גם חברו, זאב ספקטור, עובד בקרן־הקיימת לישראל (מימין). קדישמן, הפסל־צייר, בילה עם חבריו במיסעדה בטיילת בתל־אביב. במקום עבר צלם שהציע לצלם את היושבים ליד השולחנות בצילום ציבעוני, המפותח בן־רגע. קדישמן וחברו לקחו את כיסאותיהם וביקשו שהצלם ינציח אותם כך ליד קיר המיסעדה. קדישמן, רזה מאוד לאחרונה, אחרי דיאטה חריפה.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

הבדרן ספי ריבלין וידידה

אנשים

במי תלוי גורל הקדנציה הבאה של יוסף בורג ומה מתרחש בבית־דירות בחולון

פסוקי השבוע

● **השר גידעון פת,** על דיווחי ראש אמ"ן, אהוד ברק, על המערך הערבי נגד צה"ל: „סיפורי כיפה אדומה."

● **ח"כ תמ"י אהרון אבו־חצירא,** אחרי רחיית במדינה של סעד."

● **ח"כ העבודה נפתלי בלומנטל,** על הצעדים הכלכליים: „שיטת ,זבנג וגמרנו' טובה אולי ליתושים, אך לא למשק ולכלכלה."

● **המשורר יב"י: „האינ־** פלציה דוהרת, שועטת, משתוללת ומכה קשות

שרה מילר מחזיקה בשתי ידיה את שיער ראשה האסוף. מילר, מעצבת אופנה, החוטאת בכתיבת שירה, היתה אורחת מסיבת יום־הולדת שערך הספר גילי גמליאלי לדוגמנית השחורה שהביא עימו מלוס־אנג'לס, מרלין מדיסון. הדוגמנית, שהספר שיכן אותה בביתו, היתה העילה לתביעת־גירושין שהגישה נגדו אשתו, רונית. מילר באה למסיבה כשהיא לבושה במיכנסי־עור ולבושה ובחולצה סרוגה, בעלת שרוולים קצרים ומתרחבים, שעיצבה בעצמה. היא שינתה את תסרוקתה: כשעל המלאכה ניצח בעל הבית שבו נערכה המסיבה.

עירעורו בבית־המישפט העליון: „בכל בוקר אני מתפלל שלא אנקום במי שניסו לקבור אותי."

● **עוזרו של שר־העבו־דה־יהדרווחה, ימיני בן דרור:** „תמ"י היא המיפלגה שעשתה הכי־פחות שימוש במניפולאציות עדתיות."

● **שר־הפנים־יהדתות יוסף בורג:** „נכון שיש לי לחיים ורודות במיקצת, יחד עם עודף־מישקל, אבל אין זאת אומרת שאני מרושן־עונג כמו שכותבים."

● **הנ"ל,** בן ה־74, על תפקידו הבא: „תלוי באלוהים, ברופא, במישפחה ובמיפלגה."

● **הנ"ל,** על גיל פרישה לפוליטיקאים: „תלוי אם אתה מסתכל על איטליה או על סין."

● **הרב מנחם הבהן:** „לפני שהיה לנו מהפך, היה לנו מישרד־סעד במדינת־רווחה. היום יש לנו מישרד־רווחה במיעוטי־יכולת, והשילטון אינו נופל מהאוכף."

● **הנ"ל:** „מישטר הקובר נצרכים ונזקקים — קצרה תהיה נשימתו."

● **המחזאי יהושע סובול,** בחותם: „מה הירושה החמורה ביותר שהותיר לנו שילטון המערך? ממשלת הליכוד."

● **הנ"ל,** בתשובה לשאלה מה דעתו על כישוריו של ג'ון גלן לכהן כנשיא ארצות־הברית: „מצויין! ימצא שפה משותפת עם (מנחם) בגין. מי כמו אסטרונאוט יכול להבין איש מאדים?"

● **האמן יגאל תומרקין,** על השפעת הליכוד על הטלוויזיה: „זה הולך יותר לאט ממה שהם ציפו. שמים הרבה וזלין מסביב ודוחפים. נכנס סנטימטר בחודש במקום עשרה ביום, אבל בסוף זה יהיה כולו בפנים."

גואטמאלה: מונט הושלך לכלבים

הגנרל ששלט בגוואטמאלה מאז נובמבר 1982, אפרין ריוס מונט, הודח בעצה אחת עם וושינגטון. מומחי סי־אי־איי סברו, שפעילותו של מונט בכת אוונגלית קנאית שמרכזה בקאליפורניה, אינה עולה בקנה אחת עם המטלות שלו כנשיא בחסות אמריקאית. גוואטמאלה, הנמצאת בין אל־סאלבדור ובין שדות־הנפט של דרום־מכסיקו, נחשבת בוושינגטון כבסיס אסטרטגי חשוב במרכז־אמריקה. מונט שחט אומנם עשרות אלפי אכרים אינדיאנים, כחלק ממסע־הצלב שלו נגד ה„מרכסיזם־לניניזם", אבל נטיתו לאינדווידואליזם קיצוני, העובדה שחדל לשתף את קציניו בהחלטות חשובות, וקירובם של פעילים בכת הדתית שלו למעגל היועצים הנשיאותי — כל אלה חרצו את דינו. שר־ההגנה שלו, הגנרל אוסקאר מחיאס ויקטורס, הדיח אותו, במחיר זול יחסית להפיכות מרכז־אמריקאיות: רק חמישה חיילים, מנאמניו של הנשיא, נפלו על מישמרתם.

ישראלים בסוד הקשר. להפיכה קדמה נסיעה של שר־ההגנה והשליט החדש, ויקטורס, להונדוראס. יום אחד לפני שנקט בפעולה האלימה נגד נשיאו, נסע ויקטורס להונדוראס, לקיים התייעצות עם מומחים צבאיים אמריקאיים, ועם עמיתיו באל־סאלבדור ובהונדוראס. אינטרנשיונל הרלד טריביון מדווח, שעם אנשי־סודו של ויקטורס נימנו גם הרמטכ"ל של הונדוראס, גוסטאבו אלוארס מארטינז, ושר־ההגנה של אל־סאלבדור, רוצח המונים ידוע במרכז־אמריקה, אוגניו וידאס קאזאנובה.

האמריקאים שהשתתפו בישיבה הגיעו מפאנמה, שהיא מרכז חשוב לפעילות מודיעינית וצבאית אמריקאית במרכז־אמריקה. ממשלת ניקראגואה טוענת, שגם נציגים ישראליים שותפו בהתייעצות. גירסה זו חוזקה על־ידי ניו־סטייטסמן, שתיאר השבוע באורח מפורט את הפעילות הישראלית בוושינגטון בנושא אמריקה המרכזית.

מודח מונט

מדיח ויקטורס

ישראלים לדבר עבירה

במנאגואה טוענים, שהונדוראס וגוואטמאלה מוצפים ממש במומחים ישראליים, ההופכים יותר ויותר גורם פעיל לצד הימין המרכז אמריקאי באל־סאלבדור, הונדוראס, ניקראגואה וכמובן גם גוואטמאלה. השליח האמריקאי ללבנון, רוברט מקפרליין, וכן יועצים בכירים בוועדה החדשה של הנרי קיסינג'ר לנושאי אמריקה המרכזית, תוארו כאנשי הקשר עם ישראל בתחום זה. יש להניח, לכן, שיש בסיס לטענת ניקראגואה ששגריר ישראל בגוואטמאלה, משה דיין, ואולי אף ישראלים אחרים, היו שותפים לסוד ההפיכה באורח פעיל ביותר.

הגנרל המודח מונט הבטיח לאזרחיו בחירות דמוקרטיות ביולי 1984, וכינון ממשלה חוקתית עד ספטמבר באותה שנה. הוא גם ניסה לטהר את המנגנון שלו מ־50 אנשי צבא מושחתים במיוחד, ולרסן במידה מסויימת את פעילותן של כיתות־המוות בתוך הערים הגדולות. עם זאת, המשיך לעודד את פעילותן באיזורים הכפריים, שם בוצעו, כאמור, מעשי־טבח המוניים באינדיאנים. ההבטחות לרפורמות קרקעיות מרחיקות־לכת לא בוצעו, והמילחמה עוד הגבירה את הרעב הכבד, השורר בקרב האינדיאנים.

אזרחי גוואטמאלה אינם תולים תיקוות כלשהן בשליט החדש, שכבר הושבע כנשיא על־ידי נשיא בית־הדין העליון בגוואטמאלה.

עולם קטן

ויקטורס ידוע כאיש נוקשה ביותר, מרצח מיקצועי חסר־מצפון. אין לו שום תסביכים דתיים בנוסח מונט, והנשיא רונאלד רגן והיועץ קיסינג'ר רואים בו, אולי בצדק מבחינתם, את האיש הנכון במקום הנכון.

רוזוליו: שתיקה כהודאה

עד כה נמנע יו"ר חברת העובדים, דני רוזוליו, מלענות על ההאשמות במדור זה בדבר מעורבות גרולה ומקיפה של מוסדות כלכליים של ההסתדרות בדרום־אפריקה הגזענית. מזכ"ל

יו"ר חברת העובדים רוזוליו

האשמות נכונות ומבוססות

ההסתדרות, ירוחם משל, נקט בצעד חסר־תקדים, כשדרש מרוזוליו לענות להעולם הזה. זו סנסציה עיתונאית אמיתית, שלא צוטטה בעיתונות רק מתוך קטנוניות.

קצת מגוחך שמשל, כמזכיר־ההסתדרות, אינו יודע, כביכול, שכור וחברות הסתדרותיות אחרות פעילות מזה שנים רבות לא רק בדרום־אפריקה, אלא גם במדינות הפאשיסטיות של מרכז־אמריקה. ביום שבו העלה המערך הצעה לסדר היום של הכנסת לדון ביחסי צ'ילה־ישראל, הופיעה במדור זה ידיעה שבנק הפועלים פתח סניף חדש בסנטייגו, בירת צ'ילה, וזירה למעשי דיכוי חדשים של המרצח אוגוסטו פינושה, השליט במדינה אומללה זו מאז רצח הנשיא החוקי סאלבדור איינדה לפני עשר שנים.

פוליסת־ביטחון? המסקנה מהתכתבות משל־רוזוליו, ומשתיקתו של היו"ר החדש, היא ברורה. כל ההאשמות נגד חברת העובדים בנושא זה הן נכונות ומבוססות. אין לנו כל צל של ספק שירוחם משל יודע היטב שפעילות כזאת קיימת, ויש להניח שהוא מעודכן גם בפירטי־הפרטים. מכאן ניתן להסיק:

● יתכן שמיכתבו של משל לרוזוליו היה מתואם מראש עם יו"ר חברת העובדים, כדי לתת למשל כיסוי באירגון העובדים מהמדינות החופשיות, שבו משמש משל כסגן־נשיא. משל עצמו גורס במיכתבו, שכל שיתוף־פעולה עם הגזענים מדרום־אפריקה מהווה הפרה חמורה של החלטות האירגון. ידוע לנו ממקור ראשון, שהשוודים, למשל, שואפים מזה זמן רב להדיח את ההסתדרות מהאירגון הבינלאומי, בשל קשרים מהסוג הזה. משל מבקש מעין פוליסת־ביטחון.

● מנגד, יכול להיות שמיכתבו של משל בא לרוזוליו כהפתעה, ועורר את חמתו. הוא הפך את יו"ר חברת העובדים לקורבן המדיניות, שגם משל עצמו שותף לה.

כך או אחרת, אין ספק שהנושא הזה מביך מאוד את ראשי ההסתדרות, ויבוא לו המשך מתועד ומגוון בעולם קטן.

רפול: הדגם־ דרום־אפריקה

מי שטען כי רב־אלוף (מיל') רפאל איתן אינו אלא איכר פרימיטיווי, כנראה טעה. רפול הוכיח לאחרונה שיש לו חוש פוליטי מפותח מאוד. התבטאויותיו בנוסח גזעני מובהק היקנו לו פופולאריות עצומה בציבור, בעיקר באגף הימני של ההתיישבות העובדת, ובקרב צעירי חירות, המהווים כיום קבוצה פאשיסטית מובהקת, בהתאם לכל ההגדרות המקובלות על מדעני המדינה.

השבוע זכה רפול בתשדיר־שירות בצהרון ידיעות־אחרונות, שנכתב על־ידי שופרו של מנחם בגין בעיתון, שלמה נקדימון. אין ספק שנקדימון, יועצו לשעבר של בגין בנושאי־תיקשורת, ביקש להאדיר את שמו של רפול, כדי לחסום את אריאל שרון.

בין יתר הפנינים מפיו של רפול, זכינו להצהרה מפורשת מפיו של הרמטכ"ל שלעבר, שהוא רואה בלבנים של דרום־אפריקה ובמישטרם המדיני דגם ראוי לחיקוי בישראל. הוא אפילו לקח על

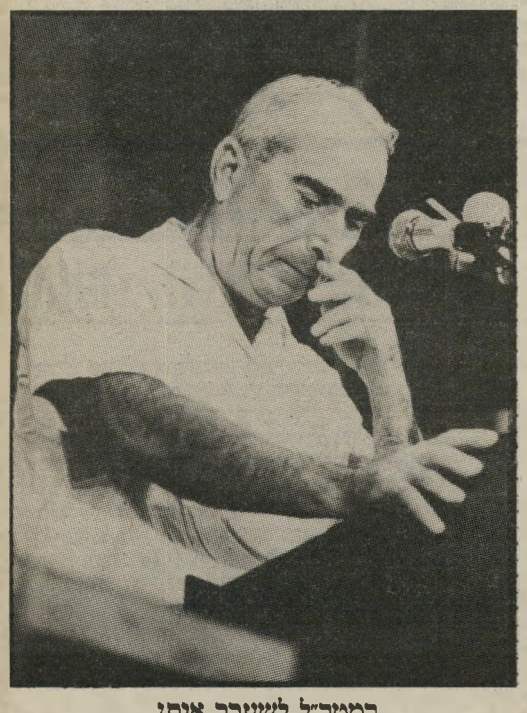

רמטכ"ל לשעבר איתן

מגוקים ועד אפרטהייד

עצמו תפקיד של היסטוריון וקבע, שהלבנים היו בדרום־אפריקה לפני השחורים.

גזענות מסוכנת. בזה הושלם המעגל. מי שסבר שהביטוי „ג'וקים" כלפי הפלסטינים לא היה אלא התפרצות ריגשית, המבטאת את יחסו של רפול לערבים — טעה. רפול של היום דוגל בהשקפה גזענית מסוכנת ומבוססת, ויש לו גם דגם ברור להחלתה. הרמטכ"ל הכי „חינוכי" שהיה לצה"ל, התשובה הבגינית לאיום השרוני, מדבר בגלוי על ישראל כמדינת אפרטהייד — ובכך מבטא את חידוד התהליך שעבר על הימין הישראלי עד תום.

בריטניה: המנהלת אהבה את אלוויס

היזמון הסופר שמרני דיילי מייל מבטא בדרך כלל את רעתן של הבתולות הזקנות האנגליות. ציבור גדול ורב עוצמה, המסרב להשלים עם העידן המתירני.

כ־20 השנים האחרונות ירדה מאוד תפוצתו של העיתון. האלמנות ממילחמת העולם הראשונה מתות בהדרגה, ועימן גם הרווקות הזקנות מהעידן הוויקטוריאני. היורשות שלהן מהמעמד הבינוני התחתון כבר קוראות את סאן, ונהנות ממידה צנועה וקצובה של גירוי מיני, בד־בבד עם התוכחות מהסוג הפוריטאני. דיילי מייל אינו מעז לחקות את מתחריו, ולשבץ תמונת עירום מתונה, מהסוג הפורנוגראפי ה„רך", בעמוד ג'. העורכים השלימו עם גודלם, ומזכירים בהתנהגותם את עורכי עיתוני היידיש. הם ימשיכו בשלהם עד הרגע האחרון.

אין לדיילי מייל שום בריה, אלא לנבור בגלי־האשפה של המקומיים האנגליים, ולחפש סיפורים שהערך העיתונאי שלהם מפוקפק ביותר. אבל יש בהם כרי לזעזע את הציבור הקטן, אך הנאמן, הממשיך לקנות את היזמון בכל בוקר.

מיתות משוגעת. השבוע מספר דיילי מייל על מנהלת מוסד סגור לילדים קשי־חינוך, אשה צעירה בשם פאם ג'פס, שנהגה להקרין לילדים סידטי־זוועה אלימים בווידיאו. כל הסרטים נאסרו להקרנה לפני ילדים מתחת לגיל 18, וכללו קיטעי רצח בחניקה, ואפילו במשור, וגם פעילות מינית מפורטת ומגוונת. בסך הכל שמרה הגברת ג'פס על מסורת אנגלית עתיקה. האנגלים תמיד אהבו תיאורים ססגוניים של מיתות משונות, אלא שהקצף יצא לא כל־כך על האלימות, אלא על סצינות־המין.

כתב היזמון טרח לנסוע עד אוקספורד וביקר את פאם ג'פס, המושעית כיום ממישרתה, בביתה הפרטי. הוא דיווח לקוראים, בנימת יעזוע בולטת, שביתה של המנהלת מוצף ממש בתמונות של הזמר האמריקאי המנוח אלוויס פרסלי. ג'פס „הודתה" שהיא מעריצה מושבעת של אלוויס, עובדה שלא תסייע לה רבות בחקירה הרישמית של המועצה המקומית באוקספורד.

אנשים בעולם

מרלנה דיטריך: למה אתם חושבים שכל־כך הרבה דברים מתקלקלים?

במינכן עובד עכשיו השחקן הגרמני **מכסימיליאן של** על סרט דוקומנטרי שייקרא מרלנה ד'. ה־ד' הוא כמובן דיטריך האחת והיחידה. הגברת בת ה־81 סירבה להצטלם לסרט: „לא רוצה להצטלם, נמאס לי. צולמתי עד מוות וזה מספיק. חיי הפרטיים מנותקים ממיקצועי. כך זה היה תמיד, וכך זה יהיה." אולם היא הסכימה ששל יראיין אותה, ושישתמש בראיון זה בסירטו.

כה אמרה דיטריך:

על סרטיה: „איני צופה בסרטים שלי, ומעולם לא צפיתי בהם. מה, השתגעתי להסתכל על עצמי? המלאך הכחול הוא סרט שכבר ממש יוצא מהאף, והשיר מתוכו — מגוחך, איני יכולה לשמוע אותו."

על התנועה לשיחרור האשה: „אני שונאת את זה. בעיני התנועה הזאת אינה אלא ביטוי לקינאת־פין. הצרה של הנשים האלה היא שאין להן זין."

על המוות: „אין לי שום יחס למוות. לפחד צריך מהחיים, לא מהמוות. אין שום דבר אחרי החיים. הכל שטויות, חרא. מה אתם חושבים, שכולם מתעופפים להם שם למעלה? צריך להיות שם קצת צפוף, לאז?"

על אהבה וארוטיקה: „בשום חוזה שלי לא היה כתוב שאני צריכה להיות מגרה. מעולם לא הייתי מגרה בכוונה. מין ואהבה יכולים ללכת ביחד, אבל יכולים גם לא. המינגווי, למשל, אהבנו. המיכתבים שלנו שמורים בכספת. אבל לאהבה שלנו לא היה שום קשר לארוטיקה או לסכס. המינגווי היה מעל למין. הוא לא דאג לזה בכלל. בכלל, אני חושבת שכששוכבים ביחד, העסק מתקלקל. למה אתם חושבים שכל־כך הרבה דברים מתקלקלים?"

נורמן מיילד גרף הון ★ פאמלה היא האשה היפה ביותר ★ חושף־השבן נקנס

הזוכים בפרס ה„וושינגטון קנדי סנטר" עבור הישג אמנותי ראוי לציון הם הרקדנית־כוריאוגרפית בת ה־71 **קתרית דנהם**. הבימאי בן ה־73 **אליה קזאן**, שזכה כבר בפרסי אוסקר, טוני, פרס המבקרים ופרס פסטיבל ונציה, הזמר **פרנק סינטרה** בן ה־67, שהקליט עד היום יותר מ־1300 שירים, זכה ב־20 אלבומי זהב והשתתף ביותר מ־50 סרטים, והשחקן **ג'יימס סטיוארט** בן ה־75, שהשתתף ביותר מ־80 סרטים וזכה בפרס האקדמיה כבר ב־1940, והמלחין **וירג'יל תומפסון** בן ה־86, שנמנה עם החוג הספרותי של **אנדריי ז'יד, פבלו פיקסו, דאן קוקטו, ארנסט המינגווי, פ' סקוט פיצג'רלד וגרטרוד שטיין** ●●● עשר שנים אחרי שצלם הגציח במצלמתו תמונת ילדה קטנה ועירומה רחוסה בתוך קופסה ברחוב בסייגון, אירח הנשיא **רגן** את הילדה ואת אמה האמריקאית שאימצה אותה, בבית הלבן. **נאן מרתה פרנסס היל**, היום צעירה עליזה בת 12, הושיטה ל**ננסי רגן** פרח ציפורן לבן, ולנשיא היא העניקה חיבוק חם. רגן הפתיע את הילדה ואת אמה כאשר העניק להן שני צ'קים על סך 5000 דולר כל אחד, שאותם תרם נרבן משיקגו, כדי לאפשר לאמה של נאני, כפי שהיא נקראת היום, להמשיך ולהפעיל את המרכז המיוחד לילדים הסובלים מהפרעות בלימודים, שאותו היא הקימה כדי לעזור לנאני ולילדים אחרים להתגבר על בעיות לימודים ●●● הנסיכה **מייקל מקנט** נישאו סוף סוף. בעיני הנסיכה הקאתולית. אחרי חמש שנות חיים משותפים. רק השבוע הסכים האפיפיור להכיר בכשרות הקשר. הנסיך מייקל מקנת הוא אנגליקני, והוא ויתר על מקומו, ה־16 בתור לרשת את כתר מלך אנגליה, כדי לשאת לאשה את הברונית האוסטרית הגרושה **מרי־כריסטין**. הם נישאו ב־30 ביוני 1978 נישואין אזרחיים בעיריית וינה, ועד לצו האפיפיור שהוצא השבוע הם חיו בחטא בעיני הכנסיה ●●● **ויקטוריה** („פאמלה") **פרינסיפל** בת ה־33 היא האשה היפה ביותר בארצות־הברית — כך לפחות קבע השבועון רב־התפוצה הרפר בזאר. הגיבה על כך פרינסיפל הלא כל כך ענייה: „אין פלא, אחרי הכל אני די עשירה, די רזה — וצעירה." בין 10 המובילות נכללו גם **ג'קלין** (המלאכים של צ'ארלי) **סמית, טדיוני, שרי בלפונטה־דרסר** (בתו של **הרי בלפונטה**), **וג'אן קולינס**, שהיא כבר בת 50 ●●● הסופר **נורמן מיילר** חתם על חוזה לארבעה ספרים עם בית ההוצאה הגודע רנדום האוז. ההוצאה תשלם למיילר בן ה־60 יותר מ־4 מיליון דולר עבור זכויות הפירסום של הספרים. סכום זה נחשב לגדול ביותר בהיסטוריה של הוצאות הספרים בארצות־הברית ●●● המאורי שחשף את אחוריו לעיני הנסיך והנסיכה מוויילס בעת ביקורם באוסטרליה, נקנס ב־276 דולר. האיש בן ה־42, שהציג עצמו כפעיל פוליטי, הגיב שהעונש הפחית בחשיבות מעשהו, שהוא, לדבריו, ביטוי מאורי מסורתי למחאה. מסתבר שחשיפת האחוריים הוא אות מוחלט לבוז, והשתמשו בו בין היתר גם המלכות המאוריות.

ג'וני האלידיי: כבר לא כואב

אחרי חודשים ארוכים של סבל, נכנע **ג'וני האלידיי** ונכנס לבית־החולים כדי לעבור ניתוח בירכו. ג'וני נפגע באוקטובר לפני שנה, במהלך החזרות על מופע גדול בהיכל הספורט בפאריס. הוא סירב להפסיק את ההופעות, שבהן הוא רקד והשתולל על הבימה, והמשיך לבלוע כדורי הרגעה ולקפץ. מצבו החמיר עד כדי כך שהוא יכול היה לזוז אך בקושי. אחיות בית־החולים הזדרזו להתייפות לכבודו, והתנדבו מייד לעבוד שעות נוספות. אך הוא לא היה וקוק להן. במשך כל תקופת אישפוזו לא משה מצידו אהבתו הנוכחית, השחקנית הצרפתיה **נטלי ביי**, המצפה בכל יום ללידת ילדם המשותף. היא הגיעה בכל בוקר ב־9 בדיוק, כשידיה מלאות בעיתונים, בקאסטות וידיאו ובמתנות קטנות, ומעולם לא עזבה את בית־החולים לפני 10 בלילה. כך היה להם גם זמן לבחור שם לתינוק שיוולד: גארי, אם יהיה בן, ולאורה, אם תיוולד בת. ג'וני גם החליט לוותר רישמית על שם מישפחתו האמיתי, **סמט**, כדי שהצאצא יוכל להתהדר בשם האלידיי.

דברה וינגר: הניחו ראשכם על הכר ותחלמו עליה

דברה וינגר, שעוררה את דמיונם של רבים שחזו בסצינות הלוהטות שלה עם **ריצ'רד גיר** בלהיט קצין וג'נטלמן, מצאה לה ג'נטלמן, ואפילו קצין. כשהגיעה לנברסקה, לצילומי סירטה החדש מילות אהבה, היא מצאה שם ג'נטלמן אחד, ולא עבר זמן רב והם התחילו ללחוש האחד לשני מילות אהבה

משלהם. מושל מדינת נברסקה **בוב קרי** הוא בן 39, ונראה לגמרי לא רע. קרי היה קצין בצי האמריקאי, איבר חלק מרגלו הימנית במילחמת ויאט־נאם וקיבל אפילו אות הצטיינות. הוא גם נחשב לרווק מבוקש ביותר. לא כולם התלהבו מהשידוך, והיו אנשים טובים שהפיצו אימרות־שפר כמו: „דברה וינגר הפילה את בוב קרי מרגלו" או „צפו בדברה בלילות שישי בן 10 לחצות בבית־המושל." אבל קרי גילה שבנוסף ליתר מעלותיו יש לו גם חוש הומור, ולכל הרכלנים שביקשו לדעת מה קורה, ענה: „אתם יכולים להניח ראשכם על הכר ולחלום על זה."

סטפאני מונאקו: אוהבת ופוחדת

הנסיכה הצעירה של מונאקו החליטה שהיא כבר ילדה גדולה ושכבר לא מתאים לה לחרוץ לשון או לעשות פרצוף לצלמים הרודפים אחריה. **סטפני** לקחה את ידידה, **פול בלמונדו**, ושניהם הסכימו לעשות פוזות רציניות ומכוברות למצלמה. אבל לפעמים זה התפספס להם, כפי שמעידה התמונה שלמעלה.

פול ממשיך לפתח את הקאריירה שלו כנהג־מירוצים, וסטפני יושבת בבית וכוססת ציפורניים. היא גם הפסיקה לבוא ולחזות במירוצים שבהם משתתף פול, אך ידידיה טוענים: סטפני הרבה יותר חכמה מכפי שחושבים. היא לעולם לא תבקש מפול לוותר על עיסוקו המסוכן. היא תעדיף לאכול את עצמה מפחד מאשר לגרום לו להצטער כל חייו על ההרפתקות שהוא הפסיד.

אגב, סטפני ופול קיבלו את רשות הוריהם להצטלם בתמונות אלה. בחוגים שבהם נעה סטפני נחשב הדבר כהכרת ההורים באירוסיהם. אך אבא **רנייה** ואבא **ז'אן־פול** טוענים: „זהו עניינם של ה„קטנים". אנחנו לא מתערבים."

לורד ולי־די ספנסר: דיאנה עושה כסף

מתחשק לך לסעוד עם האבא של ליידי די? אין בעיה — סע לכפר אלתרופ, הנמצא במרחק של כשעה וחצי מלונדון, שלם 30 לירות סטרלינג בכניסה, ותיכנס לארמון־חלומות. תוכל, כמובן להתכבד בסעודה בחברת **לורד ספנסר** ואשתו **הליידי** ולסייר באי־ספור החדרים, אבל העיקר שתקנה: מזכרות, תמונות, תכשיטים מזוייפים ושטויות למיניהן. הליידי ספנסר פתחה אפילו שירות הזמנות בדואר לכל מי שרוצה להתבשם בריח כלשהו של בתה החורגת, שהגיעה רחוק.

בארמון באקינגהם שומרים בינתיים על שתיקה רועמת. המלכה אליזבת התרגלה כבר, כנראה, להפתעות הנופלות עליה מצד כלתה סרבנית הפרוטוקול, אך יש אומרים שהארמון הזדעזע באמת כאשר החליטו בני הזוג ספנסר למכור, ויש האומרים לזרוק, רהיטים וציורים יקרי ערך, שנאספו על־ידי בעלי הארמון במשך דורות. לא פעם נראו סוחרי־עתיקות מגיעים מלונדון ויוצאים עם פריטים יקרי ערך, שהלורד ספנסר מכר בפרוטות — יחסית, כמובן.

אבל המלכה אינה היחידה הכועסת על האבא של דיאנה. בעל הפאב המקומי התוודה: כבר לא רואים כאן את דיאנה הקטנה, וחבל. אבל מה אתם רוצים, שהיא תארח לתה תיירים ששילמו 30 לירות עבור התענוג?

סילביה משוודיה: ארבעה ילדים בשבע שנים?

אופנה האמהות המלכותיות חוגגת, כנראה. **דיאנה** נתנה את הטון כשסירבה להיפרד מיורש־העצר **ויליאם** אף לא לרגע, ונסיכות ומלכות אחרות לא פיגרו אחריה. אחת הבולטות בהן היא **סילביה** מלכת שוודיה, העומדת לחגוג ברצמבר את יום־הולדתה ה־40. מקורות מקורבים מאוד לחצר המלוכה השוודית טוענים שסילביה מצפה לילדה הרביעי, בתחילת 1984. אם השמועה נכונה, הרי שזהו הספק לגמרי לא רע למלך **קארל־גוסטב** ולרעייתו, אשר חגגו ב־19 ביוני את השנה השביעית לנישואיהם. לשאלת עיתונאים סקרנים ענתה אמה של המלכה: „אני לא יודעת כלום. הבת שלי כבר אמרה לי שיש לי פה גדול מדי."

קולנוע

סרטים

פרס המישחק בקאן 82

כאשר נדלקו האורות באולם הפסטיבלים בקאן, לפני שנה, אחרי הקרנת הסרט ההונגרי מבט אחר, התבוננו העיתונאים זה בזה במבט משתהה. האמנם זה סרט הונגרי או שמא זו אחיזת עיניים? אילו היה בימאי מן המערב מטפל בנושא שעומד במרכזו של הסרט הזה, אהבה לסבית, היו רואים בכך משהו שיגרתי ומובן מאליו, כי הרי העניין הוא בחדשות. אבל מדינה סוציאליסטית, שעד עתה התייחסה לתופעה הזאת כאל תוצאה בלתי־נמנעת מן הניוון הדקדאנטי של המערב, לא הודתה אף פעם בפומבי שגם היא נגועה בבעיה. ליתר דיוק, לא הודתה אף פעם באורח פומבי כל־כך, לפני העולם כולו, ובאמצעי־התיקשורת המוני כל־כך. אז מה קרה?

כאשר התנפלו העיתונאים בשאלות על הבימאי קארולי מאק (סרט אחר משלו, לילה מוסרי מאוד הוצג לפני כמה שנים בארץ). הוא השיב באותה הזהירות המאפיינת את כל יוצרי הקולנוע ממיזרח אירופה. „לא הלסביות היא שעניינה אותי בסרט," הוא טען. „לא אומר שתופעה כזאת אינה קיימת אצלנו, אבל היא

יאדוויגה באנקובסקה צ׳סלך וגרז׳ינה שאפולבסקה ב„מבט אחר"
פולניות בסרט הונגרי

אווה וליביה מתנשקות בגן־ציבורי
פרס המישחק בפסטיבל 83׳

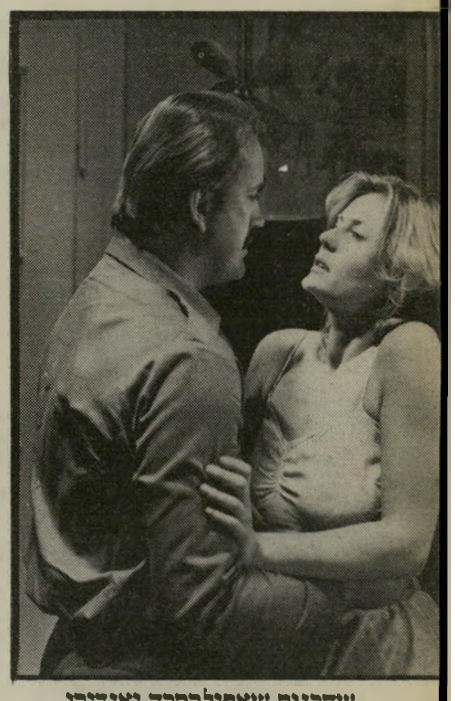

שחקנים שאפולבסקה ואנדורי
בעל ואשה בסרט

תופעה שולית," הוסיף כאשר נשאל אם אמנם הונגריה אינה מחוסנת מפני חריגים שכאלה. „מה שעניין אותי, הוא לראות עד היכן אפשר להעז וללכת באמירה קולנועית." הדגיש בלשון מופשטת במקצת (הוא חזר על הכרזה זו פעמים רבות לאחר מכן), במילים אחרות, מה שהוא ניסה לברוק, זה מידת החופש שבימאי־קולנוע יכול להנות ממנה בהונגריה. ולמרבה ההפתעה, חופש זה הוא גדול מכפי שסברו רבים.

גישושים זהירים. נכון שהסרט מבוסס על ספר שהיכה גלים בהונגריה כשנתיים לפני כן. ספר בשם מחוץ לחוק ובתוכו של ארסבט גאלוצ׳, אשר לפי דברי ההונגרים, הוא במידה רבה אוטוביוגרפי. הצלחה זו הקלה במקצת את מלאכתו של הבימאי מאק, כאשר בא לעשות את הסרט. נכון עוד יותר שהסרט משתלב בסידרה של סקירות שעושה הקולנוע ההונגרי, סקירות שנועדו לברוק מחדש את אשר התרחש במדינה זו מאז מילחמת העולם ועד היום. הסקירה מתקדמת לאט, בזהירות. בינתיים ההונגרים מדברים ברצון רק על מה שקרה עד גבול שנות השישים, אבל הלשון שבה הם נוקטים היא חריפה וגלויה ביותר. ולמען האמת, אם צריך להיות מופתע מן הסרט הזה, לא הלסביות בלבד היא הסיבה לכך, אלא גם הדרך שבה מוצגים בו נושאים אחרים, כמו חופש העיתונות, כמו החדרת הקומוניזם לשכבות הרחבות של העם או המבט החודר של האח הגדול מלמעלה שאינו מחמיץ מאומה ואינו סולח דבר.

גרז׳ינה שאפולבסקה מקבלת טיפול אחרי התאונה הטראגית
משותקת לכל החיים

גיבורת הסרט, אווה, היא אשה צעירה, בת כפר קטן, שבאה העירה בתחילת שנות החמישים, וראשה מלא בכל מיני אשליות על מה שהיא תעשה שם, אחרי שזכתה בפרס ספרותי צנוע. היא משוכנעת שקאריירה מזהירה מצפה לה בעיר אך יש לה שתי תכונות אשר עומדות בדרכה מן הרגע הראשון: ראשית, היא אשה עקשנית הסבורה כי עליה לדבוק אך ורק באמת ולא למוש ממנה בשום מחיר; שנית, היא מעריפה את בנות מינה. בשל התכונה הראשונה היא מוצאת את עצמה עד מהרה בצרות. היא נשלחת לכלא על שקראה דרור ללשונה יתר על המידה ובסופו של דבר, כאשר היא יוצאת שוב החוצה, ב־1958 (אחרי המאורעות שם), היא מתקבלת בדחילו וברחימו לעבוד במערכת של עיתון בשם האמת, שם היא מקווה שתוכל להיות נאמנה לכותרת המתנשאת בראש העמוד. באותה המערכת היא מחלקת את חדרה עם אשה אחרת, רעייתו של קצין צבא, ומתאהבת בה מייד. בה בשעה שאווה אחוזה בקדחת הכתיבה, בכולמוס של אמירת האמת בכל מחיר, ובאהבה הבוערת בעצמותיה אל שותפת לחדר־המערכת, ליוויה, הרי שהאשה השנייה רואה בעבודתה העיתונאית מקור פרנסה בלבד, ומבוהלת למדי מן החיזורים של בת מינה, שאותם היא אינה יכולה כלל להבין.

עזה במוות. בחלק הראשון של הסרט, היחסים בין השתיים הם עדיין קפואים, להט ששורף את נשמתה של האחת, תימהון מהול במבוכה אצל השנייה, אבל דווקא בחלק זה, כאשר יוצאות השתיים, בליווי חבר־מערכת שלישי לסקר חגיגות יובל של חווה שיתופית, מתגלה טפח אחר של החברה ההונגרית. האיכרים בגילופין, עליזים ושמחים, מספרים כיצד כפו עליהם להצטרף לקולקטיב, ולא הותירו בידיהם כל ברירה אחרת. אווה הנאמנה לעצמה מוסרת את הכל, בפרוטרוט, בכתבתה, והעורך הליברלי מקבל על הראש מן הרשויות, ומסביר לגברת שדברים כאלה אין מעלים על הכתב. אווה מתרעמת, עוזבת את העיתון וחוזרת לכפר מולדתה, מלאת סלידה מן העולם שבו האמינה ואשר איכזב אותה.

ורווקא כאשר נדמה שהסיפור הגיע לקצו, באה ליוויה לבקר את חברתה, ואותה אהבה שלחשה בגחלים כבויות כמעט, פורצת בכל העוצמה. וכאן צריך לתת את כל האשראי לבימאי מאק, שלא נרתע מן התיאור הגראפי המפורש של יחסים אלה ואף על פי כן, אין כאן אף צל של פורנוגרפיה. זהו סיפור של אהבת אמת, שונה ככל שתהיה, אהבה עזה כמוות, המובילה אמנם, בסופו של דבר, אל המוות. אין בכך כדי לגלות את סוף הסרט, כי הסיפור כולו מוצג במבט לאחור, אחרי הסוף הטראגי, כאשר אווה נהרגת תוך כדי נסיון לעבור את הגבול ביוגוסלביה, ואילו ליוויה שוכבת בבית־חולים, כל גופה בגבס, משותקת לכל החיים.

צעד גדול קדימה. „זהו סרט מיושן מדי," התרעמה עיתונאית גרמניה הפעילה בעניין זכויות הנשים בארצה. לטענתה אין כאן די מיליטנטיות. ואכן, יותר משדוחה החברה את השתיים, כאשר הן עוברות לחיות יחד, יש תחושה של תמהון, שבאה אולי לביטוי המלא ביותר שלה כאשר השוטר שאוסר את אווה, לפי דרישת בעלה של ליוויה, מבקש אותה בכנות גמורה להסביר לו איך זה מתנות שתי נשים אהבים ביניהן.

זה אולי סרט מיושן גם מפני שמאק בחר להשתמש בצורת סיפורת קלאסית לגמרי, פשוטה לגמרי, בלי הצטעצעות ובלי שיכלולים סגנוניים. הסיפור חזק דיו גם כך. לעומת זאת, יש תשומת לב רבה ליצירת האווירה והתחושה בכל סצינה וסצינה, בין אם מדובר במיפגשים שבין אווה ועורך העיתון שלה, בערבים האורכים והקשים שבהם היא ממתינה לאהובתה בבית־קפה המתרוקן בהדרגה מבני־אדם, או בשממה הקפואה שמסביב לגבול שאותו מנסה אווה לגנוב.

מעניין, שמתוך סיבה כלשהי, גם מאק — כמו בימאים הונגרים רבים לאחרונה — משתמש בשחקנים זרים לסרט, ומדביק להם קולות של הונגרים (המלאכה נעשתה בצורה מושלמת כל־כך, שהונגרים המתגוררים באמריקה סירבו להאמין כי שתי השחקניות הראשיות הן פולניות). אחד ההסברים לכך אומר שהשחקנים ההונגרים עסוקים מעל ומעבר ליכולתם, רצים מאולפני הסרטים לבימות התיאטרון ובחזרה, ולכן קשה למצוא שחקנים ברמה נאותה, שיהיו פנויים בזמן ובמקום הרצוי לבימאי. הסבר אחר אומר, שמאק לא הצליח למצוא שתי שחקניות הונגריות אשר היו מוכנות להופיע בסצינות האהבה הכל־נשיות. וגם עם השחקניות שבחר לעצמו, לא היתה המלאכה קלה.

כאשר הגיעו יאדוויגה ינקובסקה־צ׳סלק (אשר זכתה בפרס המישחק בקאן על הופעתה בסרט זה) וגרז׳ינה שאפולבסקה לסצינה הקריטית, הן התחילו לגחך במבוכה, לצחקק

ולבסוף פרצו בצחוק היסטרי, ורק אחרי כמה כוסות מלאות של וודקה אפשר היה לגשת לצילום עצמו.

„מידת החופש שיש במדינה, נמדדת בסובלנות שיש באותה המדינה כלפי תופעות חריגות, והדיכוי שממנו סובלים אלה שאינם מתאימים לנורמה," הסביר מאק בקאן את הסיבה לבחירת הנושא המיוחד הזה. במילים אחרות, אותה החברה שמתאר מאק, בהונגריה של 1958, לא היתה כליל השלמות בכיוון זה, אולם החברה ההונגרית של 1982, שאיפשרה לו לעשות את הסרט, עשתה כבר צעד גדול קדימה. ומי יודע, אולי זאת הסיבה שבגללה באמת הרשו לו?

סינמטק יהודי

זיקנה של חסד

אם כי יש ספק רב בתועלת ובמטרה שיש לסינמטק היהודי שליד בית־התפוצות, וביכולת שלו להרכיב רפרטואר שישקף באמת את חיי יהדות העולם (כך זה לפחות ניראה עד היום), הרי שאם ישמש בימה שעליה יוצגו סרטים שאינם זוכים להזדמנויות אחרות בארץ, דיינו. וזה קורה עתה בפעם השנייה. אחרי שארלוט, סרט שניתן במתנה למוסר על־ידי המפיק ארתור בראונר, מוקרן שם השבוע סרט אחר, שהובא לארץ במטרה של הפצה נורמלית, אבל בינתיים לא מצא בית־קולנוע. שמו של הסרט חוד לי חידה, הפקה קטנה, צנועה ויוצאת דופן, שמסכי ישראל נוהגים להתרחק משכמותה, כי אין בה די אלימות, מין או שמות מהוללים כדי למשוך את הצופים.

חוד לי חידה הוא הסרט הארוך הראשון שביימה השחקנית לי גראנט (אשת הפוליטיקאי בשאמפו, שזכתה באוסקר על אותו התפקיד). זהו גם הסרט הראשון של שלוש מפיקות צעירות, כולן בסביבות גיל ה־30, אשר הקימו חברה בשם

הסב מטפל בביתו
40 שנה באותו בית

סנדקית בע"מ ומכנות את עצמן הסנדקיות. לעומת זאת, קשה לספור כמה סרטים עשו לפני כן שני הכוכבים של הסרט, מלווין דאגלס (שלגביו היה זה אחד הסרטים האחרונים) ולילה קררובה. משלימה את שורת המשתתפים הירועים השחקנית ברוק אדאמס, שהופיעה קודם לכן בסרטים כמו ימים ברקיע וגבר, אשה ובנק.

מיפגש דורות. העלילה מבוססת על סיפור קצר של סופרת בשם טילי אולסן, אודות זוג זקנים יהודים, שילדיהם הנשואים גרים כל אחד בקצה אחר של אמריקה, ואילו הם נותרו עדיין באותו הבית שבו חיו כבר 40 שנה. הגבר רוצה למכור את המיבנה, שאותות הגיל ניכרים בו היטב, האשה מסרבת להיפרד מן המקום שכל

חיים ומוות ביד המסוק

רעם כחול (רב־חן, תל־אביב, ארצות־הברית) – אחד מאותם הסרטים שהוליווד תמיד חולמת עליהם: סרט בידור, עם הרבה פעולה, עם קצת מסר ומנה נאה של הומור – בקיצור סרט שהכל עשויים לאהוב. וגם אם מבקרים אחדים יעקמו את חאף, הקהל ינהר לראותו.

מעשה בקבוצה ימנית שחדרה לתוך המישטרה הפדרלית, ומנסה להשיל חיתיתה על הציבור, לבקר את כל פעולותיו ולחדור לתחום הפרט בלי כל בושה. לשם כך מפותח מסוק מישטרתי, שצריך לכאורה להילחם בפעולות טרור אפשריות. העשויות להתרחש באולימפיאדה לוס־אנג'לס. למעשה, המסוק – המסוגל להאזין לבני אדם ממרחק רב, לראות מבעד לקירות אטומים, ולשאוב מידע מכל מיצבורי האינפורמציה של המחשבים במדינה, הוא כלי מסוכן ביותר, בידיים הלא נכונות.

כאן נכנס לתמונה תגיבור האמריקאי המסורתי, זה היוצא נגד כל המימסד ויכול לו. הפעם מדובר בטייס מסוק של המישטרה, ותיק מילחמות וייאט־נאם הנידרך עדיין על־ידי זכר הזוועות שם. הוא מבחין בפושיציאל המאיים של הכלי, מבין מיד שהאיש אשר היה שותף לתיכנונו, סאדיסט ששירת עימו בדרום־מיזרח אסיה, אינו יכול להיות בעל כוונות טובות, ומייד נוטל יוזמה לנטרל את הסכנה.

זה מוביל לסידרה מרתקת של קרבות־אוויר מעל כרך שואן, שבאורח פלא יש בהם מעט מאוד נפגעים מן הצד (זת היה מקלקל את הערך הבידורי) אבל, לעומת זאת, לא חסרות בהן בדיחות (מטוס שמתרסק על מיסעדה סינית ומוריד גשם של עוגות צלויים על כל הרחוב).

כותרת בתחילת הסרט מסבירה שכל השיכלולים שבהם מצוייד מסוק העתיד המוצג כאן, המכונה בשם רעם כחול, הם שיכלולים הקיימים כבר היום, אם כי אינם משמשים עדיין מעירכת מוגדרת אחת. בכך מודגשת חכוונה של הבימאי, ג'ון באדהם, להזהיר מפני פגיעת בחופש הפרט, חובת אזרחית מכובדת הנותנת להדפתקה הזאת גם אספקט מוסרי. וכך חכל מרוצים.

מילחמת מסוקים: „רעם כחול" מכה מהדור הישן

הנוער הגידם והפיתוי הצולע

זהות כפולה (אמפיתיאטרון ווחל, תל־אביב, ארצות־הברית) – השיפור מוכר: צעיר תמים נופל קורבן לאחת מאותן כתות דתיות הקטנות לבקרים בארצות־הברית. הוריו נעזרים במומחה, שצריך ממש לחטוף את הבן בחזרה ולשטוף את מוחו מן האמונות שנשתלו בו בכוח.

המיבנה הדראמתי בסרטים כאלה הוא קבוע: זת מתחיל עם צעיר בריא בגופו וברוחו, המגיע למישכן הכת מתוך סקרנות, או כדי לחזר אחרי נערה, או מכל סיבה תמימה אחרת, ושם עובדים עליו, לאט אבל בטוח. הצופים מבחינים בכך מייד, אבל הוא חושב ששום דבר לא יכול לשבור אותו. אחרי כמה ימים הוא משתכנע לפתע ותוך זמן קצר הוא אדוק כמעט כמו האפיפיור. התורה בדרך־כלל מדברת על הרעל שבחיים בלי אמונה, בזכות האחבת והאושר שבתוך האמונה. בניתוק הקשר עם העבר ובשמירת קשר רק עם שותפים לחוויה. תוך כניעה מוחלטת לנביא.

אשר לתחליך הריפוי, הוא קשור ראשית בשבירת התנגדותו הטבעית של המאמין באמונותיו, ואחר־כך שילובו התדרגתי בתוך המיסגרות הרגילות.

כך זה בכל הסרטים האלה, והבימאי טד קוצ'ף אינו חורג מן השיגרה. וכפי שקרה בסרטים דומים אחרים, גם כאן נראים בני הכת וכוחנם הגדול (פיטר פונדה) מגוחכים למדי בלהט המשונה שבו הם דבקים באמרי שפר נבובים. אם אכן זה מה שלוכד את הנוער האמריקאי (או הישראלי), אזי ההסבר שמשפק הסרט, בחלקו השני, כאילו הנוער הזה חסר ערכים, חיוור מאד. הוא

מייקל אוקיף, קרן אלן ופטר פונדה ב„זהות כפולה"

כנראה חסר עוד הרבה מאוד דברים אחרים, כדי שיתפתה למה שמציעים לו שם.

זאת ועוד. הסרט הזה התברך במין מרפא מוזר, מין שילוב של אל קאפונה ופרויד, המשתמש בשיטות טרור כדי להוציא את הפציינט מן הטראומה שלו. זה אולי דרמאתי אבל לא כל־כך מתקבל על הדעת, מה עוד שלחורי הנער, אשר שכרו את האיש הזה, אין שום סיבה להאמין בכישוריו או לסמוך על כך שהוא יודע מה הוא עושה. גם המישחק של הנוגעים בדבר אינו עוזר.

מעניין שסרט אחר, על נושא דומה, אבל הרבה יותר לעניין, בשם כרטיס לגן העדן, מסתובב בארץ מזה כמה חודשים ואינו מוצא מסך.

לילה קדרובה ומלווין דאגלס בתפקיד הסבא והסבתא ב„חוד לי חידה"
זוג יהודים, שכל אחד מילדיהם נמצא בקצה אחר

אחת מפינותיו ספוגה בזיכרונות־עבר. השניים, החיים בגפם, נמצאים בעימות מתמיד בנושא זה, מריבת־ישישים מרגיזה ובלתי פוסקת. הילדים, הסבורים כי האב צודק ורואים בהצעות הקבלנים הרוצים לרכוש את השטח סיכוי כספי טוב, מארגנים להורים סיבוב אצל צאצאיהם, מחוץ אל חוף, בה בשעה שהבית מוצע למכירה.

סיבוב זה מספק הזדמנות מרתקת לערוך מיפגש בין דורות, בעיקר ביחסים שבין הסבתא לנכדה (קדרובה ואדאמס), בסך־פראנציסקו. תוך כדי כך, גם זיכרונות עבר רחוק של ימי רוסיה בפוגרומים, וימים ראשונים וקשים באמריקה, מקרבים את שני הזקנים, המוצאים גשר מענין דווקא אל דור שני או שלישי אחריהם, שאותו קל להם להבין יותר מכפי שהם מבינים את ילדיהם.

הסרט כולו הופך מחוץ למסלול הקבוע של ההפקה ההוליוודית, עם מימון שנאסף מחברים ומקרובים, ובעזרת שחקנים אשר האמינו בתסריט ובבימאית והסכימו לשתף פעולה, למרות שלא שמעו מעולם על החברה המפיקה. התוצאה חסרה אולי את הזוהר וההילה שה־אולפנים הגדולים משכילים לדחוס לתוך המוצרים שלהם. לעומת זאת, יש בה מידה של מיידיות ורגישות ההולכת לא פעם לאיבוד, כאשר מכונת ההפקה גדולה ומסורבלת. בקיצור, זה משב של רוח מרענן שבא מכיוון תעשייה אשר אפילו הרוח בה מתוכנתת.

אורלי יניב:

„לא הייתי רוצה להיות במקומן!"

מפחיד, ממש מפחיד לראות בטלוויזיה את ענקיות־הספורט המיזרח אירופיות. אילו שרירים, איזו גבריות! השמועות טוענות, כי הספורטאיות מפוטמות בזריקות הורמונים ובסטרואידים בתקופות־האימונים, וכי לפני תחרות בינלאומית מפסיקים את הטיפול, כדי שלא יתגלה חלילה בבדיקות־הדם שהן עוברות אפילו רמז להורמון או סטרואיד.

תענוג היה לראות את האמריקאית מרי דקר, אלופת־העולם בריצת שלושת אלפים מטר. איזו יפהפיה היא, לעומת הצ'כית קרטחובילובה – הר־אדם ושיאנית עולמית בריצת 400 מטר, ואלופת העולם ב־800 מטר.

שאלתי את אורלי יניב המגישה הנשית והעדינה של „מבט ספורט":

● **מה דעתך על הנשים הספורטאיות, המקבלות טיפולים בסטרואידים?**

אני מרחמת עליהן. למרות ששום דבר לא ברוך, והכל שמועות, ואני לא פרשנית גילעד ויינגרטן, המבין בזה.

● **היית מוכנה לעבור טיפול כזה, כדי להגיע לתוצאה הכי טובה?**

בהחלט לא! אבל אני לא אתלטית, אין לי העניין הזה בדם.

● **היית מוכנה לעבור טיפול בלשהו, כדי להנחות תוכנית טלוויזיה, למשל?**

מה פתאום? לעולם לא הייתי רוצה להיות במקומן של הנשים הנאלצות לעבור טיפולים כאלה. גם טיפולים הרבה יותר פשוטים לא הייתי מוכנה לעבור.

● **בשאת מגישה את מהדורת־הספורט, את מבינה על מה את מדברת?**

לפני שלוש וחצי שנים, כשהתחלתי, לא הבנתי בזה שום דבר. כיום אני הרבה יותר מעורבת. במשך השנים נכנסים לזה, אם רוצים ואם לא. אני רציתי, ואני יכולה להגיד שאני מבינה בספורט, בקיאה בחומר, עוקבת גם אחרי מהדורות שאני לא מגישה, קוראת, מתעניינת.

את יכולה לכתוב, שאני יודעת על מה אני מדברת.

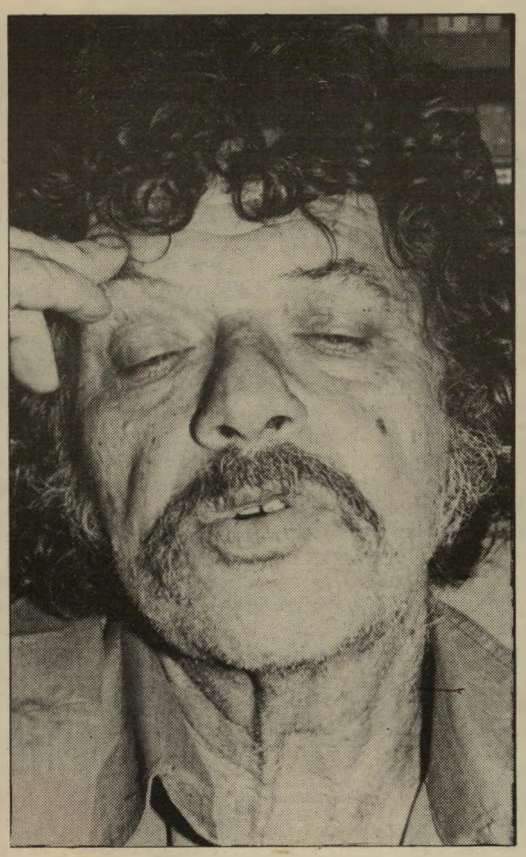

דן בן־אמוץ:

„לאיזה נקב צריך להכניס את זה?"

קראתי בעיתון כי מדען אמריקאי פיתח כמוסה נגד הריון לשימושם של גברים. אצלנו, במערכת, פרץ מייד ויכוח: היו שאמרו שאף גבר לא יקח דבר כזה. תאמינו או לא, מי שאמר את זה היו דווקא נשים. היו גם כאלה שאמרו: למה לא, בעצם. איזו דרך בטוחה יותר יש לגבר להבטיח את עצמו מפני הריון של אשה, אם לא לסמוך על עצמו? את זה, כמו שאתם מתארים לעצמכם, אמרו דווקא גברים.

ערכתי מישאל בין החברים ושאלתי את מי צריך לראיין בנושא הזה. התשובה היתה אחת, והאיש נבחר פה־אחד, בלי אף נמנע ובלי אף מתנגד: דן בן־אמוץ.

אז שאלתי אותו:

● **אתה תשתמש בכמוסה נגד הריון?**

אני כל הזמן נזהר, אני לא הכנסתי להריון אף אחת, אני לא נותן ילדים במתנה.

● **נזהר, נזהר, אבל בכמוסה תשתמש?**

תלוי לאיזה נקב צריך להכניס את זה. איך זה ילך — יבלעו את זה?

● **נגיד שיבלעו.**

אז בוודאי שכן. מה הבעיה, אם לא יהיו תוצאות־לוואי חמורות או למה לא?

● **אתה יודע שניסו את הכמוסה הזו על קופים.**

אם ניסו את זה על קופים, אז שינסו את זה קודם על חברי הליכוד, אחר כך נראה.

שי מאיר:

„צריך לכוון את המשק כמו פסנתר!"

שמעתי ששי מאיר, סגן נשיא לישכת המיסחר בתל־אביב ויושב־ראש מועצת־המנהלים של „כל בו שלום", אמר כי אם לא תמצא הממשלה דרך לרסן את האינפלציה, צפויה לנו הפיכה צבאית.

● **הצהרה קצת בומבסטית — לא כן, מר מאיר?**

בהחלט לא! בהיסטוריה האנושית תהליך של אינפלציה הביא להפיכות צבאיות — ואת ההיסטוריה אי־אפשר לשנות. דוגמות לא חסרות — החל מרומא העתיקה, דרך המהפיכה הצרפתית. את גרמניה אני לא צריך להזכיר לאף אחד, שלא לדבר על דרום־אמריקה. לכן אני אומר, כי רצוי שנלמד מההיסטוריה של אחרים, לפני שיהיה מאוחר מדי.

● **האם הצעד העכשווי של ריחות השקל מספק אותך?**

כן, הצעד הזה הוא בהחלט בכיוון הנכון. אני מאמין שזה מה שהממשלה מסוגלת לעשות עכשיו.

● **מה עוד צריך לעשות?**

הבעיה מס' 1 היא תקציב הממשלה. הממשלה עושה יותר מדי דברים ברזמנית ולכל הכוונים. זה אסור בשום פנים ואופן מבחינה כלכלית. הממשלה צריכה לכוון את המשק כמו שמכוונים פסנתר. לאט־לאט, בעדינות. רק אז תשמע מוסיקה שתהיה נעימה לאוזן ולא צורמת.

רעייה אפשטיין:

„אני חלק מהנוף של נווה־תירצה!"

ביום שני השבוע עזבה רעיה אפשטיין את עבודתה ארוכת השנים בכלא נווה־תרצה. האסירות ניסו עד לרגע האחרון ממש לטכס עצה כדי למנוע את עזיבתה של רעיה. אך כמו שהיא לא הצליחה למנוע זאת, לא הצליחו גם הן – למרות שאחת מהן, בלדרית סמים, הציעה להטמין הרואין בארנקה של מנהלת הכלא הפורשת, כדי שהיא תתפס ותחזור אל בין כותלי הכלא. אפשטיין לא קיבלה את ההצעה.

כשטילפנתי אליה, לשאול להרגשתה, היא נשמעה לי ממש שבורה.

● **מה הן התוכניות שלך לעתיד?**

לעת־עתה — לנוח ולהינות מהנכדים. אחר כך אני לא אשב בבית, אני לא טיפוס כזה. כנראה שאמצא לי איזו עבודה התנדבותית במיסגרת ויצ"ו.

● **שמעתי שהאסירות התכנסו כדי למנוע את עזיבתך.**

נכון, הן התכנסו ודנו בכך כל הלילה. הן רגילות אלי, לטוב ולרע שבי. אני חלק מהנוף פה. זה טיבעי. הן כמו הבנות שלי.

● **איך את מרגישה?**

קצת קשה. קשה, באמת קשה.

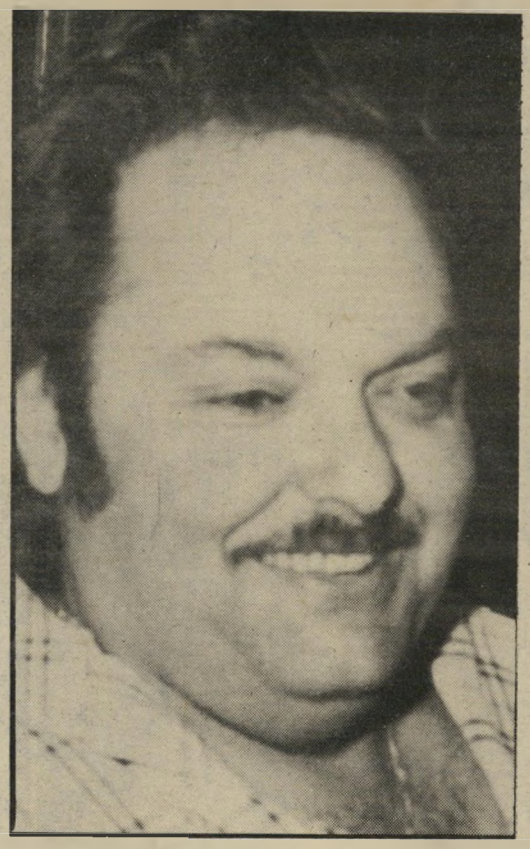

איציק קול:

„אי־בי־סי וסי־בי־אס ירצו באותו הסידור!"

בשבוע שעבר הסעירה את המדיה הישראלית פרשת חברת הטלוויזיה שבהנהלתו של אדי סופר. אליזבת וולטרס הגרמניה, שהיא הבעלים של חברת הטלוויזיה, הגיעה ארצה במפתיע, ובהעדרו של אדי סופר מן הארץ, הציעה את המישרדים, האולפנים והציוד למכירה. כמעט כל מי שקשור לענף בארץ התחרה על רכישת החברה: אולפני קסטל, האולפנים המאוחדים, סרטי רול ומיקי אלבין. רק חברה אחת לא השתתפה בתחרות: חברת ג'ג אולפני ישראל, **חברתו של מנחם גולן, שבראשה עומד איציק קול, מי שעמד קודם לכן בראש האולפנים המאוחדים. כמה ימים אחרי שהוצעה החברה למכירה, זכו בתחרות האולפנים המאוחדים. שאלתי את קול:**

● **מדוע לא ניסיתם לרכוש גם אתם את חברתה של הגברת וולטרס?**

קודם כל, הציוד שבבעלות החברה הוא בן שנתיים, וישנו דור חדש של ציוד. דבר שני, אנחנו מקימים אולפנים משלנו, הרבה יותר גדולים, הרבה יותר משוכללים ממה שהיה לגברת וולטרס להציע. גם הציוד שנייבא ארצה יהיה חדיש שבחדישים.

● **מדוע היתה התחרות על רכישת הציוד והאולפן של גברת וולטרס מאסיבית כל כך?**

זה בגלל הקליינטים, בגלל הקליינטים: החברה של גברת וולטרס סיפקה שירותים לסי־בי־אס ולאי־בי־סי.

● **ואתה לא רוצה קליינטים כאלה?**

רוצה, בטח רוצה, אבל בתנאים שלי. אדי סופר העניק שירותים לשתי החברות האמריקאיות האלה כשהוא נוקט בשיטת ה„ראמפינג", כלומר ירידה במחירי השוק. יש להניח ששתי החברות האלה ירצו באותו סידור גם מהבעלים החדשים. אני לא יודע איך יסגרו איתם. אבל אם את שואלת אותי, הדבר החמור בכל הפרשה של אליזבת וולטרס הוא לא „הדמפינג", על כך ניתן איכשהו להתגבר, הדבר החמור הוא שבא משקיע זר מחוץ לארץ ואחרי כמה שנים הוא בא ולוקח אתו את כל הכסף בחזרה. אז מה יצא למדינה מההשקעה שלו?

צ'ין ואן־האן:

„בחינות הבגרות ה'ו קריעת־תחת!"

פגשתי את צ'ין במיסעדה היפאנית שבה הוא עובד. הזמנתי אצלו באנגלית, ולתדהמתי ענה לי בעברית צחה, בסלנג ובמיבטא צברי טיפוסי. כמעט נפלתי מהכיסא, ושאלתי אותו: מניין העברית?

הוא סיפר לי שבא לפני חמש שנים לישראל, אומץ על־ידי מישפחה ישראלית בעלת מיפעל ידוע לכלי־נגינה. ולמד בתיכון של הכפר הירוק. הבנתי שמצאתי את מי שחיפשתי – בוגר־תיכון טרי.

● **איך היו בחינות הבגרות?**

קריעת־תחת. אני לא צריך לספר לך על השערוריה של הבחינות במתמטיקה וספרות.

● **מה ההרגשה שלך — עברת את הבחינות?**

אני מחכה לתוצאות. בינתיים אני עובד כמלצר, וחוסך כסף כדי להמשיך וללמוד באניברסיטה.

● **מאיפה אתה?**

מהונג־קונג.

● **אתה חוזר לשם?**

למה לחזור? אני מרגיש בישראל כמו בבית. החברים שלי ישראלים, אני יוצא עם בחורות ישראליות, אני מדבר עברית כמוך ולא פחות טוב מכל אורח אחר במיסעדה הזו.

ציור על משי

הוא מומחיותה של ליאורה חיטרון, שלמדה את המלאכה בבית־ספר לאמנות בפאריס. משי הוא בד יקר ועדין, אך אפשר לכבסו ולגהצו בבית ללא שום קושי.

וסנת הסרחים, החיות וציבעי הארוס־כתום־צהוב חוזרים אלינו לאט, אבל בטוח. בשנים האחרונות נראו יותר קווים גיאומטריים ובדים בצבעים חלקים. השנה ניתן לראות פה ושם בדים פרחוניים, ריקמות ציפורים, פרפרים והרבה עלים.

זוהר אהליאב, תל־אביבי בן 29 שלמד עיצוב־פנים בפירנצה, מאס במיקצועו והחליט לתת ידו באופנה. **מספר זוהר:** לאחרונה הייתי שרוי במשבר רומנטי. חיפשתי אור, שימחה וציבעוניות שהיתה חסרה לי מבפנים.

טוב פרחים

על בדי משי. המעצבת היא סמדר ברקמן, בוגרת שנקר. הפרחים חזרו השנה לאופנה. הם נותנים לבגד ולהופעה נופך אביבי, בפרט כאשר הם עשויים משי דקיק ועדין.

החלטתי לנסות ולהשתעשע בצבעים ובבדים. קניתי סדינים לבנים וישנים בשוק־הפישפשים, ציירתי עליהם וצבעתי אותם לבדי, ונתתי לידידתי. מיכל בר־גיא, לתפור אותם. כשראו חבריי וחברותיי את התוצאה, הם מאוד התלהבו וביקשו שאתפור להם בגדים בסיגנון ים־תיכוני שכזה.

כשהייתי סטודנט באיטליה עבדתי כדוגמן כדי לממן חלק מלימודיי. באותה תקופה עסקתי גם במיחזור בגדים, כלומר, לקחתי בגדים ישנים והחזרתי אותם למחזור על־ידי שינוי צורתם, כמו גזירת הצווארון, שינוי השרוול והוספת אבזרים. באותה תקופה הייתי קונה בנאפולי בגדים משנות החמישים, שהגיעו מאמריקה במכולות גדולות, ובעבודת צוות היינו ממחזרים, משנים ומתאימים את הבגדים לצורכי התקופה.

לצייר תמיד ידעתי. בעיקר אהבתי עבודות גראפיות ועבודות הדורשות דיוק ותשומת לב לפרטי־פרטים. הבגדים שאני מעצב ותופר הם בגדים ללא יומרות, בסגנון הגל החדש והצעיר. אלה בגדים מקוריים, ללא תווית של יצרן ידוע, והם מתאימים רק לגברים או לנשים רזים וצעירים.

אלה דגמי יוני־סקס. גיזרת המכנסים היא רחבה והולכת ונהית צרה כלפי מטה, ונרכסת בעזרת שרוך מעל לקרסול. אזור המותן נרכס בחגורת בר רחבה ונפרדת. הגופיות והחולצות העליונות גם הן רפויות, ומזכירות את הסגנון הזרוק.

אין לי קו, ובגדיי הם אנטי־מודה. במיקרה האופנה השנה מתחילה ללכת לכוון הבדים המצויירים. אבל בגדי מייצגים את הקיץ ואת האהבה ולא את התקופה. מחירי המיכנסיים הרקומים 750 שקל, והחולצות מחירן נע בין 200 ו־700 שקל, תלוי בגודל ובציור.

אם למישהו יש גלביה ישנה או חולצה גברית לבנה, הוא יכול לבוא אלי ואני אצבע לו אותה בצבע האהוב עליו ואייר לו ציור לפי הזמנה.

עד כאן דבריו של זוהר אהליאב.

דבו

קארדן

מעצב־האופנה ה־צרפתי מעצב גם הוא דגמים מיוחדים עם פרחים.

פרפרים בים

פרפרים בגב על חלוק־רחצה מפרוטה לבן, בעיצובו של גיד־עון אוברזון. החלוק כל־כך חתיכי שאפשר כמעט לארח בו את השכנות [illegible] יירים הם הא[illegible] בפאריס, הגי[illegible]

פרחים בעור

של המעצבת נילי טוויג. משמאל: שימלת־חוף צהובה של גידעון אוברזון, עם אפליקציה של תוכי.

ר' אלין בפרחים

ציור־יד *מעשה ידיו של זוהר אהליהב, של־מד ארכיטקטורה ומצא עצמו מצ־ייר על בדים ועושה מהם בגדים.*

מעצב האופנה עודד גרא גם הוא עובר עם בדים מציוירים, שאותם מצייר עבורו באופן בלעדי הצייר אלקיים שפיגל.

אלקיים הוא ישראלי בשנות ה־30, שלמד ציור ואמנות בבית־הספר בוזר בפאריס. הוא התאהב בפאריס ומאז הוא שוכן שם קבע, ומצייר ציורים נדירים ביופיים על בד. פעמיים בשנה הוא יוצא עם קולקציה חדשה של ציורי בר. האופנאים מוזמנים אליו, באים, רואים, מתרשמים ומזמינים.

אלקיים עובר עם מעצבי העילית הפריסאיים כמו פאטו, אונגרו, לואי פרו ואיב סאן־לורן. בישראל הוא עובד עם עודד גרא בלבר. „ציוריו של אלקיים," מסביר עודד, „הם על בדי סאטן כבד וקרפ דה־שין, בצבעי חרדל,

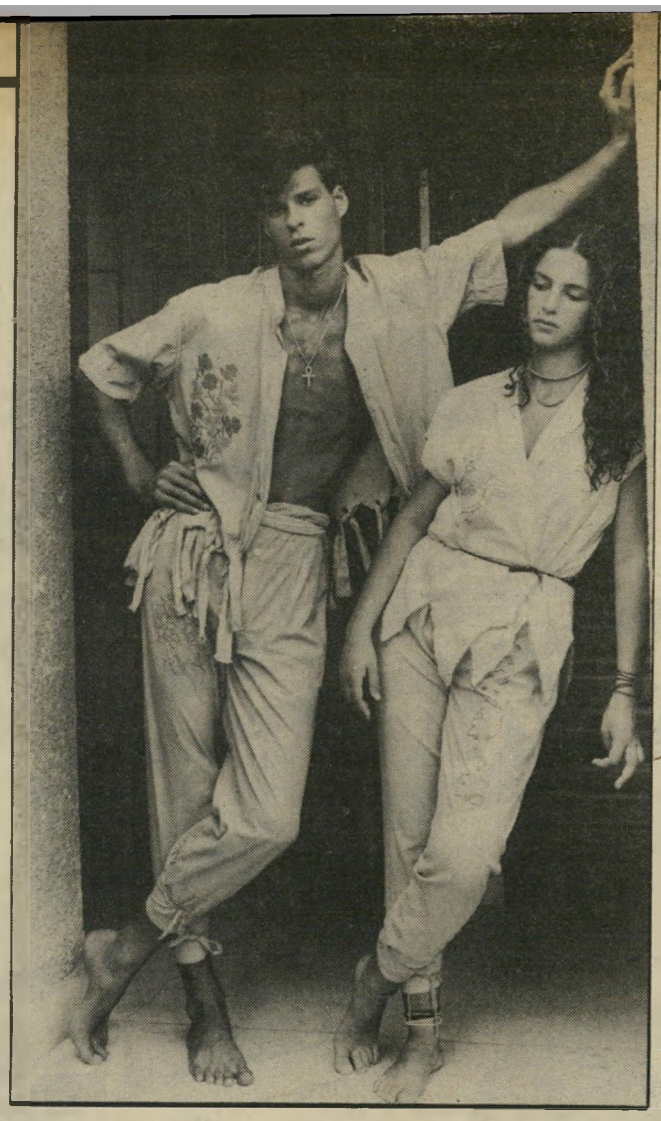

לו ולה *מעצב זוהר אהליהב בגדים בסגנון הגל החדש. הבגדים עשויים מבד סדין ישן, הנקנה בשוק הפישפשים. הבד נצבע על ידיו והוא מצייר את המוטיבים האהובים עליו – חיות ופרחים.*

סמדר וליאורה לוקחות את בד המשי הלבן ומעבירות אותו תהליך של צביעה בגוונים מרורגים, בצבעים שונים שאותם הן בוחרות לפי טעמן האישי ולפי צו האופנה. „השנה אהבנו הרבה טורקיזים, כתומים, אפרסק ושחור."

ישנם שלושה סוגי משי: דקיק ושקוף, דק, ועבה יותר. את הבד אפשר לכבס ביד לתלותו ולגהצו.

המוטיבים האהובים על השתיים הם פרחים ועלים. הפרחים עשויים מבד ונתפרים כור פרחים על הבגד. בקיץ עיצבו השתיים סידרת חולצות במוטיבים של פירות העונה.

ומה בענין המחירים? האם הם כואבים? לא כל־כך, אומרת סמדר. „אנחנו משתדלות לשמור על רמת מחירים סבירה." שולה ירון הסוכנת הבלונדית שלהן, מהנהנת בראשה: „היום, יחסית לשוק ולבדי משי, מחיריהן אינם יקרים. היום כל אשה יכולה להרשות לעצמה לקנות לפחות חולצת־גופיה מבד משי, במחיר 2200 שקל, כשחולצות השרוול הארוך מגיעות עד 4700 שקל, והשמלות נעות בין 6000 ל־7000 שקל.

חיות על הגב

גידעון אוברזון הוא בעניין של אפליקציות של חיות. שימלת־חוף צהובה, שעל גבה אפליקציה של תוכי עשוי משי ופאייטים, יכולה לשמש גם כשימלת־מארחת לערב ליד הבריכה. רצוי לעמוד רוב הזמן עם הגב לאורחים, כדי שיהנו מתפארתו של התוכי השותק.

גדעון עיצב לקיץ זה גם חלוקי־רחצה מבד פרוטה, כשפרפר ענקי וציבעוני מודפס על גבם. לחיות על הגב יש חשיבות אופנתית השנה.

עלי שלכת *מדברים אל המעצבת דורין פרנקפורט, כשהיא בשימלת צ'רלסטון בהדפס עלים קטנים וגדולים. מי שיודעת לתפור, כל אשר עליה לעשות הוא לקנות בד פרחוני או מודפס שכזה ולהיות באופנה. מחירי הבגדים המצויירים נעים בין 600 שקל ועד ל־2000 דולר.*

ישראלי בפאריס *הוא אלקיים שפיגל. אלקיים מציי־ בלעדית עבור האופנאי עודד גרא בפאריס עובד אלקיים עם מעצבי העילית כמו פאטו, אונגרו וסאן־לורן*

קפה קר *של אחר־הצהריים. הבדים המצו־ופנה האחרונה, שתפסה את מעצבי־האופנה ה לארץ ומצאה מקום אצל האופנאים כאן.*

סגול, שחור ולבן. לסוג האופנה הציורית הזאת קוראים „טרמפלוי", שבצרפתית משמעות המילה „אחיזת עיניים".

וזהי אמנות של כאילו, כלומר כאילו שזאת מיטפחת, אבל זאת בעצם מיטפחת מציירת. או כאילו שזה ים, אבל זה רק ציור. מחיר השמלות המצויירות האלה נע בין 600 ל־2000 דולר, תלוי בכמות העבודה שהושקעה בציור הבד, בכמות הבד ובגיזרה.

תחביב שהפך לעסק

ן אם בציורי יד אנחנו עוסקים, אי־אפשר להתעלם מציירת ישרא־לית, שמעשה ידיה מוכרים בכל העולם. שמה רקמות אבן־ציון, והיא מתגוררת בפאריס. „חיפשתי תעסוקה, והחלטתי לקחת קורס בציור על משי. יש לי כישרון טבעי, כך שכל מה שנותר היה ללמוד את התורה. כשחזרתי לארץ התחלתי לצייר על צעיפים ורדידים.

„לפני שנה פנתה אלי סמדר, שלמדה עיצוב־אופנה בשנקר, שנעבוד ביחד. כך נוכל לנצל את הידע שלה בעיצוב ואת הידע שלי בציור על משי. הזמנו בדי משי לבנים מצרפת, והתחלנו לעצב במרץ."

רקמות, ציור־יד, אפליקציות ופרחים בצבעים לוהטים חוזרים לאופנה

„אשראית דיינרס עסקית"

היא חלק מהתנופה

שנותן דיסקונט

לעסק שלך.

ודאי שמעת על „דיינרס עסקי" - הכרטיס המועדף על אנשי העסקים - כעת הוא מוצע לך ע"י בנק דיסקונט, עם הטבות בלעדיות ללקוחות דיסקונט.

18 יתרונות ב„אשראית דיינרס עסקית" - ללקוחות דיסקונט

- כרטיס אשראי אישי חינם בנוסף לכרטיס העסקי.
- הכרטיס הבינלאומי טוב לשימוש בארץ ובחו"ל.
- תקרת האשראי הגבוהה ביותר מבין כרטיסי האשראי המונפקים בארץ.
- תקופת האשראי על ההוצאות בחו"ל הניתנת ע"י „דיינרס" היא הארוכה ביותר מבין כרטיסי האשראי האחרים.
- החיוב נעשה פעם בחודש בלבד בתאריך שתקבע (גם עבור הוצאות בחו"ל) ולא באופן שוטף ומיידי, כמקובל בכרטיסי האשראי האחרים.
- לנוחותך: העתקי השוברים של קנייתך בחו"ל נשלחים אליך בצירוף לחשבון החודשי.
- שירות חירום למזומנים בכל סניפי „דיינרס" בעולם: עד -.$1,000 אחת לשבועיים.
- בלעדי! במקרה של אובדן הכרטיס בחו"ל, ניתן לקבל כרטיס חדש במשרד „דיינרס" הקרוב.
- חינם - רשיון נהיגה בינלאומי למנהלים הנוסעים לחו"ל.
- חינם - ביטוח טיסה בסך 500,000 שקל למשלם עבור הכרטיס באמצעות אשראית „דיינרס".

יתרונות נוספים באשראית עסקית דיינרס:

פוליסת ביטוח נוסעים של „הפניקס", השכרת רכב בתעריף מוזל ב„בדג'ט", הסדרים מיוחדים עם „4D" לשכת ומידע לאנשי עסקים, שירות בלדרים בינלאומי „ברינקס", משלוחי פרחים בינלאומיים „אינטרפלורה", שרותי כח אדם „טלקס „דנאל" ומועדון נופש למנהלים במלונות רשת מ.נ.י.

שי מיוחד למזמיני הכרטיס במסגרת „תנופה":
עור מהודר לכרטיסי אשראי ולכרטיסי ביקור ותג מזוודה יוקרתי הנושא את שמם וכתובתם.

איך תיהנה מהיתרונות הללו?
כל שעליך לעשות הוא להכנס לכל אחד מסניפי בנק דיסקונט ולבקש „אשראית דיינרס עיסקית". (הנפקת הכרטיס בכפוף להמלצת הנהלת הסניף).

דיסקונט נותן
תנופה
לעסק שלך

יש עם מי לדבר.

בנק דיסקונט

וימר יעקבסון טמיר

מתנה

צעצועים חדשים שיובאו לאחרונה ארצה משכו את תשומת־ליבי. בעיקר מצא־חן בעיניי צעצוע המזכיר את האקטיביטי סנטר של פישר פרייס, שדור שלם של תינוקות ישראליים גדל עליו. הצעצוע המקביל של החברה השווייצית וריו, מעניין במיוחד, כי הוא מתפרק לחתיכות וכל חתיכה מהווה צעצוע בפני עצמו.

הצעצועים מיועדים למה קוראים הגיל הרך, והם יפים מאוד למראה, עובדים על חוש הראיה, המישוש (אגב, כל הקצוות מעוגלים — וזה חשוב) וחלקם גם משמיעים קולות שתינוקות יכולים לחזור עליהם בקלות.

אין לי, לשימחתי, תינוקות בבית, אבל מנסיון העבר נדמה לי, שהצעצועים החדשים של וריו מוצלחים מאוד. המחירים נעים בין 275 שקל לצעצועים הבודדים ועד להרכבים הגדולים, שמחירם מגיע ל־2,000 שקל.

עורך משוחרר לא יוחזר

אתן, היפות האלה עם השערות הגולשות ערי כתף, לא נמאס לכן? אני רואה אתכן ברחוב סובלות ומזיעות ומרימות כל פעם את השערות ביד בשביל לאוורר את העורף הרטוב והמדוכא. לא יודעת אם ההצעה שלי זו הצעקה האחרונה של אמני התיסרוקות בפאריס, אבל זה קל לעשות. לא צריך ללכת למיספרה, והחיים נראים אחרת כשהשערות מורמות אל על. חוץ מזה, תדעו לכן שתיסרוקת גבוהה עושה צוואר ארוך ואפילו מודיליאני חשב שצוואר ארוך עושה אשה יפה.

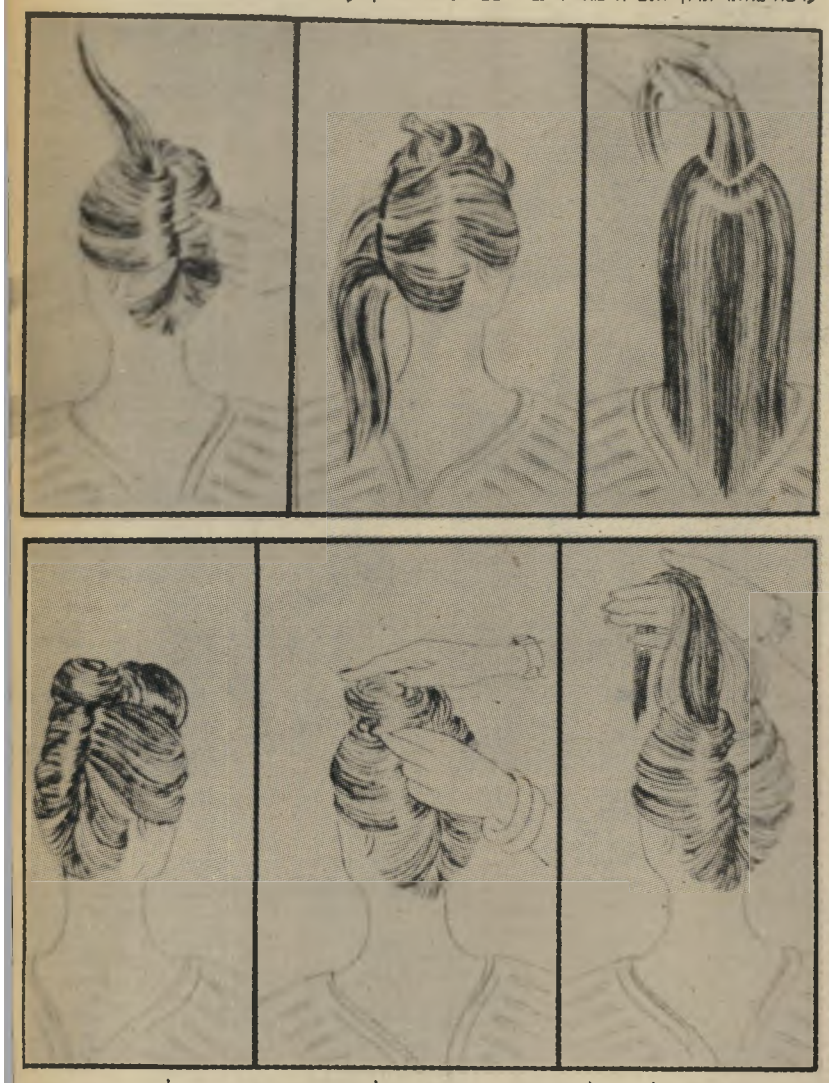

בבקשה: קודם כל צריך לחפוף את הראש, זה בשביל הנקיון האישי. אחר־כך לוקחים שתי סיכות כאלה, שניראות כמו מהדקי כביסה, רק כדי לעזור בזמן התיסרוקת, אחר־כך מורידים את זה מהראש. לא ניראה לי נחוץ לתאר לכן כל פרט מתהליך עשיית התיסרוקת, הכל רואים בתמונות. תדאגו שיהיו לכן חמש סיכות ראש גדולות וחמש דקות פנויות, וככר אתן יפהפיות. לפחות מאחור.

ניחוחות ונוחות

כל פעם אני שוכחת שהתחייבתי לספק לכם רעיונות למתנות. בשבועות שאני לא זוכרת להציע, אתם יכולים לקנות בונבוניירה או זר פרחים, או אפילו לטלפן לי הביתה בכל מיני שעות מטורפות ובלתי־מתקבלות על הדעת, כמו שחלק מכם ממילא עושה.

הנה מה שמצאתי החודש בסופר־פארם, ונראה לי יופי כמתנה. כמעט כתבתי גם שזה לא יקר, אבל זה טיפשי, כי קניתי את זה לפני שבועיים ואתם תיקראו את השורות האלה בעוד

שבוע, אז למה להתחייב על מחיר. מרידור מתחייב?

הבקבוק בצורת אגס מכיל שמפו בריח אגס. רק הרחתי את זה כי רציתי לתת את זה במתנה לחברה ליום־הולדת. הדבר השני ליד שמפו האגסים הוא מה שנקרא בקבוק־חם. אני לא יודעת באיזה קני־מידה צילמו אותו, אבל בחיים הוא קטן קטן והוא מיועד לכאב בטן של תינוק שלא הצליח לו הגרפס.

כל מה שתבקש

כבר הודעתי במערכת שאני נוסעת לכמה ימים לחו"ל. לעורך שלי יש נטיה לשכוח דברים כאלה, ואני כבר שומעת אותו אומר: „איזה חו"ל? מה חו"ל? מה פתאום?" אז כדי שיהיה כתוב שחור על גבי לבן שאני נוסעת, אני משתמשת בזכותי לכתוב במדור זה על מה שאני רוצה.

דרך אגב, ההזמנות שקיבלתי עד עכשיו הן כדלקמן:

מישחה מיוחדת נגד קרחת.
כדורים נגד צרבת.
מעיל־גשם לילד בן שנתיים.
שקיות של אבקה לעשיית רוטב סלט.
מישקפי שמש רייבאן.
נוזל כחול לרחיצת עדשות מגע.
שלושה סוגי בושם שאני־אפשר להשיג בארץ.
נורה למנורת לילה תוצרת חוץ.
טוסטר־אוון (רק אם לא קשה לי).
מערכת של ארבע פיות להפסקת עישון.
ספר בישול לסופר־טיבעונים.
טלפון לחצנים (רק אם זה כדאי).
איזה חולצה יפה (תאור מדוייק).

זה הכל בינתיים. אם אתם צריכים משהו, למה שלא תתקשרו למערכת? יכול להיות שיהיה עוד מקום פנוי על האוניה שאי עומדת לשכור להובלת כל הבכורה הזאת ארצה. אז תזדרזו, כי אני כבר חוזרת.

אגב, תישמרו לי, בבקשה, על הארץ בהעדרי. זה המקום היחידי שעוד נשאר לי. תודה.

עוגה עוגה עוגה!

עורו העצלנים, יומכם הגיע! חברת עלית, שהיא חברה בת של האגודה לטיפוח העצלות, יצאה לשוק בימים אלה עם מוצר שהועתק מאמריקה, ערס המנוחה.

המדובר בשלוש קופסות פלא, שכל אחת מהן מכילה תערובת של עוגה. נכון שמהעירבוב בתנועות סיבוביות לא שיחררו אותנו, וגם לא מהאפיה בתנור, אבל מכל השאר דווקא כן. במיוחד שיחררו, אותי למשל, מהמישפט האהוב עלי: „נורא רציתי לעשות לכם עוגה אבל חסר לי שמרים / ביצים / קמח / ככאו

שלוש הסנוניות הראשונות הן עוגת שוקולד, עוגת צימוקים ועוגת שיש, ואם יש מישהו ששלוש אלה הן לא בדיוק הטעם שלו, הגיע לעזתרם השף של מלון הילטון, והמציא המצאות מרהימות איך לעשות משלוש העוגות הבסיסיות האלה דברים מעניינים, כמו עוגת גבינה או עוגת פירות. מחברת עלית אמרו לי שמי שרוצה יכולה לשלוח מיכתב ולבקש שישלחו לה את חוברת המתכונים הזו. הם ישלחו כי הוצאתי מהם הבטחה.

אני ניסיתי היום את עוגת השוקולד. הקופסה מכילה תבנית אפייה מקרטון מיוחד ושלוש שקיות. את שתי השקיות הראשונות שופכים לתוך תבנית האפייה ומערבבים. על התערובת יוצקים כוס מים ושוב מערבבים. מכניסים את כל העסק לתוך תנור שחומם מראש ל־175 מעלות צלסיוס ואופים כחצי שעה. כשהעוגה התקררה מורחים עליה את קרם השוקולד מתוך השקית השלישית. זהו. אני לא טעמתי כי יש גבול למה שאני מוכנה לעשות בשביל להתפרנס, אבל הילדים שלי אמרו שהעוגה נהדרת.

אם חברת עלית תוציא לשוק איזה טוסט עם חמאה ואנשובי, אני אטעם באופן אישי ואכתוב לכם על כך. בינתיים תסתפקו בדעתם הקולינארית של ילדיי.

דניאלה שמי

רחל מרחלת על כל העולם

סיטואציה בלתי אפשרית

לארכיטקטורה הישראלית יש צמרת, והצמרת בנתה בית ברחוב הירקון. למעלה, בבית הדו־קומתי, גר **אריה שרון**, ובדירה למטה השתכן לפני שנים הבן, **אלדר שרון** ואשתו השניה, **אילנה**.

מאשתו הראשונה, **רותי**, יש לאלדר שני ילדים. ומאילנה, אשתו השניה, בן. עד כאן הכל פחות או יותר ברור.

העניין מסתבך קצת בהמשך.

אלדר חי בנפרד מאשתו השניה, אילנה, והוא מתגורר בדירה שכורה עם חברתו **כרמלה רבינוביץ** חיפאית, בתו של שופט־בדימוס.

אילנה **אלדר**

ועכשיו לסבך העיקרי.

לרותי, אשתו הראשונה, השאיר את דירת־מגוריהם. אילנה תובעת מגורים נאותים, ומתגוררת בינתיים בווילה ברחוב הירקון, אותה בנו השרונים כדי שההורים ובנם יתגוררו תחת גג אחד. אלדר אינו יכול לקנות עבורה דירה חילופית. הבנתם? לא? טוב, נתחיל מההתחלה.

אלדר שרון היה נשוי בתחילה לרותי — שני ילדים. ואחר כך נשא...

אוף, התעייפתי!

כיבושים

בעונת הזיתים אני כובשת זיתים, ובעונות אחרות, אחרים.

ברחוב פרישמן יש קפה. שם תמצאו בדרך־כלל אחד הכובש כיבושים. הנ"ל יושב שם יום־יום ומספר לחברה' מעשי־גבורה. למה לא? אילו היה טייס בחיל־האוויר, לא היה נשאר בשמיים אף מטוס אחד נוסף של האווייב. רק שאצלו נופל האוייב על מקום רך יותר.

אשתו עובדת במוסד חשוב, והנ"ל מיירט את חברותיה אחת־אחת — כך שמעו החברה' מפי

מיכל טל
הפטפטן

הגבורה עצמה. אבל צריך לטכל את סיפוריו קצת במלח וקצת בפילפל.

מסתבר שהגיבור הוא אבי בתה של הזמרת **מיכל טל**. זהו אחד הסודות השמורים ביותר — מלבד ליושבי־הקפה, כמובן. ומעניין שבאותה שנה שבה נולדה הבת של הזמרת ילדה אשתו תאומים. שלושה ילדים בשנה אחת משתי נשים — אלף לילה ועוד לילה.

דם כחול

באנגליה יש מלכים ורוזנים, וכך גם בעוד ארץ אחת או שתיים. גם בארץ יש, אבל כאן קוראים להם דיילים ודיילות.

מישפחת **ויזנסקי** אוהבת דם כחול. התחיל הבן, **עמי**, שבזמנו הפנוי מעבודתו כרופא־שיניים עוסק בשנים האחרונות בעיקר בחיזור אחרי הרוזנת **כריסטינה פאולוצי**. ואם כי חתונה לא יצאה מזה, הם חברים טובים, והיא באה לבקרו לאחרונה, אחרי שעברה ניתוח קשה.

גם האבא של עמי, **מקס ויזנסקי**, אוהב דם כחול. האב התחיל דרכו כאופה בקפולסקי, פרש משם, והוא שותף בבית־החרושת לביסקוטים ועוגיות פרימה.

האב, שהתאלמן מאמו של עמי, התגורר בדירה נאה, שמוקה גרה דיילת־לשעבר של אל־על, **מירה פריאל**, מהותיקות והנודעות שבין הדיילות. קופירון עבר בסביבה, ירה חיצים והשניים נשואים. בדרך עברו אצל עורך־דין, כך שמעתי, ובהסכם שנחתם ויתרה מינה על זכויות ירושה, וזו תישאר אחרי 120 במישפחת ויזנסקי. בחתונה הצטלמה מינה יפה, כי החתן מימן תיקונים קטנים בפניה כמתנת חתונה. עם הפיצויים שקיבלו מאל־על. צריך ירושות?

לחיים לחיים

חיים סיפאנו
במזל

לפני כמה שבועות סיפר היהלומן **חיים סיפאנו** על פשיטת־הרגל שלו (העולם הזה 2394). עם עלות חומייני לשילטון התמוטטו עסקיו באיראן, וכשנכנס לבית־חולים, לעבור ניתוח־לב־פתוח, הפעילו הבנקים לחצים והתוצאות היו עגומות ובכללן גירושיו מאשתו.

בשבוע שעבר התבשרנו שהחתיך מאקסו־דוס, בעל מרצדס־ספורט לבנה, התחיל להשת־קם. ביום הראשון נערכו במועדון קיסר נישואיו עם הדוגמנית **קוקה**.

לא פלא שנשא דוגמנית. הוא עצמו נראה תמיד כאילו יצא מדפי ג'ורנל.

מזל וברכה.

אשת המחזאי

בעוד **הוא** עסוק בכתיבת מחזות סוערים ומסעירים, מנהלת **רעייתו** — העוסקת בלבוש תיאטרוני — אהבהבים מסעירים. אבל הכל נשאר במישפחה. מישפחת התיאטרון, כמובן.

המאהב המיסתורי מסתתר מאחרי התפאו־רות, שאותן הוא מכין בין השאר גם להצגות של בעלה.

זה לא נושא מצויין למחזה חדש?

איזו הפתעה

לדויד גתמון, מנהל המיבצעים של חברת־התעופה מעוף מלאו 50 שנה.

לבחור יש יוזמה. אחרים מחכים למסיבת־אפתעה, לא דויד. הוא הזמין 60 מחבריו — רובם אנשי־תעופה — האכיל אותם במיטב מעדני המיטבח הסיני, והשימחה היתה באמת גדולה.

בין שאר האורחים בלטה **פיצי מרמינסקי**, אחת הדיילות הידועות באל־על, שעל כתפיה העדינות מטילים בדרך־כלל את אירוח האנשים החשובים, כמו ראש־הממשלה והשרים.

פיצי הכינה לאורחים הפתעה: היא לא הופיעה בלווייה חברה הקבוע, רופא צעיר שאיתו עמדה להתחתן בקרוב, אלא בחברת **ראובן נרינסקי**, קברניט ותיק באל־על.

ראובן נרינסקי ופיצי כבר ניהלו בעבר רומן, ואף גרו בבית שבנו ביחד בהרצליה־פיתוח לפני ארבע שנים. אך כשפיצי לא ראתה סוף לעניין, החל הרומן שלה עם איש־הרפואה. אך דווקא נרינסקי הוא שהקדים רפואה למכה, הסיק מסקנות, והשניים משקמים את הרומן הישן, עם סיכוי טוב יותר לעתיד.

מוצר מאוד מבוקש

סורטונה פרין, כך אומרים, היא מעצבת־שמלות־חופה מס' 1 בארץ. בעלה, **מריוס**, גם הוא עשה לעצמו שם, כספר־צמרת. יחד עם מנהל הסלון שלהם, גיסם **ויקטור ליכטנשטיין**, וחבורה של ידידים וחברים, ישבו השבוע לטכס עצה.

הסיפור נשמע בערך כך: לכמה נערות ידועות, שהגיעו לפירקן, ניתנו שימלות־חופה כמתנה. קצת בגלל טוב־לב, קצת מתוך יחסי־ידידות, והרבה לשם יחסי־ציבור.

בין הנהנות: **ג'ודי מוזס** (כיום הגברת **ניר**), הדוגמנית **עירית אלטמן**, המדגמנת את מוצריהם, ו**רינה מזר** היפה, שאף לה קשרים הדוקים עם בעלי העסק. ג'ודי זכתה בשימלה תכולה, עירית בשימלה ורודה ואילו רינה בשימלה לבנה והדורה.

השמועה עשתה לה כנפיים, ושמלות־כלה ללא תמורה הפכו מוצר מבוקש מאוד, ונדרשו בתוקף רב על־ידי כמה מנערות־הזוהר של תל־אביב. **אביבה מייארס** הדוגמנית לא הסתפקה בהנחה של 50%, והפעילה לחץ טלפוני ונשק כבד. **מולה הרמתי** התבקש גם הוא לעזור, והמטרה הושגה. אגב, שמעתי שהיא נישאית לבן מישפחת **ברנוביץ**.

לאחרונה באה **יהודית נגר** היפה, וטענה שהיא מקופחת בגלל היותה תימניה. טוב, מי רוצה לקפח תימנים? גם היא קיבלה שימלת־כלה בחינם.

האם זה פלא שבעלי־העסק אובדי עצות? בקצב כזה אפשר לחכות לכונס־נכסים.

חוק ההתיישנות

„מה פיתאום נזכרת לספר את הסיפור לעיתון, ודווקא כשהגיע בננו למיצוות? שתדעי, שכתב־ההתחייבות שעליו חתמתי אין לו שום

הלנה עם־רם
חנינה אחרי 12 שנים

תוקף, כי עברו כבר 12 שנה מאז המיקרה, ואפילו פושע זוכה בחנינה אחרי שבע שנים!"

זה תוכן השיחה שניהל **איתמר עם־רם** מניו־יורק, כשנודע לו שבראיון שנתנה אשתו השדכנית **הלנה** בשבוע שעבר להעולם הזה גילתה מה תוכן ההתחייבות שעליה חתם בעלה על נייר צהוב לפני 12 שנה. בכתב זה הוא מרשה לה לבגוד בו פעם אחת, כתמורה לפלירט שניהל כשהלנה היתה בשמירת־הריון, לקראת לידת בנה השני.

אילוף הסוררת

בשושיק **שני** חלה תמורה עצומה. מי שפוגש בה לאחרונה מבחין מייד: זאת לא אותה השושיק. ניתוח אף? לא! מתיחת עור־הפנים? לא! חוזרת בתשובה? לא! אז מה קרה?

שיטת **פאולה גרבורג!**

מי היא פאולה גרבורג? זו גברת יוצאת־גרמניה, בת 26, שריפאה את עצמה בשיטת־טיפול שפיתחה, העוסקת בשרירים הספינקטריים. עם חסידיה נמנים כיום גם **נעמי שמר** ובעלה, **מוטקה איש־הורוביץ**. מסתבר ששושיק לומדת את השיטה, וזה עושה לה דברים. הבחורה פשוט זורחת, ויחד איתה כל המישפחה.

ידידה של שושיק יודעים שהגברת היתה פצצת־שעון מהלכת על שתיים. אמבציות — מכאן לפתח־תיקווה. בכל דבר רצתה להיות המובילה. ששמה יתנוסס בראש, שהתפקיד שתקבל יהיה התפקיד בהא־הידיעה.

אך, כאמור, הכל השתנה. הלביאה אולפה. פניה זורחות, שושיק סוף־סוף מצאה את הגורו שלה. השד יודע מה זה עושה להם, בסך הכל זאת שיטת התעמלות של השרירים ההקפיים!

שושיק שני
בסך הכל שרירים

דירה ליד הבריכה

יוסי הראל עשה לעצמו שם עוד בתקופת ההעפלה, וכשהוזכר בפרשת־לבון — ללא שם — כונה „הגבר". כשהתברגן, הקים עם חבריו **עזריליק ומזליק עינב**, את בריכת גורדון בתל־אביב.

ליוסי בן ובת. הבן בחור כארז, טייס־לשעבר בחיל־האוויר, וכיום סטודנט למינהל־עסקים בארצות־הברית. והבת של אבא, **שרון**, לא סתם בת, מוצלחת, פיקחית, יפה, והעיקר — מאוהבת.

שרון הראל מנהלת רומן ארוך עם איש־הסרטים הצעיר **אבי נשר**. יוסי תמך כספית בייצור הסרט הלהקה וכמו אבא טוב ודואג קנה לבת גם דירה. לא סתם דירה — יש אומרים שזו הכי־הכי בכל תל־אביב, ובעבר השתכן בה מעצב־האופנה **עודד גרא**. המיקום מצויין, ליד הבריכה של אבא, ברחוב גורדון, יש לה מראה מרהיב על הים התיכון.

לפני כמה חודשים שוד ושבר — חתול שחור עבר בסביבה, ומאז נראה אבי בחברת החתיכה בה"א־הידיעה בעולם התיאטרון **אירים קנר**, ששמה הוזכר כאן גם בהקשר לגברים מקסימים אחרים. בקיצור, נערה מחוזרת מאוד.

כבר עמדתי לסיים את הסיפור בנימה קודרת, והנה התבשרתי שתודה לאל, שרון ואבי שוב נראו ביחד — הפעם בתצוגת־אופנה, ושאפשר לשלוח את העוזרת לנקות ולהכין את הדירה.

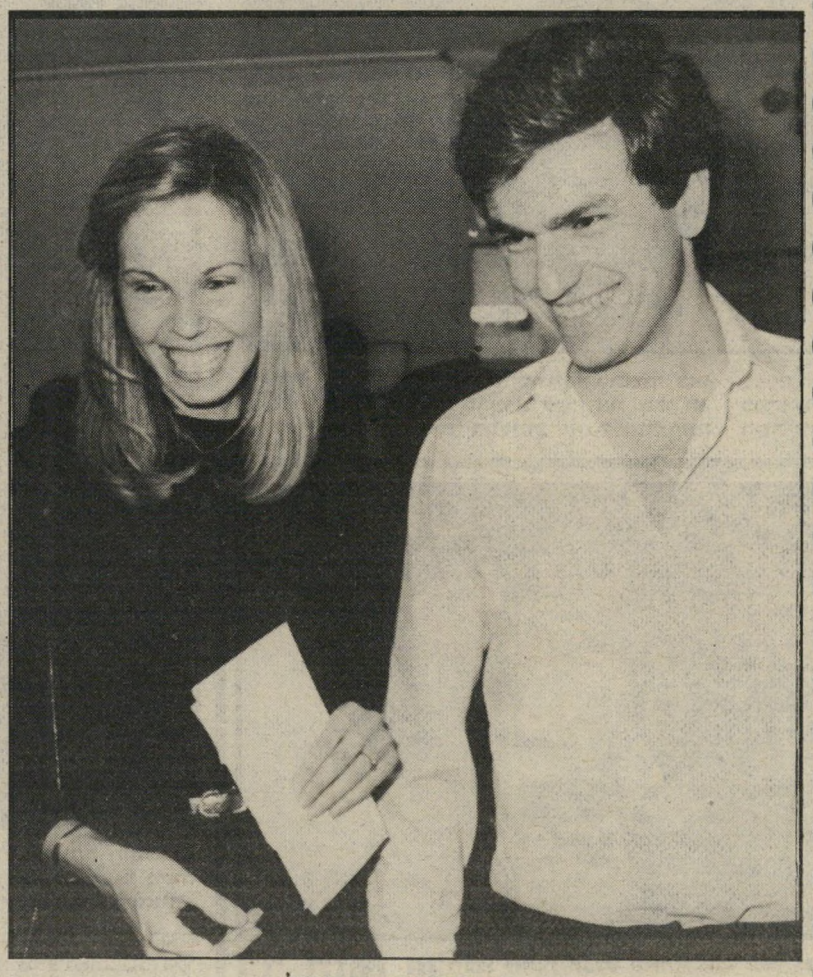

אבי נשר ושרון הראל
אבא מימן סרט

אף פרוטה — והירח

בעת ישא איש את אשתו קבל עם ועדה ● יסתודד החתן עם הרב על גובה דמי־כתובה ● וכדרך חתנים מאז ומתמיד ● עשרות אלפי שקלים למיקרה גירושין יועיד ● והיה לשבח ולמופת בפי הקרואים ● אכן נריב החתן, אין אגרופין קמוצים ●●

הנה כן, רעיי, לאוזני גונבה שמועה: ● כי לרותי חפר אברה הכתובה. ● אכן, מה רב וגדול החידלון ● נשואיה עם חיים עלו על שירטון ● ישבו, איפוא, דיינים שיבעה לילות וימים ● ולטובת רותי פסקו: אלף (1000!) שקלים. ● ומאז גם נחל אכזב משך מים רבים ● כי כך גזרו לפני ארבע שנים ● ופרשה עגומה

רות חפר
אבא – משורר לאומי

וחסרת־הגיון מתגלגלת והולכת, וכי מה החיפזון? ● מדוע כבלי־נישואין מאשתו יסיר ● מי לזעקתה ישמע — עת „פרס ישראל" לראשו יעטיר? ● ובכלל, את גזר הדיינים ידחה באף ובחרון ● כי לא חשוב הכסף — יחי העיקרון! ●●

את בתם היחידה חפר לבד מגדל ● בעוד אשתו מבויישת מסתתרת בצל ● ומצב זה להסבר אינו זקוק: ● אבא משורר לאומי, ואמא רק מוכרת בשוק! ●●

צעירה יחפה עשתה את כל הדרך מטבריה כדי לשמוע זמר ★ מוסיאון חל־אביב נכנע לצלמים ★ מנהיג יהודי מעניק השראה לאופנאים

סתיו ביום קיץ

דחום מכה ללא רחמים, אך יודעי דבר אומרים, כי בעוד כמה חודשים בוא־יבוא הסתיו. אולי קשה להאמין, אבל זו עוברה.

לקראת הסתיו הבא עלינו לטובה, ישבו כמה עושי־בגדים תל־אביביים לטכס עצה: מה נלבש בעונת־השלכת? השנה נפל הפור על הסיגנון ההודי, בהשראת הסרט הפופולארי גאנדי.

בית־הקפה אפרופו אירח השבוע על מסלול־התצוגה שלו הרכה דוגמניות עוטות לבן, שלבשו בגדים רחבים מאוד, היכולים להסתיר אפילו את הישבנים הגדולים ביותר. „יופי!" קראה **ציפי שביט**, שצפתה בתצוגה. „בטח אקנה את כל הדגמים!"

הדוגמניות צעדו על המסלול

מחבונן גי פולופ, מעל בונן בדוגמניות, ומתרכז באשתו.

גאנדי הדוגמנית חווה לוי מדגמנת את הדגמים החדשים לסתו הקרוב, שעוצבו בהשראת הסרט המפורסם גאנדי.

סרטים חלי גולברג ופינצ'י מור, מאחורי הקלעים, מחכות לתורן לעלות למסלול ההדגמה, כשלראשן סרטים לבנים.

חוך למנחה שולה חן, הזמרת־השחקנית, מנחת הת־צוגה, לבשה חצאית בעלת חורים גדולים.

להזיז כיסאות השחקנית ציפי שביט ומפיקת התוכניות בגלי צה"ל **בתיה שושני, לא מצאו מקום ישיבה נוח. כשגילו שעמוד בחצר מפריע להן, לקחו יוזמה והזיזו כיסאות..**

בחולצות בעלות פתחים רחבים באר־רך שלושה־רבעים וחצאיות רחבות המסתיימות בקשר במיכפלת, כולן התקשטו בצעיפים לבנים, שאותם הן קשרו לראשיהן, ונעלו סנדלים מיוחדים שהגיעו עד אמצע השוק.

אחרי שריון את צימאונם בתה הקר שהוגש במקום, בקפה ובגלידה, נמלטו כולם לבתים ממוזגי־אוויר, לחכות לסתיו.

סוד כמוס אחרי שהסתיימה התצוגה, באו כל החברים לברך את שולה חן, על הצלחתה בהנחיית התצוגה. שולה, שהנחתה בפעם הראשונה בחייה, זכתה בהרבה מחמאות. סוד כמוס שלחשה על אוזנה שרה יוגב, עורר צחוק רב אצל השתיים. גם הדוגמניות נהנו מהנחיית הבכורה שלה.

כל הזמן יין חברי להקת הבלט סאנקי ג'וקו באו לקוקטייל במוסיאון ולא פסקו מלשתות יין. חברי הלהקה יחזרו בשנית לישראל בשנה הבאה, במאי. משמאל: אשת נספח התרבות האמריקאי משוחחת עם אלפרדה דיאמנט, בתו של שאול אייזנברג.

רגע חולף

אחרי ויכוחים סוערים שניהלו הצלמים עם מוסיאון תל־אביב, בטענה כי ההנהלה מסרבת לתלות צילומים באולם המרכזי, אלא רק במעברים לכיוון הקפיטריה ובית־הקולנוע, נכנע המוסיאון. השבוע נפתחה בחלל המרכזי של המוסיאון תערוכת־צילומים של הצלם הצרפתי **אנדרי קרטייה ברסון**, המנציח במצלמתו את הרגע החולף.

הצלמים שבאו לפתיחת התערוכה במוסיאון לא היו רבים. לא נראו שם צלמי־עיתונות, המנצחים את הרגעים החולפים יום־יום, באו דווקא צלמי־פירסומת, מורים לצילום, פירסומאים וגרפיקאים.

כולם הביעו תיקווה, שפתיחת התערוכה בקומה העליונה לא תהיה אירוע חד־פעמי, רגע חולף, אלא סימן לבאות.

הבנות לא רקדו

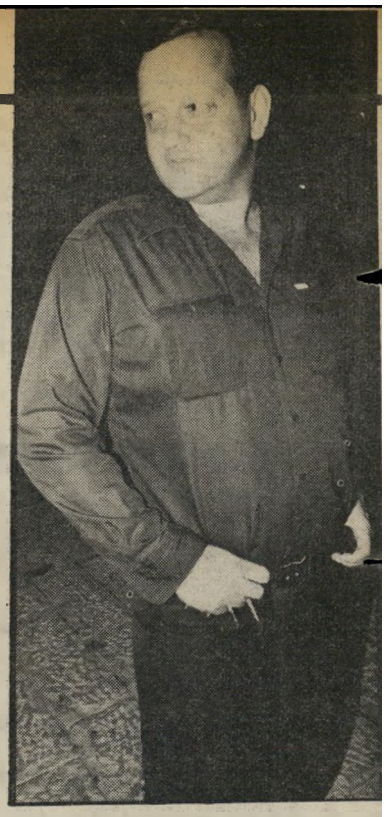

דן שילון הגיע להחמאם אחרי ההפסקה, וסיפר שעוד השבוע הוא חוזר לניו־יורק.

דן כל ציפו בכליון עיניים שהזמר **ואפרים שמיר** יעלה לבימה ויתחיל לשיר את שיריו מתקליטו האחרון. המועדון הקטן בהחמאם היה מלא בחברים, במוסיקאים ובמבקרי־מוסיקה.

אבל שמיר הסתובב בין האורחים שישבו ליד השולחנות הקטנים, הודה להם שבאו: כל אחד מהם אמר מילה. טובה לחבר, לפני שעלה לבימה.

בין האורחים נראו הזמר **דייוויד ברוזה** ואשתו **רותי**, הזמר **שלמה ארצי**, **מיקי גבריאלוב** ואשתו **מיכל**, הבימאי **יקי יושע** בחברת השחקנית **ענת עצמון** ועורכי תוכניות מוסיקאליות של כל תחנות־הרדיו.

ההופעה החלה בשעה המיועדת, אחרי שכולם הספיקו לברך האחד את השני לשלום, וחיממו את האווירה ביין ובגבינות.

מאחרים הזמרת אסתר שמיר באה לחזות בבעלה־לשעבר, אפרים שמיר. בהפסקה שוחחה עם הבדרן דורי בן־זאב. שבא באיחור להופעה וחיפש מקום לשבת. משלא נמצא מקום, ישב במעבר, ואחר כך מצא מקום בכניסה לאולם. אסתר עובדת כעת על תקליט חדש.

רגע לפני הזמר שמואליק קראוס מברך את אפרים שמיר רגע לפני עליתו לבימה. קראוס, ותיק־ההופעות, גם העניק כמה עצות לחברו. שמיר הופיע בשירים ישנים וחדשים.

מכת הוואי חנוך חסון, מנהל תוכניות בטלוויזיה, עזב את ההופעה בהפסקה. לחבריו סיפר על חוויותיו מאיי־הוואי.

שלום לכולם שוש עטרי נכנסה רגע לפני תחילת ההופעה. משלא הספיקה לומר שלום לכולם ניפנפה בידה.

מילים, מילים עלי מוהר, שכתב חלק גדול מהמילים לתקליטו של שמיר, חיבר גם את מילות השיר הפופאלרי רוקד לקול הבנות. מוהר, פגש בהפסקה את אתי אולמן.

המאחרים ישבו במעברים או עמדו בכניסה.

את אותם שנשארו בכניסה למוע־דון, ליד הבר, הפתיעה צעירה יפה שבאה במיוחד להופעה מטבריה הרחו־קה, והתעקשה להיכנס פנימה כדי לראות את הזמר בהופעתו. אחד הנוכ־חים שאל את הצעירה, אם באה ברגל ונעליה התבלו ברדך לתל־אביב. „לא," ענתה לו **בתיה ויינשטוק**, „הטבריינים פשוט הולכים יחפים."

שמיר שר שירים ישנים וחדשים. השיר רוקד לקול הבנות הקפיץ את הבנים מהכיסאות, אך הבנות לא קמו לרקוד.

כשנגמרה המחצית הראשונה של התוכנית, יצאו כולם לבר והביעו את התפעלותם מהמוסיקה הטובה ומכי־שרונו של הזמר. כולם ניבאו הצלחה לתקליטו החדש, העומר לצאת לשוק.

„זאת היתה הופעה מאוד מיקצו־עית," אמר אחד הזמרים האורחים. „זהו בהחלט ערב של רוק ישראלי טוב."

מסקנות התחזית הכלכלית של אברהם גינדי:

מבצע מיוחד לשבוע הבא!

פתוח במוצ״ש
לרגל המבצע יהיו משרדינו
ב-ת״א, ראשל״צ ופ״ת
פתוחים במוצ״ש החל מצאת השבת.

הקדם את הצעדים הכלכליים והרוויח עד מיליון ש׳

קניית דירת איכות אצל אברהם גינדי, היא היום ההשקעה הנבונה ביותר, כך עולה מבדיקה שערכו מומחי כלכלה.
מי שהשקיע את כספו בדירה של אברהם גינדי ברחבי הארץ, שמר על ערך כספו וזכה לרווח ריאלי.
המבינים שיקנו עוד היום דירה אצל אברהם גינדי, כמיטב מסורת הבניה של החברה, יעשו את עסקת חייהם.

נתניה

גני ניצה הפרויקט היוקרתי ביותר הנבנה היום בנתניה

2 חדרים
~~$63,000~~ מחיר מבצע **$54,000**

3 חדרים
~~$85,000~~ מחיר מבצע **$74,000**

3 חדרים + גג + חדר
~~$138,000~~ מחיר מבצע **$125,000**

פתח-תקוה

בכפר גנים ברח׳ בן-צבי 4 חדרים
~~$75,000~~ מחיר מבצע **$64,000**

4 חדרים + גג
~~$95,000~~ מחיר מבצע **$78,000**

רח׳ עין גנים — כרמלי 4½ חדרים
~~$91,000~~ מחיר מבצע **$81,000**

ברח׳ כץ בנין מפואר בן 9 דירות בלבד 3 קומות עם מעלית — 4 חדרים
~~$76,000~~ מחיר מבצע **$66,000**

ברח׳ חפץ חיים 3½ חדרים כולל מע״מ ופיתוח
~~$72,000~~ מחיר מבצע **$65,000**

תל-אביב

ברח׳ ארלוזורוב 166 בבנין מפואר בן 10 דירות בלבד
דירת 4 חדרים וכן דירה + גג + חדר.
~~$140,000~~ מחיר מבצע **מ-$125,000**

ראשון-לציון

ברח׳ הירשפלד 1+3 חדרים כולל מע״מ ופיתוח
~~$70,000~~ מחיר מבצע **$55,000**

בגן הברושים 5 חדרים 2 מפלסים צמודים ל-7 דונמים גן ציבורי
~~$85,500~~ מחיר מבצע **$79,000**

נותרו 2 קוטג׳ים בלבד

בגני איתי — במקום היפה ביותר בראשון לציון הירוקה
קוטג׳ים בני 5 חדרים, 3 חצאי מפלסים

~~$125,000~~ מחיר מבצע **$106,000**

המחירים אינם כוללים מע״מ ופיתוח

משרדנו בלונדון
Morley house 320 Regent st.
London W1R-5AB Tel.6361748

אברהם גינדי

תל־אביב	פתח־תקוה	רמת־השרון	ראשון־לציון	נתניה
ככר המדינה ה׳ באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 62 צמוד לתחנת הדלק סונול	הרצל 18

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

מוסיקה

פרוצליל

אולי הגדול מכולם

פסנתרון ומלחין הג'אז תלוניוס מונק נפטר לפני שנה וחצי, ב־16 בפברואר 1982. הוא היה בן 64. בשנות פעילותו הרבות ניגן מונק בכל מועדון ניו־יורקי וכמעט בכל מועדון ג'אז בארצות־הברית. רוב לחניו, אם לא כולם, הפכו „סטנדרטים", ובסביבות חצות שלו (ROUND MIDNIGHT) הוא אחד מלחני הג'אז היפים ביותר שנכתבו מעולם. המחשבה המלודית וההרמונית של מונק רכשה לו במהירות מעריצים רבים. אישיותו המופנמת הקשתה על המגע עימו, אך מעריציו נשאו קושי זה כדי להיות קרובים למוסיקה. טכניקה ואיכות לצד סגנונות מעורבים ומיוחדים — כל אלה מרכיבים אישיות מוסיקלית מיוחדת במינה. קיימות הקלטות רבות של הפסנתרון־מלחין וביצועים אין־ספור ללחניו.

שלושה תקליטים מומלצים במיוחד להכרת יצירותיו: תלוניוס מונק (הקלטות סולו משנת 1954; Gmp CRESCENDO), מונק טהור (הקלטות סולו מהשנים 1955־1959. MILESTON 47004), מיילס ומונק בניופורט (קולומביה 8978).

מה נשמע

● קולנוע דן מביא לארץ בימים הקרובים זוג אמנים שהפעילו השפעה עצומה על מוסיקת הבלוז הקלאסית והמתקדמת בשנות השבעים. הראשון הוא **סיטר גרין**, ממקימי להקת פליטווד מק. השני, גם הוא ממקימי אותו הרכב, הוא **סיטר האמיל**. האמיל עסוק בימים אלה מעט יותר מגרין. יכולנו לשמוע אותו לאחרונה מלווה את **סיטר גבריאל** באלבומו החי האחרון. לפני שנתיים היה האמיל גמור מסמים, והופעותיו היו אסון אחד מתמשך. נקווה כי בארץ יפגין שליטה רבה יותר.

● שמועות עקשניות אומרות כי שיתוף הפעולה בין להקות תיסלם ובנזין אינו נובע רק מחיבה הדדית. יש לקירבה זו גם צדדים פיננסיים: הלהקות פשוט כבר אינן מרוויחות די בנפרד. טוענים כי הן מקוות לחזור לרמת הרווח שהתרגלו אליה דרך שיתוף פעולה מוסיקלי זה.

● לפני שנים לא מעטות הסריטה **סופיה לורן** גירסה קולנועית לאפוס האופראי אאידה. רק לפני כמה חודשים התחילו להקרין את הסרט בניו־יורק. כרטיסים לימים הראשונים נמכרו למיוחסים נבחרים. מסע הפירסום היה אדיר וההצלחה, כמובן, מובטחת. ניכר היה כי קול הזימרה בסרט אינו של גברת לורן אך חזותה, שאינה מתאימה בדיוק לעלילת האופרה, ממשיכה למשוך קהל מוסיקלי למסך הקולנוע.

פסנתרן מונק (1969)
ריכוז ויצירתיות

מוסיקאי ג'אז מונק ולהקתו (1953)
מימין לשמאל: צ'ארלי פארקר מונק, רואי האינס וצ'ארלי מינגוס

● מלחין מוסיקת פופ מתקדמת **קלאוס שולץ** יצא לפני כמה שבועות בתקליט חדש אשר לווה במיני סיור הופעות באירופה. שולץ הופיע עם עוד קלידן אחד, ובעזרת ערימת כלי־נגינה אלקטרוניים שיחזרו את יצירותיו האחרונות. חלק מההופעות נערכו במקומות יוצאי דופן דוגמת כנסיות או אולמות איחסון גדולים.

תקליטים

עושה שרירים

בובי מק־פרין — בובי מק־פרין; הד ארצי.

במקביל להופעותיו בארץ, בפסטיבל הג'אז השלישי, יצא בהטבעה מקומית תקליט הבכורה של מק־פרין, בובי מק־פרין, בראשית קריירה מבטיחה, עושה שרירים כדי שלא „יתחילו" איתו. בכל מיפגן בזה ישנם רגעים חזקים פחות, אך התצוגה מרשימה: שירה נעימה, במיוחד ברגיסטרים הנמוכים, והפקת קולות של חיות, כלי נגינה, ומה לא. גם בהופעותיו כאן הוכיח מק־פרין בקלות כי הוא זמר ומבצע מיוחד. תעשיית המוסיקה, גם בתחום הג'אז, מחפשת את המיוחד. ניתן לומר בביטחון כי למק־פרין צפויות הצלחות גדולות וכדאי להיות שותפים להצלחתו הראשונה, תקליט זה.

המבט שבעיניים

נונה הנדריקס — נונה; איסטרוניקס.

בעבר היתה נונה הנדריקס חברה בלהקת לה בל. כמה להיטי דיסקו מטריפים עם פאטי לאבל הספיקו לה, והיא המשיכה בקריירה מעניינת: הנדריקס לא מיהרה להקליט סולו ונצמדה כזמרת־ליווי להרכבים ידועים, בין הרכבים אלה היו ראשים מדברים. קולה החד של הנדריקס מכוון עצמו ישירות למוח. גם בלחני ריקוד מילותיה חודרות.

התקליט מגוון ואינו עוד אלבום ריקודים קליל. לא רק איכות הקלטה, לחנים ותמלילים בולטים כאן אלא גם רמת המבצעים. ביניהם ניתן למצוא באחד השירים אפילו את הכנרת ומלחינת האוונגט־מוסיקה לוזי אנדרסון.

מוטב מאוחר מאשר אף פעם

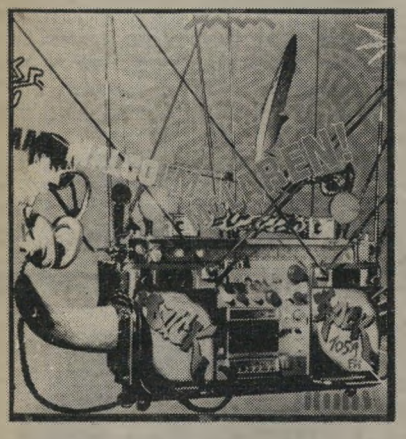

מלקולם מקלרן — רוק ברוון; פונוקול

מקלרן הוא האיש אשר בישר את הפאנק עם הפקת להקת אקדחי הסקס. הוא המשיך ובישר את הפוסט־פאנק עם ההפקה השערוריתית של להקת באו וואו וואו. כאן מאחר מעט מקלרן בבשורת ה" BREAK DANCING". זהו סוג של ריקוד־רחוב, שנולד במידרכות ניו־יורק: נערים צעירים מציבים טייפים ענקיים לצד מידרכה ופותחים במין ריקוד אקורבטי מדהים. ריקודי ה„שבירה" הם מסוג התופעות שלא ניתן לתאר. יש לראות, וגם אז קשה להאמין שבן אנוש מסוגל לגמישות וזריזות כזו. המוסיקה של מלקולם מקלרן ממסרת את הסיגנון שהפך פופולרי מאוד בערים הגדולות בארצות־הברית. עיתון הרולינג סטון הקדיש כתבת־שער לתופעה באחד מגליונותיו האחרונים. רעש שריטת תקליטים לצד מכונת קצב וקולות מוזרים מרכיבים אלבום ריקודים.

לא רק הטובים מתים צעירים

היחידה לטיפול נמרץ — שבר טראנס גוגלתי; סי־בי־אס.

היה הרבה יותר טוב לוא תקליט זה היה מיבצע סולו של מחבר המילים, דורון אייל. המוניטין יוצא־הדופן שרכש לו משיתוף הפעולה בעבר עם רמי פורטיס, בולט עדיין בתמלילים. המוסיקה, לעומת זאת, עושה הכל כדי להרוס את האיכות הזו. ישנם כמה לחנים טובים, דוגמת גן של פלסטיק וטיקון, אך מייד מופיעות מיכשלות ומלכודות: תיכנות מחשב־הקצב. המשמש כאן במקום תופים, אינו מוצלח ונצמד לקצבים מונוטוניים להחריד; נגינת הבאס ריקנית והעיבודים המוסיקליים מתאימים יותר להקלטות־דוגמה (DEMO TAPES) מאש לתקליט. מכת המוות ניחתת מכיוונו של הגולדמן, נגן הכינור בהרכב. גולדמן נטש מסלול קלאסי לטובת „גל־חדש", ומאז הוא תקוע בקלישאות מירחיות חוזרות. היצמדותו למורוז הפריגי והחיג'אז מעוררת בחילה ושיעמום. מערות קרובה נודע לי כי חר־צוניות זו ממשיכה איתו גם בהרכב חדש שבו הוא נוטל חלק היום.

המדור מעניק לתקליטים חמישה ציונים, לפי הדירוג הבא: תו אחד — רע; שני תווים — חלש; שלושה תווים — בסדר; ארבעה תווים — טוב; חמישה תווים — מצויין.

נמר של עיר

מגורשת ומשעממת ★ מירדף בעיקבות הצובלים ★ מילים נוגות על הפצצת ביירות ★ יצירת האמנות בעידן השיעתוק הטכני ★ החלונות של הולמס

מקור

בלה־בלה*

בראשית המאה קמה באודסה שברוסיה הוצאת הספרים העברית מוריה, ואחרי מילחמת־העולם הראשונה נוסדה על יסודותיה הוצאת דביר ברלין. אחרי שלוש שנים, ב־1924, עקרה דביר מגרמניה לארץ־ישראל. עם מייסדיה נימנים מגדולי הדור ומענקי הספרות העברית: **אחד־העם, חיים נחמן ביאליק, י"ח רבניצקי ושמריהו לוין.** שלושת האחרונים שימשו כמנהליה של הוצאת דביר עד יום מותם.

ביאליק כתב על דביר ב־1926 את הדברים הבאים: **„הסיסמות שהחזיקה בהן בעבודתה היו: קב ונקי, מעט הכמות ורב האיכות. שיטה, סדר וכוונה ברורה בכל מעשיה...“**

בין הספרים האחרונים שראו אור בהוצאת דביר מצוי סיפרה של גברת בשם **בלה דורון־לאסק**, תחת הכותרת אשת חיץ**, שלא ניתן למצוא בו אותן מטרות מוצהרות שעליהן דיבר ביאליק. זהו ספר שאין בו קב ונקי, לא מעט הכמות ורב האיכות לא שיטה, לא סדר ולא כוונה. אשת חיץ הוא ספר רדוד וחד־מימדי, המנסה לתאר שלושה ימים גורליים בחייה של **גלירה רובין** המתגרשת מבעלה, תוך נסיון קלוש, לפרוש ב־160 עמודיו עולם ומלואו.

אשת חיץ הוא בבחינת מידגם לשוני־ספרוני של רדידות ושטיחות, לשון דלה, תחביר בינוני, עלילה דלוחה, רב־יומרה נטולת כיסוי — המנסה לתאר בחוסר־הצלחה וכישרון את „המעמד שהבינוני החדש“ הצומח ופורח בישראל, מעמד הרדידות השוררת בכל עמודי ה„יצירה“ של דורון־לאסק: **„טוב, אמרתי. רק שלא תחשוב שרק אתה בגדת בי. גם אני בגדתי בך ועשיתי את זה כבר שנה וחצי.' עמי הסתכל עלי נידהם וצעק: ‚איזה מטומטם אני! ולחשוב שבגללך התלבטתי אם לשכב עם אורנה ובגללך לא עשיתי את זה עד עכשיו! יכולתי להכות את עצמי!...“**

אשת חיץ אינו עומד בכל קריטריון של ספרות, ועל אחת כמה וכמה לא בקריטריון של „ספרות נשים“, ומפליא כיצד לא הטריחו עצמם העורכים והקריינים של דביר לשגר את בלה דורון־לאסק אל מדף הספרים, כדי ללמוד מסופרות נוסח **דורית לסינג, מרגרט אטווד ומרגרט דראבל**, כיצד ליצור את אותה תלת־מימדיות הנתבעת ביצירה ספרותית.

אין לי ספק שהגברת דורון־לאסק, שהשער האחורי של סיפרה מעיד כי היא **„בעלת השכלה אקדמית מגוונת...“**, היתה מסוגלת לנצל את הגיוון שבהשכלתה, ולהפוך את סיפורה החד־מימדי והמשעמם ליצירת־בוסר ספרותית, שהיתה עשוייה לשמש, בסיס לקידום צל צילו של כישרון ספרותי.

סיפרה של דורון־לאסק, בנסיונו הכושל למצות את תחושת „הגיבורה המספרת“ על גירושיה ועולמה, משול לנסיון להטיל בליסטראה באמצעות גומי־לעיסה. קראתי את אשת חיץ, ושקעתי בעולמה של גרושה מש־עממת, רק בשל השם דביר, ורחמים על מייסדי דביר, **אחד־העם, ביאליק ורבניצקי**, שהאמינו אמונה כה עזה בייעודו.

קריאת־קיץ

המיחלק האדום

בעולם הספרות האמריקאית ישנן גם אגדות. אגדה כזו היא סיפורו של **מרטין קרוז סמית.** מאז 1970 חיבר סמית 35 ספרים, שראו אור בכריכה רכה, ושלושה ספרים שפורסמו בכריכה קשה. את ספריו פירסם תחת השם **מרטין סמית.** לקראת סיפרו ה־39 החליט מרטין סמית להוסיף לשמו את שם מישפחת אמו (שהיא ממוצא אינדיאני) **קרוז.**

באחרונה ראה אור בתרגום לעברית הרב מכר שחיבר מרטין קרוז סמית פארק גורקי. עבור ספר זה הוא קיבל מיקדמה בת מיליון דולר, עוד בטרם הודפס.

פארק גורקי הוא ספר עלילתי מרתק, שפתיחתו בפארק גורקי, אותו פארק מוסקבאי נודע, שבו מוצאת המיליציה המוסקבאית שלוש גוויות, שהוטמנו מתחת לשלג, בחורף 1977. הספר מצליח, באמצעים ספרותיים פשוטים ביותר, לתאר את אורח החיים הסובייטי יותר מכל „סופרי המתאה“ הסובייטים, הסולז'ניצינים למיניהם. מצוקת־הדיו של הבירה הסובייטית, תפלות החיים, השוק השחור, תעשיית הוודקה, עוני לצד עושר.

גיבור הספר הוא מפקח־המישטרה **ארקאדי רנקו**, שהוא גירסה סובייטית **לסמיילי** הבריטי, בעקשנותו ברבקותו במשימה. שלוש הגוויות הנמצאות בשלג נורו כך, שראשיהם נופצו וקצות אצבעותיהם נחתכו, כדי שלא ניתן יהיה לזהותם באמצעות טביעות אצבעות.

בתושיה חסרת תקדים יוצא רנקו למסע בעיקבות תעלומת שלוש הגוויות (שני גברים ואשה אחת), בעיר שרציחות אכזריות אינן מאפיינות את אורחותיה. במקביל מצויים חיי־המישפחה של רנקו בצל הפירוד מאשתו. הדיבוק שמביאות לו שלוש הגוויות מפארק גורקי מוסיפות את הקש האחרון על גב נישואין.

פירור אחר פירור טווה רנקו את שניתן לאתר. הוא קובע את תאריך הפשע. באולפני מוספילם הוא מאתר אל אירינה אסאנובה, שמחליקי־השלג שלה נמצאו על רגלי אחד ההרוגים. אירינה הופכת למרכיב־מפתח בהמשך העלילה. פרט נוסף שרנקו מאתר, הוא שאחד מההרוגים עבר טיפול שיניים במערב וצבע את שערו האדום בצבע חום.

רנקו ממשיך בלא לאות בחקירתו, בינות לתככי גנראלים וקצינים של הקג"ב, בראשם הקצין **פריבלודה.** הוא ממיין את רשימות האזרחים המערביים במוסקבה, עד שהוא מגיע למסקנה, כי הנרצחים קשורים לזייפני איקונות, שהינם בעלי ערך בשוק השחור המוסקבאי, שוק שאותו מתאר קרוז סמית בצורה מעולה.

מרכיב נוסף בתעלומה הוא **ג'ון אוסבורן**, אזרח אמריקאי, מאותם סוחרים המנהלים קישרי־מיסחר נרחבים עם ברית־המועצות. ובגירסה של ראשית שנות השמונים, עורך קרוד־סמית מסע־חוזר, באיחור של כמאה שנה, להחטא ועונשו של **דוסטוייבסקי.** הוא יודע ואוסבורן יודע גם כן שהוא יודע. שניהם משחקים בחתול ובעכבר, מילחמת־מוחות של חוקר ופושע. ביחד עם אוסבורן פועל גרמני **אונמאן**, שרנקו מאתר את הקשר ביניהם.

בהתמדה עקשנית מגיע רנקו לאמריקאי זר

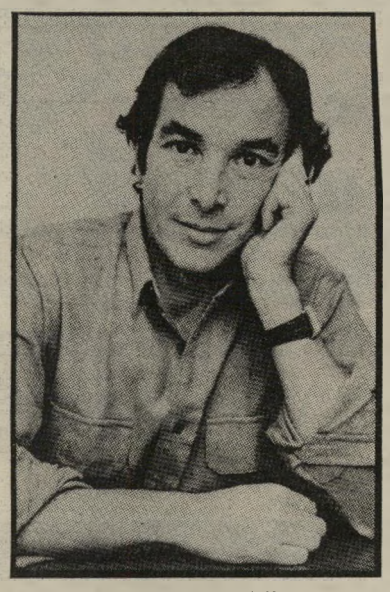

מחבר קרוז־סמית
החטא ועונשו 1977

בשם **קירוויל**, שבעימות בין שניהם מוציא מתוך ארנקו, סמל שריף של העיר ניו־יורק. שניהם יוצרים „רטאנט“, בניסיון לפענח את הרצח המשולש. בספר בשם דיכוי פוליטי בארצות־הברית, 1929־1941 מאתר רנקו את השם קירוויל, וכמה מפעולותיו של המיחלק האדום בשם קירוויל, שבעימות בין שניהם מוציא מתוך ארנקו, סמל שריף של העיר ניו־יורק. שניהם יוצרים „רטאנט“, בניסיון לפענח את הרצח המשולש. בספר בשם דיכוי פוליטי בארצות־הברית, 1929־1941 מאתר רנקו את השם קירוויל, וכמה מפעולותיו של המיחלק האדום

** מרטין קרוז סמית – **פארק גורקי**; עברית: עמוס פארן; 368 עמודים (כריכה קשה).*

סומרת דורון־לאסק
קלוש, רדוד שטוח

של ילדי פולנים (**„בוז'י מויה:“ שמעתי את אמא אומרת בטלפון**), שחייהם חסרי כל משמעות, והם מנפחים חוסר משמעות זה כמו היה משמעות הקיום האנושי.

הגיבורה המתגרשת של אשת חיץ, שהיתה נשואה ליקה, עוברת בקלילות בלתי־משכנעת את יסורי הגירושין כמו היו פעולה בתנועת־הנוער, שבסופה מעניקים סמל או עניבה כלשהם. הדמויות המופיעות באפוס של בלה דורון־לאסק רדודות כחול אשר לשפת הים.

גם הנסיון ליצירת משולשי אהבה מעיד על

** פיטפוטים, דיבורי סרק. „מהבוקר עד הערב הוא לא מפסיק עם הבלה־בלה שלו. אין לי כוח אליו“ (**מילון אחול־מניוקי לעברית מדוברת** מאת נתיבה בן־יהודה ודן בן־אמוץ).*
*** בלה דורון־לאסק – **אשת חיץ**; הוצאת דביר, 160 עמודים (כריכה קשה).*

ספרות עולמית

לא ייאמן כי יסופר

זה קרוב לשנה, אחת לשבוע, מקרינה הטלוויזיה הישראלית סידרת סרטים מעולה תחת הכותרת לא ייאומן כי יסופר, המבוססת על רעיון וסידרת סיפורים מאת המחבר הבריטי **רואלד דאל**, שכמה מספריו ראו אור בתרגום לעברית, ביניהם כמה סיפורי־ילדים מעולים.

בגליון אוגוסט של הליטראריי רוויו פירסם רואלד דאל, לראשונה בחייו, ביקורת על ספר. הספר המבוקד הוא אלוהים בכתה מאת הכתב הצבאי **טוני קליפטון**, ספר שהוא בבחינת דו"ח של עדות־ראייה על הבליץ הישראלי על ביירות. ספר זה, המלווה בצילומים מרשיעים, הביא את רואלד דאל לנקרו ב־2000 מילים.

רואלד דאל מגנה גינוי חסר־תקדים את חורבן מערב־ביירות בידי צה"ל וחיל־האוויר שלו. דאל, המכיר את המיזרח־התיכון היכרות אישית, נזכר ברשימתו בחוזיותיו שלו כטייס־קרב בחיל־האוויר הבריטי, שבמיסגרתו היה מוצב במיל־חמת־העולם השנייה בחיפה.

דאל, שיצא במילחמה למשימות התקפה על בסיסי צרפת הווישית בביירות, מעיד בביקורו שהוא וחבריו מעודם לא ירו בגיחות אלה אף לא יירייה או פגז אחד לעבר מטרה אזרחית.

גברת בשם עליזה וולך התייחסה במדורה חמין וטעים במוסף שבת של דבר, דבר השבוע, לדבריו של דאל, וטענה שהוא הוטעה „על־ידי סילופים ותעמולה שידית“.

איני יודע מה יודעת הגברת עליזה וולך על הפצצות חיל־האויר הישראלי על ביירות, למעט שהיתה זו מילחמת צדיקים ברשעים.

אלא שהצדיקים לא פעלו בדרך של צדיקים. במשך לילה שלם, לפני כמחצית השנה, ישבתי המום, מאזין לסיפורו של טייס־קרב בחיל־האוויר, שסיפר על מעשי הצדיקים, על אותו בליץ של מכוונות לחימה אווירית כנגד מטרות אזרחיות. על בניינים שעל גגותיהם ניצב צלף אחד, בתים שגולחו מעל פני האדמה, על עשרות האזרחים ששכנו מתחת לאותו גג.

לוא הגברת וולך מדבר השבוע היתה אינטליגנטית יותר ובעלת יכולת להתמודד בתעמולה הרשמית של הממשלה, והיתה מטריחה עצמה לברר את האמת על מעללי חיל־האוויר מעל לשמי ביירות, הרי שאף היא היתה מגיעה למסקנה שאלוהים בכה בביירות, ושטייסי חיל־האוויר הישראלי גרמו לו לבכות.

תחת התעמולה שבסוף רשימתה, מוטב היה לוא אותה עליזה וולך היתה מפיקה מוסר־השכל כלשהו מרואלד דאל, המעיד על עצמו, שהוא וחבריו לא ירו לעבר מטרות אזרחיות בביירות. אך לדעתה, מן הסתם, לא ייאמן כי יסופר, שטייס אנגלי יהיה מוסרי, וטייס ישראלי ימלא פקודה כרובוט.

סופר דאל
על הפצצת ביירות

במישטרה האמריקאית, שעיסוקו בקומוניסטים אמריקאיים. רנקו עובר חוויה טראומטית, ש־במהלכה הוא מציל את אירינה מדריסה על־ידי רכבת המטרו המוסקבאי, ובין שניהם מתפתחת פרשיית־אהבים מוזרה.

רנקו ממשיך, למרות המפולת הנוצרת מסביבו, בחקירת הרצח, בעוד שקירוויל האמריקאי מחפש את רוצח אחיו, שהוא־אחד משלושת הנרצחים. בינתיים מצליח **אנדרייב** (שהוא בן־דמותו הספרותי של האנתרופולוג של מישטרת מוסקבה **גראסימוב**) לשחזר בפלסטלינה את דיוקנה של האשה הנרצחת.

רנקו חושף את תהליך ההברחה למערב, הנעשה דרך הגבול הפיני, שבו מבריחים אוסבורן ובני חבורתו שידות משוחזרות ובתוכן צובלים חיים. בשובו למוסקבה הוא עוקב אחרי קצין הקג"ב, הגונב את הראש ששוחזר עבורו, ומביאו לראצ'ה של התובע העירוני של מוסקבה.

התעלומה מתבהרת בדמותם של שישה צובלים סיביריים, שהורדמו והוברחו למערב. הצובלים המוברחים מביאים את העימות בין רנקו ואוסבורן לשיא, כאשר האמריקאי מנסה לשחד את רנקו. רנקו מוותר, כאשר אוסבורן מציע לו עיסקת חליפין: הוא ימלט למערב בתמורה תשוחרר אירינה אסאנובה.

הזמן: ערב ה־1 במאי. באחת מבריכות האוניברסיטה עומד הגרמני באונמן להטביע את אירינה. אחרי עימות מתברר לרנקו כי הממונה עליו במישטרה מכור. כדור אקדח פוגע ברנקו, בעוד שאירינה מחסלת את **יאמסקוי**.

במשך ימים וחודשים עובר רנקו החלמה וחקירות אצל חוקרי הקג"ב, ובראשם פריבלודה. רק קרוב לשנה מאוחר יותר מוטס רנקו, שהוא בחזקת בוגד, ללנינגראד ושם נפרסת בפניו האמת שאותה חשף. הסובייטים עשויים לאבד את המונופול שלהם על הצובלים. אוסבורן עומד להקים בארצות־הברית חוות צובלים.

פארק גורקי הוא רומן בלשי מרתק, בעל ערכים ספרותיים מן המעלה הראשונה, ספר המצטרף ברמת איכותו, לסידרת סיפרי **ג'ון להי־קארה**, כאשר עקשנותו של רנקו אינה נופלת מזו של סמיילי. ספר מומלץ ביותר לקיץ זה. גם תרגומו של **עמוס פארן** קולח.

עיון

הארות

וולטר בנימין נולד בברלין למישפחה יהודית אמידה בשנת 1982, והתאבד בעיירה בהרי הפירנאים ב־1940, כאשר ניסה לחצות את הגבול בין צרפת הכבושה בידי הנאצים לספרד. כאשר התאבד בנימין, היה מוכר רק למתי־מעט. מעטים ידעו שהוא גדול מבקרי הספרות בגרמניה במאה ה־20. מעטים עמדו על העומק הפילוסופי של השגותיו בתחומי הספרות, ההיסטוריה, הפילוסופיה של הלשון ותולדות־האמנות. כתבי־היד של בנימין פורסמו אט־אט במשך עשרים שנה.

באחרונה ראה אור בעברית סיפרון קטן תחת

הוגה בנימין
פאשיזם, אמנות, המונים

הכותרת יצירת האמנות בעידן השיעתוק הטכני", שהוא פרק אחד מתוך סיפרו הידוע הארות. יצירת האמנות בעידן השיעתוק, שחובר ב־1936, כאשר בנימין גלה בפאריס, בוחן את התמורה ושינוי התפיסות של האמנות במחצית השנייה של המאה ה־19, עם הופעת אמנות הצילום.

בנימין בוחן במסתו את המהפכה התרבותית, בשיכלול היכולת לשעתק יצירות אמנות, להופכן לנחלת כלל גדול יותר מאשר את יצירות האמנות של העולם הישן. את ראשיתה של מהפכת השיעתוק ראה בנימין בהופעת חיתוך־העץ ודפוס־האבן, שהיו בבחינת מבשרים לאמנות הצילום.

יש ביצירת האמנות בעידן השיעתוק ניסוח ביקורתי ומרתק ביותר, של מה שהפך מאוחר יותר לאמנות הקולנוע. הערותיו של בנימין על אומנות הקולנוע, שנעשו רק בשלבים הראשונים של הסרט המדבר, הופכים את מסתו־סיפרו זה לאחד מאבני־היסוד של הבנת העוצמה של הצלולויד כיצירת אמנות.

בנימין בוחן את ההשלכות השונות של שחקני הקולנוע, העורכים הצגות עבור מיכשור, המשועתק ומעביר הצגות אלה לרבים. בנימין בוחן את אפקט האשליה של הקולנוע, ומצרף לו פירושים. בסידרה של דוגמות מבהיר בנימין את בחינתו לתהליך השיעתוק של היצירה האמנותית, תוך שהוא מווגג את השקפותיו לעמדות מרכסיסטיות, אודות תהליך הפרולטאריזציה של המין האנושי, והנזקקות של אנשים אלה ליצירת האמנות המשוכפל. בנימין מטיף לפתיחת אופקים חדשים של האמנויות למיניהן, עבור אותם המונים.

אולי כאן המקום גם לצטט מעט מסוף דבר של מסתו־סיפרו, סוף דבר העשוי להתאים למציאות התרבותית של ישראל בראשית שנות השמונים, וכך כותב בנימין: **"הפאשיזם מחפש דרכים לתת להמונים לבוא על ביטויים תוך־כדי שימורם של יחסים אלה. מתחייב מכך שהפאשיזם יביא לידי אסתטיזציה של החיים הפוליטיים. לאינוסם של ההמונים, שהוא כופף את גוום בפולחן־המנהיג, מקביל אינוס של מנגנון, שאותו הוא מעמיד לרשות ייצורם של ערכי פולחן. כל המאמצים להביא לידי אסתטיזציה של הפוליטיקה מכוונים ומגיעים לשיאם בנקודה אחת. נקודה זו היא המילחמה. המילחמה, היא בלבד מאפשרת להציב מטרה לתנועות המוניות בעלות מימדים מאוד גדולים..."**

יצירת האמנות בעידן השיעתוק הטכני בוחן את התמורה החברתית של השיעתוק, תמורה המגייסת קהלים חדשים ליהנות מן האמנות, למרות שאיכותה של האמנות הופכת להיות מורכבת מתהליכים טכניים חדשים. הבשורה לפי בנימין היא שיר־הלל לעוצמתו האמנותית של סרט הקולנוע, המגיע אל המסך, ומשנה את טיבו של מעשה האמנות על פי ייחודו וחד־פעמיותו. בנימין שר שיר־הלל לאותה טכנולוגיה, המציעה דרכים חדשות להצפת מעשה האמנות.

עם פירסום יצירת האמנות בעידן השיעתוק הטכני, מן הראוי להמשיך ולפרסם את כתבי וולטר בנימין, את הארות, את מקורותיו של מחזה התוגה הגרמני, את רחוב חד־סיטרי ושאר כתביו, המפרים בשנים האחרונות את היצירה בכל שטחי האמנות בארצות־הברית, בגרמניה ובשאר ארצות־המערב. דומה שאי־תרגום והפצת כתביו של בנימין בעברית, פוגמים בעוצמת היצירה האמנותית בארץ, בכל השטחים.

** וולטר בנימין – **יצירת האמנות בעידן השיעתוק הטכני**, עברית: שמעון ברמן, מבוא: רינה קלינוב; הוצאת הקיבוץ המאוחד סידרת טעמים; 70 עמודים (כריכה רכה).*

מי מריבה

עיוורון הצבעים של לאה גולדברג ★ כתרים להוצאת "כתר" ★ מעוללות "ספריית־הפועלים"

■ במוסף מיוחד שבו חגג היומון על המישמר מלאת 40 שנה להיווסדו, חגג גם המוסף לספרות על המישמר את היווסדו. בין השאר פירסמו עורכי המוסף לספרות פכסימיליות של שניים מתוך עמודי מוספם, בימי הראשית שלו. באחד מהם, מצוי כאות קטנה נוסח עברי לשידו של המשורר **פרידריך הלדרלין** מחציו החיים, בתרגומה של המשוררת **לאה גולדברג**. השיר, ששורתו הראשונה מתארת **"אגמים צהובים"**, מופיע בנוסחה של גולדברג **"באגמים בתומים"**. את הנוסח שינתה המשוררת מאוחר יותר (בסיפרה קולות רחוקים וקרובים) ל**"בשלל אגמים צהובים"**. פירסום פכסימיליה זו, עם שירה של גולדברג, הלוקה במעט עיוורון־צבעים שתוקן עם הזמן, לא הוסיף כבוד לעורכי המוסף.

משוררת־מתרגמת גולדברג
כתום מול צהוב

■ מיכתב־למערכת נדיר פירסם הסופר **פוצ'ו**, במדור המיכתבים של הארץ. במיכתבו, שראה אור תחת הכותרת כתרים להוצאת "כתר", מספר פוצ'ו על הפתעתו, כאשר קיבל בדואר המחאה מהוצאת כתר עבור ספריו שנמכרו בשבוע הספר העברי. פוצ'ו מוסיף וכותב במיכתבו, שמו"לים אחדים משלמים לסופרים בחצי שנה של איחור, בלא הצמדה ושאר צרות האינפלציה. אין זה סוד, שהמו"לים בישראל מנצלים את הכנסותיהם הזעומות של המחברים הישראלים, ומשלמים להם פעם עד פעמיים בשנה, תוך שחיקה מוחלטת של הכנסות הסופרים משכר־הסופרים שלהם. אך זה כנראה מגיע לסופרים הישראלים ולאגודתם ה"מ־קצועית", אגודת־הסופרים. אילו היו הסופרים מתארגנים ושובתים, מסרבים למסור כתב־יד למו"לים, ומסרבים לתרגם ספרים עבור המו"לים — במקודם או במאוחר היו המו"לים נכנעים להם (שהרי חלק ניכר מיספרי־המקור מסובסדים בידי גופים ציבוריים, ומעשירים את מאזני המו"לים בסכומים בלתי־מבוטלים). אבל, כפי שאמר משורר אחד: **"לסופרים הישראליים מגיעים המו"לים הישראליים!"**

■ באחרונה פנו אלי כמה סופרים ומשוררים, שפירסמו ספריהם בהוצאת ספרית פועלים, ושאלו: מדוע איני מסקר את ספריהם: הסיבה שספרים האינם נסקרים בנמר של נייר היא אחת. בספריית פועלים יושבת פקידה העונה לשם **ברכה**, המקשה על מישלוח ספרים לביקורת, ומתנה את המישלוח בביקורת שתתפרסם עליהם. מאחר שמדור זה אינו מוכן לקבל תכתיבים למיניהם, נתבקשו ספריית פועלים ואותה ברכה, שלא לשגר לביקורת גם את הספרים הטובים של ספריית פועלים (ואלה מועטים בשנים האחרונות), והרי אין זה סוד, שספריית פועלים אינה עוד אותה הוצאת־ספרים, שפירסמה בשנות הארבעים והחמישים את מיטב הסיפורת העברית והמתורגמת. ויותר מזה, בשנים האחרונות הפכה הוצאת ספריית פועלים לגירסה תק"ם של הוצאת אלף, הגובה ממחברים שלמונים עבור פירסום ספריהם. וזו הסיבה, שאחותה של ספריית פועלים, הוצאת הקיבוץ המאוחד, הפכה להוצאת־הספרים המובילה של התנועה הקיבוצית. לבי לבי על אותם חברי הקיבוץ הארצי, המסבסדים את ספריית פועלים באשלייה, כי מדובר בספריית פועלים של פעם. אחד מידידיי אף הציע לכנות את ספריית פועלים בשם חדש, ספריית פואלף. וגם הספרים שספריית פואלף מוציאה בעבור שלמונים, רצופים בשגיאות ובשיבושים, המביאים את מייסדי ההוצאה להתהפך בקברם.

כתבי־עת

הספרות

מחוברת לחוברת הולך כתב־העת למדע הספרות ומשתפר, כשהוא מגביר את האיזון, בין בחינה של יצירות עבריות ליצירות בעלות ערך עולמי.

החוברת האחרונה של הספרות* (32"31) מהווה הוכחה לכך. מאמר הפתיחה של **תומאס א' סיביאק והרייט מארגולים** הצוהר של קפיטן נמו והחלונות של שרלוק הולמס, הוא ניסיון של מסע ניתוחי אל מרכיבי הדמויות השונים ביצירות **ז'ול ורן ושל ארתור קונן־דויל**. מחברי המאמר פועלים להמחשת התיזה שלהם באמצעות של רישומים, שליוו את היצירות המנותחות בעת פירסומן הראשון, דבר שהוא בבחינת צירוף משובב נפש, לדיון ספרותי טהור, שהיה עשוי להיות משעמם. יעידו על כך ניסוחים כמו: **"הולמס משתמש גם הוא בחלון בבמסך־קולנוע, בשהוא מטיל את צל פלג־גופו העליון על הווילון למען הצופים שבחוץ..."**

תחת הכותרת לקראת תיאוריה של המרחב בסיפור בוחן גבריאל צורן היבטי נפח שונים של תורת הספרות. רשימה רבת עניין היא רשימתם־מחקרם של **שושנה בלום־קולקה ורפאל ניר** על מיבנה המבע של ידיעה בעיתון יומי. ניתוח השיח, רשימה שבה הם בוחנים מיבנים של ידיעה עיתונאית. **גלוריה שינטוך ועוזיאל מאלי** בוחנים את השיחה וערכיה בסיפור התנ"כי.

שרלוק הולמס
חלון כמסך קולנוע

רשימה־מחקר המכניסים מימדים חדשים למדע הסיפרות, זו רשימתה של **זיאקלין לינדנפלד** תבניות של תיקשורת בשוקים צרפתיים, רשימה שמן־הסתם יוולד מוקדם או מאוחר ממזר ישראלי שלה, שיעסוק בשוק מחנה־יהודה ותבניות התיקשורת שלו. לשון אותנטית, מסירת דיבור אותנטית: עברית יידיש מאת **איתמר אבן־זוהר וחנא שמורק**, מפענחים כמה ממיכלולי הבעיות של שתי השפות האחיות ואופני הפיתרון שלהן.

בסופה של חוברת הספרות, בפרק ידיעות קצרות, מוצגת תמונת מצב אקדמית על סימפוזיונים שונים בנושאי ביקורת וניתוח סיפרות בעולם, וכן מדור תמציתי של ביקורת ספרים בנושאי הביקורת וניתוח הספרויות.

לסיכום, כאן המקום להעיר, שבניגוד לכליל המילים המציף את מוספי הספרות של העיתונות היומית, הרי שהעיון בהספרות הוא בוגר, אקדמי, אחראי, ועשוי להעניק לחובבי ואוהבי ספרות חסרי השכלה אקדמית, גירויים מרתקים.

** הספרות – עורך איתמר אבן־זוהר; הוצאת אוניברסיטת תל־אביב; 220 עמודים דו־טוריים (כריכה רכה).*

חזוי העתיד בעזרת האסטרולוגיה
אלה שאינם מאמינים באסטרולוגים

מאת שבתאי לביא

אינסוף שנות פעילות אסטרולוגית יש די והותר הוכחות לכך שהאסטרולוגיה "עובדת". את זה גילו מזמן סוחרי הבורסה, הדיפלומאטים, הפוליטיקאים ואמצעי התקשורת, הפונים אל האסטרולוג כדי לברר כהלכה את העבר ולהקשיב לצפונותיו של העתיד.

אנשים נשר, עובדים לפי תוכנית – אחרת אין הנשר מגיע לגיל שממול. החיים הם נשר – מלידה עד מוות – וקוראי הספר הזה, מאת האסטרולוג הנודע שבתאי לביא, לומדים להניח את הנשר כמו שצריך!

אין זה אינו נעשה צעיר יותר בכל שנה שעוברת. לכן במקום לבקר את האסטרולוג ולקבל אינסטנט-עתיד, **מוטב ללמוד כיצד להבין ולחזות את העתיד הפרטי שלך ושל יקיריך טוב יותר.**

פשוט מאד, לך זה חשוב!

האסטרולוג הוא אדם כמוך: עם חשבון במכולת ואגו נפוח. הוא למד לחשב את העתיד מספרי-האסטרולוגיה: **אתה יכול לעשות זאת!**

המליצים על ספרו של שבתאי לביא, היות והוא הספר הראשון בנושא חיזוי-עתיד באסטרולוגיה המופיע בשפה העברית. הוא כתוב בצורה פופולרית, שכל בוגר תיכון מסוגל להבינה. הוא מבוסס על נסיונו העשיר של מר לביא בחיזוי העתיד את-החיזוי בקבוצות הלימוד שלו: ובעיקר:

הוא מדוייק!

הספר יופץ בחנויות הספרים המובחרות, מאוקטובר 83 ומחירו המשוער בכל הנראה, לכ-850 שקל.

A.I.F. העוסקת בקידום מכירות בעזרת אסטרולוגיה, מציעה לך לרכוש אותו עכשיו, באמצעות הדואר, **ב-500 שקל**

בלבד.

הודעה על מכירה מוקדמת זו היא עשוייה לשנות את חייך!

מי זה עתיד!

נצל הזדמנות-פז זו להזמנת **"חיזוי העתיד בעזרת האסטרולוגיה לאלה שאינם מאמינים לאסטרולוגים"** ישירות מהוצאת **A.I.F.** באמצעות הטופס הרצ"ב.

הספר יישלח בדואר, על-חשבון ההוצאה, בכריזת אל-מעך מיוחדת. חשבונית מ.ע.מ. תצורף.
(נא לשלוח ההזמנה בדואר רשום)

תודה !

לכבוד

הזמנה

שבתאי (שבי) לביא
A.I.F מי עתיד!
שד' אברהם 5 רמת-גן 52423
טל 03-734847

שלחו אלי בדואר עותקים מהספר **"חיזוי העתיד בעזרת האסטרולוגיה לאלה שאינם מאמינים לאסטרולוגים"** לפי 500 שקל העותק

הכתובת למשלוח _____

_____

_____

רצ"ב שיק מס' _____ משוך על בנק _____

ע"ס _____ ש' שם המזמין _____

תאריך _____ חתימה _____

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תוכעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 03-790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

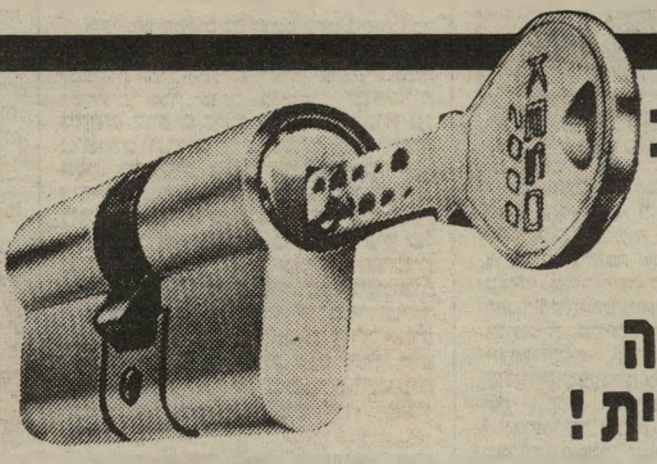

מה שטוב לבנקים כשוויץ - טוב שיהיה אצלך בבית!

צילינדר הבטחון היחידי בעל גשר הפלדה

מפתח מיוחד בעל דיוק שויצרי מירבי וצילינדר מתוחכם במיוחד הופכים את "קזו 2000" לצילינדר הבטוח ביותר: ניתן להשיג עם 10 או 15 פינים. מתאים לכל סוגי המנעולים והדלתות.

להשיג בחנויות למנעולים וחומרי בנין ברחבי הארץ

לשלוה בטוחה - קזו 2000 KESO

הפצה ארצית: קזו ישראל בע"מ טל 03-285291
הפצה לחיפה והצפון המספק - הנמל 31 טל' 04-644432

מכתבים

5744 — ECCE HOMO!

מי יהיה איש־השנה של „העולם הזה" – קוראים מציעים.

הישראלי הנבון, היפה, המוכן להקריב עצמו למען מטרה צודקת, שבלט בשנה שעברה על רקע ההתקרנפות הכללית, לא היה אלא **אמיל גרינצווייג** ז"ל.

כל מי שייזכר בנסיבות שבהן נרצח, יקרא מייד: ECCE HOMO, הנה האיש!

פנינה להב, תל־אביב

הרב המזויין **משה לווינגר** השפיע השנה על הפוליטיקה

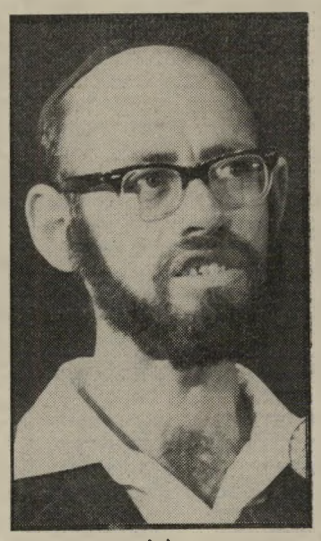

מתנחל לווינגר
– איש השנה?

הישראלית יותר ממנחם בגין. בעוד ראש־הממשלה מנמנם בכורסתו, אכול ספקות באשר לכדאיות המילחמה בלבנון, הרב מקריית־ארבע אינו מפסיק את מיפעלו. הוא עירני, מלא חיים, שולט ביד רמה בעיר חברון ומכתיב, למעשה, את קוויה המדיניים של ממשלת־ישראל. אם מוצא הדבר חן בעיני מישהו או לו — לווינגר הצליח להפוך השליט האמיתי של הארץ הזו.

עובדה: הוא החליט שתקום קריית־ארבע? היא קמה. הוא החליט שתקום אלון־מורה? היא קמה. הוא החליט לגרש את פאהד קוואסמה? הוא גורש. הוא החליט להדיח את מוצטפא נתשה? הוא הודח. הוא החליט להפקיע את *בית הדסה?* הוא הופקע. הוא קבע כי „לארץ לא יכופר לדם אשר שופך בה, כי אם בדם שופכו"? הדם נשפך.

משה לווינגר החליט להפקיע לצרכיו את התחנה המרכזית של חברון? בעוד שלושה־ארבעה שבועות, לרגל ראש־השנה או חג יהודי אחר, היא תופקע.

איש כזה ראוי *שהעולם הזה* יקדיש לו את גליון ערב־ראש־השנה.

אברהם שיץ, גיבעתיים

מתוך 5743 השנים שחלפו מאז בריאת העולם — לפחות על־פי האמונה היהודית — ישבו בחברון יהודים במשך 3000 שנה. 15 שנים יותר מדי. מאז כיבושי 1967 הפכה ישיבתם בעיר זו לבלתי־לגיטימית בעיני כל בן־תרבות.

ההתפתחות המצערת הזו אירעה לא מעט באשמתו האישית של **משה לווינגר**, שנהג כברבאר, טיפח בגלוי אווירת טרור בשטחים הכבושים וניצל

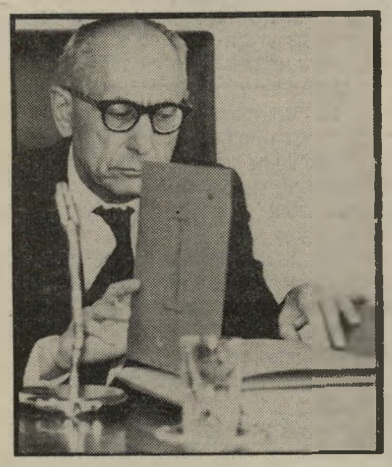

שופט כהן
ומי יהיה –

לרעה את זכותם המובנת של יהודים לחיות בכל מקום שירצו.

אין ספק: התואר „איש (השנה) תשמ"ד" שייך לו.

אהוד לאופר, ירושלים

איש־השנה צריך להיות **יצחק כהן**, נשיא בית־המישפט העליון. האיש הצנוע והנחבא אל הכלים הזה עמד בראש־ועדת־החקירה החשובה ביותר בתולדות המדינה, שלא היססה להוקיע את מחדליהם ופישיעיהם של בעלי שררה, כולל שרים בכירים.

אסתר כהן, חיפה

● ● ●

סולידריות

מיברק מאיגוד מיקצועי באיטליה:

אורי אבנרי,

לנוכח המצב המחמיר במיזרח התיכון, אנו מביעים תמיכה וסולידריות מלאה עם הכוחות המתקדמים במאבקם.

סדה־גדה־אי־אל — איזור טוסקנה
פירנצה, איטליה

● ● ●

סעיף 115

המיכתב הבא הגיע למערכת ממישטרת ישראל – המטה הארצי (אגף חקירות), מחלקת מודיעין, ירושלים.

הנדון: צילום בנסיבות חשודות.

1. בתאריך 28.2.83 נמצאו שני צלמים, שלדבריהם נשלחו מטעם עיתונכם, כשהם מצלמים את שערו של בית־כלא צבאי.
שני הצלמים הם יפתח שביט וענת סרגוסטי.

2. במהלך החקירה מסרו השניים כי צילמו את שער בית־הכלא. על פי סעיף 115 לחוק־העונשין, מי שניסה להתחקות על מיבנה, או על הנעשה במקום המוחזק בידי צה"ל, ועל הכניסה אליו הופקדה שמירה — ביצע עבירה של כניסה למקום צבאי.

3. סרט־הצילום נתפס כמוצג על־ידי המישטרה ונשלח לפיתוח במעבדה. על מחסנית־הסרט רשום היה אגפא כרום 502, ולפיכך פותח הסרט בהתאם למתבקש מן הרשום על המחסנית.

בדיעבד התברר, כי הסרט היה מסוג אחר, ולפיכך הפיתוח שנעשה מחק, לצערנו, את התמונה.

י. בן־עקיבא, טנ"צ, רמ"ד בטחון־שדה, ב/ר ממ"ן, ירושלים

אין סימטריה

„איננו חייבים לערבים דבר" מכריז הקורא, כי „הם נהנים מחיי חברה ותרבות חופשיים בשטחים הכבושים."

לאחרונה מועלית בישראל טענת הסימטריה בין זכויות הערבים וזכויות היהודים. טענה זו היתה יכולה להיות

(המשך בעמוד 50)

מרים בניחיני

מזל החודש:

אריה

האנשים עליזים, חברותיים, חמימים, והכבוד חשוב להם מאוד

היומים הם ימים שבין מזל אריה למזל בתולה, וכבר מתחילים להרגיש שינוי באווירה. כשהשמש נמצאת במזל אריה, מצב־הרוח שונה מזה שיבוא כשהשמש תימצא במזל בתולה. לשם השוואה אפשר פשוט לדמיין איזה אדם מייצג מזל אריה, וכמה שונה ממנו זה הנולד במזל בתולה. כמעט דבר והיפוכו.

כשחושבים על בן מזל אריה – מצטיירת דמות השליט, בעל גאווה, שימחת־חיים, רוחב־לב, חום, העזה, הרבה עוצמה, מרץ וכוח. אישיות חזקה ופתוחה, בעלת יכולת להלהיב, לעודד ולהמריץ את החלש, ולעזור לו להתקדם תוך אמונה שהוא מסוגל להגיע. כל סביבתו של בן מזל אריה מושפעת מאישיותו המיוחדת.

לעומתו, בן מזל בתולה הוא בראש וראשונה אדם מעשי, מפוכח, מדקדק בפרטים, בעל ביקורת עצמית חזקה, אינו מרשה לעצמו את המותרות של היתפסות לאשליות. הוא דייקן וקפדן, בעל היגיון, שכל־ישר ויכולת אנליטית מעולה.

הוא מסור לעבודתו, חרוץ, מוכן לשרת את הזולת ואינו חס על עצמו. הוא אינו אוהב להתבלט בחברה. הצניעות והענווה טבעיות לו. הוא מקפיד לשמור על פרטיותו ומשתדל שאנשים לא יתקרבו אליו כדי שלא יוכלו לבקר את הצד הרגיש באישיותו. עד כמה שאנחנו רגילים לראות את האריה כמזל מוחצן, כך מכירים את הבתולה כביישן, סגור ומופנם.

כאן היתה השוואה בין שני אנשים בעלי מזל שונה. מעניין מה חשים כולם כשהשמש נמצאת במזל אריה, ומה השינוי העובר על כל אחד כשהשמש נמצאת במעבר לקראת מזל בתולה.

כשהשמש במזל אריה (בין ה־24, ביולי עד ה־23 באוגוסט) הקיץ בעיצומו, הטמפרטורה החמה מאפיינת את שליטת מזל אריה – השמש. זהו הזמן שאנשים מרשים לעצמם להיות יותר עליזים, חברותיים וחמימים. הכבוד זה הדבר החשוב ביותר. מי שכבודו נפגע בתקופה זו לא יעבור על כך בשתיקה, אם בחייו הפרטיים או בפומבי.

אנשי־ציבור יכולים להפתיע את הסביבה בתגובתם, ולהחליט החלטות שאינן הג־יוניות דיין, רק בגלל שפגעו בכבודם. האריה נדיב ונהנה לתת, לכן הזמן מתאים לעשיית בזארים, מיפעלי־צדקה וכל מיני מיבצעי התרמה.

כדאי להזכיר שמיבצע ליביתרום נערך בימים שהשמש היתה במזל אריה (אפילו השם מרמז על כך – „ליבי" – לב – הלב הוא האיזור המשוייך לאריה). ההתלהבות היתה עצומה, והנכונות לתרום היתה מעל ומעבר למצופה.

גם שניים מהמנחים העיקריים של המיבצע היו בני מזל בתולה – חיים יבין, שהנחה את הערב בירושלים, ומני פאר, שהדהים את התל־אביביים ביכולתו להוציא מהם תרומות בסדר גודל שקרוב לוודאי שלא חשבו עליו מראש. השמש באריה הביאה את האנשים להשתתף בכל ליבם וליהנות מעצם הנתינה.

במזל אריה אנשים מרגישים צורך לצאת לטיולים ולחופשות ומרבים בבילויים מחוץ לבית. אנשים שבדרך־כלל רגילים להתכנס בתוך עצמם ואינם אוהבים לעזוב את ביתם, מוצאים את עצמם במקומות ציבוריים, בתי־קפה, מיסעדות, דיסקוטקים ומופעי־ספורט ובידור שונים.

הדבר מתבטא בין השאר גם בחיפוש אחרי הרפתקות רומנטיות חדשות. אפילו הביישנים וחסרי־ההעזה בדרך־כלל, מעו־רבים בפרשיות אהבה חדשות ומלהיבות, שעל פי רוב אינן מאריכות ימים. אופיין הקליל והבלתי מחייב מכתיב את סיומן המהיר.

זהו זמן טוב לעבוד עם אנשים בעלי עמדה. אנשים המתכננים לפתוח בתחביב חדש שלמעשה אינו תחביב, אלא עיסוק שכל השנה חשבו עליו אך לא העזו לבצעו, מתקשרים לאנשים בעלי כוח, כסף ועמדה ומצליחים בתוכניותיהם.

בעולם הפוליטי יש יותר קונפליקטים בין המנהיגים. יותר אנשים מנסים להתקרב לצמרת, פוליטיקאים מתכננים שותפויות חדשות, ומתכוננים להילחם על קידומם הפוליטי, או על עלייתם לשילטון. אך מי שעומד במצב יציב יותר, הוא זה שמצליח להישאר במקומו. אי־אפשר להפילו או לערער על סמכותו בתקופה שבה השמש ה־נמצאת במזל אריה.

כשהשמש מתקרבת למזל בתולה, האווירה משתנה. החגיגות, הפסטיבלים והשעשועים מפנים מקומם לפעילויות רציניות יותר. הכבוד של האריה מתאחד עם הדייקנות של מזל בתולה, מה שעוזר במיוחד להתקדמות אישית. ההישגים שהושגו כשהשמש היתה באריה, מונחים על השולחן ועוברים ניתוח קפדני ומפורט. כבר אין סומכים יותר על המזל, ומתכננים תוכניות לטווח ארוך כשכל פרט ופרט הופך להיות חשוב במידה שווה.

מי שעוסק בעבודה שצריכה דיוק, נהנה במיוחד מהאווירה ומצליח לבצע את הדרוש. אנשים שהגזימו באכילה של מזון משובח במיסעדות ובמלונות בתקופת האריה, חשים את התוצאות. או שנוספו להם קילוגרמים שאינם רצויים או שבטנם גורמת להם לבעיות. בתקופה שבה השמש מתקרבת לבתולה, כבר מרגישים צורך לפתוח בדיאטות שונות, אם להרזיה או מטעמי בריאות. הצימחונים והטבעונים מרגישים בתקופה זו יותר מבכל זמן אחר, שתורתם היא הצודקת והנכונה ומשפיעים על סביבתם לנהוג כמותם.

התקופה מתאימה לעיסוקים שקשורים לבית, במיוחד נקיון, סידור ואירגון הדירה מחדש. עיסוקים אינטלקטואלים זוכים להצלחה. מיכתבי־ביקורת רבים נשלחים לעיתונים בימים אלה, וקיימת נטיה חזקה לבקר את הזולת.

אלה שלא הקפידו מה הם קונים ובזבזו כספים על דברי־מותרות, נעשים זהירים מאוד. כל קניה מחושבת מראש, כשהדגש מושם על בדיקה וחיפוש של הטוב ביותר במקום הזול ביותר. חוסר נימוס בתקופה כזו לא נשכח ולא נסלח.

כשהשמש מחקרבת למזל בתולה — נגמרים הפסטיבלים

השבוע מתאים לבילוי חופשות ולפגישות עם ידידים. טלאים, המרגישים צורך להתחיל בהרפתקה חדשה, יוכלו להרשות לעצמם להתמסר למה שליבם יוצא אליו. אלה המחפשים להם בן־זוג או בת־זוג, יוכלו להיווכח השבוע שיש להם הצלחה גדולה מהרגיל. קשה יהיה להתעלם מהם, ולא להבחין בשימחה ובציפיה שקורנת מהם בתקופה זו. במקום העבודה אל תתפתו לשנות מהרגליכם.

* * *

שוורים זקוקים למנוחה. אחרי תקופה של מתח ומאמץ עליהם. לשנות מההרגלים הקבועים. חופשה ב־עיר אחרת תשפר את מצב־הרוח, תביא ל־חידוש המרץ. על פרידה מכאיבה מ־בן־זוג קרוב תפוצו מהר. בתוך שבוע עד שבועיים יימצא מי־שהו אחר, שימלא את זמנכם ואת מחש־בותיכם. סכום כסף עשוי להגיע ולהפתיע אתכם – שמרו עליו. דחו את תוכניתכם לרכוש חפצים חדשים.

* * *

המתח והחששות שהיו מנת חלקכם בשבועות האחרונים ונעלמים. המשימות הושלמו, אנשים מעריכים את הביצוע המעולה של הפרוייקט שלקחתם על עצמכם. בסוף השבוע תרגישו צורך לנוח יומיים בביתכם ולהימצא בקרב בני־המישפחה. לאחר מכן צפויה נסיעה קצרה או טיול מהנה. כמו כן צפויות היכרויות חדשות, שיוסיפו הנאה לכם וסיפוק לתקופה המתקרבת עתה.

הרגשה אופטימית יותר מאפיינת את התקופה האחרונה. אתם חשים שאפשר שוב לגלות יוזמות חדשות. בשני תחומם המצב בכל זאת יהיה רגיש. התחום הראשון – חיי הרגש, שבו ייתכנו קשיים השבוע, בעיקר בגלל חוסר־מחשבה ו־חוסר־דיסקרטיות של ידידים קרובים. ה־תחום השני – כספים. רעיונות נפלאים יצוצו השבוע. כדאי לכם עדיין להשאירם בגדר רעיונות בלבד ולא לקלקלם בחפזון.

* * *

אריות נהנים מהתקופה האחרונה – חגיגות ומסיבות כפי שהם אוהבים, ידידים נזכרים בהם ומנסים לחדש שוב את הקשרים. חיי־האהבה מבטי־חים תקופה שתיזכר זמן רב, גם אחרי שתיגמר. הזמן מת־אים לשינויים: אלה שמתלבטים בקשר ל־החלפת מקום הע־בודה, יוכלו להעז ולנסות מקום חדש. נסיעות לחו"ל עומדות על הפרק – אלה קשורות בעיקר בקידום הקאריירה.

* * *

הקשיים שאיפיינו את התחודש האחרון עומדים להיגמר – אנשים שמהם נאלצתם להיפרד, עומדים לשוב בימים אלה. מיכתב חשוב שעשוי להגיע השבוע יוריד מכם דאגה נוספת, ותרגישו שהכל מתחיל להס־תדר. בשטח הרומנטי קיימת אי־יציבות, ח־יחסים אינם ברורים, ולמרות שאתם מעונ־יינים בשיחה מעמיקה וגלויה, לא ניתנת לכם הזדמנות להגשימה. מבחינה כספית המצב מעודד ומשתפר.

זוהי תקופה של עבודה מאומצת במיוחד. אתם חשים שהאנרגיה שופעת, וההספק גדול מתמיד. תפ־קידים רבים מוטלים עליכם וקצת קשה להתארגן בקצב ה־נדרש. מבחינה ברי־אותית המצב יותר טוב, אך קיימת רגישות בבירכיים. ידידים מהעבר יבואו לבקר בימים הק־רובים וינסו לחדש את הקשרים. המצב הכספי משתפר, ותרשו לעצמכם לבקש העלאה במשכורתכם.

* * *

תחום הקאריירה מעסיק אתכם למעלה מן הרגיל בתקופה זו. אפשרויות לקידום נפתחות לפניכם. גלו עירנות, חבל להחמיץ את ההזדמנויות. כעת אתם נוכחים לדעת שהקוכניות שתכננתם משתנות. אלה מבי־ניכם שהיו בטוחים במקום עבודתם, ימ־צאו את עצמם מת־לבטים בקשר לאפ־שרויות קידום בעי־סוק שונה ובמקום אחר. כדאי להעז ולנסות את החדש, שם צפויים לכם הצלחה וסיפוק.

* * *

כדאי לכם להתכונן לגל מחודש של שינויים, חלקם בלתי צפויים ואחרים מתוכננים מראש. במיסגרת ה־שינויים שצפיתם או־תם מראש, עלולות לצוץ הפתעות. תצ־טרכו לגייס את התושיה שבה ניחנ־תם, ויחד עם המזל שמלווה אתכם תמיד, תוכלו להתגבר גם על קשיים. הצעות עבו־דה חדשות דורשות בדיקה. אנשים המעמידים פני ידידים עלולים להטעות אתכם ולחתור תחתיכם.

אחרי תקופה של חשבון־נפש והתלבטויות קשות באשר לעתיד, מתחילים כבר לראות את האור בקצה ה־מנהרה. יחסים עם ידידים או עם בני־הזוג היו די מעורערים לאחרונה. מצב הכו־כבים מראה שרצוי לשמור על קשרים קבועים ומוכרים, אלה יוסיפו ביטחון. המשך יחסים אלה יקנה לכם שליטה על בן־הזוג למרות שעד עתה מצב כזה היה בלתי־מתקבל על הדעת. צפויה נסיעה.

* * *

דליים ששהו מחוץ לביתם חוזרים לסביבתם הקבועה, לשיגרת העבודה וה־משפחה. יתברר לכם שלא קל לחזור ול־התרגל למה שהיה עד עתה מובן מאליו. החוויות החזקות ש־עברתם משאירות אתכם בהרגשה מו־זרה. המוצא הטוב ביותר מהמצב הוא יציאה לחופשה יחד עם בן־הזוג, יומיים־שלושה יספקו אתכם. יתברר שהמקום שאתם מרגישים בו טוב הוא מקום העבודה.

* * *

המאמצים הרבים שהשקעתם לאחרונה במקום העבודה נושאים פרי, ומוכיחים שהמאמץ היה כדאי. הפתעות בתחום זה ישמחו אתכם וימריצו לתרחיב את הפרו־ייקט שבו התחלתם. כעת תוכלו לצאת ל־חופשה ולבילויים עם בני המישפחה. היכרו־יות חדשות צפויות ב־מקום עבודתכם. קשר חדש עשוי להתפתח אך רצוי להימנע מלהיסחף להתלהבות מוגזמת. סערת רגשות תביא לאכזבה קשה.

תשבץ

2398

מאת אביגיל ינאי

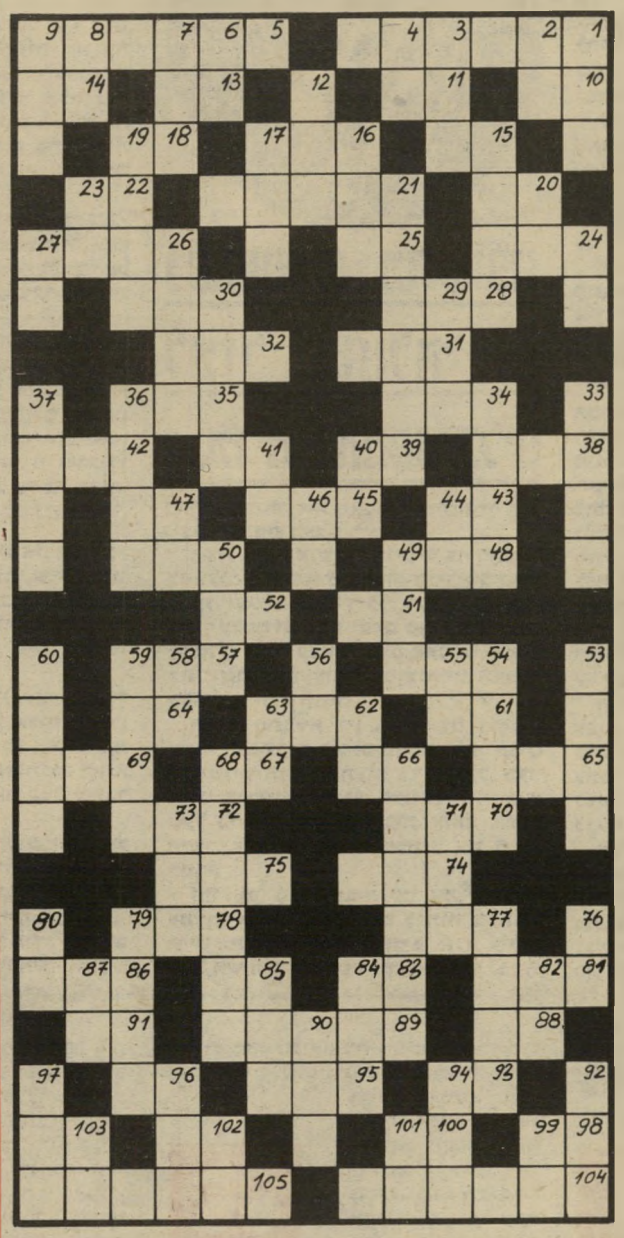

מאוזן:

1) ממציא האספרנטו; 5) ערגה, השתוקקות ל־, קבוץ בנגב המ־ערבי; 10) כלי הנגינה הבטנון; 11) לנשיאת מצרכים; 13) משעמם; 14) מסלול; 15) שיח שמוצאו מסין; 16) ספור רמיזני קצר שיש בו מוסר השכל; 18) תרופה; 20) איל, עוז; 21) אחד מסוגי השירה העתיקים במקרא (תהילים ז' א'); 22) ידית; 24) רובע מוקצה למגורים; 25) ישן; 26) חבל בארצנו; 28) קר, תוך הגוף; 30) הכיס שמחוץ לתחום הכייסים; 31) ידידו, עוזרו של רובינזון קרוזו; 32) קדוש, בעל כח מסתורי אצל העמים הפרימיטיביים; 35) אבן טובה בחושן; 36) תחושת יובש; 38) חסר השכלה; 39) כלי מוסיקלי; 41) אחד השוואים; 42) שובל; 43) סוד; 45) רגל דקה של בעלי חיים; 47) שוכני ציות וחורבות; 48) הרחיק, הסיר; 49) אל עליון; 51) גדול בתורה; 52) קבוצת אנשים בני אותו לאום; 54) לסטים; 57) בעל־חיים — סמל היופי; 61) אות בא"ב; 62) דרור; 64) חצי קעקע; 65) האזנה; 66) ראש יבשה; 67) גבור ספר של א.א. מילן; 69) גזים המגרים את האף; 70) בחר, ברר; 72) פנה, קצה; 74) חמור בר; 75) בסיס הדרכה בצה"ל; 77) מפל מים; 78) יישות, מציאות; 81) ליל אתמול; 83) מרחף; 85) הסר נעליך; 86) אינו עוור; 88) גבול השטח שהוא בעל מימד אחד — בהנדסה; 89) רפואה (ארמית), 91) קידומת הולנדית; 93) מרחם; 95) דיין מוסלמי; 96) מפתן; 98) מספיק; 100) שלמות, תמימות; 102) גם; 103) צונן; 104) בעלת תיבת האסונות, במיתולוגיה; 105) מגדולי הפילוסופיה היוונית.

מאונך:

1) מתנה; 2) תשלום חובה; 3) סופר גרמני בעל „גרקיס וגר־לרמונר"; 4) נהר בדרום אפריקה; 6) כלי ענוויים; 7) רקוד; 8) בהמת משאות; 9) מוציא לאור; 12) סוג אריג; 15) הצבת גבולות; 16) מתנת חינם; 17) שקר; 19) שדה אבטיחים; 20) תאריך הסטורי בחודש נובמבר; 21) יחידת מטכ"ל בצה"ל; 23) קו, סימן; 24) חג לצאן; 26) אלמתכת המופקת במקום הנמוך בעולם; 27) חבר; 29) שם כולל לצמחים; 30) פעולה שנעשתה לפי תכנית מסויימת; 33) שגיאה, טעות; 34) מה שנותר לאחר הוצאת הטוב והמשובח; 36) בן כת נזיכים שהתקיימה בימי הבית השני בסביבות עין־גדי; 37) ג'סטה; 40) כלי קבול; 41) זע; 44) קליפת העינב; 46) שקל למעך אותו; 47) כל אחד מן היריבים בדין; 49) הנח, הפסק; 50) קורטוב; 53) כילי; 54) אחד משבעת שמותיו של יתרו; 55) שוב, עוד (ארמית); 56) כעס; 58) תואר כבוד לאציל מזרחי; 59) טבלה שנעשתה ע"י רבורים; 60) המוריע על הבאות בארועי במה; 62) לא אשם; 63) רוח רעה ומזיקה; 66) מרכז תורני ליהדות בבל; 68) בפרוש, בגלוי ובכבטחה (3,3); 71) זוהמה; 73) אבן טובה, גם היא בחושן; 76) מילת שלילה; 77) עץ יער מחטני; 79) כפוף, שחוח; 80) רטוב; 82) רקב; 84) חלק, קטע; 85) שמו העברי של בוטום מ„חלום ליל קיץ"; 87) בית; 90) נחל אכזב; 92) מזון; 94) עונת מעבר; 96) אי־וודאות; 97) רעל; 99) ילוד זכר; 101) פניית כבוד לגבר; 102) ברירה; 103) פעוט.

מכתבים

(המשך מעמוד 48)

נכונה, אילולא הימרו הערבים על דרך המילחמה והטרור כאמצעי לפיתרון הסיכסוך.

ברור לגמרי מה היה קורה אילו ניצחו הערבים, למשל, במילחמת ששת הימים. הם לא היו מדברים אז על סימטריה של זכויות, אלא מיישמים את האמנה הפלסטינית, שאינה מכירה כלל בקיומו של עם יהודי — לא־כל־שכן במדינה יהודית.

ישראל אינה גומלת לערבים באותו מטבע, אלא נוהגת באנושיות ומאפשרת חיי כלכלה, חברה ותרבות חופשיים בשטחים הכבושים. כמנצחת במילחמות נגד אוייב השולל את זכות קיומנו, איננו חייבים לערבים דבר — מה גם שדבקותם באש"ף ובאמנה הפלסטינית איתנה כתמיד.

מיכאל תבור, הרצליה

● ● ●

אש"ף־יוק

אם ייאסר להזכיר את שמו של אש"ף – סבור הקורא – איש כבר לא ירצה לנהל איתו משא־ומתן.

ברצוני לשאול את חברי־הכנסת, *השיחרור הפלסטיני – ולא מה שנדמה לקורא.*

● ● ●

תנו להשפיע!

המטפיסיקה של אריק שרון בדיר־הצאן.

אי־אפשר רק לשבת ולהתאבל, יש המון דברים לעשותם כדי שנוכל להמשיך ולהתאבל; עלינו לדאוג ליהודים ולא לערבים: ערבי מתפרע, יהודי מקיים את הפסוק: „עין תחת עין ושן תחת שן". יש דרכים דמוקרטיות להתגבר על הדמוקרטיה, ישנו יום הנחקר ויבוא יום החוקר — כלי כחל ושרק, אלה עיקרי המטפיסיקה של אקס שר־הביטחון, אריאל שרון.

מלבד כמה רמזים שהזכירו את האיש החזק בממשלה, הופעתו של שרון במוקד היתה לפי כללי „תרבות השיחה", שידור טלוויזיוני מרגין. ריבורו גלוי־הלב מעורר כמעט רחמים. הוא אומנם מרגיש מצויין בדיר, אבל למה לא נותנים לו להשפיע?

כבוד השר, אנא המשך להשפיע בדיר־הצאן. השפעתך על עם ישראל

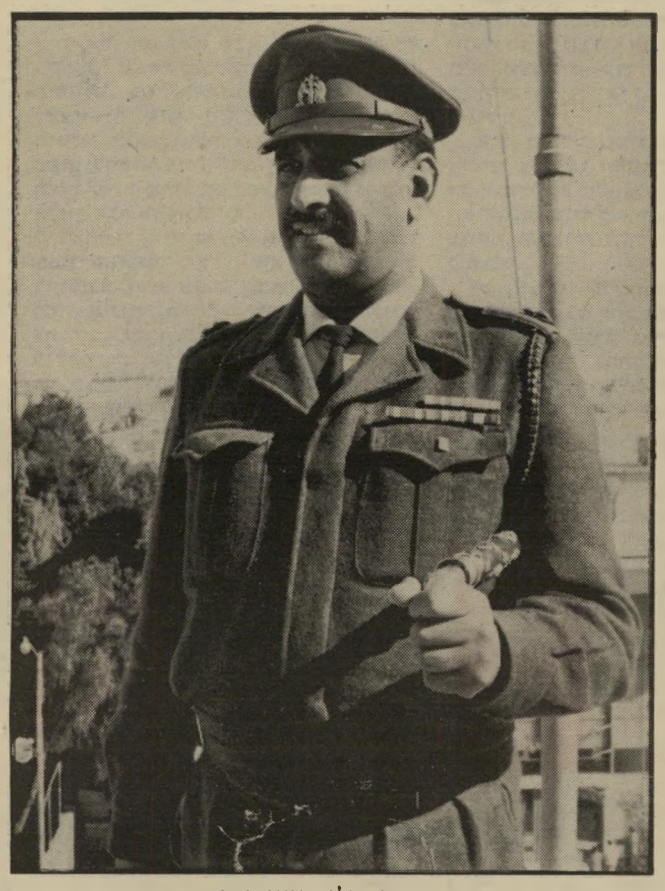

קורא ג'מילי בצעירותו
מי ידבר עם „טרוריסטים"?

אנשי הרדיו והטלוויזיה, וכן את העיתונות כולה: מה פירוש השם אש"ף — הלא פירושו „אירגון שיחרור פלסטין"?

מי לא מכיר את הציור היפה המראה ארם המנסר ענף שעליו הוא יושב? וזה מזכיר לי את התבטאויותיהם של כל האומרים „לשבת עם אש"ף, לפתוח בשיחות עם אש"ף, „ראש אש"ף" וכו'.

אין בשום אופן לקרוא לאירגון בשמו, אלא אירגון טרור, אירגון מחבלים, ראש המחבלים וכו'.

אני חוזר: ייצא איסור לבטא בכלי־התיקשורת, רדיו, וטלוויזיה ועיתונות את המילה אש"ף, כי אנו נותנים להם רשמיות לכוונתם ולמעשיהם. אפשר לקרוא לחלק מהם תושבי פלסטין לשעבר, או התושבים הערבים של פלסטין, אך לאנשי אירגון אש"ף אין לתת שבוד ולקרוא להם משחררים — אלא טרוריסטים.

ברוך ג'מילי, פתח־תיקווה

● *ואף על פי כן: השם אש"ף הוא ראשי תיבות של „אירגון מורגשת עדיין חזק מאוד, ועוד שנים רבות נחוש אותה.*

צבי גנדלסמן, רמת־השרון

● ● ●

מוכנים, היכן – שבשו

אליפויות עולמיות בספורט הן כר פורה למשבשי שמות הספורטאים.

שדר הספורט ניסים קיוויתי משבש שמות כנראה מתוך פרינציפ. הצפיה במישדרי הספורט שהוא מגיש הופכת למישחק חברתי של ניחוש משעשע: כיצד באמת מצלצל שמם של המתחרים?

מילא אם המדובר בשם מיזרח־אירופי מסובך — אז קיוויתי יכול לפחות להפיק הנאה משבירת השיניים. אבל גם כשהוא נתקל בשם פשוט — מה גם שהוא כתוב לפניו באותיות לאטיניות — סמוך על קיוויתי, שיימצא דרך לשבש אותו ללא הכר.

תמי סרגאי, תל־אביב

(המשך בעמוד 52)

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ **קורסים**
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ **סלון ומכון יופי**
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ **הכנת כלות**
* מחירים עממיים * שרות מעולה

1983 התאגדה

ת"א, דיזנגוף 190 (יחידת 4) 226066, 229388

תן טרמפ לחייל

השי לראש השנה
מחכה לך ממש ליד הבית.
תוי קניה של קו אופ

189 סניפים ברחבי הארץ יתנו לעובדיך את השי שהם רוצים לחג.
גם השנה תלושי שי של קואופ ישמחו כל אחד מעובדיך — ובאופן אישי, פנקס תלושים באריזת מתנה מהודרת, בהם יוכל לרכוש בדיוק את מה שהוא רוצה, ובדיוק במקום הנוח לו:
104 סניפי רשת קו־אופ תל אביב דן השרון
24 סניפי "צרכן" אגודה צרכנית שתופית חיפה.
15 סניפי אגודה צרכנית שתופית ירושלים.
13 סניפי אגודה צרכנית שתופית זבולון.
7 סניפי אגודה צרכנית שתופית הרצליה
7 סניפי אגודה צרכנית שתופית רעננה
19 בתי הכל בו של רשת המשביר לצרכן
סה"כ 189 סניפים של הסופרשוק, הסופרמרקט, השוק קט והמשביר לצרכן. בכל רחבי הארץ

מכבדים את תלושי הקניה של קו אופ. והיצע ענק של מוצרים עומד לבחירתו של כל עובד.
בלעדי:
את תלושי השי של קואופ תוכל גם להזמין ולקבל במרבית סניפי הקואופ הקרובים אליך ולהינות מיתרונות ללא־תחרות!

הקדם לצלצל 03-779141 ולבקש את יוסי סומך — והבטח לעובדיך ולך חג שמח יותר.

03-779141

קו אופ, תל אביב דן השרון, אגודה צרכנית שיתופית בע"מ
רשת החנויות הגדולה בארץ. 104 סופרמרקטים מחדרה עד אילת **כל טוב בו**

"קונטיקי" - לפני אלפי שנים, הרחק בדרום האוקינוס השקט.

לפני אלפי שנים, במקום הנקרא היום פרו, חי גזע של אנשים בהירי עור שסגדו לאל קון-טיקי. בין האינדיאנים של דרום אמריקה עדיין מהלכת האגדה המספרת איך קדמונים אלה בנו להם רפסודה ענקית ושטו בה מערבה לעברו האחר של האוקיינוס השקט.

אגדה זו הינה ההשראה שעמדה מאחורי מסעו המופלא של תור היירדאהל ברפסודה "קון-טיקי". הוא האמין שאנשים מיבשת אמריקה יישבו את פולינזיה, וכדי להוכיח את התאוריה הוא הפליג במרחבי האוקיינוס השקט עד איי מארקזס, מקבוצת האיים הפולינזיים. המבקרים באיים אלה יכולים לראות פסלי אבן ענקיים, הדומים לפסלים שבאיי הפסחא. תור היירדאהל נפגש שם בזקן אינדיאני שסיפר לו על המנהיג הפולינזי הגדול "טיקי" — שאנשיו סגדו לו כבן השמש לאחר שהביא אותם אל חופים אלה לפני דורות על דורות.

"קונטיק" היום הוא שמו של משקה חדש — תערובת מעודנת המכילה ג'ין, מיצי אשכוליות ולימונים טריים, בתוספת תבלינים טבעיים אחרים, לפי המירשם הסודי הידוע רק לבעלי מיבשלת השיכר מהעתיקות ביותר בהולנד.

ה"קונטיקי" נפלא כמשקה בפני עצמו, קר או על הקרח. ה"קונטיקי" הוא גם משקה לעירבוב ומרענן עוד יותר כשמגישים אותו עם לימונדה, סודה או מי טוניק, והוא נפלא לשימוש בקוקטיילים. ומה יכול להיות מתאים יותר מאשר להרים כוס קוקטייל "קונטיקי" מיוחד לזכר מסעו המפורסם של תור היירדאהל ולזכר האלים העתיקים ההם?

דרום פאסיפיק

2 כוסות קטנות "קונטיקי"; 1 כוסית קטנה שרי ברנדי; 1/2 כוסית קטנה ברנדי; 3-4 טיפות אנגוסטורה ביטרס.

נער את כל החומרים עם קרח וסנן לתוך כוס. הוסף קוביות קרח טריות וקשט בדובדבן לקוקטייל. לתוספת ברק ותסס, הוסף מי טוניק או סודה לפי הטעם.

קונטיקי

הקוקטייל הצונן של הקיץ

חוף הדקלים

2 כוסיות קטנות "קונטיקי"; 1 כוסית קטנה ורמוט (אדום) מתוק.

מזוג לתוך כוס, בחש והוסף קוביות קרח. סלסל פרוסת לימון על גבי מקלון והוסף לקישוט.

יבוא ושיווק בלעדי: החברה הסקוטית למסחר בע"מ, רח' גרזנברג 26 תל-אביב. טלפון 03-626891/2

מכתבים

"זיגל מחסל את עצמו"

הקורא שהוזכר בכתבה "מחסלים את זיגל" ("העולם הזה" 2390) מגיב:

כאיש שנמנה עד לאחרונה עם ראשוני היחידה הארצית לחקירות־הונאה, ואשר היה מעורה היטב בנעשה בה בכל המישורים, מצאתי לנכון להציג את השקפתי בעניין:

בכתבה הושם דגש, מעל ומעבר למציאות, בנוגע ללחצים הפוליטיים. לא הפוליטיקאים יחסלו היחידה, אלא אנשי היחידה שנותרו בה, ובראשם תנ"ץ בנימין זיגל, יעשו מלאכה זאת. נכון יותר לאמר כי זיגל מחסל עצמו — וחבל מאוד!

מזה כמה שנים, עוד מתקופתו של רוזוליו, החלו להיווצר סיבות טובות להגביר הפיקוח והביקורת על היחידה. כיום הפיתרון היחידי הוא פירוק היחידה או שינוים דראסטיים, אירגונים ופרסונאליים.

פיקוד המישטרה — אני מסתמך על דברים שנאמרו לי על־ידי שני קצינים בכירים ביותר — אכן מחפש דרך לשנות את מיבנה היחידה, כולל הזזתו של זיגל. הוא מנוע מלעשות זאת עקב פירושים מעוותים שצעד כזה יקבל בציבור שאינו יודע את המצב לאשורו.

אומנם, חומר מודיעיני רב מתנקז ליחידה. גם לגבי אנשי־ציבור, כמובן. הטיפול היחידי לגבי חלק ניכר מן החומר הוא — תיוקו. רק איש אחד בכל היחידה עבר הכשרה ספציפית בנושאי מודיעין. בנוסף לכך, היכולת האישית של האיש אשר מפעיל בפועל את מיפלג המודיעין שואפת לאפס.

לאיש בעל פוטנציאל חיובי קשה מאוד להשתלב ולשרוד במיסגרת מישטרת ישראל. הסיבה העיקרית לכך הינה הפער שבין הדרג הזוטר (אנשי השטח) ובין הדרג הפיקודי, אשר ברובו מחזיק במושכות ניהול המישטרה מאז הקמתה, והכבול אף בקונצפציות של אותה התקופה, לטוב ולרע.

פער זה גורם לתיסכול מצטבר, ובעיקבותיו לפרישת אנשים מן השירות. אכן, הפרישות הן של האנשים הטובים בעיקר. הפיקוד אינו נוקט בצעדים של ממש למנוע התופעה.

אלכסנדר בן־אהרן
ראשון־לציון

● ● ●

תיק לכל שר

השרים מרבים לנסוע לחו"ל – אך יש כאלה הנוסעים פחות, ויש הנוסעים יותר.

מיסכן השר מרדכי בן־פורת. באין לו תיק, הוא לא נדרש לנסוע באופן רחוף לחו"ל, בענייני מישרדו.

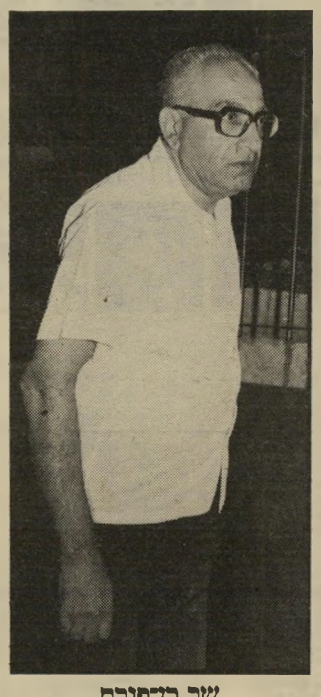

שר בן־סורת
תיק קטן, מפלסטיק

מיסכנים גם חבריו השרים. באין לו עיסוק אחר, עוקב השר־ללא־תיק אחרי נסיעותיהם ומונה אותן.

הגיע הזמן להקים קול זעקה גדולה ולפנות לליבו היהודי הרחום של ראש־הממשלה: יש לפתור את בעייתם של בן־פורת, שרה דורון ואריאל שרון. תן להם תיקים: אפילו תיקים קטנים, מפלסטיק או מקרטון, העיקר שיהיה להם משהו!

שמאי לוי, באר־שבע

● ● ●

רד נא מבת־שבע!

דויד המלך הציץ באשה רוחצת. אורי אבנרי הציץ בשניהם – והקורא נפגע.

לאורי אבנרי שלום רב.

בעת שירותי במילואים נזדמן לי לקרוא ביומן אישי (העולם הזה 2393) מה שכתבת על דויד המלך ובת־שבע. זו תפיסה חולנית — סליחה — שרבים שעינם לא שזפה את ספר־הספרים פולטים תוך כדי הזיות.

אולם ממך לא ציפיתי — שאתה תופיע כבעל ביקורת אישית עצמית?

שים לב למה שכתבת. בתחילה ציטטת: "וירא אשה רוחצת מעל הגג." אחר־כך שינית את הכתוב, והסברת: "אשה רוחצת על הגג." ולאות מם אין משמעות?

כנראה שלא קראת את תחילת הפסוק: "ויתהלך (דויד) על גג בית המלך."

אם רוצים לרבע את העיגול, כדי שדויד יהיה אובייקט נוח לביקורת, קשה כנראה לקבל את העוברות. אבל פשטות הכתוב היא — וכך הבינו המפרשים — שדויד, אשר הלך על גג ביתו, ראה מעל אותו הגג אשה רוחצת. אין כל התייחסות למקומה של האשה. אילו בא התנ"ך לכתוב מה שנקלע בדימיונך, היה כתוב "על גג", ללא הא הידיעה וללא מם מיותרת.

ואם אתה יודע את מקום ארמונו המלכותי, תוכל להבין כיצד ראה ממרומי גגו את הנעשה בבתי משרתיו הקרובים, הנמוכים מביתו.

רד נא מבת־שבע, ובדבריך על דויד לעולם לא תאמר יותר מהביקורת של התנ"ך.

יהודה בהן, מעלות

קריקטורה של זאב ב"הארץ"

פלג אחר

ב־מי ומי בטלוויזיה המיסחרית ("העולם הזה" 2397) נפל שיבוש בשמו של אחד המתחרים על הערוץ השני.

פירסמתם שאחד השותפים באיטן תיקשורת הוא התעשיין פלג תמיר, נציג חברת דלת־גליל.

אני בטוח שהוא לא היה מתנגד להיות שותף בדלתא, אך זה פשוט לא נכון.

משה ציפורי, תל־אביב

● ● ●

● *הקורא צודק. פלג תמיר עובד בחברת* ***דנות*** *כמנהל־תיפעול. בעלי* ***דלתא־גליל****, השותפים* ***באיטן תיקשורת****, הם התעשיינים דוב לאוטמן ואליעזר פלג. המדובר, מסתבר, בפלג אחר.*

● ● ●

ענק וענקי

יישר כוח לחיים ברעם.

אין איש או אישה יודעים כיצד ומדוע התחילו הכול, כבמטה קסם, להוציא את שם התואר החדש, שהמציא אליעזר בן־יהודה לפני כ־80 שנה, ענקי (ואתו, כמובן: ענקית, ענקים, ענקיות) מפני שם העצם הישן: ענק. זה שניים שלושה דורות נהגנו לומר: מפעל ענקי, חברה ענקית, ממדים ענקיים, הנחות ענקיות. אבל הגל החדש גורס רק ענק. מפעל ענק בנגב, חברת ענק בבורסה, ממדי ענק של האינפלאציה, הנחות ענק של סוף העונה.

והנה הפתעה נעימה. בהעולם הזה (2396) שמחתי לקרוא במדורו של חיים ברעם, עולם קטן, על ארץ ענקית כמו ארצות הברית, ועל ציבור ענקי בארץ הזאת.

יישר כוחך, חיים. הוצאת ישן מפני חדש והחזרת עטרה ליושנה. ירבו כמותך בישראל.

ד"ר **ראובן סיוון**, ירושלים

● ● ●

בגרות בסתלוקת

יואיל מישהו להסביר לקורא: מה היה פגום בבחינה?

שאלתי מורה ותיקה מה דעתה על בחינת־הבגרות במתמטיקה שהתקיימה ב־5 ביולי. ענתה לי המורה במילה אחת: "פויהו"

כשיצאתי לחופש, לקחתי איתי עותק אחד. הוא מונח כאן לפניי, בשוויץ. בבחינה יש שלוש יחידות, שבהן בסך־הכל 25 שאלות. קראתי אותן. לפי דעתי, כולן מבוססות על החומר שנמצא בתוכנית הלימודים של בית־הספר התיכון.

אסיר תודה אהיה למי מהתלמידים או המורים המוחים, שיודיעו לי באילו שאלות אני טועה.

שלמה שטיין, לוקארנו, שווייץ

קמרה אובסקורה
המרכז ללימודי צילום

- למודי בוקר, אחה"צ וערב למתחילים ולתלמידי שנה א' ושנה ב'.
- מערכת לימודים גמישה.
- מסלול מיוחד לתלמידי שנה ג' (בת"א) בהדרכת פיל פרקים, מרצה בכיר במחלקה לצילום ע"ש AVRAM PRATT.
- לכל הלומדים, קורסים נוספים ברישום, ציור, תולדות האמנות ועוד.
- הסדר מיוחד לחברי קבוצים.
- תחילת שנת הלימודים: 9.10.1983
- שעות הרשמה: 10.00 – 20.00

מספר המקומות מוגבל

ת"א, אלנבי 57, 298191, 298291
י-ם, בצלאל 6, 233502, 223573
חיפה, הנביאים 13, 662773

טלפון לקבלת חוברת הסבר

למד צילום בחברה טובה

2/1 ליטר יותר בכל הקנקן

טאפו

קנקל

2 ליטר

טאפו-תפוז

טאפו-קולה

טאפו-לימון

קנקל פלסטיק חד-פעמי

ניתם מערכות תדמית

קנקל ענק 2 ליטר

בלאופונקט

חיים ארוכים-אפס תקלות.

טלוויזיות צבעוניות 16", 20", 22", 27"–עם או בלי שלט–רחוק.

שני דגמי וידאו VHS– עם שלט–רחוק.
חידוש בלעדי!! הוראות ההפעלה בעברית מוקלטות על קסטה וידאו. חינם.

BLAUPUNKT

היבואן הבלעדי: טרכף יבוא בע"מ, רח' בוגרשוב 70, תל־אביב.

החלום שנגזל

האמהות כמצויות בתוך הבית רוב הזמן, עסוקות בעבודות־הבית ובטיפול בילדים, למרות שהתמונה החברתית הולכת ומשתנה. מעט מאוד אמהות מופיעות כמספקות מידע לילדים, כפותרות להן בעיות. לעומתן, האבות מופיעים כמנהיגי המישפחה. הם מספקים פעילויות ,גבריות' מסורתיות: מספקים מידע, פותרים בעיות, מפרנסים את המישפחה. מיגוון עיסוקיהם מחוץ לבית הוא גדול מאוד."

יותר מכך. כהן מצא, שהאמהות מוצגות באופן נלעג: "אנו מוצאים את האם המבולבלת, הלא־מתפקדת, זו ששורפת עוגה ושוברת כלים: אמא מבוהלת, מיואשת, מנדנדת, מגזימה, נוזפת..."

כאשר הגברים מוצגים באופן נלעג, הם תמיד דומים לנשים: "רכרוכי כמו אשה!" למשל. אך ביטוי כמו: "הוא קשוח כמו כל הגברים," נחשב משום־מה לכבוד גדול.

כהן מצא עוד, כי האמהות מוצגות בדרך־כלל כמשעממות. כשהן מדברות, הן אומרות שטויות, דברים עובדים בחריצות, ישרים, מכובדים, דואגים לעם. הנשים, לעומתם, הן רעות, טיפשות, חלשות, מתבלבלות משום־מה, לכסות את ראשם ולגדל פיאות.

בעוד כמה שנים, כשגינת אריאל

"הבנות ממש מטומטמות!"

לפי ספרי הילדים, נועדו הילדים לגדול ולהיות גברים גיבורים. מה לומדות הילדות על עצמן ועל עתידן? גינת אריאל אספה את הדוגמות הבאות:

● **הילדות הן יצורים משונים... אין ספק שהן לא בני־אדם כשרים ורגילים.**
(א' גדות. *שלומצי ופנק יוצאים לפעולה*. עמ' 69)

● **שקט אשה. תני לגברים להחליט.**
(א' גדות. *פופיק וחבורת גשר הזהב*. עמ' 44)

● **הבנות ממש מטומטמות. כבר כשהן כאלה קטנות.**
(ב' קלירי. *הנרי וידידיו*. עמ' 96)

● **אחר־כך נשכח הדבר מליבה. כך הן הנשים.**
(אריך קסטנר. *אמיל והבלשים*. עמ' 4)

● **מה מיסכנות אנו, הנשים.**
(אריך קסטנר. *אמיל והבלשים* עמ' 165)

● **זו דרך הנשים תמיד, לפחד... שוב אנו רואים כי אך מישגה הוא להקשיב אל כל מיני קולות פנימיים, המדריכים את מנוחתן של נשים רגישות. אך דימיון מתעה הוא.**
(אריך קסטנר. *אמיל והתאומים*. עמ' 165)

● **רק ילדה מסוגלת לגלות את מקום המחבוא הנפלא שלנו ביום הראשון!**
(א' בלייטון. *השביעייה הסודית מצטיינת*. עמ' 33)

● **הווו – ילדות! מה משעממות הן!**
(א' בלייטון. *השביעייה הסודית מצילה*. עמ' 84)

● **בנות!... הן כולן דומות!**
(א' בלייטון *השביעייה הסודית חוגגת*. עמ' 10)

● **אנחנו יודעים שכל הבנות פחדניות.**
(ח' בורשטיין. *הרפתקות ציפופו בצרפת*. עמ' 21)

● **היא נמנתה עם סוג הנשים המרחרחות בקדרות של אחרים (וישנן רבות כאלה).**
(עלי כבא ואר בעים *השודדים*. הוצאת *מסדה* עמ' 31)

בשעת־סכנה... ויפות־תואר."

בשנים האחרונות, מאז הופקד תיק החינוך בידי המפר"ל, צצה גם מכה חדשה בסיפרי־הלימוד: הגברים נוטים, תגדל ותחליט, אולי, לחבר סיפרי ילדים — הם יהיו בוודאי שוני מאוד־מאוד מהסיפרים שאותם הי קוראת.

גיורא נוימן

גינת אריאל, בת 8 וחצי, חקרה במשך שנה וחצי את ספרי־הילדים שלה וגילתה שהם גדושים בהשמצות נגד ילדות ונשים

כ**שהחליטו עורכות** נגה, כתב־העת הפמיניסטי, להקדיש את הגליון החדש שלהן להשפעותיה של ספרות־הילדים, הן זכו בעזרה ממקור בלתי־צפוי. גינת אריאל בת ה־8 וחצי, בתה של אחת מעורכות הביטאון, העמידה לרשותן אוסף ציטטות מספריה, הממחיש בצורה הברורה ביותר כיצד תורמים סיפרי־הילדים לגיבושם של סטריאוטיפים מפלים בין ילדות וילדים, בין נשים וגברים.

אוסף הציטטים, פרי האיסוף השקדני של גינת, לא היה מבייש שום חוקר מבוגר (ראה: מיסגרת).

גינת, העולה בשנת־הלימודים הבאה לכיתה דלת, היא ילדה עירנית, בעלת עיניים פיקחיות. כשאמה, מירה אריאל, אמרה לה שהעולם הזה רוצה לדבר איתה, לא האמינה לה. "הייתי בטוחה שאמא עובדת עליי," סיפרה.

היא אינה מבינה על מה כל המהומה. כשהיא יושבת על כריות הסאטן המפוזרות סביב השטיח בבית הוריה בתל־אביב, תיארה כיצד ערכה את המחקר, כאילו היה זה עניין של מה־בכך.

"מאז כיתה בית, כשהייתי בת 7," סיפרה גינת, "התחלתי להראות לאמא שלי כל קטע מרגיז שנתקלתי בו בספרים שלי." אחר־כך עשתה לעצמה מינהג: "הייתי מעתיקה את הקטעים האלה ואמא שמרה לי עליהם.

"אני תולעת־ספרים, אוהבת מאוד לקרוא, וכך אספתי במשך שנה וחצי רוגמות מעשרות ספרים."

גם בחיי היום־יום, כמו בספרים, היא נתקלת במיקרים מרגיזים. לא מזמן השתתפה במסיבה, שבה התבקשו הילדים לסדר מחדש את הכיסאות. כשגם הילדות נרתמו למלאכה, נזפה בהן בעלת־הבית, אמו של המארח: "תפסיקו, זו עבודה של בנים!"

לא תמיד היא מעירה על מה שהיא רואה. "מי שלא מבין מה מרגיז בדברים האלה — לא כדאי להסביר לו!"

בבית לעומת זאת, היא נוהגת אחרת. "אבא אומר שאני מגזימה, אבל אני תמיד מעירה לאמא, כשאני חושבת שהיא מתנהגת בצורה לא־פמיניסטית."

אבל רוגז לחוד והנאה לחוד. היא יודעת להפריד בין הדברים. לכן היא ממשיכה לקרוא ספרים בקצב מדהים, למרות מה שהיא מוצאת בהם, וממשיכה ללכת למסיבות, למרות מה שהיא שומעת בהן.

"הטובות – לטייסים"

"**ס**פרות הילדים היא חומר־הגלם של החלומות," מסבירות עורכות נגה במאמר־המערכת שלהן. "כשהיינו ילדות, הילכנו גם אנו ביערות־עד ובטירות קסומות. עוד יכולנו לחלום ולשאוף להיות אבירות, מדעניות וטייסות־חלל. אך בשעה שהבנו כי נגדל להיות נשים, וכי כל אותם דברים מסעירים ומלהיבים שעליהם קראנו לא לנו הם — בשעה זו נגזל מאיתנו החלום.

"כל שנותר לנו הוא להיות אשתו של אביר, אשתו של מדען ואשתו של טייס. כמו בסיסמה: הטובים לטיס, – הטובות לטייסים."

כיצד נגזל החלום?

סיפורי־הילדים הם אחד המכשירים האדירים לעיצוב המושגים, הדימויים, הרעיונות, הרגשות וההתנהגות של הילדים.

מחקריהם של המבוגרים מאשרים את מה שגילתה גינת. ממחקרים רבים מתברר, כי הספרים הנפוצים ביותר נוקטים גישה ברורה של מינונות (בלעז: סכסיזם). דהיינו: "יחוס תכונות יוקרתיות ותפקידים חברתיים חשובים, או הנחשבים לחשובים, לגברים — ותכונות שליליות או תפקידים נחותים לנשים.

פרופסור אדיר כהן, ראש בית־הספר לחינוך באוניברסיטת חיפה, חקר אף הוא את העניין. מחקרו טרם התפרסם, אך הוא הסכים להעניק לנגה ראיון. מחקריו האקדמיים מחזקים את תוצאות המימצאים של גינת.

"רבות הן הנשים המוצגות כטיפשות, כרעות־לב, כמכשפות, כחוסרות־ישע," אומר כהן. "מדהים שעדיין מתארים את חסרי־משמעות או מנדנדים, כמו "קח סוודר, שלא תתקרר," או מקלקלות תמיד את ההנאה: "אל תחזור הביתה ברגליים רטובות, אל תיכנס עם בוץ."

המצב אינו טוב בהרבה בסיפרי הלימוד המשמשים בבתי־הספר. הסר ציולוגית מלכה מעון ברקה את הסטריאוטיפים המיניים בספר מיקראות ישראל (א' ב' וג'), המשמש בכיתות גימל.

עיקר מימצאיה: "מיספר העיסוקים הנשיים בספרים אלה הוא מצומצם. תפקידיה העיקריים של האשה הם להיות אשת־איש ואם, והם מוצגים כאילו היו מיקצועות."

מצבם של הגברים במיקראות ישראל טוב בהרבה: "הם אחראים,

החוקרת ואמה

מאז כיתה בית אוספת גינת קטעים משמיצים מספרי־הילדים שלה. "אני מעתיקה את המישפטים המרגיזים ואמא אוספת אותם," אמה, מירה אריאל,

היא אחת מעורכות כתב־העת הפמיניסטי נגה. החוקרים המבוגרים מאשרים את התמונה העולה מתוך הלקט של גינת: סיפרי־הילדים גדושים בדימויים מפלים בין נשים וגברים, בין ילדות וילדים

היא נפרדה מבעלה אך השניים כנערת־זוהר היא אשת־עסקים

הבלונדית הקשוחה

ישראלה שטיר בביתה

אשת־העסקים המצליחה מקפידה על הופעה חיצונית גם בביתה. יש לה שמלות יקרות־ערך ובגדי מארחת. שאותם היא לובשת גם בחדרי־חדרים. לעולם אינה נועלת נעלי־בית ובאופן קבוע מקפידה לנעול נעלי עקב. ישראלה נחשבת למארחת למופת ואת קירות דירתה השכורה בת ששת החדרים מקשטות תמונות יקרות ערך.

דיא נראית כמו יצאה מתוך סידרת הטלוויזיה דאלאס: בלונדינית, רזה, לבושה תמיד — אבל תמיד — בבגדים מהממים שתוויתם של מעצבי־עילית מודבקת אל צירם הפנימי.

אם מישהו חשב לתומו כי יצורים כמו „סו אלן" או „פאמלה" קיימים רק בסרטים, הרי שהנה באה אשת־העסקים ישראלה שטיר, ומוכיחה שלא צריך להרחיק לכת לדאלאס או להוליווד כדי לפגוש אשה שלעולם לא תתפוס אותה חלילה וחס „לא לבושה". לעולם לא תתפוס אותה בג'ינס ובחולצת טי. לעולם לא תראה אותה במכנסיים או בשימלה מרושלת. היא תמיד לבושה טיפ־טופ, מסורקת טיפ־טופ, מאופרת טיפ־טופ וגם מכונית־הספורט שבה היא נוהגת היא טיפ־טופ. דירתה השכורה בת ששת החדרים בשיכון בבלי בתל־אביב גם היא טיפ־טופ.

מערכת ההריטים הקונבנציונאלית והלא מפוארת מונחת בדיוק במקומה. אפילו הכורסה אינה נוטה ימינה או שמאלה. הצעצועים בחדרו של גילי, בנה הקטן, מסודרים על המדף כחיילים. היא מגישה כיבוד דיאטטי של ירקות חתוכים ביד אמן לצד רוטב פיקנטי וכוס יין לבן משובחה. הכריות ההודיות הזרוקות כביכול ברישול על הרצפה, אינן משלות אף לא לרגע: גם הן מונחות בדיוק במקום שיעדה להן ישראלה שטיר.

כשאתה נכנס לחדר השינה שלה. לא מצפות לך הפתעות רבות: מיטת־ענק ומראת־ענק. מה שבאמת מפתיע בדירה הוא אוסף הציורים התלויים על הקירות. של אמנים מהשורה הראשונה. אתה, הנאבק יום־יום בבלאגן בארון־הבגדים שלך, גם אם אין לך יותר מדי בגדים, שואל את עצמך היכן היא מאכסנת את כל הבגדים שלה. התעלומה נפתרת כאשר היא פותחת את אחד החדרים. ואתה עומד נדהם נוכח שפע הבגדים התלויים על הקולבים. חדר שלם מיועד לבגדיה של ישראלה שטיר: „ואלה", היא אומרת בחיוך, „רק בגדי־הקיץ. את בגדי־החורף ואת הפרוות אני מאחסנת במקום מיוחד מחוץ לבית."

הופעה מטעה

ל ישראלה שטיר היא דמות ידועה בחיי החברה של תל־אביב. לכל מקום שאליו היא מגיעה מושכת דמותה הנאה תשומת לב. נהגים עוצרים בכבישים כדי להתבונן בנהגת הבלונדית ובמכונית־הספורט המיוחדת שלה.

כל זה יכול היה ליצור את הרושם כאילו מדובר בעוד גברת מנווה־אביבים, שבעלה מפנק אותה. או בעוד נערת־זוהר שהגיעה בטעות לתל־אביב במקום לניו־יורק. אך מאחורי ההופעה החיצונית, הבגדים האקסטרוואגנטיים, הצבע הבלונדי של השיער מסתתרים לא רק שיער ג'ינג'י טבעי, כי אם גם אשת־עסקים ממולחת, המנהלת ביחד עם בעלה־בנפרד חברה לאירגון ירידים ותערוכות, ושנכנסה לא מזמן לעסקי ניהול מיסעדות ומלונות ועוד היד נטוייה.

בעל חברת־מחשבים, שהשתתף באחת התערוכות שאותן אירגנה ישראלה שטיר. אמר פעם: „שלא תתנו להופעתה החיצונית של הגברת להטעות אתכם. כשיושבים איתה לשולחן הדיונים, כשמדובר בביזנס, היא אדם היודע היטב מה הוא רוצה. היא קשוחה, עומדת על שלה ובדרך־כלל גם משיגה את מטרתה."

היא נולדה בחיפה ערב קום המדינה, ולכן שמה ישראלה. אמה בתיה היא תאומתה של שושנה ואביה מרדכי הוא תאומו של דויד שיפמן המנוח, מי שהיה סגן־ראש עיריית תל־אביב וסגן־שר התחבורה. שתי האחיות התאומות ושני האחים התאומים שנישאו זה לזו הפכו לשם דבר, ועד היום חיה ישראלה את אגדת ארבעת התאומים: „גרתי עם ארבעתם, באותו בית ממש. אמא שלי ודורה שלי החליטו שהן רוצות למצוא תאומים. ידיד הכיר להן את אבא, אבא הביא את אחיו, והם התחתנו בחתונה משותפת בחיפה."

כך גרו ארבעתם בקומה השנייה מעל בית סבא בכפר־הסירים. היו להם תודעת יחסי־הציבור היא ינקה מאז שחר ילדותה.

בגיל 10 עברה המישפחה לרחוב אוליפנט בתל־אביב, שהיה אז בלב העיר. „הכי צפון שאני זוכרת," אומרת ישראלה, „היה רחוב בלוך. מעבר לזה היו רק חולות."

היא היתה ילדה עם „פול טיים ג'וב" אחרי הלימודים: פסנתר, התעמלות, צרפתית. „באיזשהו מקום הפכו כל לימודי האכסטרה האלה למיטרד, והתחלתי להתמרד. לא היה לי זמן לחברים וסבלתי מעודף תשומת לב. בנעוריי הייתי חתיכה, אבל לא כמו היום. הייתי ילדה יוצאת דופן. אהבתי את זה, אהבתי לעשות דברים שלאחרים נראו מוזרים.

„זה התחיל עוד לפני התיכון. קיבלנו בבית חינוך מסורתי ולמדתי בבית־ספר עממי דתי. החלטתי שלא מוצא חן בעיני להיות דתית והתנהגתי הפוך ממה שציפו ממני. בתקופת התיכון החלטתי שתילבושת אחידה זה לא בשבילי. חתכתי את השרוולים של החולצה הכחולה, במקום המיכנסיים הכחולים לבשתי ג'ינס משופשפים. חיפשתי בכל מחיר דרך להתבלט.

להתבלט בכל מחיר

א ביה של ישראלה, מרדכי שיפמן, הוא איש יחסי־ציבור, ואת בדירה שני חדרי־שינה לכל זוג וסאלון ומיטבח משותפים. שנה אחרי הנישאין נולדתי אני, וכך גידלו אותי ארבעה הורים. כשהייתי בת 3 נולדה בת־דודתי, ורק כאשר נולדה אחותי אילנה עברו שושנה ודויד לדירה משלהם.

„השקיעו בי המון פינוק, כי הייתי הילדה הראשונה של הרביעייה. כולם טיפלו בי, כולם עסקו בי 24 שעות ביממה. תמיד היו שואלים אותי איך אני לא מתבלבלת בין הארבעה. מעניין, אבל אף אחת מאיתנו, הילדות, לא התבלבלה. הם אמנם מאוד דומים עד היום, וכשהיו צעירים אי־אפשר היה להבדיל ביניהם. כל הזיכרונות שלי מלאים בקוריוזים בגלל־דמיון הזה.

„כעת דויד נפטר, ומאז שמת משהו קרה. אנחנו מישפחה מאוד קרובה, מאוד מלוכדת. אבל כעת זה אף פעם לא יהיה כמו פעם. כשהוא היה בחיים."

פרוייקט בבניה ישראלה שטיר בחזית מלון הדירות ימית. **ההולך ומוקם על הטיילת בתל־אביב. היא שותפה בחברה שתקים את בית המלון ותנהל אותו כשיקום.**

ממשיכים לעבוד כשותפים — והאשה הנראית המגלגלת מחזור של שלושה מיליון דולר בשנה

מארגנת ירידים בעלת מיסעדה

ישראלה, כשלצידה שר־המיסחר־והתע־שיה גידעון פת, באחד הירידים שאירגנה.

בחברת הטבח ה־יפאני של המיסעדה סוקיאקי, שנפתחה לאחרונה ושהיא אחת מבעליה.

הגט אינו משחלם

ישראלה שטיר חונכת אירוע במלון הילטון, כשמציץ בה, עם מיקרופון ביד, בעלה־בנפרד דובי. השניים נפרדו. אך החליטו כי הגט אינו משתלם מטעמים כלכליים וממשיכים לנהל בשותפות את עיסקיהם המצליחים.

„שיפמן לכי הביתה להוריד איפור' — כך היה מקבל אותי כל בוקר סגן־מנהל בית־הספר.

„השיער הג'ינג'י הטבעי שלי הקנה לי מראה וולגרי ואגרסיבי. האמת היא שהסיבה היתה שתמיד רציתי לתפוס את המקום המגיע לי, למרות שאני אשה, וזה היה קשה. אני זוכרת את עצמי כנערה מלאה, ג'ינג'ית, תמיד מרכיבה משקפיים כהים שלא יראו מה קורה בעיניים. ככה יכולתי לבחון טוב יותר את מה שקורה מסביב."

כשהיתה בת־15 הכירה את בעלה, דובי שטיר. הוא היה מבוגר ממנה בשלוש שנים. הוא היה תלמיד הגמנסיה הרצליה ובן יחיד להוריו, „שאהבו אותו שיגעון והוא היה הדבר הכי חשוב בעולם עבורם. כשהכרתי אותו כולם אמרו: את יוצאת עם גאון. עד היום אני מסכימה עם זה. אני מעריצה את הראש שלו. אני תמיד הייתי על הצד האסתטי והוא תמיד היה זרוק כזה. כשאנשים היו רואים אותנו ביחד היו אומרים לי: מה. זה בעלך? איך זה מסתדר?

„אבל זה הסתדר. אני נדלקתי על הראש שלו, הייתי יושבת שעות ומקשיבה לו. החוכמה שלו ריתקה אותי. הייתי ילדה בת 15 ודובי ניגן בגיטארה בלהקת־רוק. נורא התלהבתי מכל הדברים סביבו, כל דבר שהוא עשה היה פרפקט. יצאנו במשך תקופה ונפרדנו.

„כשגמרתי תיכון שיחררו את המחזור שלי מהצבא. בגיל 17 וחצי הלכתי לירושלים ללמוד מדע המדינה ויחסים בינלאומיים. ירושלים היתה עיר סטודנטיאלית. דובי ואני גרנו אחד מעל השני, חס וחלילה לא ביחד. הייתי בתולה וזה לא בא בחשבון שנגור יחד. היינו אוכלים יחד ארוחת־בוקר והול־כים לאוניברסיטה.

„אחרי איזה זמן עברתי לגור עם חברים ברחביה. זו היתה התקופה הכי משגעת בחיי. הקמפוס היה קטן, כולם הכירו את כולם. זו היתה התקופה שבה הפכה הקפיטריה לשם דבר. היו ברדוגו, חיליק גוטמן, וחיים בר־און, דויד קוליץ ודויד מושביץ.

„והחגיגות שהלכו בקמפוס: ימי הסטודנט ובכחוס. והנשפים בפי האתון. נשפים עם שמפנייה וקצפת שמרחנו האחד על השני וליקקנו. אני בכלל לא זוכרת את הלימודים. אני זוכרת רק כיף. אבא שלי היה בא לבקר ואומר: מותק, תואר את לא תקבלי. אני זוכרת את התחרות המפורסמת ביותר בקפיטריה, שבה היו משתינים לתוך בקבוק כדי לראות מי משתין יותר רחוק."

„היינו משוגעים"

ב־1969 היו ישראלה ודובי שטיר הזוג הראשון שהתחתן בחבר'ה. דובי הלך לצבא וישראלה התחילה לעבוד. ההורים קנו להם דירה ברמת־גן. היא עבדה כמזכירה, כמורה להיס־טוריה בבית־ספר תיכון אכסטרני עם תלמידים מבוגרים ממנה, וכדיילת־קרקע. כשהסתבר לה שאת תעודת הבי־אי שלה היא יכולה לכל היותר למסגר ולתלות בבית־השימוש, עברה קורס בהנהלת־חשבונות ובהרפסה.

בינתיים השתחרר דובי מהצבא והצ־טרף כתקציבאי לחברת־פירסום. ההצ־לחה האירה לו פנים. הוא החליט לה־קים עסק עצמאי והציע לאשתו הצעי־רה להצטרף למישרדו החדש. כך החלה הקאריירה המצליחה של ישראלה שטיר.

„בשלב ראשון הקמנו חברה להו־צאה לאור. החלטנו להקים עיתון מקומי שאני אהיה אחראית לו. השנה היתה 1971 וזה היה המקומון הראשון, שקראנו לו תל־אביבון. העיתון הקדים את זמנו ולא הלך. הגענו למסקנה שעדיין אין מקום למקומון.

„גרנו בדירה בת 2 וחצי חדרים ובאחד מהם פתחנו מישרד־פירסום. אני הייתי המזכירה, דובי היה מנהל. למישרד קראנו ד.י. שטיר פירסום בע"מ. הצלחנו לקבל תקציבים, בין היתר של קונצרן כלל וכל הפיתוח של הפירסום של הקונצרן הענקי הזה אשכרה אנחנו!

„אחר־כך הכרנו את סמי רוזנברג מקופל, שלא היה מודע כלל לפירסום. לקחנו אותו לידיים. התחיל ללכת לנו. עברנו למישרד ראשון מחוץ לבית. לקחתי מזכירה והייתי ממונה על הנהלת־החשבונות. עדיין לא הייתי פעילה כמו דובי.

„גדלנו יותר ושוב עברנו למישרד גדול יותר. אז הייתי בהריון והתחלתי לעבוד עם לקוחות. בהתחלה לפי הנחיות של דובי. אחרי שילדתי את גילי — ועבדתי ממש עד לשעה לפני הלידה — חזרתי כעבור שבוע לעבודה והתחלתי לטפל באדמיניסטרציה. כבר היו לי שלושה עובדים. נכנסתי חזק לעסק, כשהצד הרעיוני והתוכני הוא עדיין השטח של דובי ואני אחראית על התקציבים. ומאז זו החלוקה ביננו: הוא הרעיונאי אני הביצועיסטית.

ב־1975, כשמצב התיירות בארץ היה בכי רע, צץ בראשו של דובי רעיון: הוא החליט שבמקום לטפל בעשרה תקציבים נטפל בפרוייקט אחד ונשקיע בו את כל מרצנו. בתי־המלון היו ריקים, אירגנו באחד המלונות תערוכת־אופנה ומיפגש של יצרנים מקומיים. זה היה חידוש. חשבנו שאנחנו משוגעים. התחלנו עם חצי קומה, אחר־כך שתי קומות, אחר־כך שש קומות — כל כך משוגעים היינו. חיסלנו את מישרד־הפירסום והקמנו חברה לאירגון תערוכות וירידים.

„השאיפה שלנו היא להפוך יותר ויותר מיקצועיים. היום אנו עוסקים

(המשך בעמוד 62)

אמא ובוסית

מימין: ישראלה עם בנה גילי בן ה־9. לדבריה קשה להיות אם ואשת־קאריירה. משמאל: ישראלה במישרדה שברחוב דיזנגוף. היא אחראית על צוות של 19 עובדים קבועים ו־20 ארעיים. היא בעלת חמש חברות בנוסף לחברת אירגון התערוכות והירידים.

לא היו הוכחות נגד הנאשמים — חוץ מן הצבת האמריקאית שסיפרה את הסיפור

השלל היה יפה לעבודה של עשר דקות. האור שהשאירה העוזרת רק הקל עליהם את העבודה.

כאשר נכנסו למכונית, גילה דויד שכפפה אחת נפלה מידו בגלל המהירות שבה עברו. הוא נותר המום. „איך יכולתי לעשות את זה?" גנח, „הרי יתפסו אותו תוך דקה, בגלל טביעת האצבע שלי?"

דויד החליט על צעד נועז. הוא חטף סמרטוט גדול מהמכונית, והחליט לחזור בעצמו לדירה ולמחות כל מקום שם נגעו ידיו בלי הכפפה.

אבל אף פעם לא פתח את הפה ולא הלשין על גנבים שעברו איתו.

מישהו כנראה בכל זאת פתח את הפה. לא עברו שעות אחדות, עוד לפני עלות השחר, הופיע המדור בבית של הג'ינג'י. הם חקרו אותו על הג'וב בסביון, אבל הוא, כמובן, הכחיש הכל. „הייתי כל הערב יחד עם דויד בקפה של הגרוזיני, שתינו ואכלנו. זהו, זה כל מה שעשינו הלילה," אמר לשוטרים.

השוטרים ערכו חיפוש מדוקדק בבית, אבל לא מצאו דבר. את כל הרכוש כבר הספיקו שני הפורצים למכור לסוחר, ובביתם לא היה שום דבר חשוד.

אבל אז הציץ אחד השוטרים לתוך מערכת כלי־עבודה שעמדה ליד המטבח בבית של משה. „הופה, מה אני רואה כאן?" שאל אחד השוטרים, „יש לך ג'בקה?"

הג'ינג'י חייך. „בטח שיש לי פלייאר, אני מתקן כל מיני דברים בית, גם לפעמים באוטו צריך לעשות משהו, אז עם מה אתה רוצה שאתקן — עם האצבע שלי?"

השוטרים לקחו איתם את משה לחקירה, למרות מתאוניו הנמרצות. הם גם לקחו איתם את הג'בקה, שהיא פלייאר־פטנט מתוצרת ארצות־הברית. מכשיר תמים מאוד בידי גרג'ניקים ומסגרים. אבל מכשיר פריצה מס' 1 כיום במדינת־ישראל.

חקירת המישטרה העלתה, כי דויד ומשה עזבו בשעה מאוחרת את הקפה של הגרוזיני, וחזרו אליו רק אחרי שעה וחצי. „בזמן הזה עשיתם את העבודה בסביון," התעקשו השוטרים.

אחרי שבוע ימים במעצר החלו החוקרים שואלים את משה ודויד.

טביעת האצבעות של הג'בקה

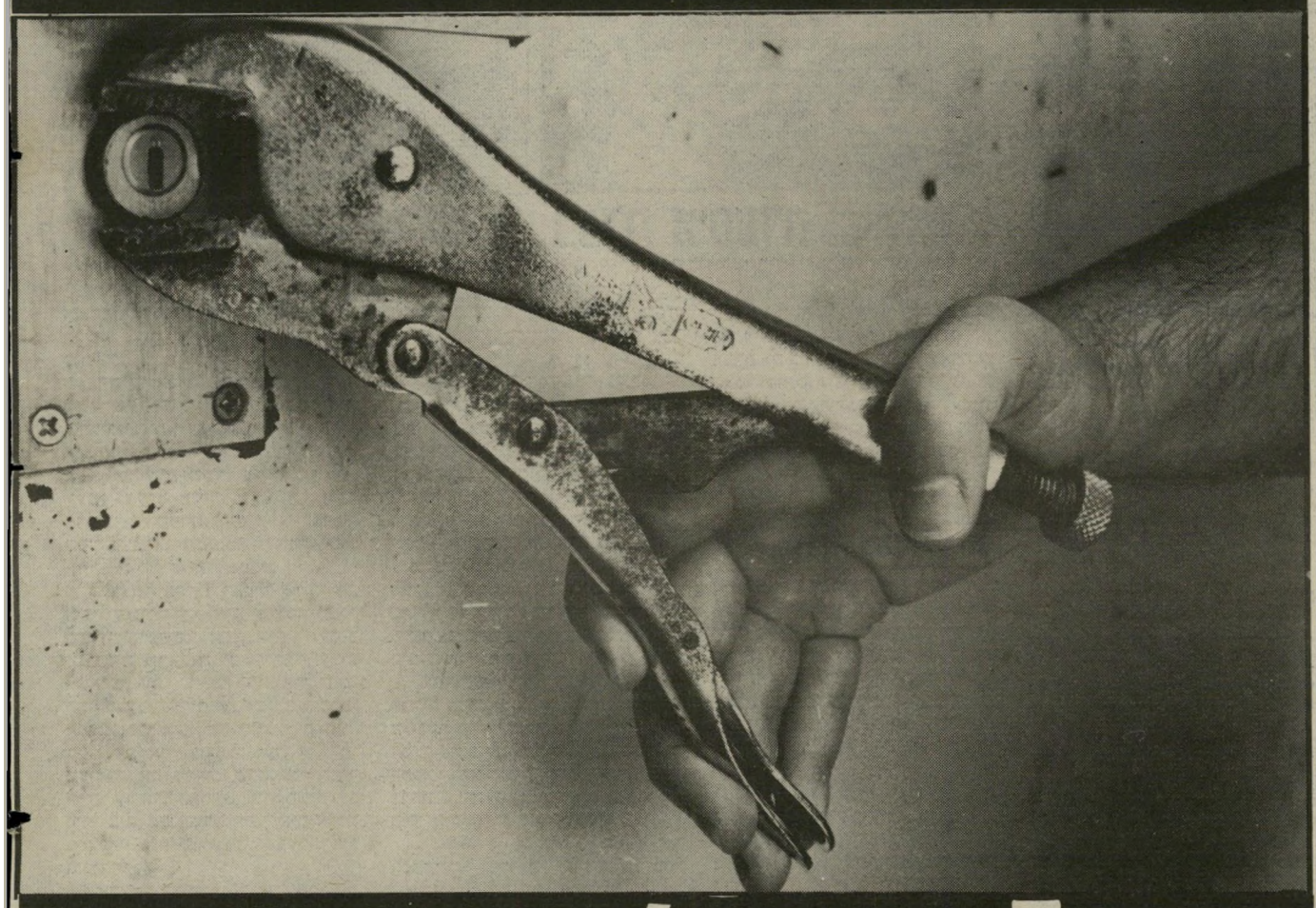

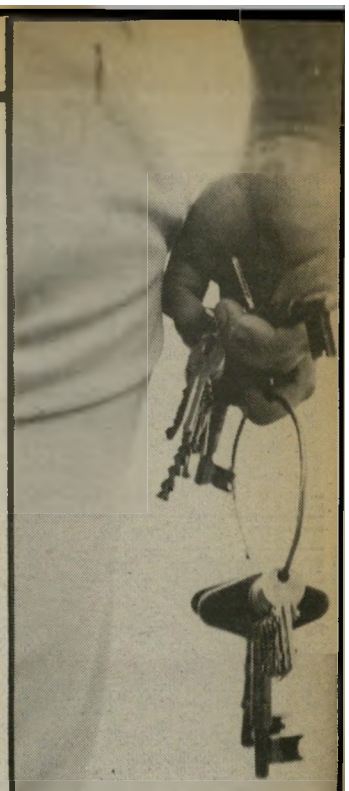

„אללה דויד, תביא מהר את הג'בקה ואת הכפפות, אנחנו הולכים להוריד מכה כואת שלא ראית!" משה הג'ינגי היה נלהב. זו אומנם לא היתה הפעם הראשונה שיצא להוריד מכה יחד עם דויד, הם היו צוות ותיק ועשו כבר הרבה עבודות ביחד, אבל הפעם היה להם משהו מיוחד.

אחד מהחברה סיפר לו בשקט בקפה של הגרוזיני, שבסביון יש בית אחד מלא כל טוב, והבעלים נסעו לחוץ־לארץ. בדירה נשארה רק עוזרת שלא יודעת להפעיל את האזעקה. „זו עבודה קלה לאללה, רק להפעיל את הג'בקה ולקחת את האוצר," אמר המקור.

משה הג'ינג'י כבר ישב במכונית סובארו, שאותה גנב אחרי־הצהריים. הוא חיכה רק שדויד יביא מהבית את הכלים. היו להם מסיכות לפנים למיקרה חירום, כפפות לידיים כדי שלא ישאירו טביעות־אצבע, והג'בקה שכבר עשתה בשבילם כל־כך הרבה ג'ובים.

הכפפה שנשמטה

כאשר הגיעו לא רחוק מהבית, הבחינו כי כל האורות דולקים. „אין דבר," אמר דויד, „זה בסדר." המקור אמר לו, כי העוזרת אינה מכבה את האור בבית, מפחד גנבים. אבל הערב היא יצאה עם החבר שלה לסרט, ותחזור רק אחרי ההצגה השנייה.

מכיוון שהיא לא יודעת להפעיל את האזעקה, היא רק נעלה את דלת הבית במנעול הצילינדר הרגיל, והשאירה את האורות דולקים. „תראה, זה יהיה עבודה בובה," התלהב דויד.

הכל הלך באמת כמו שחשבו. הג'בקה שברה את הצילינדר תוך שתי דקות, ואז פתחו את דלת־הכניסה בשקט והציצו פנימה. איש לא היה שם.

הם אספו לשקים שהכינו את כלי־הכסף, גררו את מכשירי הטלוויזיה והווידאו היקרים למכונית, הם גם הסירו כמה מיסגרות לתמונות, שהיו עשויות מכסף כבד ומשובצות באבנים יקרות.

חוק בצד
מאת אילנה אלוו

משה הג'ינג'י היה היסטרי. „אתה משוגע? רק הרגע יצאנו משם, המזל שלנו לא יחזיק לנצח, השכנים יבחינו בנו."

אבל דויד התעקש. „תשמע, בגלל טביעת־אצבע מחורבנת אני לא הולך להרוס לי את החיים. אתה יודע שהיום הם יכולים בלי בעיות להושיב אותך בפנים רק בגלל טביעת־אצבע."

דויד חזר בריצה מבוהלת אל הדירה. הוא לבש את הכפפות של משה, ובסמרטוט הגדול ניגב בעקביות כל רהיט וכלי שבו נגע כאשר אסף את הרכוש.

הוא מצא גם את הכפפה האבודה ליד דלת־הכניסה ונרגע. „אני חושב שאיבדתי את הכפפה רק בסוף, ממש ליד הדלת, כשעמדנו לצאת," אמר באנחת רווחה לחברו.

השנים הסתלקו מהמקום כרדופי־שטן.

הם נפטרו מהסחורה אצל אלברט הרמאי, שהיה נותן להם פחות מעשרה אחוז משוויה של הסחורה שהביאו לו.

מדור להבהרת זכויותיו המשפטיות של האזרח. אין מדור זה מתיימר לתת יעוץ מישפטי ספציפי. בכל מיקרה יתבן שוני בגלל הבדלים בעובדות.

תדריך

1. **שערי בתי־המישפט פתוחים לפני חידושי המדע, ובלבד שהוכחה אמינותם. עד היום הכירו בתי־המישפט בטביעות־אצבע, בזהוי בליסטי, ובכמה ראיות מדעיות נוספות.**
2. **על התביעה הכללית להוכיח את אמינותם של האמצעים המדעים שעליהם היא סומכת.**
3. **כמות ההוכחה הדרושה לאמינות זו עולה ביחס ישיר לחידוש שבשימוש באמצעי זה או אחר.**
4. **מקום שהכירו בתי־המישפט במהימנותו של אמצעי מדעי, שוב לא תידרש התביעה הכללית להביא הוכחה קונקרטית בעניין זה.**
5. **בתי־המישפט קיבלו כהוכחה כי פלייאר־פטנט (ג'בקה) משאיר סימנים אופיניים אגב לחיצתו ותזוזתו. מהימנותו כאמצעי מדעי לזהוי מוחלט עדיין נתונה בדיון.**

מיתקן מדבר

שני הפורצים הוותיקים כמעט נשברו. הם חשדו האחד בשני, ומכיוון שהוחזקו בבידוד, שיערו כל אחד כי המישטרה שברה את השני והוא דיבר. אחרת לא יכלו להסביר לעצמם מנין קיבלה המישטרה אינפורמציה כל־כך מדויקת וכל־כך רבה.

אולם עורכי־הדין שלהם, שנפגשו אתם בבית־המעצר, הבטיחו להם שאיש לא דיבר. „למישטרה יש מקורות אחרים," אמרו עורכי־הדין, שנעצר גם הוא, שאלות מוזרות. השוטרים שאלו על פריצות שונות שבוצעו במהלך ארבעת החודשים האחרונים ברמת־גן, בגבעתיים ובאור־יהודה.

הם שאלו בכל מיקרה על דירה מסויימת, וידעו לומר את התאריך המדוייק ומה נגנב מהדירה.

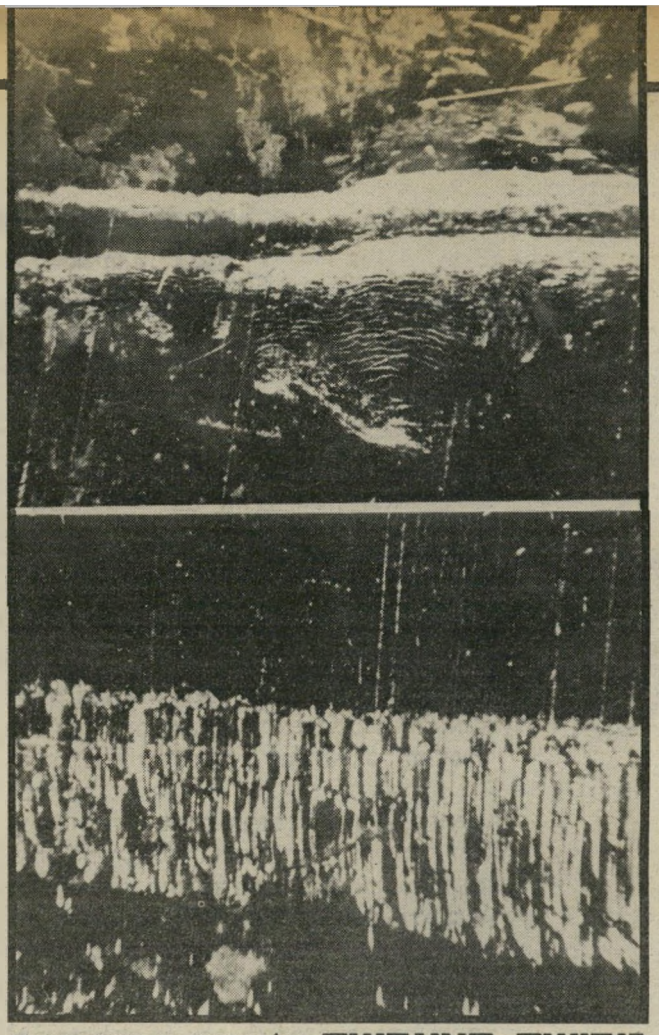

טביעות האצבעות

של מכשיר הפריצה. מכשיר העבודה התמים שהפך למכ־שיר־פורצים מותיר אחריו על הצילינדר השבור סימנים אופייניים.

שגם הם נדהמו מהמידע הרב ששלפה המישטרה ממקורות סמויים.

רק אחרי שהוגש כתב־האישום נגד השניים, שבו נאשמו בפריצה בסביון ובתשע פריצות אחרות באיזור, יכלו עורכי הדין לעין בחומר של הפרקליטות. אז התברר להם מי גילה למישטרה את הסודות.

הג'בקה, שנמצאה בביתו של משה, נשלחה למחלקה לזיהוי פלילי של המישטרה, והיא דיברה. המומחה של המישטרה הצליח להוציא מלסתותיה החדות של הג'בקה את כל מה שניסו השנים להסתיר.

בבית־המישפט הציג התובע עשרה חלקי מנעולים שנפרצו. כולם נשברו בעזרת שיניה החדות של ג'בקה, ועל שיברי המתכת נותרו סימנים של השיניים. מומחית של המחלקה לזיהוי פלילי הציגה לפני השופט תמונות שצולמו מתוך מיקרוסקופ מיוחד, המגדיל את סימני החריצה על הצילינדרים השבורים. כאשר הוצגו התמונות זו ליד זו, יכול היה גם בור להבחין, כי כמעט בכל המיקרים הסימנים זהים.

„מה הם מבלבלים את המות," אמר דויד לסניגורו, „הרי אפשר לקנות ג'בקה כזאת בכל חנות לכלי־עבודה, והן כולן מאותו בית־חרושת. בטח שהסימנים דומים."

אבל המומחית המישטרתית סברה אחרת: „כל ג'בקה היא שונה," אמרה לשופט. היא הביאה ספרות מיקצועית, הזמינה את בית־המישפט לביקור במעבדה של המישטרה והראתה לשופט, לתובע וגם לסניגור דרך המיקרוסקופ המיוחד, כיצד כאשר מניחים את תצלום סימניה של הג'בקה על תצלום מפריצה אחרת, מתמזגים הצילומים ונראים כתמונה זהה.

השופט הרשיע על סמך טביעת־האצבע של הג'בקה את משה הג'ינג'י.

ניתוח משפטי:

ראיות מבוססות על אחד המדעים תופסות יותר ויותר מקום בבית־המישפט. אחרי טביעת־האצבע ומדע הבליסטיקה, באו גם ראיות מדעיות לזיהוי אדמה, צמחים, שערות, דם וזרע, זכוכית, צבע, ועוד ועוד.

לאחרונה מעסיקה את בתי־המיש־פט השאלה, אם אומנם גם לפל־ייאר־פטנט יש טביעת־אצבע משלו. הדבר הגיע למישפט בכמה מיקרים.

בבית־המישפט בירושלים (ת"פ 12/79 ירושלים, מ"י נגד מלכה ודרעי — לא פורסם) נקבע על־ידי השופט טל, כי מכיוון שהוכחה הטביעה שהשאירה הג'בקה במקומות פריצה אחרים, והיא נתפסה בידי הנאשמים בעת הפריצה האחרונה, הוכח הקשר בין הנאשמים ובין הפריצות הקודמות.

הם הורשעו בכל הפריצות.

בתיק היחידי שהסתים עד כה בבית־המישפט העליון, היו הדעות חלוקות. (ע"פ 889/79 משה חמו נגד מ"י) כדעת מיעוט החליטה השופטת מרים בן־פורת כי יש בעובדה שנמצא כלי־הפריצה הזה, אשר הותיר את סימניו בפריצות, כדי להצביע על כך שהנאשם הוא אשר פרץ בעזרתו למקומות שנפרצו.

דעת הרוב, לעומת זאת, קבעה אחרת. השופט שלמה לוין פסק, כי אומנם הוכח במידה מספקת כי כלי כזה משאיר סימני־זיהוי אופייניים. אך בית־המישפט חייב להשתכנע, הוא עצמו, בערך הראייתי של הבדיקות, ומכיוון שבאותו מישפט לא שיכנעה אותו התביעה בכך, זיכה את הנאשם.

השופטת הדסה בן־עיתו הצטרפה לדעתו של השופט לוין. היא הדגישה, כי מדובר במדע שהשימוש בו עדיין אינו נפוץ. באותו מיקרה זוכה הנאשם, כיוון שהסניגור, פרופסור דויד ליבאי, טען שלא הובא לפני בית־המישפט כל ההליך שבו קבעה המומחית את זהות הסימנים, ועל כן לא יכול היה לחקור אותה על כך.

במישפט אחר, לפני השופט חיים דבורין, בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, הסתבכו העובדות עוד יותר. הג'בקה, נושא המישפט, לא נמצאה כלל בידי הנאשם, אולם הוא נקשר על־ידי ראיות אחרות באופן חותך לאחת הפריצות שבה נותרו סימני ג'בקה. סימנים אלה, לטענת התביעה, היו זהים לגמרי לסימנים במקומות הפריצה האחרים. השופט דבורין דחה טיעון זה וקבע, כי אין כלל מקום להשיב לאשמה על הפריצות שאליהן נקשר הנאשם אך ורק על־ידי סימני הג'בקה שלא נמצאה. גם הוא ביסס את החלטתו על כך, שזהו עדיין מדע שאינו נפוץ. כאשר כלל לא נמצאה הג'בקה, ולא נעשו בה בדיקות מעבדתיות רגילות, על אחת כמה וכמה שלא יהיה זה בטוח לבסס על כך הרשעה. החלטה זו (תיק פלילי 1115/81 תל אביב — לא נתפרסם) עומדת כעת לעיעור לפני בית־המישפט העליון.

אילנה אלון ■

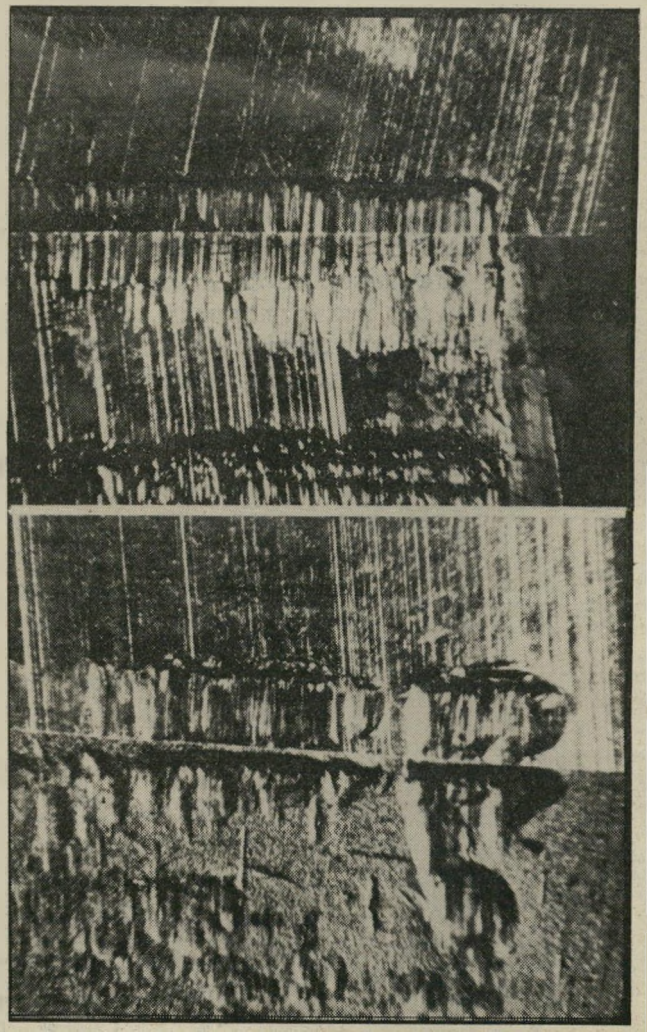

השוואה מיקרוסקופית

של סימני השיניים של הג'בקה מוכיחה, כי בשני המיקרים נגרמו הסימנים על־ידי אותו מכשיר עצמו.

במדינה

רפואה

תרופה היפנוטית

כינוס בינלאומי להיפנוזה ייפתח באוגוסט בחיפה.

האיש בחלוק הלבן ניגש אל פצוע המילחמה בלבנון, שרגלו נקטעה, וסייע לו להרכיב את האוזניות של מכשיר ווקמן. הפצוע עצם את עיניו. הוא לא שמע במכשיר מוסיקה, אלא קול מהפנט.

האיש בחלוק הלבן הוא הפרופסור קרל פוקס, נשיא האקדמיה הבין־לאומית לפסיכותראפיה. בעזרת 44 סטודנטים, הוא הכין הקלטה שהותאמה למכשירי ווקמן, כדי לסייע לפצועי המילחמה בלבנון.

הפצועים היו מסוגים שונים: כאלה שסבלו מפציעות־דיאה, מקטיעות ומדיכאונות.

שליטה מלאה. שלושה רופאים — ד"ר מוריס קליינהאוז, פסיכיאטר, פרופסור קרל פוקס, גינקולוג, וד"ר רפי קרסו, נוירולוג — החברים באגודה הישראלית להיפנוזה, מנסים להחדיר את השימוש בהיפנוזה ככלי־עזר טיפולי לכל ענפי הרפואה והפסיכולוגיה.

ד"ר קרסו רואה בהיפנוזה אחת מנקודות־המיפגש שבין הגוף והנפש. לכן, לדבריו, באמצעות גורמים פיסיים כמו הרפיה גופנית, ניתן להגיע להיפנוזה.

ד"ר קליינהאוז סותר את המיתוס שנפוץ בקהל הרחב, כאילו אדם המצוי במצב של היפנוזה נתון כולו להשפעת המהפנט ואינו אחראי למעשיו. רק 10־20 אחוז מכלל האוכלוסיה מסוגלים להגיע למצב של היפנוזה עמוקה, ורק הם מהווים אובייקטים מתאימים להיפנוזה בידורית. אך גם במצב כזה מודע האדם לכל התהליך, זוכר אותו ויש לו שליטה מלאה במעשיו.

מאז החל ד"ר קליינהאוז לעסוק בהיפנוזה, לפני 20 שנה, ומאז ייסד את האגודה להיפנוזה לפני ארבע שנים, יותר ויותר אנשי־מיקצוע הכירו בהיפנוזה כבאמצעי טיפולי.

נהוג להבחין בארבעה תחומים עיקריים לשימוש בהיפנוזה ברפואה:

- בעיות כמו לחץ דם, כיב קיבה (אולקוס) ומצבי לחץ וחרדה.
- בעיות כאב. בתחום זה להיפנוזה מקום מאוד מכובד.
- גמילה מעישון ובעיות השמנה.
- בעיות והפרעות נפשיות, כמו כאבי־ראש ומצבי־רוח משתנים.

הפרופסור קרל פוקס, שהוא גינקולוג במקצועו טיפל בנשים שסבלו מבחילות והקאות בזמן ההריון ובבעיות של נשים בקיום יחסי־מין.

היפנוזה, לדבריו, גם מקילה על יסורי־הם של חולים במחלות קשות ושל גוססים, ומאפשרת להם למות בכבוד ובחיוך, ולא בקהות חושים הנגרמת על־ידי המורפיום, שבמיקרים רבים אף חדל לעזור.

לדעתו של פוקס, כל אדם נורמאלי ניתן להיפנוט. הדבר תלוי ברצונו של המהופנט. המהפנט יכול להשתמש בטכניקות שונות של סוגסטיות, בהתאם לאישיותו של המטופל. לדוגמה, אדם הרגיל לתת פקודות יתנגד לתהליך של היפנוזה באמצעות מילים.

סכנות הבידור. ד"ר קרסו מספר, כי ניתן להשתמש בהיפנוזה גם לצורכי הרדמה. בשנים האחרונות נעשים יותר ויותר ניתוחים שבהם החולים הורדמו על־ידי היפנוזה, ללא כל שימוש באמצעים אנסטטים. כדוגמה הוא מביא את ניתוח הפרוסטטה שנעשה לפני שנים לנשיא צרפת, הגנרל שארל דה־גול.

שלושת הרופאים מדגישים את הסכנות הכרוכות בהיפנוזה בידורית, שמגמתה להפוך את המהופנט למגוחך ונחות. מצב זה של עלבון ונחיתות לא תמיד נעלם כאשר המהופנט מתעורר. באופן בלתי־מודע, הסיטואציה נשארת.

הכינוס הבינלאומי הראשון של האגודה הישראלית להיפנוזה ייפתח בסוף אוגוסט בחיפה, ומטרת הכינוס היא להחדיר את השימוש בהיפנוזה ככלי־עזר טיפולי לכל ענפי הרפואה והפסיכולוגיה, ולעורר משנתה את הצעת־החוק שתגביל את השימוש בהיפנוזה ותאסור על אנשים בלתי־אחראים ובלתי מיומנים להש־תמש בכלי זה לכל צורך שהוא.

פשעים

קורבן מועד

מדוע סורצים תמיד לביתה של ברוריה אנג'ל, בעוד ששכניה אמידים ממנה?

ביום הרביעי, באשמורת הבוקר פרצו שודדים לביתה של פנינה

רס"רית ברוריה
למה היא?

רוזנבלום, כפתו אותה ושדדו את רכושה.

באותו הערב, כמה שעות קודם לכן, חזרה לביתה ברוריה אנג'ל, אשת יחסי־הציבור של קרן לי־בי.

ברוריה אנג'ל התגרשה לא מזמן מבעלה, אמנון אנג'ל, שזנח אותה אחרי רומן ממושך עם עוזרת־הבית שלהם. שרה דרעי, שאיתה התחתן מייד אחרי גירושיו מברוריה. ברוריה חיה היום בגפה בדירה מרווחת בנאות־אפקה.

גרב־ניילון למזכרת. ביום הרביעי חזרה ברוריה מעבודתה בשעה 7 בערב. כעבור שעה יצאה עם ידיד לאכול במיסעדה. היא שהתה מחוץ לבית כשעה, וכשחזרה הביתה בגפה הופתעה למצוא אור בבית.

משנכנסה לחדר־השינה מצאה את מגרות הארון זרוקות על הרצפה, וכל החדר הפוך. השטיחים הפרסיים נעלמו, ויחד איתם תכשיטיה וכלי־הכסף העתיקים שהיו ברשותה. ברוריה הזעיקה את המישטרה, שהגיעה כעבור שעה וחצי.

בבוקר הופיעו אנשי המדור המרכזי כדי לבדוק טביעות־אצבעות. כשהס־תלקו, סידרה את הבית ומצאה להפתעתה, גרב־ניילון שהיתה שייכת לפורצים. את הגרב החליטה ברוריה לשמור למזכרת.

אין זו הפעם הראשונה שגנבים מבקרים בביתה של ברוריה, בקומה ראשונה על עמודים. גם לפני ארבעה חודשים התפרצו לביתה וגנבו חלק מתכשיטיה, כסף מזומן וכל המיסמכים.

ברוריה תוהה מדוע מגיעים הגנבים דווקא אליה, בשעה ששכניה, שהם אנשים הרבה יותר אמידים ממנה, אינם סובלים. לפי דעתה, יש מי שרוצה להתנכל לה ולרכושה.

למסקנה זו הגיעה, מכיוון שגם בדירה הקודמת, שבה התגוררה, בקומה הרביעית ברמת־אביב, התפרצו פעמיים לדירתה.

איש־הביטוח שאליו פנתה אמר לה — ספק בהומור — שלא משתלם לו לבטח אישיות המועדת לגניבות בתדירות כזאת.

ברוריה חוששת להיכנס הביתה, ועברה בינתיים לגור אצל ידיד.

איך החזרנו לארץ את מנחם ה"מַלְיָיז" ואת זיו ה"תַּפְרָן"...

האמת היא שזיו לא תפרן, כמו שמנחם כן מליין. אבל חרץ מזה שניהם בחורים טובים, ואני לא-יודע איזה ג'וק נכנס להם בראש, לעזוב אותנו ולהשתקע דוקא בניו-יורק, כשהיה להם מקום כל-כך מוצלח כמו תל-אביב. ועכשיו אני יושב איתם ועם יגאל ועם שני האילנים שבאו אתי מהארץ, וכולנו ביחד, כמו שנידברנו מזה שנים, הולכים להרוג אותה בסיפורים אל תוך הלילה, ולטבול אותה בבירה ופריכים ולראות מה יצא מכל זה,אצל "צ'ארלי'ס", בשנייה פינת שלושים וארבע.

"אם יש עוד משהו שאני מתגעגע אליו בארץ המחורבנת הזו" פתח מנחם המליין, "זה מיגרש הכדורגל של תל-נורדי והחברה של יום שבת בבוקר ששיחקו שם. מכל השאר כבר נשבר לי לגמרי". צריך להודות שהוא נגע בנקודה רגישה אצל כולנו, ואני לא מתכוון דוקא לדברים שנשבר לו מהם, אלא למיגרש בתל-נורדי, שהיינו מגיעים אליו וורודים ונקיים, בשבת בבוקר, מפוצצים במשך שעתיים את הקירות של הסביבה ויושבים אחר כך בצל של העצים, מזיעים ומסריחים ומדברים על החיים, ולא היה דבר יותר טוב מזה.

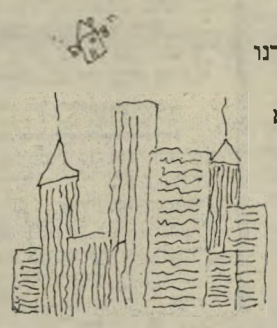

דנכון הוא שכולנו התגעגענו; גם זיו ויגאל ומנחם שעזבו, וגם אנחנו שנשארנו, התגעגענו לילדות האבודה. למגרש בתל-נורדי, ולחיים השמן, לתחנה של 63 שפעם עמדה ברחוב סירקין, ולמרסל ולראול ולנילי הראשונה ולנילי השניה ולדורית ולנורית ולמסיבת הסיום שלפני הגיוס, ובעצם אני דוקא חושב שלהיפך, שאולי זה הדבר המשותף היחיד שנשאר לנו, ואם היה עוד משהו היתה זו הישיבה המשותפת אצל "צ'ארלי'ס" בשנייה פינת שלושים וארבע בניו-יורק.

"יש לו את הבירה הכי טובה באיסט, וגם לפריכים שלו אין מתחרים" אמר יגאל, וחרץ מזה הוא לא אמר יותר כלום כל הערב.
"תמצא לי עוד מקום כזה, ואני חוזר לתל-אביב"
אמר מנחם, בחיוך של אחד שכבר לא יחזור.
וזיו תקע פריך אחד בפה ואמר: "כשהאיש צודק, האיש צודק".

"יש מקום כזה", אמר אילן הראשון "וצארלי שלכם יכול להתנגב בכל הבירה האמריקאית והגרמנית וההולנדית והפולנית עד שניו-יורק תיחרב, וגם אז יש לו עוד הרבה מה ללמוד".
"יש?" שאלו שלושת העריקים (סליחה — יגאל רק הרים גבות, אבל שתק).
"יש!" אמר אילן השני, "אבל נכון שהוא עוד לא היה קיים כשעזבתם. ואם אתם רוצים לשמוע עליו, אז איקו (והוא הצביע עלי) ששורץ שם כמעט כל יום, יסביר לכם למה..."
אז לא היתה לי ברירה. חרץ מזה, בשביל להחזיר את מנחם המליין ואת זיו התפרן הביתה, אני מוכן לעשות כל-דבר. וחרץ מזה, מה שנכתן, נכתן, אין עוד מקום כזה בכל העולם, ואני אומר את זה עוד פעם — לטוב ולרע אין עוד מקום כזה בכל העולם.

"נכנסתי לשם יום אחד, לפני שנתיים. הייתי עצוב ועייף ומקומט ומדוכא ומלא געגועים לאהבה שלא היתה לי, לילדות האבודה, שכן היתה לי, למישהו שיקשיב לי ולמישהו אחר שאני אקשיב לו. ויחד עם זה רציתי להיות לבד ושלא יבלבלו לי את המוח ועל השולחן עלתה איזה חבית גדולה (זאת הבירה שלהם) וקערת עץ ענקית מלאה בכל מיני דברים טובים שקראו לה "סלט הקיסר", ומלצרית אחת שלא לבשה כלום חרץ מטוניקה יפהפיה שהיה עליה ציור כחול לבן עם גל נחמד שקפץ לי בעיניים וגרם לי לחשוב שהייתי רוצה שהיא תגיש לי בבית, ואחר כך היו עוד מלצריות ומלצרים ולחם שחור חם וטרי וחמאה, שדפקו לתוכה בטעם כל מיני עשבים ותבלינים, והמקום הלך והתמלא באנשים שהרגשתי שאני מחבב אותם כלי להחליף איתם מילה, והשעות חלפו והשמש שקעה — ואין לכם כזו שקיעה בניו-יורק ואין בכל העולם — ובאו שרימפסים וקלאמרים ומיליוני אנשים הסתובבו בין הפנסים, ובא אילן המשוגע שמזמין סטייק פילה "וול-דן", אבל הוא משוגע ואין מה לעשות איתו... ותאמין לי, זה לא בגלל האוכל, ויש להם אוכל טוב, אבל איך אני אסביר לך, לא בגלל זה באים, ואני כמו שסיפרתי לך, נכנסתי לשם יום אחד לפני שנתיים ומאז לא יצאתי...".

"...אם השעות בניו-יורק היו עוברות כל-כך מהר, כמו השנתיים בסיפור שלך, ואם רק חצי ממה שסיפרת נכון, אז מחר אני עולה על המטוס הראשון וכולנו נפגשים שם" אמר מנחם בהתרגשות.
"קבענו?" שאל אילן הראשון.
"קבענו!" פסק זיו התפרן
"מחר נוסעים. רק אל תשכח לתת לנו את הכתובת".

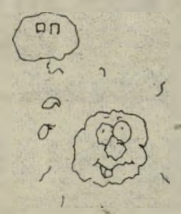

הטיילת

הטיילת היא המסעדה שהטיילת קרויה על שמה.
הרברט סמואל הזכור לטוב, 80 מול השקיעה.
במרחק של 6238 קילומטר ממנחם, זיו, יגאל וכל האבודים מניו-יורק, שיום אחד עוד יחזרו אלינו.

אבק צ'

הידידה שהעידה לטובת אשר ידלין במישפטו
מסובכת עכשיו בעצמה בעניין מישפטי: בעלה
חזר בו מחתימתו על הסכם לחלוקת רכושם

חווה גורלי־ארליכמן
מיזמורים לפני השינה

הסכם לפני הנשואין

ל**א ברור** מתי חדל בצלאל גורלי (64) לשיר סרנדות לאשתו חווה (ארליכמן) גורלי (47). חווה בודאי הבחינה באותות אזהרה בנישואיה הטריים לגורלי. הם נישאו רק בתחילת השנה, אחרי תשע שנות חיים משותפים. יתכן שחווה התעלמה מהאותות, ואולי לא הבחינה בשתיקה הרועמת. כי אכן, בצלאל נהג לזמר לה שירי־אהבה על יצועם המשותף במשך כל שנות חייהם המשותפים.

לפני 11 שנים התאלמנה חווה ארליכמן מבעלה ונותרה עם שני ילדים. שנתיים אחרי שהתאלמנה פגשה את בצלאל גורלי, תעשיין ממוצא גרוזי, גרוש פעמיים, בעל מיפעל לייצור מאווררים ויבואן ויצואן של מוצרי־חשמל. התחיל רומן קטן שהפך לרומן גדול, וחווה עברה להתגורר עם בצלאל. את המיסור של חייהם המשותפים דחתה חווה עד ליום שהילדים יגדלו, ויוכלו לעמוד ברשות עצמם.

בצלאל התגלה כאדם נוח ורחב־לב, ובעל נשמה לירית. כמעט מדי לילה היה משמיע לה שירים ומיזמורים. בתחילת ינואר השנה הגיעה סוף־סוף

(המשך בעמוד 68)

בצלאל גורלי
„לא הייתי ער...“

הוחלט בהסכמה בין הצדדים כדלקמן:

1. הצדדים מסכימים כי הסכם זה נערך ונחתם בתל אביב ביום 2 בנובמבר 1982.

2. בין: חוה ארליכמן (ת.ז. 0736247)
ברחוב בבלי 3 תל אביב (להלן: חוה)

מצד אחד

לבין: בצלאל גורלי (ת.ז. 0824129)
מרחוב ליפסקי 16 תל אביב (להלן: בצלאל)

מצד שני

הואיל: והצדדים עומדים לחינשא זה לזו כדמו"י,

והואיל: ולכל אחד מהצדדים יש רכוש,

והואיל: והצדדים מעוניינים להסדיר את ענייניהם הרכושיים במסגרת חוק יחסי ממון בין בני זוג תשל"ג - 1973 (להלן: החוק) וכל דין רלבנטי אחר,

לפיכך הותנה והוסכם בין הצדדים כדלקמן:

הותנה והוסכם זה העתק החוזה שנערך בין בני־הזוג חווה ובצלאל גורלי, לפני שהם נישאו ברבנות. בהסכם מעניק בצלאל לחווה דירה כמתנת־נישואין הוא התחייב גם להעביר על שמה את ביטוח המנהלים שלו. רק לאחר שנישאו החלו הבעיות

(המשך מעמוד 57)

באירגון 22 ירידים בשנה. החל ממחשבים ורפואה וכלה בציוד מישרדי."

אשה, חתיכה ומנהלת

ב תחילה היה תפקידה של ישראלה מוגדר כאדמיניסטרטיבי. אך לא גברת אנרגטית שכמותה תסתפק באירגון המישרד. למרות ששותפה לעסקים היה בעלה, היא טוענת כי היה לה קשה מאוד לשכנע את הגברים שאיתם באה במגע בענייני העבודה כי היא טובה לא פחות ממנו.

„היה לי קשה בתור אשה וחתיכה לתפקד כגבר. הגישה של העולם הגברי היתה: אם את חתיכה אז אפשר לעבוד עלייך. לא היתה לי ברירה. התחלתי לבנות לעצמי תדמית מאוד תמיד המכסימום. היחסים שלי עם הלקוחות הם תמיד קורקטיים, עיסקיים, כך גם עם רובי. בעבודה הוא אף פעם לא היה בעלי, וכעת הוא לא בעלי־לשעבר. יש בינינו יחסים עסקיים, לא אישיים, לכן אנחנו מסתדרים כל־כך טוב בעבודה."

פירוד מסודר

ל שראלה רובי שטיר נפרדו, אך לא התגרשו. איש איש חי לו את חייו, לו יש חברה וגם לה יש חבר: חיים גהל, איש־עסקים ואחד מבעלי המניות של חברת דובק. איך תיתכן עבודה עם הבעל־לשעבר?

„בלי סנטימנטים. אנחנו שני מנהלים, האחראים על צוות קבוע של 19 עובדים קבועים ועוד 20 עובדים לא קבועים. אנחנו מגלגלים מחזור של שלושה מיליון דולר בשנה. לא הייתי רוצה לקרוא לעצמי מיליונרית, אבל אני בהחלט חיה טוב ועובדת קשה. בשבילי מיליונר זה לא אחד שיש לו כסף בבנק, אלא אחד היודע לחיות היטב מהכסף שלו.

„אחת ההנאות שלי היא להתלבש יפה וללכת לעבודה. לא מעניין אותי מיליון או 10 מיליון בבנק. יש לי בית שאני נהנית ממנו, למרות שהוא שכור. את הבית שהיה בבעלותי מכרתי והשקעתי את הכסף. אני לא רכושנית ולא צריכה לגעת בקיר ולהגיד: זה שלי.

„אותו הדבר עם גבר. אני לא צריכה להוכיח לעצמי הישגים חומריים. יש לי מכונית שאני מתה עליה. אם הייתי רוצה היתה יכולה להיות לי מכונית מפוארת יותר, אבל בשביל מה?"

מכוניתה של ישראלה שטיר מנקרת עיניים גם כך. גם הופעתה ותדמיתה היו לה לא אחת לרועץ בעולם העסקים. יש לה הרבה תלונות נגד אנשי־העסקים הגבריים שאינם מפרגנים לאשה רק מפני שהיא אשה.

„גברים לא מאמינים שאשה יכולה להיות טובה כמו גבר, או יותר מגבר. יש כאלה שחושבים שבגלל ההופעה שלי אפשר להרים אותי, להתחיל איתי. זו היתה בעיה להביא גברים, שאני איתם במצב של יחסי־עבודה. לכך שיעריכו אותי לא בגלל הופעתי, אלא בגלל מה שאני שווה. המאמץ שלי להוכיח הוא הרבה יותר גדול מאשר של גבר באותו תפקיד. גבר לוקחים „פור גרנטד", ואני תמיד וכל פעם מחדש צריכה להוכיח שאני טובה.

„אני מוכרחה להודות כי השינוי בתדמית שלי כלפי עצמי חל ביחד עם השינוי במצבי המישפחתי. אם אני מסתכלת לאחור, דובי אמנם נתן לי בתחילת הדרך גב ועמד לצידי, אבל אחר־כך התפתחנו ביחד. וכמו שהעסק תפס, כל אחד מאיתנו תפס את מקומו בחברה, והקשר האישי נעשה רופף. את מקומו תפס הקשר העיסקי.

„בלי עצבים ובלי כעס גילינו שבעצם הקשר בינינו קיים רק בגלל יחסי עבודה. ולכן נשארנו ביחד בביזנס ונפרדנו בבית. לא חילקנו רכוש. עד היום הכל רשום בהסכמים בינינו. אנחנו לא גרושים, רק פרודים, וההסכמים מעוגנים אצל עורך־דין. חילקנו את מניות החברה בצורה מסודרת 50%־50%. ביחד אנחנו לחבר הפרטי ולהופעת חובה בכל האירועים החברתיים והנוצצים בעיר. היא לא תוותר על אף פרמיירה, פתיחה או סגירה. גם אם הגיעה הביתה ב־10 בערב הרוסה לגמרי, היא תתרענן באמבטיה, תלבש את אחת השמלות המהממות של המעצבת החביבה עליה, אביבה פיבקו, וזוהרת כאילו לא עבר עליה יום מתיש תתייצב באירוע.

איך משתלב בכל הסיפור הזה של קאריירה מצליחה ובילויים גילי בן ה־9?

„הבן שלי חשוב לי, אבל הקאריירה שלי חשובה לא פחות. אני מנסה למצוא את שביל הזהב, עדיין לא מצאתי. אני לא חושבת שאני מתפקדת במאה אחוז כאמא, אבל למזלי, ככל שהילד גדול יותר הוא פחות ופחות זקוק לי. קשה מאוד להיות אשת קאריירה של 12 שעות ביממה ואמא גם יחד.

„אשה עצמאית בתפקיד בכיר מתקשה בעצמה להאמין שהיא הגיעה לאן שהיא הגיעה. הוכחתי לעצמי שאני אכן טובה לא פחות מכל גבר. אני מטפחת את האגו שלי, וסומכת רק על עצמי!"

קשוחה, כדי ליצור חיץ בין היותי אשה, שכל מיני גברים יכולים להתחיל איתה, ובין היותי מנהלת־חברה. שמרתי על דיסטנס עצום עם העובדים שלי. שרובם היו הרבה יותר מבוגרים ממני.

„אני יודעת שקשה מאוד לעבוד איתי. הדרישות שלי אדירות. אני מאוד לא נחמדה בעבודה. מאוד לא אישית. ולכן היתה לי תחלופה עצומה של עובדים. היה ידוע שבצוות שטיר קשה להסתדר עם הבוסית.

„כל זה נבע מכך שהייתי חסרת־ביטחון ולא ידעתי איך להתנהג. עם הזמן רכשתי יותר ביטחון ביכולת שלי. גיליתי שאני לא צריכה להיות קשוחה ומירשעת כדי ליצור כבוד אלי. עד היום אני מאוד לא אישית. אני בהחלט לא ביחסים חבריים עם העובדים. הם יודעים שהביתה הם יכולים לצלצל רק אם זה באמת דחוף."

ישראלה שטיר נחשבת כאשת־עסקים קשוחה. היא פוגשת אנשי־עסקים משופשפים, מגיעה לפגישות לבושה בבגד אופנתי מהמם, בדרך־כלל מאופרת בכבדות גם בבוקר. כל שיערה במקומה. אם אישה־עסקים מתרשם קודם כל מהופעתה. הוא משנה את היחס ברגע שישראלה פותחת את הפה: „אי־אפשר לעבוד עלי בעסקים: בנושאים אישיים אני די נאיבית. חברים יכולים לעבוד עלי כמו כלום. אבל כשזה נוגע לעסקים — אין סיכוי: „אני דורשת מה שאני נותנת. וזה חולשים על חמש חברות רשומות ושתיים פעילות.

„בתחילת הדרך ניסינו את שיטת הנישואין הפתוחים. אך זה לא החזיק מעמד. לא יתכן ששני אנשים מבוגרים יגורו תחת קורת־גג אחת ויעשו כל אחד מה שבראש שלו. שני אנשים שגרים יחד צריכים להתחשב זה בזה וצריך קשר אינטימי, אחרת בשביל מה לגור ביחד?

„הילד עבר משבר לתקופה קצרה, אבל עכשיו הסידור עובד יוצא מהכלל. דובי גר קרוב ולילד יש שני בתים."

„מטפחת את האגו שלי!"

ל שראלה שטיר הגיעה רחוק בקאריירה שלה. לא מזמן הצטרפה כשותפה בחברה לניהול מלונות. היא שותפה כיום בניהול של מלון מנדרין ותהיה אחראית על פרוייקט הקמת מלון־הדירות ימית. ההולך ונבנה בטיילת, ועל ניהולו. היא שותפה פעילה במיסעדה היפאנית סוקיאקי, ועומדת להקים ביחד עם שותפיה, ביניהם תת־אלוף (מיל'.) בנימין („פואד") בן־אליעזר מועדון אכסקלוסיבי, שעתיד להתחרות במועדון של רפי שאולי.

אך היא אינה מסתפקת בכך. היא רוצה להרחיב את עסקיה ולחלוש על כמה שיותר נושאים. סדר היום שלה צפוף, אך יחד עם זאת היא מוצאת זמן

„בעיות? בטח שיש בעיות. לפחות את הבעיה הטכנית פתרתי: יש לי בבית עוזרת ומטפלת הדואגות לבית ומכינות ארוחה לילד כשהוא חוזר מבית־ספר. אני רואה אותו אחרי החברים שלו ולפני ארוחת־הערב באופן קבוע. אני משכיבה אותו לישון, אומרת לו לילה טוב ומכסה אותו. זה טקס קבוע. ביתר השעות הוא עם המטפלת. מה אני יכולה לעשות? ככה זה היה כל השנים.

„מאז 1977 עברתי מטמורפוזה. התהליך של להיות מנהלת חברה, שהיא פתאום גדולה, התהליך של אשה נשואה ההופכת להיות רווקה — כל הדברים האלה עושים לך משהו. לא מזמן קראתי ספר בשם תסביך סינדרלה. אני ממליצה לכל אשת קאריירה לקרוא את הספר הזה, המספר בריוק רב איך מרגישה אשה כמוני. ברגע שאשה נולדת מכריחים אותה להיות תלוייה, וגם אם היא עצמאית מאוד היא צריכה להיתלות בדמות של גבר. אשה עצמאית בתפקיד בכיר ללא גבר מתקשה בעצמה להאמין שהיא הגיעה למה שהגיעה.

„חלק מהעצמאות שלי היה להוכיח לעצמי שהנה אני, ישראלה שטיר, טובה לא פחות ואפילו יותר, מגבר בתפקידי. אם היה לידי גבר הייתי צריכה לטפח את האגו שלו, הייתי סומכת עליו. כעת אני מטפחת את האגו שלי וסומכת רק על עצמי."

שרית ישי ■

במדינה

פרסים

ניצחון בלוקארנו

הסרט הישראלי „חמסין" זכה בפרס השני בפסטיבל הסרטים בלוקארנו בשוויץ.

הבימאי דני וקסמן עשה זאת. הוא נסע ללוקארנו בשוויץ כבימאי, כדי להציג את סירטו חמסין. וחזר משם עם הפרס השני ברדלס הכסף.

יעקב („יענקלה") ליפשין שלח את הסרט לפסטיבל. הסרט התקבל למרות שהגיע באיחור, אחרי שההרשמה כבר ננעלה. הוא גם התקבל לתחרות זו, למרות שהופיע בעבר בפסטיבלים אחרים, וזה בניגוד לתקנון התחרות.

בנימוקי חבר־השופטים נאמר, כי

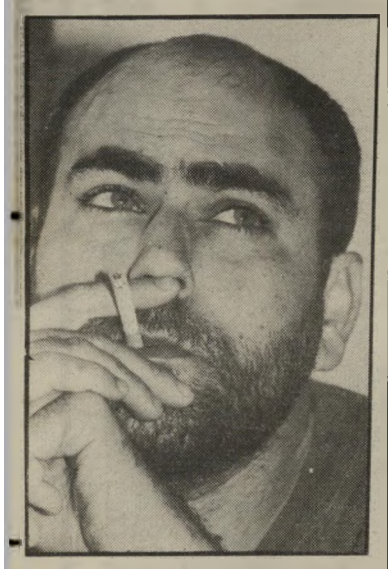

בימאי וקסמן
פרס שני

הפרס הוענק לסרט בזכות „הטיפול הקולנועי, המוסרי והפוליטי בבעיה חריפה, שנעשה בכנות, באומץ ומכל הזוויות החיוניות."

הסרט חמסין עוסק ביחסים אסורים בין צעיר ערבי, העובד כפועל אצל מישפחה יהודית, ובין צעירה יהודיה, בת המישפחה. הרומן מתרחש על רקע של הפקעת אדמות הערבים על־ידי מינהל־מקרקעי־ישראל, על רקע של מתח בלתי־נסבל בין צעירים ערבים וצעירים יהודיים. ומן הצד השני על רקע קשרים אמיצים וממושכים בין מישפחתו של איכר יהודי ממישפחה גלילית ובין מישפחה מכובדת מכפר ערבי.

מישקל מיוחד. זו היתה הפעם הראשונה שהקולנוע הישראלי נגע בבעייה קיומית יומיומית, שהיתה עד עכשיו בבחינת טאבו — על בעייתם של ערבים ויהודים. הנלחמים לא רק על אדמתם אלא גם על כבודם האבוד.

בפעם הראשונה נראתה על המסך סצינת־אהבה נועזת בין ערבי ויהודיה, המתנים אהבה מתוך תשוקה בוערת.

בפעם הראשונה טיפל סרט ישראלי בבעיית הפקעת האדמות מערביי הגליל, בבעיית היחסים בין מושב־ניקים בני הדור שאחרי קום המדינה ובין שכניהם.

בישראל זכה הסרט ב־1982 בפרס הסרט הטוב ביותר ובפרס הבימאי הטוב ביותר. למרות זאת, עורר מחלוקות רבות בגלל הנושא הרגיש שבו הוא מטפל.

וקסמן וליפשין היו עם הסרט בפסטיבל הסרטים בסיציליה ובפסטיבל בעיר ייר בדרום צרפת.

פסטיבל הסרטים בלוקארנו נחשב הרביעי בחשיבותו בעולם. אחרי הפסטיבלים של קאן של ונציה ושל ברלין. הוא עוסק בעיקר בסירטי־איכות ופחות בסרטים מיסחריים. הוא מעניק מישקל מיוחד להפקות קטנות.

חמסין נמכר לשידור לתחנות הטלוויזיה הגרמנית והצרפתית, ומפיציו נמצאים עתה במשא־ומתן עם בי־בי־סי, תחנת השידור האנגלית.

ספורט

אתלטיקה קלה

הסטרואידים רצים בהלסינקי

אין ספק שהספורטאית הבולטת ביותר באליפות העולם באתלטיקה קלה, שהתקיימה השבוע בהלסינקי, היתה האצנית הצ'כית ירמילה קרטוחבילובה. אלופת עולם בריצות ל־400 ול־800 מטרים. האתלטית בת ה־32 מיקדה את תשומת הלב אליה לא רק בגלל התוצאות המצוינות שקבעה על המסלול, אלא בגלל חזותה הפיסית. ברור שהאתלטית בעלת החזות הגברית. כמו גם רוב חברותיה במיזרח אירופה, אינה בוחלת בתמריצים מלאכותיים כדי לשבור את השיאים.

אצנית רומניה קושמיר
לא הגיעה

כיום מופנית תשומת לב רבה לסטרואידים, שהשימוש בהם בקרב המיזרח אירופיים הוא רב. הסטרואידים מקורם בהורמון המין הזכרי הטסטוסטרון, שהוא הגורם המרכזי בקביעת מיבנה העצמות, התפתחות השרירים ועובי הקול. הסטרואידים משפרים ביצועים גופניים הקשורים בהפעלת כוח רב, תוך הגדלת המסה השרירית בגוף. מומחים סבורים שהשימוש שעושים הספורטאים בהורמון מביא לנזקים הן לטווח קצר והן לטווח ארוך, בעיקר לתיפקודי הכבד.

מכיוון שבכל אליפות עולם ובכל אולימפיאדה נערכות בדיקות קפדניות לגילוי סטרואידים בדם הספורטאים, מופסק השימוש בהם כמה שבועות לפני כל אירוע, ולכן חוזרת על עצמה התופעה שספורטאים שהשיגו שיאים בתחרויות במדינותיהם, אינם מגיעים לאותם ההישגים בתחרות בינלאומית. אחת מאלה שלא הצליחו היא הרומניה אניושארה קושמיר. שיאנית עולם בקפיצה לרוחק, שביקרה בכינוס הפועל האחרון שנערך בארץ. היא לא הצליחה לשמור על תוארה והגיעה למקום השני בלבד.

כדוריד

הפועל שכח את ראשון

מדי שנה עורך מרכז הפועל, בחסותה של הסתדרות, טקס מרשים של חלוקת מענקי כסף לכל הקבוצות המצטיינות של הספורט. גם השנה, שהיתה שנת־שפל מבחינת הישגים לקבוצות הפועל, נערך הטקס המרשים, אלא שהמארגנים משום־מה לא הצליחו לוודא שכל הקבוצות שזכו בתארים או שעלו לליגה גבוהה, יזומנו לטקס ויקבלו את המענק היוקרתי. כך נגרמה עוגמת נפש לקבוצות שזכו ולא הוזמנו ובושת פנים למארגנים.

הפועל ראשון־לציון היתה אחת מאותן הקבוצות שנשכחו בגלל אירגון לקוי. „קבוצת הנוער בכדוריד, שזכתה בעונה החולפת בגביע המדינה אינה קבוצה שולית!" אמרו השבוע אנשי ראשון בכעס רב. „כדוריד הוא ענף הספורט השלישי בחשיבותו אחרי הכדורגל והכדורסל וחלק משחקני הקבוצה נימנה עם סגל נבחרת הנוער."

גם טניס־השולחן, שחזר לליגה הלאומית נשכח אף הוא. „ראשי הענפים עסוקים כל־כך בנסיעות לחו"ל ובהצלחה המסחררת של כינוס הפועל האחרון, שלא הצליחו לארגן כראוי את הענייו הזה, וזה מרגיז במיוחד לאור העובדה שהשנה הם לא סבלו מעודף הישגים בקבוצות הפועל," הגיב עסקן ותיק מראשון־לציון.

כדורגל

פיחות כפול שניים

הפיחות שנפל עלינו החודש הביא לספקולציות. השערות וחישובים מפורטים לגבי כל תחומי החיים במשק, פרט להשפעתו על ענפי הספורט השונים. מסתבר שלפחות לשני ענפי הספורט הגדולים בארץ, הכדורגל והכדורסל, יש לפיחות משמעות מכריעה. אין זה סוד שהסכמי הכדורגלנים נערכים בדולרים. ההנחה היא ששחקן ממוצע מקבל כ־30 אלף דולר לעונה (המצטיינים מקבלים 60־70 אלף דולר). מדובר בסגל של 20 איש בערך. כולל מאמנים, המקבלים יותר מ־30 אלף דולר. סך הכל 600 אלף דולר בכל קבוצה, כפול 16 קבוצות בליגה הלאומית.

הפיחות אומנם היה בשיעור של 7.5% (ומתחילת החודש: 12.5%), אך משמעותו בספורט הרבה יותר חמורה. כי בכדורגל ובכדורסל מדברים על תשלומי נטו לשחקנים. ולצורך גילום המס. שהוא החשבון האמיתי, משלמת האגודה לא רק את ה־12.5% אלא פי שניים. כדי לקבל 30 אלף דולר לשנה נטו, צריך לשלם 60 אלף דולר. לכן ההתייקרות עולה לאגודה 25% מתוך ה־600 אלף דולר שהיא משלמת. הפיחות עולה אם כן לכל קבוצה בליגה הלאומית 150 אלף דולר עבור שכר בלבד, לא כולל ציוד ומחנות־אימונים בחו"ל, ושניהם נעשים בדולרים בלבד. 14,400 מיליון שקל ישלמו קבוצות בליגה הלאומית עבור שכר. הליגה הארצית תסתפק בחצי מסכום זה. 21,600 מיליון שקל, הם סכום שהקבוצות יצטרכו להתמודד איתו לבדם. שום תוספת לא תתקבל בינתיים לא מהטוטו ולא ממכירת כרטיסים, שהיתה בשנה האחרונה בשפל, לא מעט בגלל מחיר הכרטיס הגבוה — 300 שקל.

רכיבה

ננסי תרכב בבלגיה

אם ננסי צייטלין (25) תצליח להגיע בשנה הבאה לאולימפיאדת לוס־אנג'לס, היא תהיה הנציגה הראשונה שתייצג את ענף הרכיבה הישראלי.

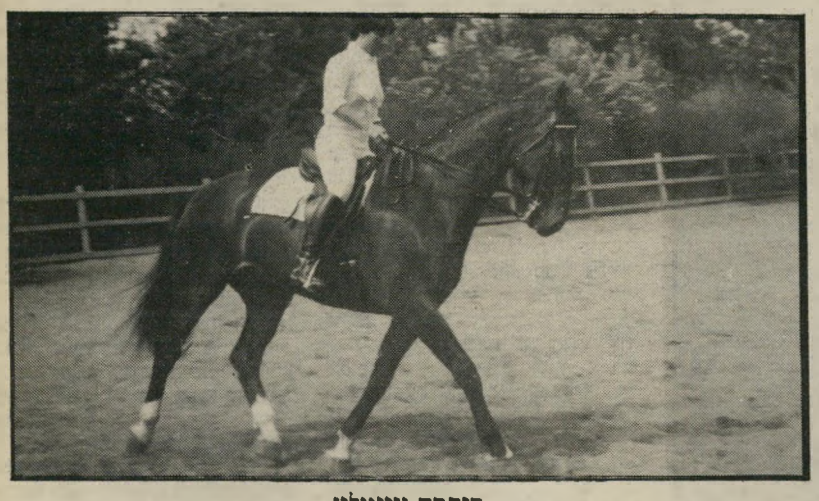

רוכבת צייטלין
רמה אולימפית

ננסי היא הרוכבת היחידה בקהיליה המצומצמת, שהחליטה לקחת את האולימפיאדה כאתגר. הצעירה תושבת תל־אביב הצליחה תוך חצי שנה לעלות מרמת רכיבה ארצית לרמה של תחרות בינלאומית.

בימים אלה שוהה ננסי קצוצת־השיער בהולנד, ושם היא מנסה להעלות את רמתה לרמה אולימפית גבוהה ביותר, שנקראת אצל רוכבי־הסוסים בעולם „גראן־פרי." ננסי תופיע עם סוסה הפרטי, ותיפתח את טקס־הפתיחה של אולימפיאדת הפועלים שתיערך בבלגיה בשבוע הבא. ילוו את ננסי שני רוכבים ישראלים נוספים, עדי ליבוביץ (27) ומוזס דויד (40).

ויליאמס: סוף לקפריזות

עכשיו כשנודע סופית שארל ויליאמס לא ימשיך במכבי כשנה הבאה — ברור לכולם שהמאמנים החדשים של מכבי רצו להיפטר מהאמריקאי השחור, אך לא ידעו איך לעשות זאת.

אצל הציבור בארץ נחשב ויליאמס למלך. אך למאמנים צבי שרף ועוזרו משה וינקרץ לא היתה ברירה אלא לסלקו, כי בהתנהגותו הביא ויליאמס את מכבי למצב שלמאמן לא היה מה לתרום. האימונים היו בשביל ויליאמס חסרי כל חשיבות, כי ויליאמס לבדו היה מחליט מה עושים ומה לא עושים.

הוא היה מגיע לאימון עם רדיו־טייפ ענק, רבע שעה אחרי תחילת האימון, מתיישב באמצע המיגרש ושורך את נעליו. הכל התנהל אצלו בכבדות ובאיטיות עד שהיה מחליט הוד רוממותו לבצע משהו. אך כל זמן שרלף קליין היה מוכן „לאכול צפרדעים", ההנהלה סלחה לו.

קליין היה הראשון ששבר את קשר השתיקה הידוע של „המישפחה של מכבי." בראיון הבילעדי שהעניק קליין להעולם הזה (2380) הוא קבע שכדי להחזיר למכבי את תיפארתה, על חלק מהשחקנים לעזוב את הקבוצה. קליין אמר אז: „אילו היתה ההנהלה נותנת לי גיבוי, שלושה שחקנים לא היו במכבי."

התנהגותם של השחקנים הקפריזים היתה אחד הגורמים לתחלואיה של הקבוצה המצטיינת, שהביאו לירידה בהשגים. קליין מציין את העובדה שהתנהגותו של ויליאמס השפיעה קשות על הקבוצה, למרות הצטיינותו האישית.

קבוצת בוסטון סלטיקס היתה תחנתו האחרונה של ויליאמס בכדורסל האמריקאי. הוא נזרק ממנה אחרי שהיכה את מאמנו בשעת אימון, עיתונאי ותיק, שסיקר אז את מישחקי הקבוצה האמריקאית מזה 12 שנה. כתב אז שהיו רק חמישה מיקרים בכל ההיסטוריה של הקבוצה, שאנשים שלא היו ראויים להיות בה — הצליחו להכנס אליה. ויליאמס היה אחד מהם.

מבוסטון עבר השחקן לשחק בשוודיה, שהשגיה בכדורסל הם נמוכים. כעבור חצי שנה ניזרק ויליאמס חם־המזג גם משם, ואז הגיע לישראל. למרות שכולם באירופה הכירו ביכולתו ובהצטיינותו במיגרש, הוא לא הצליח לקבל שום הצעה רצינית שתהיה תואמת לרמתו המיקצועית. שום קבוצה לא רצתה להסתכן ולקחת אותו, בגלל התנהגותו. מלבד קליין הישראלי. הוא היה היחיד שהיה מוכן לאכול את מה שויליאמס הכין לו, כי ויליאמס עזר לו להביא ניצחונות.

עכשיו לקח המאמן רודי דאמיקו את ויליאמס לקבוצת בולוניה האיטלקית. דאמיקו יודע מי זה ויליאמס, כי הוא אימן אותו במשך שנה מוצלחת במכבי תל־אביב. באותה שנה הציגה מכבי את הכודרסל הטוב ביותר שלה. „הוא כנראה יודע מה שהוא עושה". אומרים עכשיו בחוגי הספורט בארץ. „הוא כנראה היחיד היכול להגיע עם ויליאמס לידי קומוניקציה."

המאמנים החדשים של קבוצת מכבי תל־אביב לא רצו להסתכן עם ארל ויליאמס. לזכותם של המאמנים הצעירים, יאמר שהם לא התעלמו מאזהרותיו של קליין למוד הנסיון, שהכריז אז באותו תראיון להעולם הזה שאם לא יעזוב את מכבי, הרי שהמצב יתפוצץ אחת ושתיים. „חייבת לבוא גישה אחרת לשחקנים. שונה ממה שהיה עד כה," אמר קליין. הוא ידע שצבי שרף הוא איש חזק, ושהוא לא יוותר לויליאמס.

בדורסלן ויליאמס
רלף קליין צדק

השבוע ידעו כולם שהערכותיו של קליין היו מדוייקות. שרף ועוזרו הבינו שאם הם רוצים להביא לשינוי בקבוצה, הם אינם יכולים לעשות זאת עם ויליאמס הדומיננטי.

מבחינתו של שרף יש בצער זה סיכון לא קטן, כי יתכן שלא יצליח למלא את החלל שיותיר ויליאמס. „אבל הם הולכים לפחות בכיוון הנכון," אומרים אנשי מיקצוע בארץ. שחקן הרכש האמריקאי החדש שהובא השבוע למכבי תל־אביב, פרנק בריקובסקי, עשה רושם פחות טוב מכפי שציפו. מזה כמה ימים, מאז הגיע, כותבים העיתונאים שפרנק כנראה עייף עדיין מהטיסה המיגעת, ושעדיין לא הספיק להשתלב באימונים. יתכן — ויתכן גם שלא.

לרובסון אין יורשים

„הכדורגל הישראלי זקוק למתחרים טובים," אמר השבוע בובי רובסון (50), מאמנה של ניבחרת אנגליה השוהה בימים אלה בארץ. זהו ביקורו השישי של רובסון בארץ. הפעם הוא החליט להביא גם את אשתו אנסי, ולנפוש בארץ תוך כדי סיורים במקומות הקדושים לנצרות.

ראש עיריית נצרת־עלית מנחם אריאב, שמח להראות לתייר האנגלי את העיר. רובסון סייר עם אשתו גם בשוק וגם בכנסיית־הבשורה המשוחזרת והמפוארת. ששימעה הולך לפניה בעולם הנוצרי כולו.

שלושת בניו של רובסון, גילתה אשתו הבלונדית, לא המשיכו בדרכו של אביהם: „אין להם זמן לשחק כדורגל כי הם עסוקים בלימודים," הודה רובסון, וחיזק פעם נוספת את התיזה שקשה לכדורגלן רציני ומיקצועני לעסוק בדברים נוספים. הכדורגל, בעיקר ברמה שה־אנגלים יודעים לכצע, דורש התמסרות מוחלטת.

מאמן רובסון ואשתו אנסי
עסוקים בלימודים

דן בן־אמוץ נקרא לחקירה אחרי שהוחשד במעשים
כמה ימים לפני כן סיפרה צעירה אחרת על יחסיה עימו

"בולם עם בולם!"

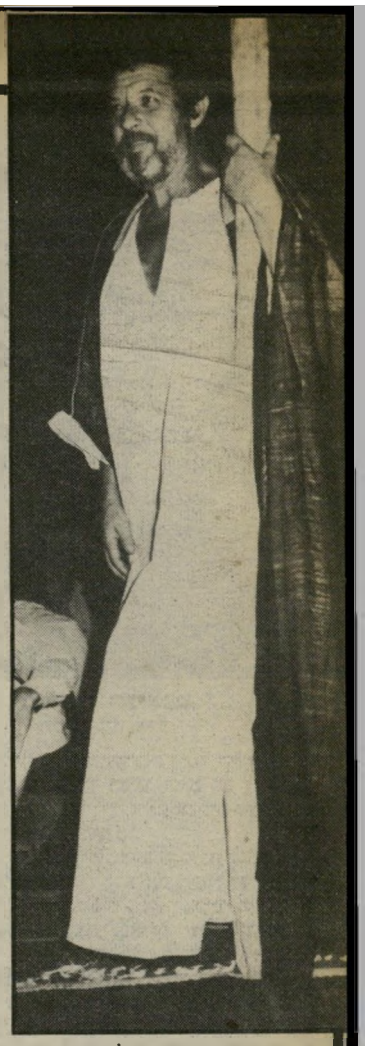

בן־אמוץ בגלביה
אל תברחי –

קטינה שישבה מול חוקרת־הנוער במישטרת יפו גוללה סיפור מזעזע, אך מוכר. איש מבוגר נטפל אליה ועשה בה מעשים מגונים. כאשר פלטה הקטינה הבוכיה את שם האיש, ניתרה חוקרת־הנוער ממקומה.

החשוד במעשה לא היה אלא הסופר־עיתונאי דן בן־אמוץ.

מערות הקטינה הצטיירה התמונה הבאה:

ביום החמישי שעבר היא שהתה עם אשה נוספת, מבוגרת, ליד ביתו של הסופר ברחוב מזל דגים ביפו העתיקה. האשה, הקטינה ובן־אמוץ ניהלו שיחת חולין ידידותית.

בשלב מסויים של השיחה עזבה האשה את המקום, והקטינה המוקסמת מבן־אמוץ נשארה לשוחח עימו. בן־אמוץ הזמין אותה לביתו, ולדבריה ליטף את רגליה ואת בירכיה, מישש את חזה, השכיב אותה על ביטנה, ליטף את גבה, אחר־כך הפך אותה על גבה וליטף את ביטנה. אחר־כך קירב את שיערות ראשו אל בין רגליה ודיגדג אותה.

בשלב זה פרצה הקטינה בבכי מר. בן־אמוץ המופתע שאל אותה מדוע היא בוכה, והיא סיפרה שהיא מת־געגעת להוריה שיצאו לטיול מחוץ לבית.

מייד אחר־כך היא עזבה את הבית. ממררת בבכי, וסיפרה את הסיפור לאשה שאיתה היא היתה ברחוב מזל דגים. האשה, קרובת־משפחה שלה, לא התייחסה לעניין ברצינות והרגיעה אותה.

ביום הראשון השבוע שבו הורי הקטינה מטיולם הקצר. היא סיפרה את הסיפור לאביה. הוא לא חייך ולא צחק, אלא מיהר עם בתו המזועזעת לתחנת־המישטרה ביפו. באותו מקום מסרה הקטינה את עדותה.

בן־אמוץ הוזמן עוד באותו יום לחקירה. ביום השני השבוע הוא התייצב בשעות הצהריים במרחב יפו לצורכי חקירה. הוא היה נינוח ולא ניכרו בו סימני התרגשות. כאשר נאמר לו במה הוא נחשד, הוא מיהר לעשות סדר בסיפור. בעדותו הוא אישר שהקטינה אכן היתה אצלו באותו יום החמישי, בשעות אחר־הצהרים. הוא אישר שהוא מכיר את האשה המבוגרת שהיתה לצידה, ושאחרי שהיא עזבה את המקום הוא הזמין את הקטינה לביתו.

לדבריו הוא לא עשה בקטינה שום מעשה מגונה. בסך־הכל עשה לה מסז' בגב, ופוקק את אצבעות ידיה. הוא הכחיש שהוא נגע בחזה הקטינה, או שניסה בכיכול לבצע בה מעשים אחרים, מגונים, או היכולים להיחשב כמיניים.

לדבריו הוא אפילו נתן לה ספר בהקדשתו ושלח אותה לאשה המבוגרת שבחברתה הוא פגש אותה לפני כן.

בן־אמוץ נעצר ושוחרר בערבות בתום החקירה.

מי מהשניים רובר אמת? בתוך ימים ספורים תעביר המישטרה את התיק לפרקליטות וזו תצטרך להחליט אם להגיש נגדו כתב־אישום או להעביר את התיק לבית־המישפט.

בית־המישפט יצטרך לפסוק במי־קרה זה מי מהשניים — הקטינה או בן־אמוץ שיקרו בעדויותיהם במי־שטרה.

על־פי תיקון לחוק הראיות, שחוקק באחרונה, אין צורך בעדות מסייעת לעבירות מסוג זה. חוקרת־הנוער תצטרך להחליט אם הקטינה תהיה כשרה לעדות לפני בית־המישפט ועדותה תתקבל. העונש המכסימלי על עבירה זו היא שלוש שנים.

"השובב הזקן"

כעבור ימים שמעתי ראיון ברדיו, שבו דיבר דן על התערוכה שלו. אז נזכרתי בהזמנה המקורית וחשבתי לעצמי שבעצם יהיה משעשע להכיר את השובב הזקן הזה מקרוב.

חיפשתי את המיספר בספר הט־לפונים ולא מצאתיו. במודיעין מסרו לי כי המיספר חסוי. נזכרתי שאימי סיפרה לי בזמנו שדן חיזר אחריה לפני שנים, וחיפשתי בספר הטלפונים שלה. מצאתי את המיספר וצילצלתי אליו.

הצגתי את עצמי והזכרתי לו כי שילשום עשה איתי תחרות גובה. הוא נשמע להוט וביקש שאגיע אליו מייד. היו לי בחינות ובאתי אליו אחרי יומיים בבוקר.

נכנסתי דרך שער־ברזל גדול, שהוביל לגן יפהפה מלא פרחים ופסלים. והגעתי לתוך הבית. דן ישב לבוש בגלביה לבנה ומישקפי קריאה ממוסגרים בזהב על אפו. הוא קם, קד קידה באופן תיאטרלי ואמר: "שלום גבירתי, כמה טוב שבאת. כל־כך חיכיתי לרגע הזה." הוא אחז בידי והוביל אותי למירבץ שנמצא בסלון. זהו מיזרון ענקי מכוסה בשטיח. ועליו מפוזרים כרים רבים. הוא השאיר אותי שם והלך למיטבח.

כעבור כמה דקות ראיתי אותו עומד במעלה המדרגות כשכוס משקה בידו. הוא הגיש לי את הכוס. כששאלתי אותו לסוג המשקה אמר: "זה המשקה שהמלך מגיש למלכה, זהו נקטר אמיתי." טעמתי מהמשקה שהיה מריר ושלו. אז נזכרתי שאבי, שהכיר את דן, קרא לו ושאל משהו הקשור בעבודתו. באותה הזדמנות הכיר לו את אחותי ואותי. דן הצמיד אותי אליו ואמר: "נראה מי יותר גבוה." הייתי במבוכה ו תחמקתי ממנו. כעבור כמה דקות שוב ניגש אלי ואמר: "אני אוהב אותן גבוהות וארוכות." אמרתי לו שיש לי חבר. הוא ענה שהוא לא מקנא ושלח את הצעתו ברצינות. גם כדי ש חבר שלי יידע שלא הכל בא בקלות. הוא הזמין אותי לביתו ביפו.

"היא מחפשת שקט"

לא כל קשר לפרשת הקטינה גול־לה השבוע צעירה אחרת. עדייה מאירצ'ק, שהיתה מועמדת ב־1980 לתחרות מלכת המים העולם הזה סיפור מרתק על יחסיה עם הסופר.

סיפורה מזכיר את כתביו של בן־אמוץ עצמו, בכל הקשור ליחסיו עם נשים. העולם הזה השמיט ממנו חלקים מטעמים של הגינות עיתונאית.

מדוחת נעמי אדווה:

עדייה מאירצ'ק סיימה את שרותה הצבאי לפני כמה חודשים. היא מש־תתפת בקורס לעיתונות ולפירסום, ומשמשת לעיתים כדוגמנית־צילום.

פגשתי אותה בבית ידידים משו־תפים, שם היא שוהה מאז שהסתכסכה עם הוריה בגלל יחסיה הממושכים עם דן בן־אמוץ.

כשהגעתי לאותה דירת־גג בצפון תל־אביב מצאתי את עדייה משתזפת על המירפסת. היא מתנשאת לגובה של 180 ס"מ, גופה חטוב, פניה נקיות מאיפור, עיניה ירוקות־אפורות, ממ־זריות.

עדייה ידעה שבאתי כדי לשמוע את הסיפור שלה עם דן בן־אמוץ, ואמרה שהיא יודעת שהוא משמיץ אותה בכל מקום. היא טענה, שהוא מציק לה בכל דרך אפשרית מאז עזבה אותו, ושהיא מקווה שהוא יתעייף בקרוב. היא מחפשת שקט.

עדייה הסבירה לי, שאין לה דבר נגד בן־אמוץ, וכי היחסים ביניהם היו מיוחדים ומשעשעים. שאלתי מה קרה ומה הביא לקץ יחסיהם. היא אמרה, שזה סיפור ארוך ושהיא מעדיפה להתחיל לספר מאותו יום שבו הכירה את דן בן־אמוץ.

סיפרה עדייה:

זה היה לפני כשלוש שנים. קיבלנו בבית הזמנה לפתיחת תערוכה של דן בן־אמוץ, שהתקיימה בגלריה 13½ ביפו.

אמי נסעה לטיול בחו"ל ואני באתי לתערוכה עם אבי ועם אחותי גיליה, הצעירה ממני. הייתי אז באמצע השמינית.

עדייה מאירצ'ק
– אני אוהב אותך –

ולא טעים הוא הפציר בי לשתות ואמר שעוד מעט ארגיש משוחררת.

כמה דקות אחרי שגמרתי לשתות חשתי בסחרחורת איומה. נבהלתי.

דן השכיב אותי על המירבץ והתנפל עלי בנשיקות רטובות. צעקתי: „עזוב אותי, אני פוחדת ממך, אני עדיין בתולה!"

(כאן בא תיאור מפורט של קיום היחסים האינטימיים בין השניים בפעם הראשונה).

הוא הוביל אותי למירפסת, הושיב אותי ואמר: „תראי עדייה, ביום שבאת כל הפרחים פורחים, את כמו סוסה אצילה, כמו גבעול ארוך, דק וצר, את הדבר שהיפה שקרה לי היום."

אמרתי לו שאני רוצה להגיע הביתה. נסענו במכונית שלו. במשך כל הנסיעה רעדתי, היה חור בתחתית האוטו ואפשר היה לראות את הכביש רץ. זה הבהיל אותי. במשך הנסיעה דיבר אלי ולא עניתי.

למחרת, כשהתקשר אלי, טרקתי את הטלפון. אבי, שהיה נוכח בחדר, שאל מי היה על הקו. פרצתי בבכי וסיפרתי לו מה שקרה לי בלילה שעבר. סיפרתי לו על השתיה שדן הכין לי ומה שקרה אחרי שנרדמתי. אבי רצה שנלך מייד למישטרה כדי להגיש תלונה.

הוא אמר שאספר שם הכל. אבי אמר שמזמן שמע על דן שהוא אדם מושחת המפתה צעירות ומנצל את תמימותן. סירבתי ללכת להתלונן במישטרה, התביישתי. אבי ביקש שאבטיח לו שלא אראה את דן יותר. הסכמתי.

במשך חודש התקשר אלי דן בכל יום ואני טרקתי את הטלפון.

באחד הימים רבתי עם הורי. שוב היה טלפון ואני דיברת עם דן, ששאל למה התחמקתי ממנו במשך כל הזמן. הוא ביקש שאבוא לשעה, שהוא רוצה להסביר לי כמה דברים.

הייתי סקרנית מה הוא יכול להסביר לי. נסעתי אליו.

„ג'נטלמן מושלם"

יכף בשנבנסתי לביתו הוא התנצל על מה שקרה. הוא אמר לי שלמד לקח חשוב בחיים: לא לעשות לאנשים דברים בניגוד לרצונם. הוא אמר שאינו מבין מה קרה לו באותו יום, וביקש שאתן לו הזדמנות להוכיח כי הוא בעצם אדם מתחשב. רגיש, עדין ומורכב. הוא הציע שאבוא לביתו כל יום אחרי הלימודים. הייתי אז בתחילת בחינות הבגרות. הוא הציע שאכין אצלו שיעורים ואמר כי לא יגע בי בניגוד לרצוני. הסכמתי.

באותה תקופה היה מצבי די עגום. היו לי מריבות בלתי פוסקות בבית, הייתי מרותקת למכשיר לישור גב, שהיה מחובר אלי במשך 24 שעות ביממה במשך שלוש שנים. לא בילתי עם חברים, הסתגרתי בבית ולא רציתי לראות אנשים.

סמוך לתקופת ההכרות שלי עם דן נגמר הטיפול. הורידו לי את המכשיר והתחלתי לצאת מהבית גם בשעות הערב. לפעמים בילתי עד השעות הקטנות של הלילה. חידשתי קשרים עם חברים, הרגשתי שאני רוצה להספיק ולהשיג את הזמן שהפסדתי.

הורי, שהיו רגילים לעובדה שאני יושבת בבית, לא יכלו להסתגל למצב החדש. על אותו רקע פרצו המריבות.

הצעתו של דן נראתה לי. התחלתי לבקר אצלו אחרי שעות הלימודים. הכנתי שם שיעורים. דן עמד בדיברתו ולא נגע בי.

הוא הכין לי אוכל והגיש לי אותו לשולחן שבו עבדתי. דן נהג לבשל מאכלים טעימים ומיוחדים.

ביום שישי מסויים, כשישבתי אצלו, קראתי במוסף של ידיעות אחרונות. ראיתי שם תמונה של אימי. באותו קטע היה מסופר שהיא חזרה מפאריס, שם פגשה את מי שהיה מורה לפנטומימה ז'אן־לואי בארו. אימי היתה בזמנו אחת הפנטומימאיות הראשונות בארץ, והופיעה יחד עם שייקה אופיר וג'וקי ארקין.

הראיתי לדן את העיתון ושאלתי אם הוא מכיר את אימי. הוא הסתכל בתמונה ושאל: „מי זאת אימך"? עניתי: „מיה זיו." דן התיישב ושאל: „זאת אמא שלך?" והוסיף בטון תוקפני: „אני לא מכיר אותה." ידעתי שדן משקר. את מיספר הטלפון שלו הרי גיליתי בפינקסה של אימי.

כשהגעתי הביתה שאלתי אותה אם היא מכירה את דן, והיא ענתה לי שהם הסתובבו באותה חברה לפני 25 שנה ושבאותה תקופה הוא חיזר אחריה בלהיטות. אחר־כך שאלה אימי איזה קשרים יש לי עם הטיפוס המכוזם הזה ולמה היא צריכה לשמוע מחבריה על הקשרים שלי איתו. היא שאלה למה לא סיפרתי בבית שאני שוב מתראה עם הטינופת הזו.

אני הזכרתי לאבי שהכרתי את דן באותה תערוכה, ושמאז אני רואה אותו לפעמים. הוספתי שהוא אדם מעניין ושהוא מתנהג אלי יפה. אבי כעס והזכיר לי מה שדן עשה לי באותו לילה, ואמר לי לא ללכת אליו יותר.

המשכתי לבקר את דן. שהתנהג אלי כג'נטלמן מושלם. הוא היה מנשק את ידי כשהייתי באה וכשהייתי הולכת.

„מוזנח ומשונה"

דתרגלתי אליו והפכנו לזוג. כשלנתי אצלו נהג להגיש לי למיטה בבוקר סלט פירות טבעי. יצא־נו יחד למסיבות, הכרתי אנשים מעניינים.

היו גם ארוחות־ערב והצגות־בכורה. נכנסתי לעולם חדש שהלהיב אותי. בינתיים סיימתי את בחינות הבגרות. נשארו לי שמונה חודשים עד למועד גיוסי לצבא. נשארתי אצל דן במשך ימים. אז היה דן מתייעץ איתי בקשר לחומר שכתב ושואל לחוות דעתי. לפעמים אף הכניס שינויים בסיפורים שכתב לפני הערותיי ועצותיי. היו גם סיפורים שסיפרתי לדן, סיפורים שהיו קשורים בחוויות שעברתי. סיפורים אלה הפכו לסיפורים של דן בגוף ראשון.

כאשר הוציא את הכרך השני של המילון לעברית מדוברת, ישבנו ייחד שעות ודן למד מפי ביטויים ומילים חדשות שבהם משתמשים בני גילי. לפני תערוכה נהגתי לעזור לו להכין את המוצגים. לפעמים הכנתי עבודות שלמות בעצמי, לפי הוראות שנתן לי.

מכיוון שדן טען שהוא גילה בי כישרונות רבים, ביקשתי שיעזור לי בכל מיני דברים. הוא התנגד לבקשותיי ונימק זאת בכך שהוא מתנגד באופן עקרוני לפרוטקציה. למרות האמון הבלתי מסויג שנתתי בו אז, הסקתי שהדברים שהוא אומר אינם בדיוק הדברים שהוא עושה.

לדוגמה, כאשר התקלקל הטלפון בכל האזור שבו הוא גר, ביקש שאתקשר ברחיפות לשלושה מנהלים בדואר ושאסביר להם בפרוש שלדן בן־אמוץ התקלקל הטלפון בבית, למחרת תוקן הטלפון שלו, ויתר הטלפונים בסביבה נשארו מקולקלים עוד כמה ימים אחרי זה.

התגייסתי לצה"ל. כשהייתי בטירונות, הפתיע אותי לילה אחד בביאו לבסיס. הוא סיפר כי השיז־גימל נתן לו להיכנס אחרי שנתן לו ספר משלו עם הקדשה. הבנות שהיו איתי במחלקה הופתעו לראות את הסופר הידוע. דן שהה בבסיס כחצי שעה. כשהלך העירו לי הבנות כי הוא נראה מוזנח ומשונה, ושאלו אותי אם אין לו כסף לקנות בגדים. דן היה לבוש במיכנסי ג'ינס מרופטים ושתי חולצות פלנל של אתא. האחת על השניה.

הייתי במבוכה. לי לא היה חשוב מה דן לובש. עכשיו אני נזכרת כי במשך כל זמן הכרותנו לא קנה דן שום בגד. היו לו ארבעה זוגות מיכנסי ג'ינס, בחלקם בלויים. תחתונים הוא לא לובש, כך שאינו זקוק להם. בסילוווסטר שעבר קיבל במתנה זוג נעלי פלדיום. שאותן נעל במשך חורשי החורף, ובקיץ הוא מתהלך יחף. היו לו שלוש חולצות פלנל, שתיים מאתא ואחת שקיבל במתנה מבת־דודה אפולו לפני כמה שנים. אחת מהחולצות לא התאימה לו והוא נתן אותה לבתו נעמי במתנה.

בחורף, כשקר, היה לובש את שתי החולצות האחרות, האחת על השנייה. לקיץ יש לו שתי גלביות שקיבל

דן בן־אמוץ
– תסלחי לי:

בן־אמוץ בתמונת־פירסומת לסיפרו
– אני לא יודע מה קרה לי –

(המשך מעמוד 65)

במתנה. דן נהג להסביר לי שלקנות בגדים זה סתם בזבוז.

„הוא בילה שעות במיטבח"

די לי עוד תיאוריות משונות אחרות. למשל. היה אומר כי לא צריך לחמם מים כדי להתרחץ, וכשהייתי מדליקה את הדוד היה דן ממהר לכבות את החשמל. הוא הסביר לי כי לא צריך להתרחץ יותר מפעם

בן־אמוץ בג׳ינס
קניית בגדים זה ביזבוז

בשבוע: „זיעה היא הבושם הטבעי של הגוף," הוא נהג לומר, והוסיף כי הוא אוהב את ריח הזיעה של עצמו.

למרות הערצתי את דן לא יכולתי לקבל את התיאוריות האלה. באותם ימים נהגתי להתרחץ בסתר כדי לא להכעיסו.

גם במיסעדות שם אכלתי לא ראיתי את דן משלם. הוא נהג לרדת לשוק הדייגים ביפו, מתחת לבית שלו, ולקחת מהדייגים דגים בחינם. הדייגים התביישו לקחת ממנו כסף. כך שזה הפך להרגל. דן ידע להכין מאכלי דגים נפלאים, ונהג לבלות במשך שעות במיטבח. לשם לא הרשה לאיש להיכנס.

הבישולים הכי מוצלחים שלו היו כאשר לא הצליח להתרכז בכתיבה, ואז היה בורח למיטבח ונכנס לטרנס של בישול. לפעמים במיסעדות ראיתי אותו משוחח עם בעל המיסעדה ומבטיח לו שיכתוב ושיעשה פירסומת למקום. הוא סתם הבטיח ולא קיים. הוא לא כתב על אותן מיסעדות מעולם.

פעם לקח אותי דן לבית אסיה. שם התקיימה מסיבה לכבוד הופעת ספריו החדשים של יהונתן גפן. בסוף הערב הלכו כולם לשתות כוסית בסניף. הרוב הזמינו כל מיני מעדנים. דן לא הזמין כלום והעדיף לאכול מהצלחות של כולם.

הרגשתי לא נוח ושאלתי את דן למה אינו מזמין כלום, והוא אמר לי ששכח את הכסף בבית. הוא שאל למה אני עושה עניין מכל דבר: „הרי אף אחד לא שם לב," אמר. באותו ערב לא אכלתי כלום. יצאתי משם רעבה.

„קמצן בכסף, נדיב במין"

סיימתי את הטירונות והועברתי למיפקדת קציץ־חינוך ראש בקרייה. יותר מאוחר הועברתי לתל־השומר. דן התקשר אלי מדי יום ביומו, ואני נהגתי לבוא אליו פעמיים בשבוע.

באחד הימים כשהגעתי לביתו של דן מצאתי שלוש צעירות יושבות עירומות על המירפסת. דן ישב ביניהן לבוש בגלביה הלבנה ומיזמז את שלושתן לסירוגין. נדהמתי. רציתי לברוח משם.

דן קרא לי וביקש אותי להתפשט ולהצטרף לחגיגה. אחת מהן התחילה ללטף אותי ובאותה שעה הסביר לי דן שעלי להנות מהמצב. הוא הסביר לי שכל אדם הוא דו־מיני. „בכלל," אמר לי, „אנחנו חברים. מעכשיו נצור ביחד, כל אחד יביא את השלל הביתה ונתחלק בו." אמרתי לדן שכל העניין לא נראה לי. הוא מצא פשרה והציע שאם יראה מישהי שתמצא חן בעיניו אנש אליה אני ואפתה אותה לבוא אליו הביתה.

„הפסקתי לראות אותו! ופתחתי דף חדש עם אנשים בני גיל!"

שאלתי אותו מה קרה לאהבה הגדולה שלו אלי. והוא ענה כי לזה שהוא אוהב אותי אין כל קשר. הוא אמר שלאדם אין זכות להיות רכושני לגבי השני, כי מין זו שפת תיקשורת. וכמו שאני לא יכולה לאסור עליו לדבר עם מישהו, אין לי זכות לאסור עליו לקיים יחסים עם מי שהוא רוצה. היה לי קשה לקבל את התיאוריה החדשה. באותה התקופה הייתי

עדייה בים
משקה זה נקטר

מאוהבת בו וקיבלתי את דבריו כתורה מסיני.

ניסיתי להשתלב בסגנון החיים החדש שהונהג בבית, בניגוד להרגשותיי ורצוני. ללא הצלחה. באחת משיחות השיכנוע, כאשר חזר על אותה תיאוריה, אמרתי לו כי הדרך הזו לא נראית לי בשום פנים ואופן. הוא לא ענה ולא התחשב ברעתי.

מאז לא הייתי איתו כמעט לבד בבית. בכל פעם שהגעתי מהבסיס מצאתי כל מיני פריחות שמזדנבות בדרך־כלל אחרי אנשים ידועי שם. הן היו ישובות בדרך כלל על המירפץ ומעשנות. המכנה המשותף של כולן היה גילן. כולן היו צעירות.

בקיצור — חופש מיני מוחלט וכל אחד עושה כאוות נפשו. שם היו כולם עם כולם. חבריו, שהיו פחות או יותר בגילו, ושכניו מיפו העתיקה, גם הם ביקרו שם באופן קבוע.

היה שם צייר מזדקן שחי בגפו, שאינו בוחל בדבר, מפיק־סרטים ידוע, ואיש־תיקשורת. שאף הכיר את אשתו לעתיד במיטתו של דן. באותה מידה שדן היה קמצן בענייני כסף, הוא היה נדיב במה שנוגע למין קבוצתי.

כשהיינו יחד במיטה ביקש ממני דן לפעמים להאנח בקולי קולות. הוא רצה שהשכנים ישמעו ויקנאו. כך הסביר לי. בבית הסמוך גר עורך־דין ידוע ומעליו בימאית תיאטרון, שאותה רצה דן להרגיז במיוחד. האנחות והצווחות נראו לי משעשעות ביותר, ביחוד שלא פעם ראיתי את השכנים גוחנים מעל המירפסות ומציצים לעבר ביתו של דן.

התפקיד האהוב על דן היה תפקיד הבימאי. הוא נהג לעמוד לבוש בגלביה במרכז החדר. לחלק הוראות איך לעשות מה. כמו למשל: „שימי את הראש שלך בין שנינו. את תשבי עליה, ואתה תקפוץ על השניה." בסוף, כשההצגה כבר הסתיימה, היה דן מפשיל את הגלביה ועט על אחת הנוכחות. אני חושבת שעניין הבימוי בא לו מתיסכול מסויים כאשר ניסה להיות בימאי בצעירותו ונכשל.

אלה היו ימי קיץ חמים ועליזים והאווירה המוזרה בבית החלה לשעשע אותי והיוותה לגבי פורקן לעומת חיי הצבא הנוקשים והחמורים.

בבסיס שבו שרתי כפקידה מן המנין לא ידעו דבר על חוויותי המסעירות אחרי שעות העבודה. אני בטוחה שאילו סיפרתי את הקורות אותי היו רבים ממפקדיי שמחים להצטרף להילולה.

„חתיכת זקן עזוב!"

באחד מאותם ערבי קיץ חזרתי כדרכי לביתו של דן. דן היה שיכור כלוט. ישב ושר משירי הפלמ"ח. כשלידו יושב איש־עסקים ידוע המוכר כיוצץ לענייני הבורסה. כשעמדתי

בן־אמוץ בדיזנגוף
זיעה זה בושם טיבעי

בפתח הבית צעק דן שאפשוט את המדים בהצגה של סטריפטיז ושאתישב עירומה על ברכי חברו השיכור.

אמרתי לו: „אתה שיכור ולא יודע מה נעשה איתך. לי לא איכפת להסתכל מהצד על כל הטירוף המתרחש כאן. אבל תוציא אותי מהתמונה." דן קם בקושי ממקומו והתקרב לעברי. הוא נעצר מולי והעיף לי סטירה מצלצלת. לפני שה־תאוששתי הרים את רגלו כדי לבעוט בי. הוא היה לבוש בגלביה ורגלו הסתבכה בשוליה והוא נפל אחורה. חברו השיכור קם והרים אותו. ברחתי בריצה מהבית. רצתי במעלה המדרגות של סימטת המזלות, בוכה ומזועזעת.

אחרי כמה דקות, כשעצרתי כדי לנוח, שמעתי את קולו של דן שקרא: „עדייה, חכי לי, אל תברחי! אני אוהב אותך. אנילא יודע מה קרה לי, תסלחי לי!" לא עניתי. בינתיים הגיע עד אלי. השתטח על המדרגות, נישק את כפות רגליי והתפרץ בבכי איום.

אנשים התקהלו סביב. הייתי במבוכה. הרמתי אותו מהריצפה והובלתי אותו הביתה. שם שטפתי את פניו במים קרים, והשכבתי אותו במיטה. הלכתי משם בהחלטה נחושה לא לראות אותו יותר.

למחרת התקשר אלי לבית הורי והתנצל. אמרתי לו: „דן, הרגת לי גיבור. חבל שלא השארת אותו פצוע," וטרקתי.

בערב הגיע לבית הורי שליח עם זר פרחים ענקי ושתי טבעות כסף בתוך מעטפת נייר.

הורי, שראו את המישלוח, התנפלו עלי, שניהם והזכירו לי שהבטחתי לא לראות את דן יותר. כשצלצל יותר מאוחר לישאול אם המתנה הגיעה, צעקה עליו אימי: „חתיכת זקן מסופלס ומכונם. תעזוב את הבת שלי! תלבש מכנסיים כמו כל גבר ואל תתהלך בשמלות ערביות!" הפסקתי לראות אותו.

ילד בן 60

בעבור שבוע צילצל ואמר לי שקרה דבר איום. הוא סיפר כי המכונית שלו נעלמה ונמצאה שרופה ונטושה באחד מכפרי המשולש. הוא אמר כי בתלונתו במישטרה מסר כי הוא חושד באימי, שהעלימה את מכוניתו ושדפה אותה.

נסעתי אליו כדי להרגיעו. הוא היה אחוז היסטריה. שוב הסברתי לו כי יחסינו הגיעו לקיצם. הוא לא קיבל את דבריי והתפרץ כשהוא צועק שלבטח מצאתי מישהו אחר יותר צעיר ממנו, ולכן אני רוצה לעזוב אותו.

הסברתי לו שאין לי מה לעשות בביתו וכי אורח חייו והשקפותיו אינם לרוחי. אמרתי כי סיימתי את שירותי הצבאי ואני מתכוננת לפתוח דף חדש בחיי ולהכיר אנשים בני גילי. אמרתי לו שהתקבלתי לאוניברסיטה בחוג לאנתרופולוגיה ולסוציולוגיה. הוא גיחך ושאל לשם מה אני צריכה ללמוד בכלל. הוא שאל אם לא היה מתקבל יותר על דעתי לחיות על חשבון איזה זקן עשיר.

התרגזתי ועניתי לו שגם הוא זקן עשיר שאין ממנו כלום. חוץ מאפיזודות משעשעות אין מה למצוא אצלו, וגם זה נמאס.

מעולם לא ראיתי אותו כועס כל־כך. הוא קם. הסתכל אלי כשעיניו יוצאות מחוריהן ואמר לי: „את כפוית טובה ואני אתנקם בך בכל דרך אפשרית. דעי לך שלי יש קשרים בכל מקום. את לא תגיעי לשום דבר בארץ הזאת. אני מבטיח לך!"

עניתי לו שאני עדיין מחבבת אותו ושהקשרים איתו היו חוויה בשבילי, והוספתי כי אין לי טינה כלפיו. אמרתי שלום ויצאתי מהבית.

מאז עברו כמה שבועות. דן התחיל לממש את הבטחתו ולהשמיץ אותי. בכל מקום שבו אני נתקלת במכרים משותפים אני שומעת סיפורים עלי, שאין להם לא בסיס ולא אחיזה במציאות.

אני משתדלת לא לקחת ללב ומקווה שדן יפסיק להתנהג בצורה כל־כך ילדותית.

אחרי הכל, הוא חגג לא מזמן את יום־הולדתי השישים.

נעמי אדווה ■

תמרורים

נבחר ◆ לרב הראשי האשכנזי של ירושלים **הרב יצחק קוליץ**, יליד ליטא, בן 60, לשעבר ראש ישיבת כפר הרא"ה. שנודע כפוסק הלכה בענייני עגונות, אלמנות ויתומים. הוא בורך בתום הכחירה על־ידי שר־הדתות ד"ר **יוסף בורג** באיחולים ש„דבריך יישמעו בכל השערים, כולל (שכונת החרדים הקיצוניים) מאה־שערים."

חגג ◆ את יום הולדתו ה־63 **מארק מושביץ**, יושב־ראש מועצת־המנהלים של עלית, יושב־ראש מועצת המנהלים של דנות ושל הבנק הבינלאומי הראשון. נולד ברוסיה. בא לארץ ב־1940. למד באנגליה. נשיא התאחדות־התעשיינים בשנים 69־75. היה יושב־ראש המכון ליצוא, יושב־ראש מועצת־המנהלים של הבנק לתעשיה ויושב־ראש המועצה המייעצת לבנק־ישראל. מתגורר בתל־אביב.

חגג ◆ את יום־הולדתו ה־74 הד"ר לכלכלה מדינית **ראובן רודולף הכט**, יושב־ראש מוע־צת־המנהלים ו־מנכ"ל דגון. בתי ממגורות לישראל וחב־רות נוספות. נולד באנטוור־פן, בלגיה, בא לארץ ב־1936, יצא וחזר ב־1948. גדל ב־בזל, למד בגרמניה. התמחה בעיסקי־ספנות באירופה. היה קשור בבנק בירושלים עד 1939, כשיצא לאירופה בשליחות האצ"ל. היה חבר באצ"ל, בוועד העברי לשיחרור לאומי ובוועד־ההצלה האמריקאי. מילא תפקידים מיוחדים בעליה ב'. יועץ אישי ללא־שכר לראש־הממשלה, מנחם בגין, מאז 1977. מתגורר בחיפה.

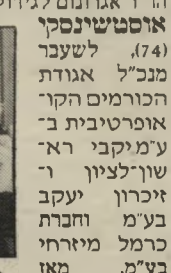

הכט

נפטר ◆ אחרי מחלה ממושכת הד"ר אגרונום לגידול הדרים **אליקום אוסטשינסקי** (74), לשעבר מנכ"ל אגודת הכורמים הקו־אופרטיבית ב־ע"מ יקבי רא־שון־לציון ו־זיכרון יעקב בע"מ וחברת כרמל מיזרחי בע"מ. מאז 1953 נולד בפתח־תיקווה. אביו היה מראשוני האיכרים בראשון־לציון ובפתח־תקווה ושימש ראש־ המועצה הראשון של כפר־סבא. בוגר הגימנסיה הרצליה. למד חקלאות באוניברסיטות טולוז בצרפת ופורטיצ'י בנאפולי שבאיטליה, והשתלם בייצור יינות באלג'יריה. היה מנהל המחלקה החקלאית של התאחדות האיכרים. בשנים 50־1946 היה ראש־העיר הראשון של ראשון־לציון. היה חבר המועצה המייעצת של בנק־ישראל וחבר הדירקטוריון של בנק־ישראל.

אוסטשינסקי

חלפו ◆ 27 שבועות מאז נרצח **מפגין שלום עכשיו אמיל גרינ־צוויג**, בעת שהשתתף בהפגנה מול מישרד ראש־הממשלה, בקריאה לפי־טורי שר־הביטחון דאז, אריאל שרון, אחרי פירסום מסקנות דו"ח ועדת־החקירה בעניין הטבח במחנות הפליטים בביירות. עד היום לא עלה בצוות החקירה על עיקבות הרוצחים.

חלפו ◆ 63 שבועות מאז התחילו מילחמת־הלבנון, שתוכננה ל־48, 72 או לכל היותר ל־96 שעות.

חלפו ◆ 20 שבועות מאז התחייב ח"כ חרות **רוני מילוא** בפומבי שהוא יתרום מיליון שקל ללב"י הקרן למען ביטחון ישראל, אם לא יבחר מועמד הקואליציה, השופט העליון **מנחם אילון**, לתפקיד נשיא־המדינה. עד היום הוא לא שילם אפילו חלק מהתחייבותו.

מודעות בטלפון

לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
ויזה
ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

סטודיו B

ארלוזורוב 82, ת"א 237026
בהנהלת אבי פאנק

★ כושר גופני ותיזוק שרירים
★ שמירה על גיזרה
★ יציבה נכונה
★ גמישות

יש לנו מה להציע לך!

בסטודיו B — אולמות ממוזגים
מורים מוסמכים
ג'אז, אירובי, מתיחות
יוגה, סטפס, התעמלות

מינוי נכבד,

נשלחה אליך הודעת חידוש –
אנא שלם בזמן.

הודעה נוספת לא תישלח

מחלקת המנויים

אכלתי אותה ונהנתי

ארוחת בוקר של עשירים

בדיזנגוף 110

תעריפון המנויים של העולם הזה

החל מ־15.7.83

	מחיר העיתון	הוצאות משלוח	לשנה בשקל מ.ע.מ.	לשנה בשקל סה"כ	לחצי שנה בשקל
♦ בארץ	2425	264	403	3092	1780
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
♦ אירופה	2425	1008	515	3948	2270
♦ ארה"ב, מקסיקו	2425	2305	710	5440	3200
♦ ארגנטינה, קולומביה, ונצואלה, ברזיל, פרו, אוסטרליה, ניו־זילנד	2425	4227	998	7650	4400
♦ דרום־אפריקה, טוגו, חבש, קניה	2425	2619	756	5800	3350
♦ פנמה	2425	3253	852	6530	3760
♦ תאילנד, הונג־קונג, סינגפור, קוריאה, יפן, טאיוון	2425	2619	756	5800	3350

הזמן כבר עתה
מקום למודעות בגליון

ראש השנה

המורחב והחגיגי של

העולם הזה

שיופיע ב־6.9.83

תן טרמפ לחייל

מי שמחליל עם אהרן

(המשך מעמוד 13)

כל המישפחה ביחד, והם הרי גרים באשדוד. אמא של ז'רמיין חולה, והם עברו לאשדוד כדי להיות קרוב לאמא שלה. היינו יושבים כל יום במירפסת ומסתכלים בטלוויזיה שהשאלנו מחברים.

אהרון אמר: נגד עלילה אף אחד לא יכול לעשות כלום, שהשם יעזור. אני אהיה חזק. בזכותו החזקנו מעמד. הוא אמר: הכי חשוב זה לא להתפרק, תהיו רגועים. עוד נצא מזה.

פנינה: כשיצא פסק־הדין והיה כתוב בסוף שהשופט חלימה מצטרף לדיעה של שמגד ולווין, חשבתי שאני משתגעת. מה, להם מותר להביע דיעה ולחלימה לא? יש פה משהו רקוב, שנותן מקום למחשבה. אמרתי לאהרון: למה לחלימה אין דיעה? הוא התחיל לצחוק. מה מסתתר מאחורי הצחוק — אני לא יודעת.

● את חושבת שבית־המישפט לא אימשר לשופט חלימה להביע את דעתו מפני שהוא ספרדי?

פנינה: אלא מה, יכולה להיות סיבה אחרת? זה הכל מכוון. לווין, חשבתי שהוא יקבל התקף־לב כשהוא הקריא

„אמא קיבלה מחלה בעיניים, היא בכתה הרבה. העיניים שלה נפגעו"

את פסק־הדין. הוא היה חיוור כמו סיד, הוא לא היה שלם עם עצמו — זו הדיעה שלי.

ברקע שראיתי אותו חיוור ורועד, ישבתי ליד אהרון וצעקתי: אהרון! ידעתי שהוא עומד להרשיע אותו ולתת לו מאסר בפועל.

חפציבה: אם היה חושב שמגיע לאהרון מאסר, היה אומר את זה כמו שצריך בקול סמכותי. אוסטרובסקי — לא שמענו אותה, הזיעה, שתתה מים ורעדה. אז אם אני שופטת ושלמה עם עצמי, הייתי קוראת את פסק־הדין בראש מורם, לא כמו הם — ברעד, בפחד.

זה מביא אותך לחשוב שיש פה איזו יד מכוונת, שרצו להרוס אותו. אבל הם לא יצליחו. איך אומרים: מעז ייצא מתוק.

פנינה: אמרתי לאהרון: בשביל זה נכנסת לפוליטיקה, בשביל מה?

● אני יושבת סה איתכן, שתי נשים מטופחות, תרבותיות, שונות לחלוטין מהנשים שראיתי בבית־המישפט. מה קרה לכן, איך קרה שאיבדתן את השליטה על עצמכן?

חפציבה: אם אנחנו עוד חיות ומדברות בהגיון — זה פלא.

פנינה: זה הכל מפני שאנחנו אנשים מאמינים. האמונה החזקה שלנו היא, שהיינו צריכים לקבל חס וחלילה איזה מכה חזקה במישפחה, והקדוש ברוך הוא המיר אותה ביסורים.

● אתן אומרות שאהרון לא יכנס לבית־הסוהר. מה יקרה אם השם כן ירצה עונש־מאסר?

הוא לא יכנס לבית־הסוהר, בעזרת השם. אנחנו לא ניתן לו להיכנס לבית־הסוהר.

● אתן חושבות שהוא יתפטר מחברותו בכנסת?

פנינה: אנחנו לא ניתן לו להתפטר. אני לא יודעת אם הוא רוצה, אנחנו נעמוד על כך שלא , ולא ניתן לו להתפטר.

● ואם הוא ירצה להתפטר?

אחרי שלוש השנים של סבל, מגיע לו שיישמע בקולנו לפחות בדבר אחד.

חפציבה: לפחות שינקר את העיניים, שיוכיח לאותם שרצו להוציא אותו מהפוליטיקה, ששום דבר לא יעזור להם. הם יכולים להעליל עליו עלילות, הם לא יצליחו לחסל אותו.

פנינה: אני פוחדת מאותו היום שהוא יכנס לבית־הסוהר — זה יהיה ואדי־סאליב שני.

הסכם לפני הנישואין

(המשך מעמוד 61)

השעה להינשא ברבנות. אך חווה, אשה מעשית מאוד, החליטה שסרנדות וזמירות אינן הכל. הוסכם בין השניים, שבצלאל יבטיח את עתידה, במיקרה שחייהם המשותפים יעלו על שירטון, או במיקרה שילך לעולמו לפניה.

חווה, מנהלת־חשבונות במיקצועה, שהתפרסמה בזמנו בפרשת אשר ידלין ביקשה להעלות את ההבטחות הנייר אצל עורך־דין. ואומנם, נערך בין השניים הסכם, שנחתם אצל עורך־דין שלושה חודשים לפני מועד הנישואין.

בהסכם נאמר, שמאחר שבני־הזוג עומדים להינשא זה לזה כרת משה וישראל, והיות שלכל אחד מהם יש רכוש והם רוצים להסדיר את ענייניהם הרכושיים, הסכימו השניים שהם יתחילו להתגורר מחתימת ההסכם ואילך בדירה השייכת לבצלאל ברחוב בבלי בתל־אביב, ינהלו משק־בית משותף ויחיו כבעל ואשה לכל דבר, וכן שינשאו זה לזה בהקדם האפשרי.

בצלאל התחייב לתת לחווה כמתנת־נישואין דירה בת שלושה חדרים ברחוב ליפסקי בתל־אביב, והוסכם שהוצאות העברת הבעלות מבצלאל לחווה ישולמו על ידם שווה בשווה.

אם יחליטו למכור את הדירה עוד בטרם הועברה הבעלות לשמה של חווה, תהיה התמורה שתתקבל שייכת לחווה, ותשמש לקניית דירה אחרת על שמה, שתשמש אחרי קנייתה למגורי בני־הזוג. בין השניים הוסכם גם שבצלאל יהיה רשאי להתגורר בדירה זאת רק כל עוד הצדדים נשואים זה לזו.

למען הסדר הטוב הם אף הוסיפו, שאם תלך חווה לעולמה לפני בצלאל, יהיה בצלאל זכאי להתגורר בדירה כל ימיו.

בצלאל דאג, אם כן, למגורי הגברת, והתחייב גם לרשום את חווה כנהנית יחידה על פי פוליסת ביטוח־המנהלים שיש לו, ולדאוג לכך שחברת אלקטרוסטאר שבבעלותו תמשיך

בעל גורלי
לא התכוון?

לשלם את הפוליסה, או שהוא ישלם אותה בעצמו.

ההסכם מסתיים בדברים שבשיגרה במיקרים כאלה, ששני הצדדים מתחייבים לנהוג בנאמנות זה לזה, להתייחס בכבוד הדדי וכדומה.

תלונה לוועדת האתיקה

כך בשהבל מסודר, נישאו השניים. אך אחרי זמן קצר התחילו הבעיות. בצלאל החל להאשים את חווה, שכאשר חתם על ההסכם לא היה ער למה שהוא עושה, ואחרי כמה סערות מצאה את עצמה חווה בחוץ. מאז היא מתגוררת בבית קרובים.

הפרשה הגיעה כמובן לעורכי־דין, ותישמע כנראה בבית־המישפט. אך בינתיים נדהמה חווה, כשקראה בשבוע שעבר במעריב כי הצליחה להערים על בעלה ולהחתימו על מיסמך בניגוד לכוונתו האמיתית. חווה הגישה בעיקבות הידיעה בעיתון תלונה לוועדת האתיקה של לישכת עורכי־הדין.

נסיון העבר מורה, שאלה הם הניצוצות הראשונים בלהבה גדולה, שלא תרד מכותרות העיתונים.

קחו שבוע של נופש וכיף על כוכב אחר

כוכבי דיזנהויז

פלמה
זה מיוקה
כל יום ששי
החל מ־$444

שנריף
באיים הכנריים
כל יום רביעי
החל מ־$649

סיציליה
הגדול באיי הים התיכון
כל יום שני
החל מ־$499

כרתים
כל יום ששי וכל יום שלישי
החל מ־$305

רודוס
אי הפרפרים והשושנים
כל יום ששי
החל מ־$288

קורפו
כל יום חמישי
החל מ־$390

כל יום שלישי
החל מחודש ספטמבר

6 תשלומים צמודים לדולר

בראש השנה טיסה מיוחדת ל: רודוס
5 ימים 4 לילות
החל מ־$258

טיסות מיוחדות בסוכות לכל היעדים 30/9—23

מספר המקומות מוגבל נא הקדימו הזמנותיכם לחגים

עם דיזנהויז כל חופשה היא חוויה מהנה

פנה לסוכן הנסיעות שלך

המחיר כולל: טיסה הלוך ושוב ל לילות אכסון במלון לבחירתך והסעות משדה התעופה למלון וחזרה.
נציג דיזנהויז יקבל אותכם באי הנופש

לחופש וגופש באיים עם המומחים

דיזנהויז
בשרות הנוסע מאז 1926

משרד ראשי: תל־אביב רח' בן־יהודה 21 טל' 652140

ירושלים שמאי 9	תל־אביב	רמת־השרון	רמת־גן
טל' 246868	בן־יהודה 33	סוקולוב 32	בורסת היהלומים
	טל' 654676	טל' 8-494534	טל' 266222/3

סיסו קין

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

הבורסה

המשקיעים הקטנים חוזרים בזהירות?

היום יום הראשון. קשה לכתוב על מה שיתרחש בבורסה עד סוף השבוע. אבל, מה שיכולות המחלקות לניירות־ערך של הבנקים לעשות, יכול גם אני. שאלת־היסוד היא, אם מה שקרה בבורסה ביום החמישי שעבר הוא מיפנה, או כלשון מקורבי הבורסה „תיקון טכני". ההבדל בין השניים הוא כמו ההבדל בין בורסה... טובה, ובין בורסה גוססת, כמו עד לאחרונה.

כולם מעוניינים בבורסה טובה, יציבה, כמו, נאמר, לפני שנה. כל הגורמים הפועלים בבורסה תולים תיקוות במשקיעים הקטנים שיחזרו לבורסה.

הם, המשקיעים הקטנים, חייבים להיות משוכנעים שכדאי להם לחזור. כדאי להם לחזור, אם האוצר לא יוציא ארנבים חדשים מכיסו הריק, ויטיל שוב מהומה של אי־ודאות בשוק.

בינתיים, עד שהדברים יהיו ברורים לגמרי, אני מציע לחזור לשוק בזהירות. כן, אני יודע, זו לא חוכמה גדולה. כל יועץ יגיד לכם אותו הדבר. וזה גם מה שעושים החוזרים הפנימיים של הבנקים. אם כולם מתנבאים בסיגנון אחד, יש בזה משהו.

ראשית חוכמה, נחזור לעצתו המפורסמת של רוטשילד הזקן, שעשה את עיקר כספו בעיסקי ממון. קונים בעליה, מוכרים בירידה. את ההפרש בין השניים חוזרים ומשקיעים שוב בעליה.

אין קיצורי־דרך, צריך לעקוב אחרי המתרחש בבורסה. אתם רוצים ללכת על בטוח, אין דבר כזה, חוץ כמובן מהמניות הבנקאיות. אבל לא לזה אתם מתכוונים. בסוגריים: קצב עליית שערי הבנקאיות יגדל בשבועות הקרובים, כדי לעצור את המעבר מהן אל המניות „החופשיות". גם את זה צריך לקחת בחשבון.

לא ללכת על כל הקופה. תשאירו משהו במט"ח, גם זה יעלה בקצב המדד ואפילו יותר, למרות ההכחשות של מקורבי האוצר ומנכ"לו. מי שהצליח בימים האחרונים לעשות 30% ואולי יותר, ימכור חלק ויעבור למניות יותר כבדות. כולל אלה הקרויות נכסיות ואלה שמרכיב הייצוא בהן גבוה.

למען אלה שמתקשים, וכשרות יוצא מן הכלל, הנה שוב רשימה שלמניות נתמכות, נכסיות. „מייצאות" שההשקעה בהן מהווה סיכון נמוך־יחסית. יחסית, אני מתכוון לכל מיני אתא ג' ישפרו וספנות והספקה. „המייצאות": אלרון, אלביט, זיקה, ים־המלח, ספקטרוניקס 5, עיט, עלית, מקט 0.5, פולגת 0.4 קינג, שלרינה.

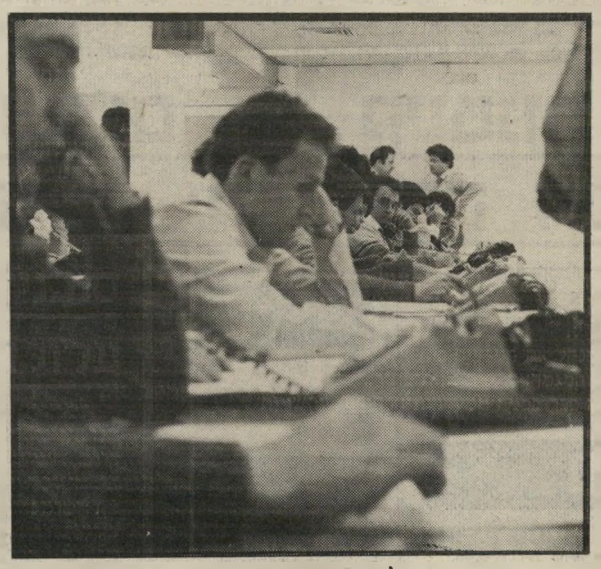

אולם־המיסחר בבורסה
לקראת גאות חדשה?

הנכסיות והנתמכות: אלקטרה, דלק, הסנה, כלל־מחשבים, שופרסל, אזורים, דרוקר, דרעד, גב־ים, הכשרת הישוב, נכסי הדרים, קופסאות־פת, מיפעלי־נייר, אי־די־בי פיתוח, אלרן, חברה לישראל 5, דיסקונט־השקעות, בל"ל השקעות, כלל־השקעות 10, כלל תעשיות, פמה.

אני מבקש לומר משהו על „הבינלאומי", „פי־בי" ו„דנות." יש להן כל התכונות הטובות חוץ מאחת: הן אינן מווסתות. ובבך גם הסיכוי. מי שמוכן להסתכן מעט, ייכנס מעט. עיסקי בנקאות עדיין טובים יותר מעיסקי נפט. אבל ההיגיון בעניינים אלה לא תמיד עומד בתור הנכון. השמועות — כן.

ועכשיו: תקציב נוסף

מי מייצג את משלם־המיסים בממשלה? שר־האוצר, יורם ארידור? עובדה, הוא מעלה את שיעורי המיסים הקיימים ומציע מיסים חדשים, במיוחד לבעלי־היכולת. הוא יוצר מה שהכלכל־נים נוהגים לכנות „חלוקה מחדש של ההכנסות למי שיש מעט, יהיה מעט פחות ולמי שיש הרבה, גם לו יהיה מעט פחות. עד לאחרונה היתה החלוקה מעט שונה: המדינה היתה עניה, האזרחים בעלי־יכולת. את הגירעון או הפער שבין עושרם של אזרחי המדינה ועוניה של שר־האוצר בהסכמתם של כל אותם הנחפזים לצאת מישיבות מיוחדות של מליאת־הממשלה וועדת־השרים לענייני־כלכלה, להצהיר על התנגדותם למיסים שיבואו, לייצג אותנו נאמנה.

מי שסבור שיקצצו בתקציב, באמת יקצצו, טועה. בעוד חודשיים, אולי שלושה חודשים, יוגש לכנסת תקציב נוסף, שאותו יכין — כן נחשתם — יעקב גדיש, הממונה על התקציבים. גם הוא בעד קיצוצים בתקציב. הוא אפילו מציע כמה, למה, איפה ומתי. מה שיותר חמור — שהוא מתכוון לכך באמת.

לעומת זה, קשה לדעת למה בדיוק מתכוון מנכ"ל האוצר, הפרופסור עזרא סדן. הכישרון לומר דבר והיפוכו בשני מישפטים צמודים, ולטעון יותר מאר־חר שכל מישפט בפני עצמו הוצא מהקשרו, ולא לזה הוא התכוון, כישרון זה הוא נחלתו הבלעדית. וגם באשר יעץ לנו ערב הפיחות שלא לקנות דולארים, שמא נתאכזב. הוא התכוון שנתאכזב לטובה. צריך להבין את ההקשר.

ביום השישי שעבר פנה אלי „משלם מיסים מצוי" ושאל אותי: „תגיד, מה הם יעשו בכסף שהם מקצצים?" אתה רוצה לדעת את האמת? השבתי בשאלה. „בטח," הוא אמר. הם (הממשלה) ימחזרו אותו, אמרתי לו.

חודש אוגוסט השנה יירשם, ככל הנראה, כחודש־שיא בהאצת האינפלציה. עכשיו, אחרי שהואץ הפיחות, מוטלים מיסים חדשים, והאוצר מדפיס יותר כסף מאי־פעם בעבר, כדי לגשר על פני הוצאות הממשלה הגדלות וההכנסות שטרם גדלו. עכשיו יגיע שיעור האינפלציה לחצי אחוז ליום, כולל חגים ושבתות וחודשים בני 31 יום.

עדיין יהיה כדאי להחזיק במט"ח, מט"ח עדיף, ולהמיר כל שבוע חלק מן המשכורת. עדיין יהיה כדאי להפקיד חצי משכורת בפיקדון קצר־מועד בשקלים, בתחילת החודש לשבועיים, כדי להקטין את ההפסד היומי מחצי אחוז לרבע אחוז.

מנכ"ל סדן
אכזבה לטובה

הממשלה „כיסו" משלמי־המיסים בהתנדבות — עם ישראל וממשלת ארצות־הברית. שני [illegible] גם לפי סדר תרומתם לקופת־[illegible] המדינה. [illegible] נשארנו אנחנו ולנו בלבד. בואו שר־האוצר.

מי שסבור שהגענו לקצה גבול היכולת בתשלום־מיסים, טועה. המיסים, ההיטלים, מילווי־החובה שיבואו עלינו לטובה לקראת ראש־השנה ואחריו, יהיו עדות חיה ליכולתו של

משל: הכל כמו שהיה

בשבוע שעבר, למחרת הפיחות, ביום החמישי בבוקר צילצל אלי הכתב החרוץ של קול ישראל משה נסטלבאום, המכסה את ההסתדרות, ואמר לי: „בוא הנה, שמעתי שאתה הולך לכתוב על משל (ירוחם משל, מזכיר ההסתדרות), באיזה עניין שאני קשור בו. אז תדע שהיחסים בינינו טובים, וגם היחסים של משל עם ממלא־המקום הקבוע שלו, ישראל קיסר, טובים."

אמרתי לו שעליו טובות לא כדאי לכתוב, אבל אם מה שמספרים נכון, אז משל ימשיך

מזכ"ל משל
פס־קול תמידי

לכהן עד סוף הקדנציה לפחות, ואולי גם אחריו. חוץ מזה, מספרים שקבעת עם משל ראיון כדי לקבל תגובה על הפיחות של אתמול, וכשבאנו לבית הוועד־הפועל, אמרו לך שהוא איננו. לא האמנת, נכנסת לחדרו ומצאת אותו. ראיינת אותו. שאלת בדיוק את אותן השאלות שהצגנו לו לפני חודש, חודשיים, שלושה וארבעה חודשים. קיבלת תשובות. באולפן, לקראת השידור, החליפו את פס־הקול בטעות בראיון עם משל מלפני שלושה חודשים, ואף אחד לא הרגיש שפס־הקול הוחלף. גם לא המאזינים.

השאלות היו טובות מאוד, כך גם התשובות. ההבדל היחיד היה התאריך. אותו שכחו לסמ

קברגל לסיוד תיקרות

הנה עוד כמה המצאות יעילות, שכרגיל אפשר לרכוש בעיקר באמצעות הדואר, בכולבו הניו־יורקי המפורסם, שיש טוענים שאני הוא שעשיתי אותו למפורסם בין הישראלים המבלים חופשה בניו־יורק. אחד מאלה התלונן לאחרונה באוזניי, שלא כל מה שאני כותב עליו אפשר למצוא שם.

אמרתי לו, מה שאני כותב עליו יש בקטלוג שהם מפיצים. חוץ מזה, תלונות שיגיש למבקר העיריה (של ניו־יורק).

לעזאזל, לא די שאני נותן לו מידע חיוני חינם, ופעם אחת לפחות הצלתי אותו מהטרוניות של הדודה שלו — יש לו טענות.

מי שרוצה לסייד את התיקרה ללא מאמץ יתר — יש עצה ותחבולה. משהו לא נורמאלי, במחיר של כלום לעומת התענוג והשימושים הרבים.

שמעתם פעם על קביים רגליות, או רגליים קביות? בקיצור, משהו שהוא צירף של השניים: גם קביים, גם רגליים, שמהלכים — או אם תרצו, מהלכות — בביטחון בגובה של מ־60 עד 90 סנטימטרים מעל הריצפה, כשהגובה ניתן לשינוי בהתאם לגובה התיקרה והאיש הרתום לקבי־הרגליים. מתאים גם לעקרות־בית הנמנעות מלטפס על סולמות, מטעמים שונים.

הקברגל מאפשר הליכה חופשית; הידיים חופשיות לעשיית מלאכת הסיוד, הניקוי הקיר־צוף וכל היתר. ההליכה היא טבעית לגמרי. הקברגל עשוי מאלומיניום, ויכול לשאת מישקל של עד 105 קילוגרם. מצוייד בסוליות גומי וחגורות מניילון ועוד כל מיני פיצ'יוקעס, שמחזיקות את הרגל ביציבות מירבית (לדברי הקטלוג). יש אישור של מכבי־אש ומכון־התקנים (בתקן־מישנה של סולמות דמויי־רגליים).

כל הסולם, המתנועע על רגלי־אלומיניום, עולה בסך הכל 200 דולר. המישקל — 10 קילוגרם. מי שצובע את תיקרת ביתו פעמיים

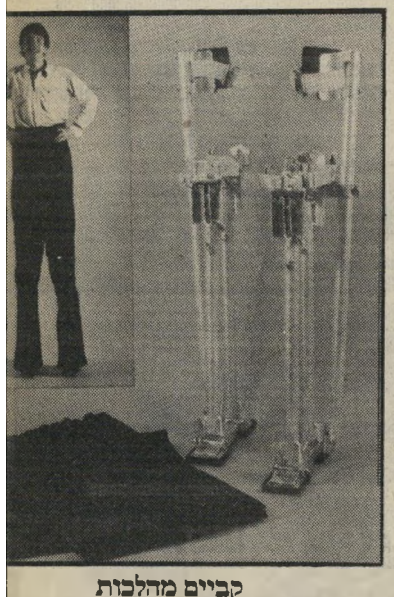

קביים מהלכות
מגיע לכל פינה

בשנה, כל שנה במשך חמש שנים, יחסוך בדיוק את מחירו של הקברגל, ועוד יוכל להבהיל את השכנים בפורים. בערב־פסח יוכל להציע להם לצבוע את התיקרה במחצית מהמחיר המקובל בשוק.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה" שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש כתבת־שער תחת הכותרת "חתן התנ"ך עמוס חכם" לסיכויי זכייתו של חתן התנ"ך הישראלי בתואר העולמי. החלק השלישי בסידרת מגעי המתתרת העיראקית עם שילטונות ישראל, הובא בר־שימתו של קלמן בין. "בן־גוריון מתערב". מתוך הסידרה מתברר, כי הצעות אלה עסקו בהצעות שלום. מצד המחתרת שהצליחה לחולל כמה שבועות קדם לכן הסיכה בעיראק. כתבת תחקיר תחת הכותרת "שערוריית שאטה" ריווחה על כל מחדלי שירות־הביטחון במרידה שהתחוללה בכלא זה. בשער הגליון: חתן התנ"ך הישראלי עמוס חכם.

"העולם הזה" 1090
תאריך: 20.8.1958

עם הפנים לשלום ★ קייטנות 1958

★ נתן אלתרמן על "עדה השמנה"

מדיניות

הרו מדבר

"אני מקווה שאפשר להביא לידי שלום בין שראל ומדינות ערב. יהיו פירטי ההסכם אשר יהיו, פירושו יהיה שישראל תמשיך להתקיים כי מדינות ערב — ובכלל כל המדינות מסביב — יכירו בקיומה."

כאשר הפליט ג'והרלל נהרו מישפטים אלה מסיבת־העיתונאים השבועית שלו, לפני בועיים. ידע שהוא זורק פצצה. כי בהיותו מלך הבלתי־מוכתר של המחנה הניטראלי עולם, שאחד מעמודי־התווך שלו, היא ריפובליקה הערבית המאוחדת של גמאל עבד ל־נאצר, היה לקולו של נהרו הד עצום.

הכרה בלי אהדה. במיסדרונות האו"ם, מישרדי־החוץ של תריסר מדינות, גרמה הכרזה ללחישות נרגשות. הכל הבינו כי הצהרה מהווה סימן־דרך.

הודו הכירה אמנם בישראל עוד בראשית יומה העצמאי, אך מעולם לא כוננה עימה חסים דיפלומאטיים, לא גילתה לה שום גילוי של אהדה. הסיבות לכך היו רבות. בין השאר:

● בהודו יש מיעוט מוסלמי גדול, החש קה עמוקה לעולם הערבי. נהרו לא רצה הרגיז מיעוט זה, לתת נשק בידי אויבתו־ נפש — ממשלת פקיסתאן המוסלמית.

● בראש המחנה הניטראלי (מדינות העולם שלישי) נזקק נהרו לתמיכת הערבים, ולא צה להשמיע הכרזה שיכלה לשמש במרחב שק בידי חסידי־המערב, נגד שותפו גמאל בר אל־נאצר.

● נהרו עצמו הביע עוד לפני 20 שנה את דיעה כי הישוב העברי בישראל הוא סוכן אימפריאליזם ומשרתו, שטופח על־ידי הברי־ ים כדי לגרום לפיצול המרחב, כשם שהליגה מוסלמית טופחה על־ידם כדי לפצל את הודו.

"מגע ישיר". אחרי ההכרזה החדשה לא יגעו הדוחות. בהפגנת־סולידאריות מיוחדת תייצבו לפני נהרו שגרירי מצריים, מארוקו, עודיה וסודאן, ותבעו יחדיו הבהרה. אחרי פגישה הסורית הודיעו אמנם שבאו על יפוקם — אך נהרו לא חזר בו מדבריו קודמים.

תחת זאת השמיע נהרו השבוע הכרזה ספת, הפעם רשמית בפרלמנט ההודי. תוכנה: א יכון שלום במרחב ללא־הסדר ארץ־ישראל. ההסדר במרחב חייב להתבסס על הכרה בתנועה הלאומית הערבית, שהיא הרחף מרכזי בו. הוא צריך לבוא מתוך "מגע ישיר" בין המדינות הנוגעות בדבר." אולם, הוסיף, לא הגיעה עדיין השעה ליזום שלום רשמי בין ישראל ומדינות ערב. הרמז הגלוי: שעה זו תגיע כאשר תמגר התנועה הלאומית הערבית, בהנהגתו של נאצר, סופית את יריביה במרחב.

המתווך של המחר. אישיות פוליטית מנוסה כמו נהרו אינה משמיעה הכרזות כאלה ללא כוונה מוחשית. לא באה אליו שום פניה מצד גורם ממשלתי ישראלי. לכן יכולה היתה ההודעה לבוא רק כתוצאה ממגע סודי עם מצריים. מאחר שבשום פנים לא יכול היה להשמיעה ללא הסכמת עבר אל־נאצר, אין ספק שהיא כוללת, לפחות בעקיפין, תמרון מצד השליט בקאהיר.

השערה אפשרית אחת: עבר אל־נאצר השתמש בנהרו, שהוא איש נערץ על כל הלאומנים הערביים, כדי להכשיר את הקרקע הנפשית בעולם־הערבי לצעד כלשהו לקראת הסדר עם ישראל. אם כן הדבר, הרי לא היתה כוונת עבר אל־נאצר מן הסתם לשלום כולל, ששעתו "טרם הגיעה", לפי הנוסח של נהרו, אלא להסדר חלקי כלשהו, שאותו יעז שליט מצריים ליזום אחרי שעמדתו בעולם הערבי תהיה יציבה ובלתי־מעורערת.

אנשים

● שר־המיסחר־והתעשיה **פינחס ספיר:** "אחרי קריאת מאמרים מסויימים בעיתונות אני מתרשם כי שום ענף בארצנו אין לו זכות קיום, חוץ מהעיתונות."

● על המשבר־הממשלתי עם שר־הבריאות הד"ר **יוסף בורג**, בכינוס ברית עברית עולמית: "ברית־המילה הסעירה את הישוב; ברית־בגראד הסעירה את המיזרח־התיכון, ואילו הברית העברית העולמית חייבת להסעיר את תפוצות הגולה."

● בשיחתו המפורסמת של חתן התנ"ך **עמוס חכם** עם ראש־הממשלה, **התעקש דויד בן־גוריון** לקבוע כי בתקופה החדשה היה הוא הראשון שבחר לבנו את השם עמוס. ורק מאוחר יותר הפך שם זה פופולארי. אולם עמוס חכם העמידו על טעותו, הוכיח לו כי בין יוצאי צפון־אפריקה השם עמוס הוא מקובל ונהפוץ מזה מאות בשנים.

● מילה טובה היתה למשורר **נתן אלתרמן** כשביל **עדה בן־נחום**, המכונה "עדה השמנה" כשראה אותה בשימלת־שק: "תיזהרי לא לרדת מן הפסים."

חינוך

אחרי הנופש

ההסכם בין מרכז הסתדרות המורים ורפאל הלפרין היה ברור ובהיר בהחלט: מרכז הסתדרות המורים יעמיד לרשות הלפרין וקייטנתו, קייטנת שימשון, את צוות עובדי תליל, תמורת פירסומת מתאימה ורעשנים לתיאטרון הילדים.

אם אומנם הסתתרה כוונה זו בהכרזת נהרו, הרי יש בכך אישור לדיעה, שהושמעה באחרונה על־ידי "הפעולה השמית" ועל־ידי נשיא הקונגרס הציוני, ד"ר נחום גולדמן, שטענו כי מדיניות ניטראלית מצד ישראל עשוייה להביא לתיווכו של נהרו בין ישראל והמחנה הלאומני הערבי.

המועמדות מתכוננות שלוש המועמדות הסופיות ל"מלכת המים 1958", שנבחרו על־ידי ועדת־התחרות: הפקידה שרה זמיר, התלמידה תלמה נויפלד והתלמידה יהודית מזור. את הנבחרות צילמו ליומן הקולנוע של "כרמל", שהוקרן בבתי־הקולנוע בארץ השבוע לפני 25 שנה.

לא היה מקום לספקות בדבר כשרות ההסכם: ההסכם בין שני הצדדים הנוגעים בדבר הודפס ונחתם על גבי נייר רשמי של מרכז הסתדרות המורים.

בכל זאת, היו לשלום לווין, מזכיר המרכז, ספיקות מרובים: "מרכז המורים לא המליץ על שום קייטנה," הודיע לווין בהד החינוך: "קייטנת שימשון לא היתה רשאית להשתמש במודעותיה בשם מרכז הסתדרות המורים..." כיצד בכל זאת הגיע נייר רשמי של המרכז, לידי מי שחתם עם הלפרין על ההסכם האמור?

למרכז המורים היו נימוקים מספיקים, לדעת עובדיו, לעשות מה שעשו: "הלפרין לא נתן לנו מספיק פירסומת. הוא הפר את ההסכם. לא קיבלנו מספיק פירסומת ומשום כך לא שלחנו אליו את בימאי תליל," הסביר אלוני, נציג מרכז הסתדרות המורים. הוא שכח להוסיף רק פרט קטן שהיה עלול לזרוק אור נוסף על הפרשה כולה: בימאי תליל, דן קדור, לא הסכים מעולם להדריך בקייטנת שימשון, והודיע על סירובו המפורש למנהלי תליל ולראשי המרכז כאחד, מבלי שהלפרין עצמו ידע על כך.

הבריחה מכלא שטה

מפה זו, שאותה פירסם "העולם הזה" השבוע לפני 25 שנה, תיארה את אחריותם הפושעת של האחראים לכלא, שבו התרחשה בריחת ומרידת אסירים. כמה מהוכחות המפה: עמדה מס' 2, שבפינה הימנית העליונה, אינה שולטת על הדלת של החצר הפנימית, המצויינת במס' 1. מס' 3 מסמן את מקומו של היומנאי ומס' 4 את מחסן הנשק. האסירים עברו דרך דלת מס' 1, הגיעו למס' 3, חרגו את היומנאי ושדדו את מחסן הנשק. במפה בפינה השמאלית העליונה מסומן נתיב הבריחה של האסירים המורדים.

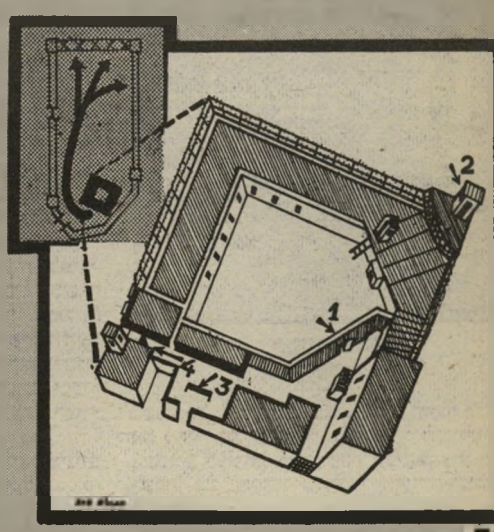

אילה - צעיר הבדואים ראה בי הזדמנות טובה לפרנסה

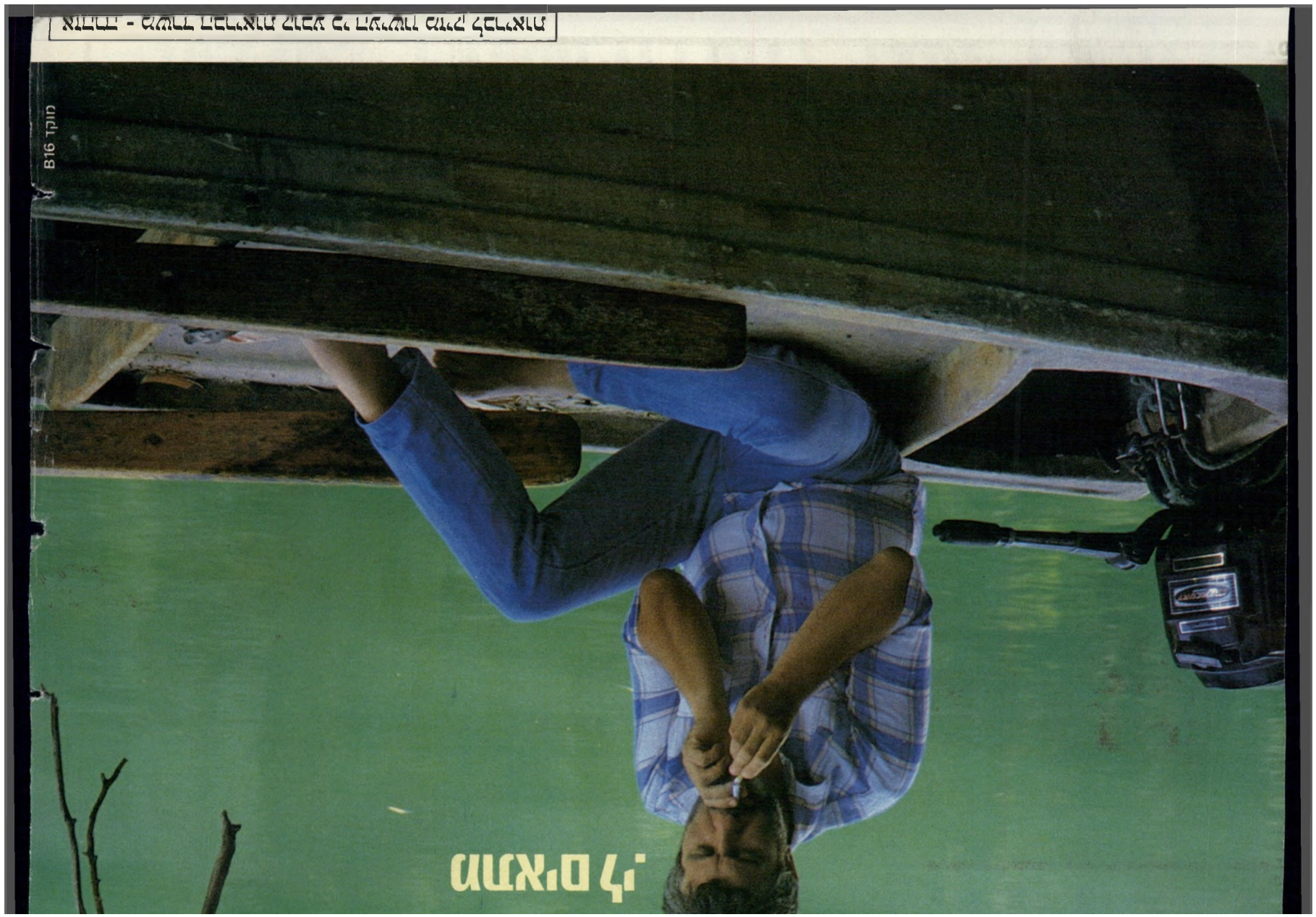

תוקן B16

BROADWAY 80

בבדיקה של MONDE SELECTION, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1982 על איכותה המעולה.

טעם אמריקאי. תערובת אמריקאית.

ח' אלול תשמ"ג, 17.8.83 מיספר 2398 שנה 47 72 עמודים המחיר 80 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

הסיפור החושף של צעירה:

היחסים שלי עם דן בן-אמוץ

הסופר נעצר לחקירה ושוחרר בערבות